Երգարան

891.99 - 192
Ս - 17

15.351

Համբեցյան, Վ.

Երգարան: 12ո.

Ա[illegible]

1931.

891.99-192

ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է 1961 Թ.

ԵՐԿԱՐԱՆ

Գ. ԱԶԱՏՅԱՆԻ

5.354
Ա II 30407

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ

ԵՐԵՎԱՆ 1949

ПЕСЕННИК

Составил В. САМВЕЛЯН

(На армянском языке)

Армгиз, Ереван, 1949

ԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

Նկատի ունենալով, որ 1948 թվին լույս տեսած «Երգարան»-ն անմիջապես սպառվեց և մեր երգասեր հասարակությունը նորից երգարանի մեծ պահանջ առաջադրեց, Հայպետհրատը անհրաժեշտ գտավ վերահրատարակել այն բարեփոխված ձևով։

«Երգարան»-ի այս երկրորդ հրատարակությունը բարեփոխված, լրացված է և ծավալով ավելի մեծ է. ընդգրկում է ութը բաժին՝ I—Հիմները, II—Ձոները առաջնորդներին, III—Սովետական հայրենասիրական երգեր, IV—Աշխատանքի, նոր կենցաղի և սիրո երգեր, V—Ժողովրդական երգեր, VI—Նախասովետական շրջանի լիրիկական և այլ երգեր, VII—Սովետական շրջանի դուետանական երգեր և VIII—Դուետանական հին երգեր։

Առաջին հրատարակության երգերից հանվել են այնպիսիները, որոնց տեքստերը գեղարվեստական արժեք չեն ունեցել, դուրս են մնացել նաև մի շարք երգեր, որ մեր հասարակության կողմից արդեն չեն երգվում։

Հաշվի առնելով մեր աշխատավորության լայն մասսաների կուլտուրական աճող պահանջները, աշխատել ենք «Երգարան»-ի այս երկրորդ հրատարակությամբ տալ ավելի որակյալ երգեր՝ թե՛ տեքստերի և թե՛ երաժշտության տեսակետից։

Ունենալով վերոհիշյալ սկզբունքը, մենք երգերը ընտրել և դասավորել ենք ըստ նրանց բնույթի։

Վ. ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ

1 օգոստոսի, 1949 թ.
Երևան

ՀԻՄՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼ

(Համաշխարհային պարտիայի հիմնը)

Ելիր, ուժ կյանքը անիծել է,
Ով ճարտ է, մեկի է և ստրուկ.
Արդեն վառվում են մեր սրտերը,
Արդեն կռվի ենք մենք ձգտում:
Այս հին աշխարհը կխորտնանք մենք
Մինչև հիմքերը, և հետո
Մեր նոր աշխարհը կշինենք մենք,
Ուր ոչ ստրուկ կա, ոչ պժգոհ:

Սա է վերջին կռիվը և պայքարը մեր մեծ,
Ինտերնացիոնալը աշխարհը կըփրկե:

Ոչ ոք չի տա մեր իրավունքը,
Ոչ խնդիր հերոսը, ոչ արքան,
Մենք պետք է մեր ազատությունը
Կռնենք ձեռքով մեր անվախան:
Որպեսզի շուտ վշրնենք մեր լուծը
Եվ ետ խլենք ողջ հողը մեր,
Այրենք մուրճերը, տանք մեր ուժը,
Քանի երկաթը տաք է դեռ:

Սա է վերջին կռիվը և պայքարը մեր մեծ,
Ինտերնացիոնալը աշխարհը կըփրկե:

Կոկ մենք ճարտերս ու բանվորներս
Ձեննենք անխախտ մի իրավունք՝

Ասել, որ հողը մերն է, մերն է,
Ցորչի հարուստը թող, որպեսզի
Եվ երբ պայթի մեծ վոմբերիկը,
Եվ կուշտ ջրերը չքանան,
Նրանց երկիրը և երկինքը
Մերն են ու մերը կըմնան։

Սա է վերջին կռիվը և պայքարը մեր մեծ,
Ինտերնացիոնալը ազնատերը կըփրկե։

Խոսք՝ Ե. Պոչյի
Երաժշտ. Պ. Դեգայտերի

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԸ

Անխախտ պաշինքով ապատ ռնասուլիկանները
Մեծ Ռուսիան է մի է պահել հավիտյան.
Կեցցե ժողովուրդների կամքով ստեղծված
Հզոր Միությունը մեր Սովետական:

Փառք հայրենիք ապատ, մեր երկիր հարատած,
Ժողովրդից պաշինքի հենարան:
Դրոշը սովետական, դրոշը ժողովրդյան
Հաղթանակից տանի դեպ հաղթանակ:

Շողաց ամպրոպից մեզ արևն ապատության,
Մեծ Լենինը լուսեղ էր ուղուն,
Մեզ Ստալինն ուսուց, որ լինենք անձնվեր մեր-
Դեպի ժողովուրդն, աշխատանք, քաջության:

Փառք հայրենիք ապատ, մեր երկիր հարատած,
Ժողովրդից բախտի հույս-հենարան:
Դրոշը սովետական, դրոշը ժողովրդյան
Հաղթանակից տանի դեպ հաղթանակ:

Ապտակում մենք եղել ենք հզոր մեր բանակը,
Սատ պաշտպան մենք ճամփից կրկնկենք:
Ծաղում մենք վճռում ենք սերունդների բախտը,
Մենք մեր հայրենիքը փառքի կբառնենք:

Փառք հայրենիք ապատ, մեր երկիր հարատած,
Ժողովրդից փառքի հույս-հենարան:
Դրոշը սովետական, դրոշը ժողովրդյան
Հաղթանակից տանի դեպ հաղթանակ:

Խոսք՝ Միխալկովի և Էլ. Ռեգիստանի
Երաժշտ. Ա. Ալեքսանդրովի

ՀԱՅԱՍԱՆ ՍՍՌ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԸ

Սովետական ազատ աշխարհ Հայաստան,
Բազում դարեր դաժան ճամփա դու անցար,
Քաջ նախնիք մեր մաքառեցին քեզ համար,
Որ դառնաս դու մայր-հայրենիք հայության:

Փառք քեզ, միշտ փառք, հերոսական Հայաստան,
Հանճարեղ դու ճարտարապետ-շինարար,
Ժողովրդդ սուրբ գաղնդով սովինյան
Դու ծաղկում ես և կերտում լույս ապագա:

Ձեռինն անմահ մեզ հայրն անվեջ պարգևեց,
Մեր գեմ շողաց երջանկարեր այգարշդ,
Սովինը մեծ՝ կործանումից մեզ փրկեց
Եվ ավեց մեզ նոր, ազատ կյանք փառապանծ:

Փառք քեզ, միշտ փառք, վերածնված Հայաստան,
Հանճարեղ դու ճարտարապետ-շինարար,
Ժողովրդդ սուրբ գաղնդով սովինյան
Դու ծաղկում ես և կերտում լույս ապագա:

Մեծ Ռուսիան մեզ եղբայրության ձեռք մեկնեց,
Մենք կերտեցինք ամրակուռ նոր պետություն,
Ոչ մի ատեն չի կարող ծնկի բերել
Անսասան ժողովրդին մեր հնոպատիր:

Փառք քեզ, միշտ փառք, Սովետական Հայաստան,
Հանճարեղ դու ճարտարապետ-շինարար,
Ժողովրդդ սուրբ գաղնդով սովինյան
Դու ծաղկում ես և կերտում լույս ապագա:

Խոսք՝ Սարմեցի
Երաժշտ Ա. Խաչատրյանցի

ԴԵՄՈՒԹՅԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՑԵԴԵՐԱՑԻՈՒԹԻ ՀԻՄՆԸ

Բյուր ապրի սրտիներըս
Երազում ենք խաղաղ կյանք ու սեր,
Մենք այս ահեղ օրերին
Կռվում ենք, որ ապառ միշտ լինենք։
Ամենուր, ամեն երկրում,
Օվկիանոսներում, ծովերում,
Եթե չահել ես, տուր ձեռքդ դու մեզ,
Ջուրլիր շարքին, ընկեր։

Եղբայրության երգըն երգիր,
Նոր սերունդ, նոր սերունդ,
Նոր սերունդ.
Եվ այդ երգը չի մահանա,
Միշտ կապրի, միշտ կապրի,
Միշտ կապրի։
Մեզ բոլորիս ձայնակցում է
Ողջ աշխարհը մեծ.
Եվ այդ երգը չի մահանա,
Միշտ կապրի, միշտ կապրի,
Միշտ կապրի։

Հիշում ենք դու շատուշն այն՝
Սարսափան անուններ անմոռաց,
Մեր կարմիր արյունով այլ
Հավիտյան մեր գաշինքն է կնքված։

Ով հոգով ապնիլ է Քոզ դա
Մանկ մեր շարքերը.
Բախտը ապրելն, պայքն օրնել,
Մեր ձեռքումն է, ընկեր:

Երթայրութեյան երկըն երկիր...

Ջահել, ապնիլ բյուր սրտեր,
Կըկինում են խոսքերը մեր երգման,
Բարձրացնում ենք պըրոշնները
Ի պատիվ սրբազան մեր անվան:
Սև ուժերը նորից-նոր,
Մեզ սպասնում են ամեն օր,
Ով ապնիլ է՝ լինի պըրկերում,
Ընդեմ պատերազմի:

Երթայրութեյան երկըն երկիր...

Խոսք՝ Օտաճինի
Երաժշտ. Նովիկով

ԶՈՆԵՐ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԻՆ

Ե Ր Ե Ւ Ա Ն

Լեռներն, որ կյանք են հարուկիր,
Որ պատմություն են մարդկային,
Որ շատ չեմ է հարց դնեմ ես
Դեպի օվկիանն ապագայի:

Մեր երջանիկ հայրենիքի
Յուրաքանչյուր հարկի ներքո
Ու վանդակում ամեն կրծքի
Կա որպես շունչ անունը քո:

Մեզ հետ ես որ ամեն վայրկյան,
Արյան պես վառ ու կենդանի,
Ե՛վ հաղթերում աներեւույթ,
Ե՛վ հաղթական պերճ ժամին:

Մեր երջանիկ հայրենիքի
Յուրաքանչյուր հարկի ներքո
Ու վանդակում ամեն կրծքի
Կա որպես շունչ անունը քո:

Բանք՝ Ն. Զարյանի
Երաժշտ. Գ. Ղազարյանի

ԵՐԳ ՍՏԱԼԻՆԻ ՄԱՍԻՆ

Բոլոր ազգերի վերայով
Մի ամպ է սլացել,
Ո՞վ կարող է այն հեռացնել
Այդ թևերը կաշկանդել։ } 2

Մենք թշնամի ենք բարձունքներով։
Ձեր աչքն է մեր սլաքը,
Դնեպրավարն էլ մեր թշնամի
Մեր ուժն է մեզ նըշան։ } 2

Դե՛, երկիր, երկիր ծագկադարդ,
Այս պահն ազատի վեհ ժամին,
Մեզ հետ է միշտ Ստալինն անպարտ,
Քո պարհուրի քաշնամին։ } 2

Հարյ ջրերն են մեզ հրպատակ,
Դաշտերն էլ մեր ազբե ապակ,
Գործարանները՝ կուռ շարքերով,
Եվ ընդերքն անհատակ։ } 2

Ախ շարքերով ընթանում է
Բոլշևիկյան գորքն արիաւն,
Արծվաթռիչ մեզ առնում է
Դնեպրավարը իմաստուն։

Կյանքն այս նոր ժամին մեզ վառյից
Կրակներով վառ, բոսոր,
Ազատը ստալինյան մեզ հրճվից } 2
Կամքը ստալինյան հրդոր։

Ազգ՝ Մ. Ռիլսկու
Արաժշտ. Լ. Ռևուցկու

ՀԻՄՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ

Երկինքից հանեցիր մեզ քո ձեռքով
Եվ մեզ տվիր Սոխեռական Հայաստան,
Երկիրը մեր քո հայրական խնամքով,
Դարձավ այսօր բոլորովին անուռանուն:

Փուռ ըեզ, փուռ ըեզ, մեր պայքարի ըրոշակ,
Մեծ Առաջնորդ, քո աշխարհի փրկություն,
Քո հույս, քո լույս, քո կատարյալ, հոգիանման,
Քո մեծ ուժի և տևական սրբություն:

Եվ հա, ինչպես պինդըր քո անկեներ,
Պատրաստ է միշտ հոգիանուկի պրպելուն,
Բացված է հա հավատով լի դեպի վեր,
Հրապուռ բռնած քո ըրոշը իր ձեռքում:

Փուռ ըեզ, փուռ ըեզ...

Հայոց երկրից մենք քեզ ողջույն ենք հղում.
Մեր Արարատ սարն այս հարցում,
Ձեն մոռանա մեր հայրերի այս հողում,
Անունը քո մեր սերունդները սրտում:

Փուռ ըեզ, փուռ ըեզ...

Բառը՝ Չ. Սահյանի
Երաժշտ. Ա. Տոքմաջյի

II
A 30407

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՄԵՐ ՍՏԱԼԻՆ.

Աշխարհն-աշխարհ տամբակ մեծ,
Փառք ու պատվով անունը մեծ,
Քու հզոր, վառ, պայծառ,
Քո անունը հար շողշողուն:
Քո անունը կյանք ու զորուն,
Քու մեր սրտի ուրբ անհուն: } 2

Իմ Հայաստան երկիրն այսօր,
Ջերմով ծափիս լուսը այսօր,
Քու հզոր, վառ, պայծառ,
Քո անունը հար շողշողուն:
Քո անունը կյանք ու զորուն,
Քու մեր սրտի ուրբ անհուն: } 2

Մեր լեռների ծափիւնքը քեզ,
Մեր սրտերի զորուն քը քեզ,
Քշնամու դեմ ուր ես անցար,
Քու մեզ համար հայր հարազատ:

Երջանկաբեր այդ ակը օրհնյան,
Ստալին քու հզոր, վառ, պայծառ,
Քո անունը հար շողշողուն,
Քո անունը կյանք ու զորուն,
Քու մեր սրտի ուրբ անհուն,
Քո անունը կյանք ու զորուն,
Քու մեր սրտի ուրբ անհուն, ջան...

Խոսք՝ Գ. Բոյաճի
Երաժշտ. Վ. Տալյանի

Ս Տ Ա Լ Ե Ն

Արեւադարձ հայոց ազգս աշխարհում,
Մանուկ ու մայր, ջահել ու ծեր սիրտարմ,
Մեզ Սասնոյ, քո անունն իբրեւ պատանդ՝
Երդում են քեզ, փառաբանում խանդավառ:

Ապրիր հավիտ, մեր հանճարեղ ասպետդ,
Քաջ մեր կյանքի, հայրենիքի վրիժառդ,
Փառքի գագաթ, արիոն պայծառ առավոտ,
Մեր հուրն անշէջ, մեր պերճագույն գարնանդ:

Քաջ մեր բերիր անմահ սրեւ խնդությանդ,
Պարգեւեցիր ազատ ու նոր հայրենիք.
Չքան հարամ երկիրը մեր՝ Հայաստան,
Պաշտպան կանգնիր իր նոր կյանքին երջանիկ:

Ապրիր հավիտ, մեր հանճարեղ ասպետդ,
Քաջ մեր կյանքի, հայրենիքի վրիժառդ,
Փառքի գագաթ, արիոն պայծառ առավոտ,
Մեր հուրն անշէջ, մեր պերճագույն գարնանդ:

Կանգնեցին օրեր, գարեր անթիվ, անհամար,
Նոր սերունդներ աշխարհ կգան ու կերթան,
Հայոց փառքը քո արձանի պես անմար,
Պիտի շողա ու միշտ լույս տա մարդկության:

Ապրիր հավիտ, մեր հանճարեղ ասպետդ,
Քաջ մեր կյանքի, հայրենիքի վրիժառդ,
Փառքի գագաթ, արիոն պայծառ առավոտ,
Մեր հուրն անշէջ, մեր պերճագույն գարնանդ:

Խոսք՝ Սահակեի

Երաժշտ. Ա. Բաբաջանյանի
Ա. Հարությունյանի

ՊԱՏԱՍՏԻԿ ՍՈՒՐԲ

Մխիթըլ պաշծաս, կամքըդ էրկամ,
Բաղտավըդ հաղթ, պատրաստ մ'ըլլայ,
Առաքելոց չափ հարկտոլըդ շատ,
Չէյ Ջան, ախաստն, պատրաստ մ'ըլլայ։

Դուռ անհամար մարդկանց համար
Արև ես վառ, իրարմէ կամար,
Եվ գարե-գար գործըդ արդար
Երևիշխի հար, պատրաստ մ'ըլլայ,

Հյուրերն եմ ես, պաշտաւոմ եմ քեզ,
Ձարկը անուս, վրկիցիկը մեզ,
Ընկճվատ չես, անհատիկ ու վեհ,
Տիտանատիպ, պատրաստ մ'ըլլայ։

Խոսք՝ Հյուրիկ
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ԵՐԿ ՄՈԼՈՑՈՎԻՆ

Հերոս մարտիկ, դու սոսկինյան
Պատպատ կամքով շուշտուեն,
Լենինյան վեհ խաղաղութեյան
Լուսյան ես սրխատես աշխարհում:

Հէյ ջան, հէյ ջան, դու պանծալի
Մեծ բոլշևիկ, ջան Մոլոտով,
Երջանկալի մեր մեծ երկրի
Փառք ու պարծանք, ջան Մոլոտով:

Խաղաղութեյան լուսյան է ծառկել,
Կյանքն է պառել վառվըռուն,
Ժողովուրդը սիրով անհուն
Քո վեհ փառքն է միշտ երգում:

Հէյ ջա՛ն, հէյ ջա՛ն, դու պանծալի
Մեծ բոլշևիկ, ջան Մոլոտով,
Երջանկալի մեր մեծ երկրի
Փառք ու պարծանք, ջան Մոլոտով:

Խոսք՝ Ա. Մկրտչյանի
Երաժշտ. Մ. Մազմանյանի

ՍՏԱՍՏԱՎ ՄԱՅՐԵՍՏ

Հայց լեռներում ձյունով սեղ տրծիլ,
Մեր վառք ու պարծանք, անպին Մխիթար, } 2
Կըտան ու կերթան սերտունդներ անթիվ,
Բայց դու մեր սրտում կաղնեա հաստիտար: } 2

Մեր մեծ վերիվերայ Արև Աստիճի
Չինակիցն ես դու՝ հոգով անաստան.
Գործուն կյանքդ մեր համով լինի,
Մեր վառք ու պարծանք, անպին Մխիթար: } 2

Ծակված է հեծո Հայաստանն ապառ,
Հառած իր վառի շըքեղ բարձրակոյտն. } 2
Մեկ հետ ես դու մշտ, դու մեր հարատար,
Մեր վառք ու պարծանք, անպին Մխիթար: } 2

Խոսք՝ Սարմեճի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի

ԵՐԳ ՍՆԱՍՏԱՍ ՄԻՈՑՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հայոց լեռների հպարտական արծիվ,
Մեր փառք ու պարծանք, անվեհեր Մխոյան,
կըզան ու կերթան անթառնալի անթիվ,
Բայց դու մեր սըրտում կապրես հավիտյան:

Չինակիցն ես դու մեր մեծ Սասնին,
Քաջերի սըրտով, հոգով անսասան,
կյանքիդ գարունը քոց համբուր լինի,
Մեր փառք ու պարծանք, անվեհեր Մխոյան:

Ծագումդ է հիմա Հայաստանին ազատ
Հառած իր փառքի շըքեղ բարձունքյան,
Մեզ հետ ես դու միշտ, դու մեր հարազատ,
Մեր փառք ու պարծանք, անվեհեր Մխոյան:

Հըպարտ ենք, հըպարտ, որ հողըն հայրենի,
Քեզ պես զավակ է ըրվել մարդկությանն,
Արտասուքը քեզ քոց արձան լինի,
Մեր փառք ու պարծանք, անվեհեր Մխոյան:

Խոսք՝ Աարմենի

Երաժշտ. Ա. Խաչատրյանի,
Կ. Զաքարյանի,
Դ. Դավթյանի,
Ե. Սահակյանու.

ԵՐԳ ՄԱՆԿԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՑԱՍՏԱՆԵՑԻՆ

Հեյ Ջան, մեր ապիկ անվեհեր մարտիկ,
Լուսավառ երկիրս անվտանգ բոլշևիկ,
Ֆեդ ենք մենք երգում, լենինյան պիոներ,
Երգս բանակի մարտիկ պարտիզան:

Մեր գարուն կյանքի
Ծաղկունքով ալիսն,
Ու գալիք ենք անում, } 2
Ընկեր Միկոյան:

Մենք քիզ ենք երգում քեզանով հըպարտ,
Հպարտ սոալինյան քո կամքով անպարտ,
Բերում ենք ապիկ մեր արտ բարին,
Մեր ընկերական սերը կամքովին:

Մեր գարուն կյանքի...

Ոգջույն քեզ, ոգջույն, անվեհեր մարտիկ,
Լուսավառ երկիրս անվտանգ բոլշևիկ,
Լենին-սոալինյան քո կամքով անպարտ,
Ֆեդ ենք մենք երգում քեզանով հըպարտ:

Մեր գարուն կյանքի...

Խոսք՝ Մ. Միլիէյանցի
Երաժշտ. Կ. Չախարյանցի

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ԵՐԳ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Լացեցրեմ է հայրենի երկիրն իմ,
Զար ու պոշտ, լեռներ անտառապատ,
Եւ նրման մի ոչ երկիր տեսած չեմ,
Որտեղ մարդ շնչեր այդպես ազատ:

Ամպերից մինչեւ ետու վայրերը,
Հորիզից մինչեւ հյուսիս ծովերը,
Մարդ ազատ քայլում է, նա է տերը
Իր տան անտառում հայրենիքի.
Ամենուրեք ուր կյանքն ազատ ու լի է,
Ինչպես վայրկան լույն ու հորդառատ,
Ջահել ամեհան միշտ տաղտկի է,
Այնտեղ մարդկանց կյանքն է գեղեցիկ:

Լացեցրեմ է հայրենի երկիրն իմ...

Մեր տանտերը շեն ու բարեկիրթ են,
Բարքերները անթերի ու անհատոն,
Մեր հարեւանը ու մեկ խոսքն է «բնիկը»,
Ամենքից նա քանի է մեկ հոտաբ.
Այս խոսքից մեր սիրտը միշտ տրճմում է,
Բարեկամ են դառնում ամեն ոտիկ,
Ամենքին ծանոթ ու հարազատ է,
Եվ չկա մեկ մատ ոչ գութն, ոչ ցիր:

Լացեցրեմ է հայրենի երկիրն իմ...

Ասաք՝ Վերեդի-Կումայի
Երաժշտ. Գալշտեանի

ԵՐԳ ՁՆԾՈՒԹՅԱՆ

(«Հայրենիք» կանտատայից)

Իմ պաշտելի, իմ հարազատ,
Ծաժան օրերն անդարձ կորան,
Սեղանը բաց, գինին վըրան,
Թասերը լից բերնեբերան։

Հայց ոգուս
Աչեր տուր
Լըսելու, խրնդալու,
Կյանքին վառ աստր տանք։

Դու, սևաչյա իմ սըրտակից,
Մեր շեն ու նոր օջախներից
Կանչիր Քոլ գան դուս ու ըզուկից,
Որ նորըր ձեռքով Թասերը լից։

Հայց ոգուս...

Մեր պատերի հոգին արդար
Հարցը տարիս տենչն անվատար
Պահել անշեջ ու անվըթար...
Հիմա ծիծաղն բաժակըդ տու։

Հայց ոգուս...

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Ա. Հարությունյանի

ԱՐԱԼԵԱՆ ԵՂԵՎՆԻՆԵՐԸ

(«Հայրենիքիս կամուտայից»)

Եղևնիները մի պատ երկնատուչն
Կանգնած է կրեմլի պարիսպի տակին,
Կանգնած են նրանց, Սրտիս խոր անբուն,
Բարեկիներն անուշ քո հին եղերքի:

Նրանք տեսել են մեծ պատմարին,
Կանգնած նոսրաձև վիհ տրիբունին,
Որի առաջին՝ հար հավատարիմ
Բարմաթեյան ծոմն է դրխում իր առնին:

Նրանք՝ աչքերում ճաճանչ կամ եղյամ,
Տեսել են բարբ ուխտավորներին,
Որ այցելում են շարան առ շարան
Դամբարանի մեջ նիրհող Լենինին:

Ես մի հայ պոետ, իմ եղևնիներ,
Նախանձում եմ ձեր լուռելին բախտին,
Երանի երբեմ մի՛շտ ձեզ հետ կանգնեի
Շուքում այս վսեմ առասպելիդ բերդի:

Թարգ՝ Ա. Դրասխ.
Երաժշտ. Ա. Հարությունյանցի

ԵՐԿՆ ՀԵՂՈՒՄԱԿԱՆ

(«Հայրենիք» կաճառատայից)

Մեծ մոքուռման այս հինդ տորին
Սովետական մեր աշխատին
Կրկին նոր, ուրախ օրեր,
Լուսյն ծովեր հեքիաթային:

Նոր ոլմաններ, նոր տոտոններ,
Վըշտակոծոտ սյղնատոններ,
Նորակառուց պյուղեր ծորկուն
Կրպարպարեն երկիրը մեր:

Սարի հովից սլնծոծուն՝
Կրերեն հոսկերը քաղցրուծայն,
Տըխուր, ուշտր խոպոնելուտ
Ծորկուծ ծոռերը կըցնծուն:

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Ս. Հարությունյոնի

Օ Ր Ո Ր

(ՀԱյրենիքի կանուսացույց)

Երգեցիր անդադար, իմ քույր Ժանիկիկ,
Օրոր իմ տատիս,
Քու նոր բացված սոթի ձայնիկ,
Հոգյակ սիրտս ու:

Մեր փողոցում քընքուշ նորով
Առտուն է հասել,
Երգիցիր, բալիկ, դիշեր է դալ,
Օրոր իմ տատիս:

Աչքիս, խրճիթս, մեր տնակիկ,
Ախոռս ոշխարիս,
Լաց մի լինիր, կարմրաթևիկիդ
Հոգյակ իմ սիրուն:

Երգիցիր, երգիցիր, իմ քույր Ժանիկիկ,
Դիշեր է դիտում,
Առտուն ինձ հետ քեզ տնակիկ
Օրոր կանի տատիս:

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Ա. Հարությունյանի

Գ. Ո Վ Ի Ր Ե Հ Ա Ս Տ Ա Տ Ա Կ

(«Հայրենիք» կամուրջից)

Խոտը

Ո՛վ հայրենի երկիր փառապանծ,
Քո սիրով ենք հավիտ արբած,
Քաւ մերձ պոյծուս փարթամ ազատութեան,
Քաւ մայրն ես մեր երջանկաւթեան,
Թող մերձ հայկեական շուրթ, ձայնի
Ազեն անհամ քո գեղեցիկ
Հընչէր, հրճուրս ես դու, քո սրբոյ երգեր:

ԳՈԽԵՏ

Աղջիկ.— *Մերձ հայկեակ է, քաջ ընկեր,*
Քո տեսքը,
Ինձ ես քեզ ես ընկեր
Իմ սերը:

Տղա.— *Անհամբ եմ պահել քո սերն իմ սրտումս,*
Քաւ իմ աչուկներ, գաւ իմ երջանկաւթյուն:

Աղջիկ.— *Քաւ սիրուր ես, քաջ տղակիկ,*
Ոնց բերդը:

Տղա.— Դու գրողուած ես, չան ոգիի.
Ոգի գրողը:
Քեզ եմ սրելու, չան ոգիի.
Իմ սիրտը:

Աղջիկ.— Քեզ եմ սրելու, քոյ մորսի,
Իմ գլուխը:

Աղջիկ.— Դու ասրդն է Տառու,
Հարուստ լուսաւոր:

Տղա.— Դու հասրն ես կյանքիս,
Իմ հոգի, իմ հոգիս:

Խումբ.— Հոր կրքոտ է, քոյ սրտիս,
Դու անդը.
Կայծակի պես թող շողա
Քու սուրը:
Փարոս վրէժխնդրոյ,
Ազատ մեր աշխարհն,
Ճամփոյ լուսաւոր,
Գալիքդ պայծառ:
Արնոտ թշնամի թող պրծնգա
Մեր երկրէ,
Վէհ է ու հոգի մեր հրոսի
Վերելքը:
Դու մայր թանկագին,
Ծոպիկը ու ցընծա,
Մեր սիրտն ու հոգին
Քեզ ընծա:

ՎԵՐՋԵՐԳ

Նաամբ.— *Ամբիծ տալթնեն աշխատի,*
Հրապարտա շտա պարեզաթ,
Քեզ փառք, մեզա փառք։
Դու մայր կյանքի,
Քեզ փառք, մեզա փառք,
Յընծա, ծաղկիր.
Հրապար երկիր,
Քեզ փառք, մեզա փառք։

Նաաթ՝ Սարմնից
Երաժշտ. Ա. Հարությունյանից

ԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆԻՍ

Չէ՛ կան, ամէնուրեք կարմիր տոյներէ.
Ծաղիկներով զարդարուած բուրաստան են գոնէ,
Հոսուներէն բերուած մեղր շատ քաղցր,
Աշխատասէր գոյներ մեզ պաշտպան են գոնէ: } 2

Ո՛վ կարմիր տոյներէ, սիրուն ու կայտառ,
Ուրախ ջոկի նման գոյնդ միտս գար,
Մխիթն ես աշխարհում դու շէն ու պայծառ,
Անհոգն կորմով բոլոկուն ես գոնէ: } 2

Աշուղ Շերամն ասում՝ դու ես տխմարուն,
Չասում ես, հասում էլ միտս տալիցուն,
Պեղծ տոյը Սասնոյ, վախ, պատմական,
Ես կյանքի ասպետ, մենթամոն ես գոնէ: } 2

Խաչ՝ Շերամի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Հայրենիքիդ նման չկա
Ոնչ աշխարհում չկոտոր մի տայր,
Ձեռ պանի որ նրա նման
Չկամ, հարատար, անուշ մի տայր.
Երջանկութեան ապրյուր է նա,
Մի՛ պռնիր ապրյուր մի այլ.
Հայրա ու բյուր կյանքի ապրյուր,
Քո՜ն հայրենիք, քեզ նման չկա։

Հայրենիքդ իմ անհատի հոգի,
Մեր աւրերիդ օվկիան մինչև,
Ոտքը ծալի լողաւրիներում,
Ոևն արևի շողքի մինչև,
Կարող է նա արևի հետ
Անմահութեան ճամբեն վիճել.
Արեխո քայլով, լուսի վազքով,
Քո՜ն հայրենիք, քեզ նման չկա։

Քանի ապուռ ժողովուրդներ,
Հայրենիքդուդին իմ սիրտուն,
Հանճարավոր Մեծ Ստալինին
Գեղ-գեղ լեզվով գովք են տուած.
Նրա անունն ալ հավ դրաշ՝
Երկրագնդի ամեն ճաւում.
Մեր Քոնվապին, Չերմ ու անդին,
Քո՜ն հայրենիք, քեզ նման չկա։

Խոսք՝ Ա. Վշտունու
Երաժշտ. Ա. Մեսրոպյանցի

ՀԱՅԵՐԵՆԻՔՆ Է ԱՍՏՂԱՒՆ

Հայրենիքն է կանչում իր ազատ զավակից,
Եվ կաւո կանչը նրա վսեմարիկ ու ցասում,
Աերբերից մինչև Կարպատ ու մինչ վեհ Արագած
Հնչեցրու վեր նրան միխանները դյուցազուն:
Միխանները դյուցազուն:

Մեր վառոդն է միշտ չոր, մեր սրերը խոցող,
Մեր ատրճիկը տաժիկ ու ամրոցներ կործանող,
Բոլորին անհնար դյուր, ոչ ոքին սրտացող,
Մեր նավերը ապրում ու մահ են կոչնակում:
Ու մահ են կոչնակում:

Անթերի հավատով, վճռով մեր առաջ,
Անձնատուր և արի՝ մենք երգն ենք պայքարի,
Ծով երգչին վախկոտներ և տոլիներ վհատող,
Ասո՛ն նրան, մեր կռվում ով որ մեզ խոնդարի:
Ով որ մեզ խոնդարի:

Ձե՛ տասնչ, ընկերնե՛ր, անհատնչ, անվհնե՛ր,
Մեր երկիրն է խաժում զավակին Ձշնամին,
Մենք ասված ենք կռվի և ստեղծել ենք հավիտ.
Կհատվենք ոչ ոքում մենք խնդրել պայքարում:
Մենք խնդրել պայքարում:

Խոսք՝ Ս. Վլասովցու
Երաժշտ. Կ. Միրզոյանցի

ՀՈՑԵՑՔԱՆԻՐ ԵՎ ՍԻՐ

Երկրես վերա մարդ ու ծագիկ
Աբեզաման շատն են բնկել,
Մեր են ասնում, անր են ասլիս,
Ուրախութեան լացն են բնկել.
Լուսինն անգամ շատ է ծագում,
Աստղերն ասին օգ են բնկել.
Աբի ծագիներ, իմ սիրելիան,
Մենք էլ սիրա գոյն ենք բնկել:

Սիրտըս ասա ու մոն նկա
Հազար երկիր, հազար մի գետ,
Բայց չտեսա հայրենիքիս
Անուշ մի հող, անուշ մի ակոզ,
Ուր բացվում է ձյուն, գարուն
Հլզար սիրա վարդը շլքեզ.
Աբի ծագիներ, իմ սիրելիան,
Սիրա տգաս հոգն ենք բնկել:

Թև խնեմ հոգիս հայրենիքիս,
Սիրտը փուշ է, դաբ ես գալու,
Ինչքան ժլատաս դու նրբա հետ,
Այնքան սրտիս դաբ ես գալու,
Ինչպես ցորը կոկոն վարդին՝
Ծաղում սրտիս չաբ ես ասլու.
Աբի սիրեներ, իմ սիրելիան,
Սիրտդներդ բոլոն ենք բնկել:

Բառք՝ Հ. Շիրազի
Երաժշտ. Մ. Մազմանյանի,
Մ. Միրզոյանի

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

(Բալլադ)

Մայրիկը, ասում եմ հազարանգամ,
Երջանկութեան դու իմ բևեռ:
Հրաժարում ենք մենք ու երջանիկ
Գտնենան շընչով քո բոլորին:

Ինչ ասում է մարդը շնչում
Մեր այս խաղաղ երկնքի ատակ,
Որքան հուզանք է ներշնչում
Եվ խնդութեան ձայնը անուշակ:

Քո սրտի նա ճամփին խոսվար,
Նա պինդերը քո խանդավառ,
Քեզ կրտսիկ քնդում տարբած՝
Լուսապսակդ մինչ լուսապսակ:

Մայրիկը, ասում եմ հազարանգամ,
Երջանկութեան դու իմ բևեռ:
Հրաժարում ենք մենք ու երջանիկ
Գտնենան շընչով քո բոլորին:

Խոսք՝ Ս. Երիցյանի
Երաժշտ. Ա. Այվազյանի

ԻՄ ՀԱՅՍՍՏԱՆ

Ամեն հայի սրտի համար՝
Ու թանկագին—իմ Հայաստան.
Ճամփաններում հետս, խոսքդ՝
Քո լույսն ոգին—իմ Հայաստան:

Ձմեռվանդիր ձախրդ օրեն՝
Քո մեղմ արեն—իմ Հայաստան.
Դեպի քո կերկ ու գարձողին
Հարազատ ուն—իմ Հայաստան:

Քարեր ևիան ու ջրեպին՝
Քո անեիան—իմ Հայաստան.
Մեր Արարատ սարի պես հին՝
Քո մեղմ կանդուն—իմ Հայաստան:

Սալևատիան մեր աշխարհում՝
Քո էլ մի ոգուն—իմ Հայաստան.
Ամեն-ամեն հայի սրտում՝
Անթարտուկ ուն—իմ Հայաստան:

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Ա. Սարյանի

ԻՄ ՀՈԳԵԼՈՒՆԻՑ

Փառք քեզ, փառք հազար անգամ,
Իմ հոգելույս, իմ անեղական,
Դու մեր կյանքն ես անդադարական, } 2
Մարմարե ուսն, իմ հոգելույս:

Հրեղեն աչքդ իմ հոգելույս.
Ամպե աչքդ իմ հոգելույս:

Հավիտենքդ անել-չանել,
Հայր Աստվածն է շանել-պահել,
Դառնաչ կարմիր ճամփու հանել } 2
Երկնավոսկան հարսանյանդ:

Հառած աչքեր իմ հոգելույս.
Անկե հառկեր իմ հոգելույս:

Քար ու փաշտով ջլատնցիք քաշում,
Ծարավ հոգին չար ես բաշխում,
Ծաո ու ծաղկով հոգը հախշում, } 2
Քաղում մրգեր անուշահամ:

Մրգերդ ծով իմ հոգելույս,
Երգերդ ծով իմ հոգելույս:

Դու լսիտպտր քոր ես տաշում,
Շտրում, շինում տղեր նախշուն.
Մանի տալիս, մանի ձգելիս
Ասպիր վառում էլեկտրոնիս:

Լուլուի աշխատն իմ հոգին է:
Հուլուի աշխատն իմ հոգին է:

Սև ձայն մոլի ճանապարհով,
Օտար ափից անապատով,
Բալթիմոնեով, հոպար բարով,
Պանդուխտ բալիք դիմիլ կըզան:

Անուշ մայրիկ իմ հոգին է.
Բընդուշ մայրիկ իմ հոգին է:

Խոսք՝ Ա. Գրասեր
Երաժշտ. Գ. Մինգոյանի

ԱՂՕՐԻՔ ՀՈԳԵՎԱՐԱԿԱՆ

Քո տակից էլ քաղցրը, երկինքը վերկա,
Աթոռ աշխարհի մեջ ուրիշ տող չկա,
Քո անունից անուշ չկա ուրիշ անուն,
Իմ տալիներիդ սիրուն, տալիներիդ անուշ։

Երբ քո ձայիդ ու լայն գաշտերդ եմ նայում,
Զմայլվում է սիրտս, ինձ ես հրմայում,
Մոռացվում եմ երբ որ քո լեռներդ անցի,
Քո հովիցդ, տունդ արբնում է հոգիս։

Հպարտանում եմ, որ քո օդըն եմ շընչում,
Եվ իմ շրթունքներով անունդը եմ հընչում,
Իմ երազներում, իմ երգերում քընքուշ,
Իմ հայրենիք սիրուն, քեզ եմ միշտ կանչում։

Խոսք՝ Ա. Դասնեցի
Երաժշտ. Մ. Մոզմաճյանի

ԵՒԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ.

Եկէք տեսնէք երկիրն ոտքոտ,
Հայաստանեայց մեր հայրենի,
Ծիծաղկոտ ծովը Սևանու,
Մեր Արտազը ծաղկաւետ:

Քար առ քար բանեն ոտքիկ, ոտքոտ,
Արեւը մեր հազիւ շողայ.
Ու նոր կյանքի ուրախ ծաղով
Վանտակը մեր պիտի լեցուի:

Տեսնէք հայոց տուն պիտին,
Պըրպերով մի ամէն սինին,
Եվ ամէն ոտքայն մեր բառակիտ,
Մեր արտակից երեսներին:

Տեսնէք Հայերն առևտրատուր,
Ու շեն արուեստ-արուր.
Տեսնէք մեր բոլոր ոտքիկներին
Եվ մեր արեւը կիներուն:

Տեսնէք նոր կյանքն ու նոր մարդուն.
Բարբառ ու շեն, արտուտ ու ծուն,
Հեռուն բանից տեղին ու ժամն՝
Սահմանուին ուրուտ ժկտին:

Տառ՝ Սարմենի
Երաժշտ. Ա. Չուխաջյանի

ԳՕՎԻ

Յընձան, երկիր, արևային Հայաստան,
Հայոց հարսներ, մայրեր, քույրեր, ցընծացեք,
Ընդեր ուժգին շեփոր, թմբուկ հարձակեն,
Լուր-ուրվկնեներ, վարդի ոնգրև տեղացեք։

Գովեմք արդուն մարտիկներին քաջարի՝
Որպէս պաշտոց անմահ վառքով ասուն գրքեր,
Բարձր պահած պատիվը մեր աշխարհի,
Հայերժական գովեստներով պրսակված։

Բարով նիստ, հայոց հերոս զաւակներ,
Անոնց կրակով, վառքով մըտաք գուբ Հայքին,
Յընձան, երկիր, վարդեր մատք, պըչկնեք,
Հպարտ նայինք գալիք պայծառ օրերին։

Գովեմք արդուն մարտիկներին քաջարի,
Որպէս պաշտոց անմահ վառքով ասուն գրքեր,
Բարձր պահած պատիվը մեր աշխարհի,
Հայերժական գովեստներով պրսակված։

Խօսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Էդ. Միրզոյանի

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՀԱՅՈՑ ԱՐԱՐՉԻ

Ես ցաւքն եմ խղճիդ ամէն ապրումի
Աստ ու անդ ակտիդ, անուշ Հայաստան,
Իմ օրրան է ամէն մի ուրախ,
Արնով ես բուժվելու, անուշ Հայաստան։ (2)

Անոր արցունքը՝ շատին է արտոս,
Անոր կարիքը՝ ատին է արտոս,
Ես վառ գարնան ծաղիկներն է արտոս
Բուն-բուն ծաղիկներով, անուշ Հայաստան։ (2)

Ես ծաղկաման եմ, ես ծաղ գարնանի,
Նվիրատուն եմ, ես բոլ գարնանի
Նոր երգարան եմ, ես բոլ գարնանի,
Հայտար մի երգիդ, անուշ Հայաստան։ (2)

Արար՝ Ա. Իսահակ
Երաժշտ. Ե. Տարոնյանի

ԱՐԳ ԽՏԴՈՒԹՅԱՆ

Լցնենք, ընկերներ, բաժակները լի,
Ամենք կենացը մեր հայրենիքի,
Երբ պահանջի մեզ ժողովրդի
Կենացը խրմենք բաժակներով լի:
Շուտա, հայրենիք, շուտա, հարատար,
Ինչ լավ է սիրել երիտասարդ ու ազատ: } 2

Լցնենք, ընկերներ, բաժակները լի,
Ամենք կենացը մեր հայրենիքի,
Երբ հանճարեղ Մեծ Առաջնորդի
Կենացը խրմենք բաժակներով լի:
Շուտա, հայրենիք, շուտա, հարատար,
Ինչ լավ է սիրել երիտասարդ ու ազատ:

Լցնենք, ընկերներ, բաժակները լի,
Ամենք կենացը մեր հայրենիքի,
Երբ հայրենիքն Արմիր Բանակի
Կենացը խրմենք բաժակներով լի:
Շուտա, հայրենիք, շուտա, հարատար,
Ինչ լավ է սիրել երիտասարդ ու ազատ:

Խոսք՝ Մ. Մելիքյանի
Երաժշտ. Կ. Զաֆարյանի

ԵՐԳ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՍ

Ծաղիկ նրման ծիրան ես
Մեր տրտմերը ծիրանի,
Առաջ բերդը հառնում է,
Ջան հարազատ հայրենիք: } 2

Քու վրեժդ ես աշխարհում
Երջանկութեան վառ լուսեր,
Անա մենք ենք վայելում
Հայկյան լեցված կյանք ու սեր: } 2

Մեր բաղեներն են վերից
Ամպերի հետ սլանում,
Իրենց անհագ թևերին
Քո անդին վառն են տանում: } 2

Փարված կրծքիդ քո ամուր,
Առած պինդ լի բաժակ,
Քո ժառ կեանքն ենք խմում
Բարբրա մենք անդադար: } 2

Բառք և եղանակ՝ Մ. Սարգսյանի

ՃՆՇՈՒԹՅԱՆ ԵՐԳ.

Երգենք գուք, պարման վարար ջըրեր,
Փլուվենք, գետեր, ալեց մինչ ափ, մինչ ափ.
Երգենք գուք, պարման ջըրեր,
Փրուվենք, գետեր, ալեց մինչ ափ։

Ծաղկի հաղեք, գալար ծառեր,
Հնչեք անվերջ ձիծաղ ու ծափ,
Հազար ձայնով ու սըրտագին,
Արև մոգեցեք մեր բանակին։

Մեր աշխարհի տասղերն անհամար,
Բարձրի՛կ սարեր, խորունկ ձորեր, ձորեր.
Մեր ծաղիկներ չքնող ու վառ,
Աղջի՛կ, սըրտա, մանուկ ու ծեր։

Ծաղկի հաղեք, գալար ծառեր...

Աշխատության արևու ներքո,
Հզոր ու հպարտ, հպարտ հըպարտա, հըպարտա,
Ելնենք խինդով, ժողովըրդով,
Քայլենք դեպի գալիքն անպարտ։

Ծաղկի հաղեք, գալար ծառեր...

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Հ. Սոսիսեանցի

ԿԵՆԱՑ ԵՐԳ.

Բաժակները պահել պլխից վեր.
Մեր հոգի սուբը կենացն ենք խմում,
Մեր հոգի կենացը, ընկերնե՛ր,
Թող ծաղկուն լինի մեշա աշխատհում։

Բարի բերք մաղթենք մեր հոգին,
Մեր հոգի սակի խաղաղին,
Աստղից պինի քամոլին,
Մեր հոգին սրտա պահոլին։

Բաժակները պահել արի մոտ.
Ժողովուրդ, քո կենացն ենք խմում,
Ջո պլշերը պրծում տուպրա,
Ջո արևը՝ հոլերդ անմարում։

Բարի բերք մաղթենք մեր հոգին,
Մեր հոգի սակի խաղաղին,
Աստղից պինի քամոլին,
Ժողովուրդն սրտա պահոլին։

Բաժակները պահել պլխից վեր.
Սերունդներ, ձեր կենացն ենք խմում,
Թող լինեք շինարար, անվեհեր,
Արժանի ապրելու այս հողում։

Բարի բերք մաղթենք մեր հոգին,
Մեր հոգի սակի խաղաղին,
Աստղից պինի քամոլին,
Ձ՛ա երկիրը շեն պահոլին։

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Ա. Սարյանի

ՀԱՂԹԱՆԱՅԻ ԵՐԳ

Ագաո ու անծայր
Մեր հայրենիքում
Ոսկից շինատաք, շինատաք
Մուրճերն են դնդում։

Հաղթել ենք մարտում,
Երգում ենք, խնդում.
Հայրենի հարին, ջանիջան,
Արև ենք մաղթում։

Գարնան պես ծաղկել,
Նոր կյանք է եռում,
Ինչ լավ է ապրել, լավ ապրել
Ագաո աշխարհում։

Հաղթել ենք մարտում...

Թաշտերն ոսկի
Հասկերն ենք հնձում,
Պայծառ գալիքի, գալիքի
Ճամփան ենք բացում։

Հաղթել ենք մարտում...

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Կ. Ջահարյանի

ՀԱՅՐԱՆԱՍԻՐԱՑ ՏՈՆ

Թող հընչեն փողերըն այսօր, դափներն այսօր,
Թող Զանգուն ծաղկազարդի ափերն այսօր,
Հաղթութեյան մեծ տոն է, մայիս է, մայիս,
Թող թընդան խընդութեյան մեր ծափերն այսօր։
— Ա՛յ մըրա, հանդի՛միջ ես մի ծաղիկ եմ։
— Ա՛յ ապլիկ, թերթիկդ վըրա պատ շաղիկ եմ։
Ծաղիկ ես, ա՛յ ապլիկ,
Շաղիկ ես, ա՛յ մըրա,
Լավ շաղիկ ես։

Տուն եկան զինվոր մեր ազգերքը ուրախ,
Թող թընդա աշխարհում մեր երգը ուրախ,
Հաղթութեյան մեծ տոն է, մայիս է, մայիս,
Թող վարար ծով դառնա մեր բերքը ուրախ։
— Ա՛յ մըրա, գալար եմ ես, նոր պտուղ եմ։
— Ա՛յ ապլիկ, զինվոր եմ ես, քեզ կարոտ եմ։
Արուս ես, ա՛յ ապլիկ,
Կարոտ ես, ա՛յ մըրա,
Ու կարոտ ես։

Թող հընչեն փողերըն այսօր, դափներն այսօր,
Թող Զանգուն ծաղկազարդի ափերն այսօր,
Հաղթութեյան մեծ տանեն մեր հայր Ստալինին
Մեր սերըը, մեր սերը, մեր ծափերն այսօր։
Մեծ Ստալինին։

Խոսք՝ Գ. Սաբյանի
Երաժշտ. Ա. Սաբյանի

ԱՄԵՆ ԱՇԽԱՐՀ

Հայոց աշխարհ, հրապարակ եմ ես,
Որ քո գալիքն եմ հարթազարմ,
Եվ անսահման սիրտս եմ քեզ,
Հայրենական հող իմ սրբազան:

Երկն ցանկաս՝ կյանքս էլ կըտամ,
Կըտամ բոլոր զանձերս անպին,
Որ քո աչքերը միշտ ժըպտան,
Համեստ ծաղկի կյանքիդ այգին:

Քաջերը քո Վահ միշտ արթուն
Պահակ կանգնեն քո ըռազմ բախտին,
Որ Քըշնամին չըմտնէ տուն,
Կըտրի հայոց կանաչ բարդին:

Հայոց աշխարհ, հրապարակ եմ ես,
Որ քո գալիքն եմ հարթազարմ,
Եվ անսահման սիրտս եմ քեզ,
Սահեսական հողն իմ սրբազան:

Բառք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Ռ. Սեհրաճյանի.
Ա. Խաչդյանի

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Հայաստանը պարտ ունի,
Մեզ պես հազար մարտ ունի,
Օրում, ծոլում, ցամաքում
Հազար հերոս մարտ ունի։ } 2

Հէյ, ջան, ջանե ջան,
Հազար հերոս մարտ ունի։ } 2

Հայաստանի բերքն առատ,
Գուռ շինարար ձեռքն առատ,
Աշխատանքը խանդավառ,
Երջանկութեան երգն առատ։ } 2

Հէյ, ջա՛ն, ջանե ջա՛ն,
Երջանկութեան երգն առատ։ } 2

Հայաստանը լուսյն ծով,
Արնի տուն, հուսյն ծով,
Երկիր, ոյսօր, ամէն օր,
Ապագա վառ հուսյն ծով։ } 2

Հէյ, ջա՛ն, ջանե ջա՛ն,
Ապագա վառ հուսյն ծով։ } 2

Խոսք՝ Վազգեն Տալյանի
Երաժշտ. Վարդգես Տալյանի

ՀԱՑՐԾԵՒ ՋՐԵՐ

Իմ հայրենիքի պաշտում ու ձորում
Ջրերն են երգում, կարկաչում անդուն,
Երանի նրան, ով հաւն է փորում,
Ջուր տալիս ծարած արտին ու այգուն:
Ջրերն են հառում, կարկաչում անդուն,
Կյանք են տալիս ծարած արտին ու այգուն:

Երանի նրան, ով արդար ձեռքով
Փորել է այս խոր ջրանցքն ու առուն,
Որ ջուրը նրան վառ սա իր երգով
Եվ բերի իր հետ վարդեր ու դարուն:
Ջրերն են հառում, կարկաչում անդուն,
Կյանք են տալիս ծարած արտին ու այգուն:

Երանի նրանց, որ արդար վրվարդ
Պիտի նոր հաւներ, ջրանցքներ փորեն,
Որ ջուրը հասնի նոր այգի ու արտ,
Դառնա խաղողի տվկուզ ու ցորեն:
Ջրերն են հառում, կարկաչում անդուն,
Կյանք են տալիս ծարած արտին ու այգուն:

Մասք՝ Ս. Վահուճու
Երաժշտ. Կ. Զահարյանի

ՀՈՒՆ ՀԱՑԵՐԸՆԴ

Երազս ամէն կարոտամաւ,
Համբուրելի հողն հայրենի
Անդադար յանդիմ արտասուեցի,
Աչքս ամէն դառամ ցողն հայրենի
Ինձ էր նայում Մասեաց հեռուից,
Ոտներիս տակն էր Արտյոմն,
Ծաղիկները բերքերի հետ
Սիրտս լցնում շատն հայրենի:

Ուզեմ ընկեր, գնամ դու էլ
Մտածում ես նուէրն, ինչ որ ես.
Ես սրտումն էլ կա սէր, կարօտ,
Վարդեր հազար՝ ինչպէս չըլնէ.
Զաքինեք սրտին մեր տանէն,
Այս ամարտով մարտերում ենք,
Որ հաղթական վերադառնանք
Ու համբուրենք հողն հայրենի:

Խոսք՝ Հ. Շիրազի
Երաժշտ. Ար. Խաչատրյանցի

ԱՋՐԱՑՈՒՑԱՆՔ

Ջա՜ն,
Ապրեի՛ ջան,
Հե՛յ ջա՜ն,
Իզի՛ր ես հիմի,
Ջահի՛լ
Վառի՛լ ես
Բյուրտամ ջահի՛լ,
Վառի՛լ ես
Ես՝
Ճիմա—ապե։

Ջա՜ն,
Ապրե՛ս ջան,
Հե՛յ ջա՜ն,
Սարսո խնկե՛ր,
Սալմա՛,
Բարե՛,
Ջա՜ն։

Գարդի՛լ ես
Բաղտիկը կաս
Գեղի՛
Գերեզմա՛,
Մեքքա։

Բանտում եմ
Ախտը ծեր,
Բանդում եմ ես
Մինտրա,
Ամբոխ...

Ձո՞ն,
Սպրեյչան,
Հե՛յ ջան,
Սարսահ խնչյը, } 2
Սարմա՛ն,
Բարև՛,
Ձո՞ն

Տպար. Ա. Լօսաէլեան
Տպարժամ. Ռ. Տեր-Գևոնդյանի

Ա Ո Ա Գ Ն Ի Ը

Մեզմ շոյում է արշալույսը
Լայն պարիսպներն հին Կրեմլի,
Ու պարթևում է մեր երկիրը
Սովետական կյանքով լի։
Ձառայն անցնում է, հով ու պսակ
Ու փողոցում մեծ տոմսակ,
Բաբկ լուրջ քեզ, Չան քաղաք իմ,
Քո վաստ ոլբան ես մեր երկրի։

Շուտն ու ժիր,
Հըզոր, անձկիր,
Անհագիլ ու քաջ,
Անպարտ, արի,
Չան իմ երկիր,
Չան իմ Մոսկվա, հէյ,
Ողջ աշխը մեր՝
Քո Մոսկվա։

Վաղ շողում է ալ ճաճանչը,
Ծալ ատամուկ է վողոցում,
Եվ մանկանց ձայնն ու պիլ կանչը
Թունդ թընդում է դըպրոցում։
Ու հասում է վարդ մայիսը
Լայնահորդ գետի նըման,
Հա գալիս ու հա գալիս է
Երգով դեպ աշխուն Մոսկվան։

Շուտն ու ժիր...

Հե՛յ ասև, քո վառ շորերը
Մոլ երկնից վերը անծիր,
Որ հասնի մինչ մայրամուրը
Մեր հրճվանքն անծայրածիր,
Որ վայելեն ու շողշողան մեր
Հարուստները հարթաւան,
Որ պարծած ձեռքն՝ հայը Ստամբոլ
Մեզ ապրեցուն տա հայրական
Եռուն ու ժիր...

Օրն անցնում է, անուշ հովը
Մեզմ շոյում է, մեղմ փչում,
Տան լուռ նռոտն էլ ալ է,
Երբ շրթերին է շառաչում։
Տիս անցնում են սիրտ պատկերը,
Ամեն տեղ կյանք ու հրճվանք,
Ծառուղիքն ու այգինները,
Թընդում է ազջ Մանկվան
Եռուն ու ժիր...

Լուռ գիշեր է, քայց օրվա պես
Լուսյակ ծոլն է մանթի պես,
Է՛յ, անցվոր ջան, ե՛կ, ընկեր ջան...
Մեզ հետ երգենք երգ վանեմ,
Տես, ամեն տեղ երգ ու տող է,
Հայրենիքն է ազջ պարում,
Բոլորից լավ ու չքնաղ է
Վառ գարունը մեր երկրում։
Եռուն ու ժիր...

Խոսք՝ Ներսէս-Վահագնի
Երաժշտ. Եմ. և Գաս. Պոկրասնիների

Ո Ր Ս Տ Վ Ա

Ողջույն քեզ, ողջույն, Մոսկվա իմ ազատ,
Բարեբեր հարազատ, քաղաք լուսապարգև,
Քո հերոսական վառքին պեղանի
Աշխարհն ոչ մի քաղաք չի հասնի։

Ազատության սիրտդ մարդկության
Փրկիչ բազուկը քո սոսկնության,
Բնիկ, եղբայրության պայծառ ալեսավայր,
Այսքն են պալիս ապիկը երկայր։

Այսքն են պալիս անմահ Լենինին,
Այսքն են պալիս Մեծ Սոսկնինին,
Բերում են լրինդ սերը անսահման,
Ասպատարդ Կրեմլին, Մոսկվա անմահ։

Ողջույն քեզ, ողջույն, Մոսկվա իմ ազատ,
Բարեբեր հարազատ, քաղաք լուսապարգև,
Քո հերոսական վառքին պեղանի
Աշխարհն ոչ մի քաղաք չի հասնի։

Խոսք՝ Ա. Գրաշոսի
Երաժշտ. Ե. Սարդարյանի

Մ Ո Ս Կ Ա Վ Ա.

Սիրում եմ քեզ, ո՛վ փառապանծ, հերոս քաղաք,
Դու հոյակերտել անունդն ես մեր երջանկության,
Երբեք փառքով կապրես բոլոր հայերիս համար,
Լուսյակը քո համեմատելի կըլըցկըլատանդ:

Մոսկվա, մենք քեզ երախտապարտ ենք գոբեկար,
Եկել ես դու մեզ լուսատու հոյոց ճամփին,
Ելար, կանգնել ես հպարտական ու շինարար՝
Որպես ազատ ժողովըրդոց բախտի պարգին:

Երկիր արար նայում է քո ատոմի շողին,
Դու՝ մարդկության անչափանքների փառան անմար,
Դու՝ նոր մարդու, նոր աշխարհի ուխտապանդին,
Սովետական մեծ ակության քաղաքամոլը:

Գըլխաբաց է լուռ հանդչում Լենինը կենսատու,
Ստալինն արև, դարուն բոշխում ամենքըքին,
Անմահ ես դու, հըրաշագործ, հըզոր ես դու,
Ջրքնաղ Մոսկվա, դու մեր սիրտըն ու մեր հոգին:

Թարգ՝ Ցարմեճի
Երաժշտ. Ա. Տեր-Վռոնցյանճի

ՎԱՍԿԻ.

Մանկիա, Մանկիա, արև ու սեր,
Դու լույս փարոս մեր նոր դարուն,
Վառել ես դու հազար լույսեր
Մեր Հայաստան նոր աշխարհում:

Փառք քեզ, Մանկիա, քեզ փառք ու կյանք,
Շողա անմար դու դարերում,
Վառել ես դու հազար լույսեր
Մեր Հայաստան նոր աշխարհում: } 2

Քեզնով հպարտ, քեզնով հպարտա,
Դու մեր արյուն անմար անուն,
Շողում ես դու, անհաս դաշտի,
Եվ մեր աշխարհն ես զարդարում:

Փառք քեզ, Մանկիա, քեզ փառք ու կյանք,
Շողա անմար դու դարերում,
Վառել ես դու հազար լույսեր
Մեր Հայաստան նոր աշխարհում: } 2

Քեզնից, քեզնից ծագում արև,
Ալբիր, ծովերը դու զարնգար,
Դու Լենինի քաղաք հայրիկ,
Դու Մոսկվան հպարտ քաղաք:

Փառք քեզ, Մահկիա, քեզ փառք ու կյանք,
Շողա անմահ դու դարերում,
Վառել ես դու հազար լույսեր
Մեր Հայաստան նոր աշխարհում։

Վառել ես դու հազար լույսեր,
Դու Լենինի հավիտյան քաղաք,
Դու Մոսկվին հզոր քաղաք.

Մահկիա։

Խոսք՝ Գ. Բարշաճի
Երաժշտ՝ Ա. Վոզդանյանի

ԱՇՐԱՒՈՒ ՄՈՍԿՎԱՅԻ

Ալթիկ տուֆ քարը, Յատատալ սարը,
Հեղթել են լանջերը, Շէրիանալ բացել.

Չան, Ալադյազ Չան, Չան սալեատական,
Չան հերոսական, դու կարմիր Մոսկվա:

Կապտը հիմնել ենք հիդրոկայանը,
Շէրիանալ բացել ենք՝ ոսկուս դաշտեր.

Չան, Ալադյազ, Չան, Չան սալեատական,
Չան հերոսական, դու կարմիր Մոսկվա:

Մոսկվային այսօր կարմիր է դառել,
Իր լույսն ամբողջ աշխարհ տարածել.

Չան, Ալադյազ Չան, Չան սալեատական,
Չան հերոսական, դու կարմիր Մոսկվա:

Բանվոր-գյուղացուն ալին աղատություն,
Արքա, Ինդիա, Լենին, ընկեր Ստալին.

Չան, Ալադյազ Չան, Չան սալեատական,
Չան հերոսական, դու կարմիր Մոսկվա:

Ասար և երանակ Մեծցյաճճեի

ԵՄՈՒ ԵՐԵՎԱՆ

Հասկվել ես դու պարման ելման,
Սիրտը քո՝ հուր-վառման,
Ինքնիշխանում ես ժամե-ժամ,
Ով Երևան

Միշտ փառքով, միշտ պայծառ,
Յընծա, ծաղիկը դա պարեզար,
Սալևատևան բարգաբաժը,
Ով Երևան

Ամենատը մեր ձեռքով,
Մեր չանքով, մեր կյանքով
Փակվիլ ալիսեր անոքը քո,
Ով Երևան

Միշտ փառքով, միշտ պայծառ...

Հետո հոգիս քո պիրկն ելան,
Բառն պըրկեն, պարզ հապառ
Պանդուխտ հայերն հայրենական,
Ով Երևան

Միշտ փառքով, միշտ պայծառ...

Մեծ Մխոթյան լուցս պըրկուած,
Միշտ խնդուած, միշտ ծաղկուած,
Արև-մարդուն հա երգուած,
Ով Երևան

Միշտ փառքով, միշտ պայծառ...

Բառք՝ Սարմենի
Երաժշտ. էդ. Միրզոյանի

Ե Ր Ե Վ, Ա Ն

Գարուն Երևան, սիրուն Երևան,
Վարդեր ես ճամփես փրռում, Երևան,
Ուր էլ գընամ, ուր էլ մընամ,
Ջեզ եմ հայելյան սիրում, Երևան:

Իմ ժպտվըդի վառ աչքերի լույսն ես, Երևան, (2)
Իմ հայաստանի զարդն ես, Երևան: (2)

Ջուրվել, զարդարվել, սիրուն աննման,
Քո նորահարս ես դառել, Երևան,
Սոխակյան գարնան գրկում
Ծաղկիր, ծլծլիր, երգիր, Երևան:

Իմ ժպտվըդի վառ աչքերի լույսն ես, Երևան,
Իմ հայաստանի զարդն ես, Երևան:

Երգը շըրթունքիս կըտիվ գընացի,
Քո կյանքի համար անվախ կըռվեցի,
Կըտակ կըռվում, կըտակ հեռվում,
Ցասկերիդ պայծառ կարոտ մընացի:

Իմ ժպտվըդի վառ աչքերի լույսն ես, Երևան,
Իմ հայաստանի զարդն ես, Երևան:

Խոսք՝ Ա. Գրաշոտ
Երաժշտ. Ս. Խաչատրյանի.

ԱՆԴՐԵՎԻ ԾՈՒՂԱՎՈՐԸ

(На мотив „Если завтра война“)

«Վաղը թե պատերազմ»—երգում էինք երեկ.
Այդ հասել և երգեր ոտքի է տվող,
Երբ ահա ժամն է խոկ, և ոտքի պիտ երթանք.
Երգում ենք թե՛ հաժիս և թե՛ երգեր:

Ե՛վ երկրում, և՛ երկնքին, և ծովերում
Մեր երգն է հոդեմաին ընթանում,
Բարձրացրեք, ժողովուրդ—
Ձախջախենք ներսեմյան թշնամուն:

Պատերազմը արտաց—մեր երկիրը ծլփաց,
Կըրճտատրից՝ Վարդիվառակը մխնչե,
Մեր հրակա և ուժեղ երկիրը վտիտաց—
Ձախջախե՛ լ, թշնամուն պիտ չընչել:

Ե՛վ երկրում. և՛ երկնքին, և ծովերում...

Սալատնակը ճախրեց—երեսանեն կարկաց.
Շառաչան զրահավոր մեր տանկերը,—
Պատասխան երթի մեջ հետևակը քայլեց.
Արտաքամ սրտյան հնձյալներբ:

Ե՛վ երկրում, և՛ երկնքին, և ծովերում...

Ծաշիցմէ ոմանկից պաշտպանվիլ կարող ենք,
Չէ՛ որ ռադիմէ վաղուց էինք պատրաստ,
Թըշնամու երկրի մեջ մենք նըրան ջախջախենք—
Ինոզոք հարվածողն մեր հաստատ։

Ե՛վ երկրում, և՛ երկնին, և ծովերով...

Քաղքացիք, ժողովուրդ, անհոդդոդ ամրացիր.
Թըմբուկները ուժով թող թընդան,
Դե՛, վողերը հնչեցրինք, երդիչնե՛ր, երգեցե՛ք,
Հաղթական երգերը պրոտոն։

Ե՛վ երկրում, և՛ երկնին, և ծովերով...

Այս պրոտ պաշտպանում դեռ չկա ոչ մի ուժ,
Որ երկիրն իմ մառնի պարտության,
Մեզ հետ մեծ Ստալինն է, մարշալներն հերոս,
Եվ ընկեր մարոսկան Վորոշիլով։

Ե՛վ երկրում, և՛ երկնին, և ծովերով ... (2)

Բառք՝ Լեբեդև-Կումաչի
Երաժշտ. Դմ. և Դաճ. Պոկրասների

ՄԵՋ ԶԱՆԱ ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հընչիր, շեփոր դու մարտական,
Հընչիր, փողեր, խրոխտ շարքեր,
Հայրենիքն է մայրը մեր ջերմ
Եվ Սասունն է զրոյը մեր։
Դե, առաջ,
Անդադար,
Մենք անպակ
Եվ միշտ քաջ։
Դրոսիկ, պետ կռռիլ, պետի մարտ,
Մեզ չկա պարտություն,
Այլ միայն հաղթանակ,
Ծածանվիր ու զրոյ հարստատուն։

Թևիտ անտրդ, ան թըշնամին
Ելնի դառնա կըտակ ու լոյ,
Կարճ է ձեռքը, հոգն հայրենի
Անոտ ամրոց է, բերդ ահեղ։
Դե, երիտներ,
Ընկերներ,
Ջուր-ձորի,
Անվեհեր։
Մերն է կյանք, հաղթանակ լուսապարգ.
Մեզ չկա պարտություն...

Հընչիր, շեփոր դու մարտական,
Հընչիր, փողեր, խրոխտ շարքեր,
Հայրենիքն է մայրը մեր ջերմ
Եվ Սասունն է զրոյը մեր։
Դե, առաջ...

Խոսք՝ Գ. Բոյաճի
Երաժշտ. Ա. Հարությունյանի

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ

Ինծի, երկիր՝ արև անմար,
Շնչոյ, թմբուկ, հնչեք ուժգին,
Չահել ու ծեր, մանուկ ու մայր,
Ողջույն տվեք մեր բանակին։
Մեր բանակին,
Մեր պարծանքին,
Մեր հպարտանան
Հայրենիքին։

Մեր հողը՝ ապրի, մեր պարծն՝ արդար,
Բանակը մեր՝ հավետ անպարտ,
Անանուն պրիչ, առանց քնար,
Յանկանք կյանքն անհուն հոսող
Մեր բանակին,
Մեր պարծանքին,
Մեր հպարտանան
Հայրենիքին։

Շողա, արև, բացվիր, պարուն,
Աղջիկ, տղա, հանդես նկնք,
Թող դեռ պատոս խինդի առուն,
Չտրտա ձայնով արև մաղթենք
Մեր բանակին,
Մեր պարծանքին,
Մեր հպարտանան
Հայրենիքին։

Բառք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Գ. Եղիազարյանի

ՋՆՇԻՄՈՒ ԵՐԳԸ

(ժողովրդական)

Կռանվի ճակատում, մայրիկ ջան,
Վիրավորվելիցի,
Հայրենիքիս սիրո համար
Արյունն թափելիցի։

Մի լար, մայրիկ, որ քո որդին
Կռռվում գոհ պրնա,
Քո որդու սեղ հայրենիքը
Անպարտ կրնա։

Ինձ կըհիշեն ընկերներս
Հաղաղ օրերին,
Իրենց սըրտում վառ կըպահեն
Անմահ գինվորին։

Աբել Ե վ. Խաչգաղյանց

ԱՐԵՎԻ ԵԼԱԿ

Արևն ելավ, հոգիս պըրտի,
Մեր ծաղկավառ երկրի վրա,
Կյանքն է թնդում մեր երջանիկ,
Ձեռք սիրում ենք քեզ, հայրենիք։

Ծանոթ են մեզ հուր ու կըռիվ,
Պատերազմներ և արշավանք.
Մեր ուժն՝ անհող, կամքն՝ անխոցելի,
Մեր անունն է վարդից քաղցրիկ։

Կանգնած ենք մենք պատրաստ ու կռվի
Եվ մըղում ենք դու պատերազմի,
Մենք ենք հըզոր լուսյան ալեկ,
Նենգ թըշնամին կըջախջախվի։

Մասր՝ Շիրազի

ՇՈՂՔ ԱՐԵՎ,

Շողա արև, բացվիր դարուն,
Ջահել ու ծեր, հանդես եկեք,
Թող գնա պառկա խինդի առուն,
Գարնան շուրթով գըվարթ երգին։

Երգենք ուրախ ու ցընծալին,
Փառք տանք անպարտ մեր բանակին։

Գուք աղջիկներ, ծաղիկ ցանեք,
Մեր քաջերի ճանապարհին,
Գուք երգիչներ, երգեր հյուսեք,
Փառաբանեք մեր քաջերին։

Երգենք ուրախ ու ցընծալին,
Փառք տանք անպարտ մեր բանակին։

Քայլենք արագ, հյուսենք երգեր,
Գա գովքն անենք, հզոր բանակ,
Ոսխաններին չարդող քաջեր,
Ձեր գենքին փառք, ձեր գործին փառք։

Երգենք ուրախ ու ցընծալին,
Փառք տանք անպարտ մեր բանակին։

Խոսք՝ Սարմեցի
Երաժշտ. Ա. Տեր-Ղևոնդյանցի

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅՈՐ ԲԱՆԱԿ

Սովետական հզոր բանակ,
Դու մեր կյանք ու ապավեն,
Բևեռ ես մեզ կյանք հաղթական,
Որ ու աբև լուսեղեն: } 2

Ցընծա, երկիր մեր հաղթական,
Ցընծա կըրկին ու կըրկին,
Տան է այսօր մեր պետականության,
Սոսկինյան հզոր բանակի:

Այդ դու էիր կործանիչը,
Ասիոնների բիրտ ու չար,
Եվ արևոտ ճամփա բացիր
Դեպի պայիք ապագան: } 2

Ցընծա, երկիր մեր հաղթական...

Մեծ Լենինն ու Սոսկինը,
Քեզ կռվեցին, հզոր բանակ,
Հայրենիքին մեր ցընծալից
Որպես արեան մի պահակ: } 2

Ցընծա, երկիր մեր հաղթական...

Բառ՝ Արամուհու
Երաժշտ. Ա. Մեհրաբգուլյանի

Ե Ր Ե Վ, Ա՛Ե

Գարձել ես ազատ, երջանկության ծով,
Տեսքով գաբրիէլան, չքնդ Երևան,
Կյանք ես վայելում քո պալակներով,
Օջախ հայկական, չքնդ Երևան:

Մայրաքաղաք ես Հայոց աշխարհի,
Փառք ու պարծանքն ես բոլոր հայերի,
Փոքրիկ եդեմյան ես դու մեծ Մասիսի.
Չան սալեսական, չքնդ Երևան:

Շենքերդ չքնդ, լուսանկդ անման,
Սրնդ առատ, չրերդ վարդաբույր,
Գարնանամուտդ անվախճան, անհամար,
Տեսքով գովական, չքնդ Երևան:

Ծլել, ծաղկել ես ամեհի ձևերով,
Բարգավաճել ես բերքերդ ու բարիքով,
Սերտեն էլ փառքդ առում է երկերով,
Գրաֆոս խոսական, չքնդ Երևան:

Գրաֆոս Սերո-
Երաժշտ. Ե. Սահյանցեան

ԵՐԵՍՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԳԱՅԼԵՐԳ

Մենք ծընվել ենք պայքարի մեջ,
Մեր աչքերում խոյանք ու ոգնչ,
Մեր սրտերին երկերն է մեր
Տալել երկինք, սրսիկ թևեր:

Թող գազաղեն ուժերը մութ.
Աբևելքից մինչ արևմուտ,
Մենք կերտում ենք հաստատակամ,
Կոմունիզմի մեծ տաճարն:

Միշտ առվելեհ, միշտ գեպի վեր,
Միշտ անհատնչ քայլենք առաջ,
Բայլենք հզոր, քայլենք հաստատ,
Մենք սերունդ ենք երիտասարդ:

Խոսք՝ Ս. Կապուտիկյանցի
Երաժշտ. Մ. Մազմանյանցի

ԱՇՐԻ ԵՐԳ

Իմ ընկերները պղնձագին բռնակ,
Բարի ճանապարհ իմ ընկերներին,
Թող ելքառնդ ճամփին վրադի հաղթանակ
Հետաքրքրական իմ ընկերներին:

Կըշարեին ելքառնդ Քըշնամուն անարդ,
Դամբի կուռը քաջ իմ ընկերներին,
Հայրենի երկրի արնգանգը բարի,
Ձորաձիգ լինի իմ ընկերներին:

Ալպախ ու անվախ կըլինեն ելքառնդ,
Չի սարսի սչինչ իմ ընկերներին,
Ճընշված ժարդկութեան կըսան արնգույն,
Այդ կըլինի վարձք իմ ընկերներին:

Մեր արյուներն ամեն ելքառնդ կըծծի տակ,
Ջերմութեան կըսան իմ ընկերներին,
Կըսան ելքառնդ վարձք, կըսան հաղթանակ,
Բարի ճանապարհ իմ ընկերներին:

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի

ԳՈՉԿ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՌԱՆԴԱԽ

Սովետական մեր քաջ բանակ փառապանծ,
Ծլնվել ես դու հերոսների պայքարի,
Մեր լուսե կյանքին հավետ պաշտպան ես կանգնած.
Կացմակն ես դու սովետական աշխարհի:

Քող մինչ շատ քո թաւերն անել ու արտար,
Քանի դեռ կան թշնամիներ աշխարհում,
Դու՝ մարտիկյան ամենատար փրկիարար,
Քո մեծ փառքով կապրես բոլոր դարերում:

Ժողովրդից առնում ես դու զորություն,
Կռվել են քեզ առաջնորդներն սիրելի,
Գերազը քո, որպես վառվող ցընծություն,
Տանում ես դու հոգիանուկից հոգիանուկ:

Քող մինչ շատ քո թաւերն անել ու արտար,
Քանի դեռ կան թշնամիներ աշխարհում,
Դու՝ մարտիկյան ամենատար փրկիարար,
Քո մեծ փառքով կապրես բոլոր դարերում:

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Մ. Մագմանյանի,
Վ. Տիգրանյանի

ՏՈՒՐ ՇՈՒՏ ԳՈՒՐԵՄ.

(Ժողովրդական)

Բարձրիկ, սիրուն մեր տրեխին,
Ոտքիս պահած մեր հանդերին,
Սիրուն կըռնամ,
Տուր շատ բարև
Մեր Տաթևին,
Պայծառ տրև:

Ալագյազի ծաղիկներին,
Ոտքիս դառած շեն դերձին,
Ստուշ կըռնամ,
Տուր շատ բարև
Մեր Տաթևին,
Պայծառ տրև:

Ահա, ինչ մեր օրն է ուրախ,
Չուռնեմք ասլ ու կարկաչուց վախ.
Բարև կըռնամ,
Տուր շատ բարև
Մեր Տաթևին,
Պայծառ տրև:

Մեր Տաթևի կյանքն երկարի.
Ամբի հարար-հարար տարի.
Կըռնամ, կըռնամ.
Տուր շատ բարև
Մեր Տաթևին,
Պայծառ տրև:

Գրի է առել Ս. Խանգադյանը
Երաժշտ. Կ. Զամարյանի

ՀՈԳԵՎ ԻՆՁԱՆԻՑ ԱՇԽԱՐՀ ՏԱՐԱԾ

Սոլո

Հոգիս, ինձանից բարև տարեք,
Հայրենիքի պինդերին,
Երկրի հետս տանհամ ննջարանում
Հայրենիքի պինդերին։

Խումբը

Ծաղիկների բուրվառ տարեք
Ու համ արեք շոգ օրին,
Հետս-հետս երկրպնդում
Շեկ արտերի հընձվորին։

Սոլո

Եվ իմ սիրտը տարեք, հոգիք,
Աշխատանքի պինդերին,
Նր աշխարհը կառուցողին,
Մեր հարատար բանվորին։

Խումբը

Տարեք, հոգիք, անուշ հոգիք,
Ուրախության այս օրին,
Հոգիս տարեք, սիրտս տարեք,
Ա՛խ, բոլորին, բոլորին։

Խոսք՝ Գ. Սաֆյանի
Երաժշտ. Ա. Սարյանի

ԱՄԱՐԵՒՏԱՆԵ ՏՈՒԺԸՐԳ

Մեր աղատ աշխարհ,
Հզոր հայրենիք,
Դուռ հավիտ պայծառ
Աչսօրն ու գալիք,
Քո անուշ գըրկում
Մեր կյանքն է ծաղկում։

Միշտ առաջ, առաջ,
Դեպի ապագան,
Թող բարգաշատաչ
Երկիրը ըլնգան,
Ցնծութեյուն դարձած՝
Երկիրն է թընդում,
Միշտ դեպի առաջ,
Դեպի հաղթանակ։

Քո փառքի համար
Մենք մարտի կերթանք,
Քո կյանքի համար
Մեր կյանքն էլ կըտանք,
Հաղթական երկիր,
Գառնան պես ծաղկիր։

Միշտ առաջ, առաջ,
Դեպի ապագան,
Թող բարգաշատաչ
Երկիրը ըլնգան,
Ցնծութեյուն դարձած՝
Երկիրն է թընդում,
Միշտ դեպի առաջ,
Դեպի հաղթանակ։

Հայրենիք, մեռա,
Տալիս ես երգում,
Մեջս լինել խեղճի՝
Կյանքում, ինչ ունեմ,
Ես պետք վառ
Տանել պարեպար:

Մեջս առաջ, առաջ,
Թևերը պընդան,
Ցնծությունդ դարձած՝
Երկիրն է ինդում,
Մեջս գնալ առաջ,
Թևերի հարմանակ:

Խոսք՝ Սահակի
Երաժշտ. Ե. Սարգսյանի

ԿԱՂԱՆԴԱՅԻ ԳՈՀԵՐԸ

Կաղնիացյան քաջեր, երբ վարշա ու վարշա,
Երբ գուռը ու գուռը, բանակ ու բանակ,
Առաջ սրտացիք պիտի մարտ անեցա,
Պիտի ասպետաբար, պիտի հավքանակ:

Հե՛յ ան Արտյուծ, հե՛յ հպարտ կապերկ,
Շղթա կտրեցեք օղակ ու օղակ,
Ահաւը, անասուն ոմբոցներ կարմիր,
Թշնամու առաջ երբեք չդարձաք:

Հե՛յ դուք, Կաղնիացյան եղբայրներ երեք՝
Վա՛ռ Ապրինջան, Հայաստան դու անց,
Վրաստան չքնար, գրոհի երեք,
Մարտական փառքի պրիզոներ հյուսեք:

Ձե՛ռ-ուսի, որպես հարազատ եղբայր,
Ժողովրդի հետ հզոր առաջիկան,
Մեր հայրենիքին ոլիք փառք և փայլ՝
Պայքարով խիզախ ու հերոսական:

Խոսք՝ Ս. Վշտաբեցու
Երաժշտ. Ս. Տեր-Վիճակյանցի

ԱՔԱՊԻՏԱՆԵՐԸ ՕՐՈՒԱՑԻ ՇՈՒՐՋԸ

Հայնարձակ երիվով հեռակա,
Մեր երկրի անպարեիակ լայնատարած,
Պեհատարած մատերին հնիկակա,
Նամբերն են պար, պիշեր սրընդած։ | 2

Թրախչյունները չեն պապի նրանց
Նուռ ատուցյն ու շրխան բեռները,
Անցնում են խումբերի երախով
Մեր մարդկի ատրացյոց նամերին։

Հոյակապ երկիր,
Հարուստ երկիր,
Ծովից ծով ձգվել ես փառավոր.
Որ կողմն էլ գնաս պու,
Ջահելներ խնդուն,
Երանք ծնված օրից են քևավոր։

Քաջասիրտները ասմանի չի հանդիպ.
Ինքնասանդն է նրանց ամրոցում, | 2
Համարձակ հերոսներ անարդի,
Մատիճյան քաչուներն են վարում։

Բեզի վեր կրունչում են անդադրում,
Զանելով միշտ առաջ, դեպ առաջ,
Երկնային ատենքներն է փարում
Քեռոտը դարավարդն անհատնչ։

Հոյակապ երկիր...

Թշնամին անպնդին չի գիմա,
Թևավոր անթիվն է հասում,
Ձենք հյուսել ամրոցներ օդի տակ,
Այլ հզոր օդային նավատորմ։

Այլ երկրում դնահատել չեն կարող,
Մեզ նման ոգեղեն երկնք չեն սիրի
Պետերին էսկադրիլ մեր վարող,
Կապիտան քաջերին նիհիլ։

Հոյակապ երկիր...

Ասաք՝ Վ. Նիհիլ-Կամսարի
Երաժշտ. Ա. Սարյանցի

ԱՇՊՕՒՄ ԸՆԿԱՒ

Կըռնամ ընկալ կըտրիճ տըղան,
Սըրտից ծորաց կարմիր արյուն,
Կաղնին ոնց մայր թևքից վըռան,
Փըրօջ նըմանը լացից առուն։

Կաղնու շուքին մի փոս փորից
Իր պինակից եղբայրն ասի,
Քաջին հողն մահիճ ըլըլից՝
Հոգին յաւտան շանթերով լի։

Քամին մեղմիկ ձայնով երգից,
Ծառին, ծաղկին թախիծ իջավ,
Եղբայրն եղբոր հողն համբուրից,
Կայծակ կըտրից ու բարձրացավ։

Հանկարծ երգը շրթունքներին՝
Կարմիր պընդերն արագ անցան,
Գերեզմանին կանդնից կաղնին,
Ինչպես անմահ փառքի արձան։

Խոսք՝ Սարմնցի
Երաժշտ. Կ. Չուխաջյանցի,
Ե. Սահակյանցու,
Վ. Բալճիի

ԱՐՓ ՂՈՒԿԱՍ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ.

Ելք ու դաշտակները շրջապատում են,
Քաշվելիքը ջարդի մեջ, վերքեր բոնելիք.
Հե՛յ Ջան, աննըմանը
Ընկեր Ղուկասյան:

Ախր. «Առանձնք, սրտիկք, մենք քաջի նըման,
Չան ինչ սպասել, պերի մըտանք տակիսյան»:
Հե՛յ Ջան, աննըմանը
Մեր քաջ Ղուկասյան:

Թշնամին ուժեղ էր, ձեր թիվը քիչ էր,
Գոլեցիքը ու ընկար, դու հերոս ընկար,
Աղնիվ Ղուկասյան,
Մեր հոգի, մեր Ջան:

Դաշնակի պետերն քո սիրտը ծակից,
Ձեր սուրբ արյունովը երկիրն ազատվից.
Ջան, սխրանք, սխրանք,
Նահատակ սխրանք:

Ձեր խարիսխ արյունը իզուր չկորավ,
Տալձեխցը մեզի վրիժառիյան բերավ.
Ապրի սխրանք Ջան,
Ընկեր Ղուկասյան:

Տոար կոմսոպեվկաեվի Ն. Նաչատրյանցի
Երաժշտ. Ա. Ադոյանցի

ՀԵՐՈՍԱՏԱՆ

(Ծնողաց Ս. Գ. Զաքյանի հիշատակին)

Հերոսական ընկերներով միասին,
Աշխատակից պիտ դաս շանթեցիկ Քշնամուն,
Բռնաւորների վեհ դրոշը քո ձեռքին,
Քաջի մահով ընկար պատվի առաջ դաշտում:

Քո սիրելի տպագրիչքում նոր, ազատ,
Որ քեզ ամեց դյուցազնի կամք ու կրակ,
Ամեն մի տող մարմրում է քեզ համար,
Եվ դրոշները խոնարհում են տպագրով:

Քո ձախատր՝ տպիչանոցով պատկած,
Մեր պատմության մեջ քայլում են դու փառքով,
Եվ ահա մեր ճակատները խոնարհած,
Գոթիկ տառով բարձրանում են պարծանքով:

Մեր ցասումը, մեր վրեժը, ով հերոս,
Քո երիտքի բազուկի մեջ դու ատրար,
Եվ պարկեշտը նենգ Քշնամուն բարբարոս,
Ոտքի դիմ պարձար վահան ու պատվար:

Քեզ համբույր փառք, հանդչիր խաղաղ ու անդորր,
Նոր հերոսներ կիսյծակին քո հետքով,
Հայաստանը կրտրվի նորից-նոր,
Պարտադարե քո շիրիմը վարդերով:

Բառք՝ Ալ. Խանճակյանի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ՄԱՐՏԻՆԻ ԵՐԳԸ

(Կառոս)

Թռչնի մորով ասեն,
Որ իմ մայրն է սրխում.
Տեսնել այն ասուն
Կարոտով ես անհուն,
Որ ամեն մի պարուն
Ջրերով վարարուն
Կարկաչում էր ասրիում:

Թևերիվ ապրյուրին,
Կարոտած պաղ ջրին,
Լինելի հանդիպում,
Մեր կտուց մարդիում,
Որ ծաղիկներն են բուրում,
Որ մանուկ օրիում
Հանգ էր ինձ միշտ համրուրում:

Հայրենիքդ իմ սրտում,
Թե չընկնեմ ես մարտում,
Ամ, իմ մայր Թանկագին,
Տանն կըգամ ես կրկին,
Կախիմեմ քո հագին
Հաղթությամբ սրտագին,
Կրանգիմեմ քեզ իմ կրծքին:

Խոսք՝ Գ. Սաֆյանցի
Երաժշտ. Ս. Սարյանցի

ՈՒ ԼԵՆԻՆԱԿԱՆՆ

Դու լուսավառ, պայծառ քաղաք,
Ծագիլ ես ամեն հավ Արփաչայի,
Առմամբառած արքունի պահակ,
Կանդնիլ ես ամեն գավ Արփաչայի:

Դու շատ հրապարտ,
Հարթ ու անապարտ,
Քեզ բանվորական
Իմ Լենինական:

Քան մեռոքից երկրի համար
Շտապիլ ես սիրուն քո ձեռքով կարում.
Բարով հարսին, բարով պատիվ,
Բարով միշտ ուռնի նա կանաչ պարանդ:

Դու շատ հրապարտ,
Հարթ ու անապարտ,
Քեզ բանվորական
Իմ Լենինական:

Նոր քաղաք ես նոր անունով,
Անունիդ մասին, պարտադիր մասին,
Գյուղերին չկա հին Թաղերով,
Նոր կարմիր տուֆով շենքերիդ մասին:

Դու շատ հրապարտ,
Հարթ ու անապարտ,
Քեզ ալ ու ալման
Իմ Լենինական:

Խոսք՝ Ա. Գուսոե
Երաժշտ. Ա. Հասրյուցյանի

ԽՈՒՀԱՏՈՒԹ ԱՇՈՒՂՅԱՆ

Հայաստանի վերքի երգիչ,
Հոգեպարծան Աշուղյան,
Քառասուն ու մեր արյուն խորհրդի,
Մեզ հետ ես դու հավիտյան:
Քո սև գործած դու ապրերի
Ողբալուն ձյուն տնդեցիր,
Ազատության վառ երգերի
Սերս սերմեր ցանեցիր: } 2

Դու վերելքով ուռա մեծ ոգին
Փառքի երգեր ձոնեցիր,
Նրա խելոք, հզոր հոգին
Քո մեծ արյուն սիրեցիր:
Երանի քեզ մի օր հանկարծ
Բանաքեռից իջնեիր
Եվ դու սերած Նորքում կանգնած՝ } 2
Երևանին նայեիր:

Ակնատրոփ, զրկարքի նորից
Գայիր մեր մեծ խընջույքին,
Եվ քեզ տանջող դու հին վերքից
Համբո բուժվեր քո հոգին:
Ծաղրերդ զավակն ես դու՝
Երգած անհաղթ, անպարտուն,
Բայց մեզ համբո կապրեր դու մեր արյուն, } 2
Մեր մեծ, անմահ Աշուղյան:

Խոսք՝ Սասնցի
Երաժշտ. Ա. Մերուժանյանի

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ, ՆՈՐ ԿԵՆՑԱՂԻ
ԵՎ
ՍԻՐՈ ԵՐԳԵՐ

ՍՏԱԼԻՆ ՉԱՆ

Գարուն նկատ երկիրս,
Գալարտային բերքերով.
Ցուրտ ենք զարկ մխային,
Տրակտորով, կոմբայնով:
Երկիր մատաղ, կոլխոզ ջան,
Բերքիդ մատաղ, տավարդ ջան,
Հերքիդ մատաղ, Ստալին ջան,
Գործիդ մատաղ, Ստալին ջան:

Տրակտորով վարում ենք,
Շարքացանով ցանում ենք,
Երբ գարխ է ամառը,
Առատ-առատ հնձում ենք:
Երկիր մատաղ, կոլխոզ ջան...

Ջան, ինչ ուրախ է կյանքը,
Կատարվեց մեր բաղձանքը,
Ժամկետից շուտ կատարենք
Քաղհանն ու բերքհավաքը:
Երկիր մատաղ, կոլխոզ ջան...

Տրակտորի երգն անուշ,
Գալիտոպչին բերքն անուշ,
Ապրում ենք միշտ երջանիկ,
Սոլնեչնական երգն անուշ:
Երկիր մատաղ, կոլխոզ ջան...

Խոսք՝ Մ. Ասլանյանի
Երաժշտ. Դ. Ղազարյանի

ԱՇՆԱՆ ԵՐԳ։

Լի քաղաքը մեր խնջույքում քոզ պընդան,
Մերն է կյանքը, մերն է շքեղ ապագան։
Ամենք հավ-պինդ,
Քոզ համբերժ լինի
Մեր կենսատու փութը հայրենի։

Քան առաջին մենք Քո կենացն ենք խմում,
Ով Առաջնորդ, Դու մեր սրտի սերն անհուն։
Ամենք հավ-պինդ,
Քոզ համբերժ լինի
Մեր կենսատու փութը հայրենի։

Դե, խրմիցնք, ծեր ու չահել, հարս ու կին,
Մեր հայքաղքյան այս կենտրոն քաղաքին։
Ամենք հավ-պինդ,
Քոզ համբերժ լինի
Մեր կենսատու փութը հայրենի։

Ով հայրենիք, քանի ես համեմ մեզ համար,
Դու աշխարհի հուշյի փարոսն ես անմար։
Ամենք հավ-պինդ,
Քոզ համբերժ լինի
Մեր կենսատու փութը հայրենի։

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ՍՏԵՂԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԳ

Սեղանն է տատս,
Դիմացն՝ Ալաթաղ,
Հընչում են երգեր
Ոսկեթել ու ղըվարթ։

Լըցնենք, ընկերներ,
Բաժակները լի,
Թող հայոց գինին
Մեզ անուշ լինի։

Փառք տանք մայր-հողին,
Արևի շողին,
Գինի պատրաստող
Հայոց խաղողին։

Լըցնենք, ընկերներ...

Փառք տանք նոր կյանքին,
Հողի մշակին,
Որ միշտ կանաչեն
Մեր պաշտոն ու այգին։

Լըցնենք ընկերներ...

Գովենք պարեզաբ,
Աշխատանքն արդար,
Հայոց աշխարհի
Արևը պայծառ։

Լըցնենք, ընկերներ...

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Կ. Զահարյանի

ԼԱՒՏԸ ԵՒ ՍԻՐՏԸ

Լաւէտ բացվէց, գընաց հանդէսը,
Կանաչել են տերն ու տերտը. } 2
Էն տրտիտատ քեշտ տըղան
Ինձ է կանչում, սիեանեմ նըրան: } 2

Ախեխ հետս գալ չէ նա,
Ջըրընդուսմ է երգը նըրա,
Անուշ երգով չահել տըղան,
Չանն իմ յարն է, սիեանեմ նըրան:

Հասակն ասես սոսի էնի,
Գիշերվից սև աչեր ունի,
Գարուններից էլ սիրուն տըղան
Գերել է ինձ, սիեանեմ նըրան:

Գուշեն բացված վարդ ունի,
Շախ ծիծաղի խոսքեր ունի,
Գեղածիծաղ անուշ տըղան
Սըրտիս պարզն է, սիեանեմ նըրան:

Խոսք՝ Վ. Աղաւյանի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ԻՆՉՔԱՆ ԽԻՆԴ ԿԱ ԻՄ ՍՐՏՈՒՄ

Ինչքան խինդ կա իմ սրտում,
Գյանջի Թաղի կա իմ սրտում,
Ես չահել եմ, եռանդուն՝
Արև աշխարհ իմ սրտում։

Յարս ինձ հետ բանվոր է՝
Արև ունի իմ սրտում,
Յարս կարմիր պինվոր է՝
Նրա հուրն է իմ սրտում։

Ինչքան խինդ կա իմ սրտում,
Գյանջի Թաղի կա իմ սրտում,
Ես չահել եմ, եռանդուն՝
Արև աշխարհ իմ սրտում։

Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ԷՍ ՌԵՐՈՒՐ ՀԱՒԱՏՈՒ Ա.

Էս բնրքը բաղնի ա,
Յորինը կալին ա,
Գութանի վտակն թըմբիլ ա, } 2
Տրակտորի տարին ա։

Ճամփեքը շոշկլ ենք,
Կալմտքը գոշկլ ենք,
Արտրի վտակն թըմբիլ ա, } 2
Մաշինի տարին ա։

Համբառիկը՝ Ֆաբրիկին,
Ձիթը՝ կալմտոցնիկին,
Ձեռ հողի վտակն թըմբիլ ա, } 2
Ջերեզա տարին ա։

Էս բնրքը բաղնի ա,
Յորինը կալին ա,
Գութանի վտակն թըմբիլ ա, } 2
Տրակտորի տարին ա։

Խոսք՝ Վազգեն Տալյանի
Երաժշտ. Ա. Սելիմյանի,
Վարգես Տալյանի

ԵՐԳ ՀԵՆԴՈՒԹՅԱՆ

Մեր գլխին Թող միշտ փայլէ
Նոր կյանքի արևն անմար,
Մեր սիրտը Թող միշտ կապի
Յոյժ զուգնէ շքեղ կամարդ:

Ե՛րգ առա, սիրուն աղջիկ,
Հնար վառէր, Ջանել տար,
Բոյ քաշէր, անուշ մանիլիկ,
Ծով լույսէ պրկուեմ շուրջ:

Ով վշտի ձմեռն անցած,
Եվ եկած օրեր պայծառ,
Իր անգին պարգևքն հատած
Մեր հալթող աշխարհն անծայր:

Պար բանիք, հարսնիք սիրուն,
Ծափ տվիք, Ջանիլ ու ծեր,
Թող Հայոց աղատ երկրում
Միշտ լինի խնդութիւն ու սեր:

Խոսք՝ Հարմենի
Երաժշտ. Գ. Եղիազարյանի

ԿՈՄԱՍԱՄՈՒ ԷՆ ՏՂԱՆ

Կոմասամու էն տըղեն,
Աչքըս վըրեն մընաց,
Հըրեն ճամփի վըրեն
Չխոսվ էն ճամբ գընաց: } 2

Սիրտըս տարավ իր հետ,
Դյանքըս էլ ուր մընաց,
Կոմասամու էն տըղեն
Ինձ թողեց ուր գընաց: } 2

Հուսըդ խաղըն, այ գուշման,
Քու անուրթ մընաս,
Կոմասամու էն տըղեն
Ետևից բարև գընաց: } 2

Կոմասամու այ տըղա,
Աչքըս վըրեն մընաց,
Ասես սըրտիս վըրա՝
Չիդ գոխելով գընաց: } 2

Խոսք՝ Գ. Սարյանցի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ԵՍ ՝ԼՈՒԹ ԵՄ

Ճա նուռ եմ, սիրով հուր եմ,
Ջահել տըղին մըթմուռ եմ,
Աչտարի պես լուս կըտամ,
Սեր ու տոլդա կըմատեմ։

Ա՛յ տըղա, հանդ ես գընում,
Կարիկոխով ատա ես գընում,
Գեսին Քեզել ես ճակոխդ,
Ինաես հրապարա ես գընում։

Տրտիտրը քըշում ես,
Մըրդավ ինքը աշուն ես,
Աչքով-ունքով ես անում,
Սիրտ ու հոգի մաշում ես։

Համ խելոք ես, համ լավ ես,
Դու ակոսիվ կամասոդ ես,
Կարկոխովըդ շեն մնաս,
Սիրտ ու աուիքով լավ ես։

Խոսք Ս. Տարոնցու
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանցի

ԵԿԱՐ ՈՒՐԱԽ ԽԱՂԵՐՈՎ

Եկար ուրախ խաղերով,
Երկը Քընդայց բաղերով,
Ջան, կոմերիա իմ սըրտա,
Մխրտըս լըցրիր տաղերով։

Եկար անուշ տաղերով,
Ծով ու հուշերը նաղերով,
Ջան, կոմերիա իմ սըրտա,
Գանգատը ու ակ մաղերով։

Տըրակատրով դու եկար,
Ջահել սըրտիս դուր եկար,
Տըրակատրիա իմ սըրտա,
Առատ բերքով տուն եկար։

Մեր կոլխոզի բերքը ծով,
Տուներս լըցվից մըրգերով,
Ջահել, Կոլխոզն իմ սըրտա,
Եկար սիրտս երգերով։

Խոսք՝ Դ. Զարխչյանի
Երաժշտ. Մ. Մազմանյանի

ԳՑՈՒՐՋԻ ԱՂՋԻԿ

Գյուրջուտանի մարդ ապրիմ,
Քեզ ինչպես երթիմ, (2)
Ընդա սերս մի պատճան չի՝
Որ սիրտդ հեռիմ, (2)
Որ սիրտ հատ սերմանը ցանեմ,
Ծաղիկնանը բուսանին (2)
Սըրտիդ բուդրով, մարդ ապրիմ,
Իմ սիրտը պընիմ: (2)

Գյուրջի ապրիմ, ես քեզ տեսա
Ծալվտոդի արտում.
Ոսկե հասիկ լարտաքի պես
Ժպտում էիր դու.
Գիտեի էիր շինդը բերդիդ՝
Լարտաքը պինդ,
Կանչում էիր ձայնով երդիդ՝
Քո սիրած պըղինդ

Համբուրել էր արեգ շինդ
Այսերըդ մարմար,
Աշխատում ես, գյուրջի ապրիմ,
Մեծ գործի համար.
Եվ ժպտում էր հոգիդ վճիտ
Ու պեմբդըդ վառմանդ,
Քեզ ասվտոդի արտ մինդի
Լարտաքի նըմանդ

Խոսք՝ Դ. Մարյանի.
Երաժշտ. Դ. Ղազարյանի

ՌԱՆՆԱՒԻՆ ՍԵՄԵՆԻՍ

Յարբս գնաց կարմիր բանակ,
Բանակին մեռնիմ.
Գրկել է ինձի մի նամակ,
Նամակին մեռնիմ։

Ինձ սրտացդ բարև է ղրկել,
Բարևին մեռնիմ.
Գառնս թե արև է ղրկել,
Արևին մեռնիմ։

Թիկունքն է տար, ցայգը չինար,
Իր բային մեռնիմ.
Ինքը բոլշևիկ կոմիսար,
Իր սային մեռնիմ։

Ձաշխատանքի դեմ է կըռվում,
Կըռվային մեռնիմ.
Հայրենիքի հաղն է պահում,
Պահային մեռնիմ։

Ժողովրդական
Երգանակը՝ Մ. Սարգսյանի

ՌԱՆԱՆԱԿ ԵՄ ԳՆՈՒՄ

Բանակ եմ գընում, ախթաուն մայրիկ,
Ձեզ ձեռս բարով եմ ասում, մայրիկ։
Բանակ եմ գընում, մայրիկ, ընկերներիս հետ,
մայրիկ, } 2
Հերսան փառքով, մայրիկ, կըզամ մի օր ետ։

Ձեզ բանակ ճամփում, մեռնիմ ըս ճամփին,
Թըշէտ հալք լինիմ, թըռնիմ ըս ճամփին։
Գընամ, իմ Ջիվան, գնամ, գնամ, իմ հըպարտ արծիվ,
Հաղթիր թշնամուն, որպէս եա վերադարձիր։

Տուն է խնդութեան ըս որդուն, մայրիկ,
Ես այսօր ալի սուրբ երթամ, մայրիկ։
Երդում եմ ալել, մայրիկ, լինել անվեհեր մարտիկ,
Թշնամու հանդէպ անհատիկ մի ատյուծ Մհեր։

Լինիմ քեզ մատաղ, իմ արծիվ, գընամ,
Սար ու ձոր անցիր, քաջ կռվիր, գընամ։
Իմ անուշ բալա, գնամ, կաթիլս քեզ հալալ, գընամ,
Մեր հայրենիքին, բալա, քեզ մատաղ արա։

Հայրենիքըս ինձ շունչ և կյանք է ալել,
Պաղպաղ մկանները, կուռ կամք է ալել։
Պաշտպան կըկանգնեմ, մայրիկ, ինձ կյանք ավողին,
մայրիկ,
Մեր սոխեսական ծաղկող հայրենի հողին։

Խոսք՝ Ա. Վշտունու
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի

ԳՈՐԾԱՆԱՅԻՆ ԵՐԳ

Սարով ու ձորով ելավ գոլորշն,
Աչքերուս շաղին՝նար, շաղին՝նար,
Բայվեցին սոխվորի ճամփին
Ալ, ալման վարդեր:
Յար Ջան, օրն է վաս,
Սար կերթամ շուշ-շուշ,
Սարերը քիչ մառայ,
Ձորերը քիչ մառայ,
Ինձ էլ սար յոլտան ուրախ:

Խառալ հառալիս, օրով անուշ,
Մանթառի վնշերին վառ-վառած,
Կըզարկինք, սարերի թառս արձա,
Հավ ճերմակ վըրան:
Յար Ջան, օրն է վաս...

Գալերը կըկըթինք, հավիլ արձա,
Գաթի տեր կըթաշիմ ես ծեղին,
Ինձ էլ առ, քիչ հետ սար սարն անուշ:
Յար անուշ, անգին:
Յար Ջան, օրն է վաս...

Հեյ մեր կալխոզի կանաչ-ճանաչ,
Յայլաներ, դուք մեզ հյուր ընդունեք,
Ընեվի ձեր պարունքին, ծաղիկունքին,
Իմ յարի տունն եք:
Յար Ջան, օրն է վաս...

Խոսք՝ Ս. Գրաշո.
Երաժշտ. Ա. Խուդոյանի

ԱՐՏԵՐԸ ԾԼԵԼ ԵՆ

Արտերը ծլել են,
Արտերը կանաչ են,
Արտերը շընչում են,
Արտուտը երգեր կան,
Ելբրանք ինձ ճանաչ են
Ու բարձր հնչում են։

Արտերը վըտակել են,
Ինտի ու անծիր են,
Ինչու պես բացվել են,
Երկինքը շաղել են,
Ամպերը անցել են,
Ծիլերը թացվել են։

Եվ ամեն մի ծիլը,
Մեր երկրի արտումը,
Թրպտում է ու տաք է։
Հին աշխարհի դեմը,
Մյեզին մարտումը
Մահացու պընդակ է։

Խոսք՝ Ս. Կոստյան
Երաժշտ. Ս. Տեր-Հովհաննիսյանի

ԴԱՐՆԱՆ ԿԱՑԱԼԵՐԳ

Երբոր գարունքին
Ծաղկել է այգին,
Բաղմել ինք շարքում
Կանաչի պուրակին։

Ահեղ թընդաման
Հարթել ինք մարտում,
Ուրախ մեր երգից
Աշխարհն է թընդում։

Մեծ տոն է այսօր
Երկրում մեր բոլոր,
Հավիտ մենք հարթող,
Անպարտ ու հզոր։

Ահեղ թընդաման...

Վարդեր են բուրում,
Երգում է աոուն,
Ինչ լավ է ապրել
Ազատ աշխարհում։

Ահեղ թընդաման...

Խոսք՝ Սարմենի
Երաժշտ. Վ. Տիգրանյանի

ԳԱՐՆԱՆ ԵՐԳ

Ուրախ գարունքին
Ծափիկ է այլին,
Հեռվից է ևկել
Հոտյակն իմ անգին։

Դու բարով ևկար,
Իմ անուշ յար,
Կարծես ինձ ասիր
Աշխարհն-արար։

Բերիր հապճեպյուն,
Կյանքի խնդություն,
Բացվեցին վարդեր
Իմ կարոտ սրտում։

Դու բարով ևկար...

Մեր սիրան ուռ հոգին,
Հոտյակ իմ անգին,
Քող նվեր լինեն
Մեր հայրենիքին։

Դու բարով ևկար...

Խոսք՝ Սարմենի։
Երաժշտ. Գ. Միրզոյանի։

Ա.ՂՋԻ ՉՈՒՆ.

(Դուետ)

Տղա.— *Աղջի՛կ ջան, խոտով ձեր կերթաս,*
Աչքըդ ան խոտով ձեր կերթաս,
Կալխոտի պոռնկի մ'երթալ,
Առուման շաղով ձեր կերթաս:

Աղջիկ.— *Արևշող պարտեզն է կանչում,*
Արտերում ցորեն է կանչում,
Ջան ուզես, եկ վարի գընանք,
Արևը վառում է, կանչում:

Տղա.— *Աղջի՛կ ջան, կըշտանոց ձեր կերթաս,*
Թևըդ վեր քըշած ձեր կերթաս,
Տրակտոր մաշինի վրա
Առուման նըստած ձեր կերթաս:

Աղջիկ.— *Տրակտոր՝ մի յոթի կերթամ,*
Կանչում է, թե ուրի, կերթամ,
Ջան ուզես, կալխոտնիկ եմ ես,
Մեր ուրտը վարի կերթամ:

Տղա.— *Աղջի՛կ ջան, խընդուն ձեր կերթաս,*
Բացխած-քոմ թընդուն ձեր կերթաս,
Կալխոտի պոռնկի մ'երթալ
Իրիկվան դուն ձեր կերթաս:

Աղջիկ.— *Մաշինով ուրտըդ կերթամ,*
Մեր ուրտը վարըդ կերթամ:

Միասին.— *Ջան ուզես, կալխոտնիկ եմ ես,*
Քո ուրտը վառըդ, կերթամ:

Հայր՝ Ա. Վեսուցու
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանցի

ԲՈՒՐԱՅԻ ՄՈՑ

Հուշյալ վառված,
Տուր պինդ հարված,
Բանվոր-ընկեր Էնտուզիաստ,
Սխրալի — քուրա,
Թող հուրհուրա,
Թող վրդով կյանք ու խաստ:

Վառվիր, քուրա,
Եվ հուրհուրա
Իմ ընկերոջ երեսին,
Ընկերը հոգի
Պրոլետի է քոխտ՝
Պողպատի հետ միասին:

Հակառակների մեծ սեմալներ
Ոչնչներով, հարվածով —
Ե՛վ կրակ ենք,
Ե՛վ փրփուր ենք
Վառ ալեքների վառման ծով:

Վառվիր, քուրա,
Եվ հուրհուրա,
Կրակը Թող խլրտանա,
Իմ ընկերի
Ոչխին պերի՝
Պողպատը ձև առնիս:

Խոսք՝ Ե. Կարապետյանցի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի

ԳԵՂԵՑ ԵՍ ԱՇԽԱՏՈՒԹ

Գոյություն է պետական աշխատություն տալիս,
Հանգիստներն են անուշ քունքով լցվում.
Գարնանային արտում ես միայն եմ կանչում,
Քո անունն ձայնիս է հանդիպում հընչում.

Ջան, մեր հանդիպի
Դու կլսեիր արդյո՞ք,
Ամպը քող պայծառ
Ձանգատիդ շուրջ։

Ամպերը մեր սեր հալել են կանուչ,
Դու էլ սալի պես պարձել անճանուչ,
Հալվի կլսծվիր վերա ասպիրե ես շրթե.
Իմ հոգում սերդ կլսեի վառել։
Ջան, մեր ասիրի
Անվերջ արդյո՞ք,
Ամառերում արի
Քո սերը շոգացի։

Հանդիպելը երևանք, յար Ջան սիրելի,
Որ մեր աշխատում առատ բերք լինի,
Դու խաղաղություն բերիր աշխատին,
Կլսեիրանք մեկտեղ ծով բերքն աշխատին։

Ջան, մեր հայրենի
Ակծիվ դու անպարտ,
Երկիրը քեզնով
Հլոտ է, հրապարտ։

Աչքը պարզան ժըպտում է ըլվարթ,
Մեր շուրջը կյանքն է, երջանիկ, պայծառ,
Սերա քնզ համար, կյանքս քնզ համար,
Մեր հայրենիքի դու վառք ու պատվար

Ջան, մեր հայրենի
Ամեն դու անպատ,
Երկիրը քնզնով
Հըզոր է, հըպարտ

Խոսք՝ Ռ. Կարապետյանի
Երաժշտ. Կ. Չախարյանի

ՍԵՐԱՏՈՒՀԻ

Դուռը զարկին, ներս գայլ,
Ներս գայլ, գառը բայլ,
Դուռը բայլ, համեղաթռ լայլ,
Դլուխն շուռ կին յառել տեսա.
Ցնորվեցի—երազ է սա,
Մի՛ սերվեցի, մի՛ շուտ սատ:

Ոտաբրիանը լայն ասին,
Աչուշ ժպիտը երեսին,
Տեսա սիրած իմ հետսին.
Յարս տղասից Վարդի, Վարդիտ.
Հլում, սլում, Թլում, զարկում
Մատ հետին քայլն ցոլքի տատրակ:

Մատաղ նրան, նրա գինքին,
Դանդնել է այժմ գառն շուքին,
Հաղթառնակի փոյլը գիմքին.
Մեզան բայլեք, գինի բերեք,
Մ՛ յ գրկիցներդ, խմեք, կերեք.
Ես էլ ձեզ հետ երգեմ, պարեմ,
Յարիս համբոյր շարեմ,
Գլուխքին ընկնեմ, սիրտդ մաքեմ.
Ես էլ ձեզ հետ երգեմ, պարեմ:

Խոսք՝ Ս. Վահանու
Երաժշտ. Ս. Սերոբյանցի

ՍՈՂՔ. ՋՍՆ

Ախեն եյավ, արար ծլփաց,
Գամ ին եյնեց, Սոնա Ջան.
Մեր մոշինեն արար պընաց,
Դե շուտ, շուտպիր, յարս Ջան:

Ջըրտնցքն եկավ արար ջընեց,
Արար ածեց, Սոնա Ջան.
Հասկը եյավ հերկը ծածկեց,
Արտն է հասել, յարս Ջան:

Յարնի արար, ուր ինչպես վար,
Շտապում է, անուշ Ջան.
Ոսկի ծաղիկ ապկիս նըման
Նորն է անում, յարս Ջան:

Ախեն եյավ շաղը ջընեց
Հանդի վրա, անուշ Ջան.
Հովձանք արեց ու սըխրեց
Ոսկի արար շըտրտան:

Խոսք՝ Ավովնց
Երաժշտ. Դ. Ղազարյանի

ՍԱՐՍ ԱՊՋԻԿ

Սարսե ապջիկ, մեր նար հանդուստ,
Հայացքդդ չինչ հաբ հրամէտ,
Համաչնդի ծով հասուն արտուտ
Աշխատում ես դու մեր համար։

Սարսե ապջիկ, սարսե ապջիկ
Սահմանիկդ դարսե ապջիկ։

Արտ մեջնե քոչ ես անում
Քո հարճանդ կուռ ձեռքիդ,
Հասկերդ հետ խոսդ ես անում,
Սիրտդդ լցված հաբ երգերդ։

Սարսե ապջիկ, սարսե ապջիկ...

Աշխատանքդ տարիս ես դու
Արևաշող մեր նար հանդուստ,
Արևի պես վառվում ես դու
Իմ երգատուս չահել արտուտ։

Սարսե ապջիկ, սարսե ապջիկ...

Բառք՝ Մ. Լեոնովցու
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի

ՍԻՐՈՒՆ ԱՂՋԻԿ

Սիրուն աղջիկ, մատ բեր ակնիկն,
Վերան հայդդ անմահ պինիկն,
Հայդդ պինին նըման չուռնի,
Աչքանք, թող մեզ անուշ լինի։

Լույրնք պինին, ատատ, ուռատ,
Վրիա լինի Աբարատ,
Պետ հասնիս ապրի տղատ
Հայդդ աշխարհն անարատ։

Գուռանն երթայր, երգիր մի տոլ,
Անկեղծ երգիդ ես մատաղ,
Թող մեր թաղերն ղընդան ուրախ,
Լինինք խընդուն և խիղախ։

Ծագք՝ Սարմեցի
Երաժշտ. Ա. Տեր-Ղևոնդյանցի

ՄԱՐՏԸ ՈՒ ՄԱՐՏԸ

(Դուետ)

Սարո.— Գարուն եկավ, Մարս ջան,
Արևն ելավ վառաւն,
Ջըջըկաւմ են, յարս ջան,
Սառն ապրյուրներն, աւազն:
Մեր եղիկըն էլ, Մարս ջան,
Ոնց որ ծաղկած գարուն.
Էս ինչ անուշ ու վառ ես,
Ջան, ասվամի եղիկը:

Մարո.— Արև ելավ, Սարս ջան,
Պաչեց դաշտը ասլի,
Տըրախտարդ, յարս ջան,
Ջըլիր դեսը ասլի,
Թևըդ քըշտիր, Սարս ջան,
Մեր արտերը վարի.
Էս ինչ անուշ ու վառ ես,
Ջան, ասվամի եղիկը.

Սարո.— Մեր գետաձը, Մարս ջան,
Կինդաժին ես դառել,
Սար կանանցը, յարս ջան.
Ժողովի ես տարել,
Հին ադաթը, Մարս ջան,
Ոռնատակ ես արել.
Էս ինչ անուշ ու վառ ես,
Ջան, ասվամի եղիկը:

Մարո.— Գնեմ տրեցրեմ, Սարո ջան,
Ընտել ես դու ժողով,
Թուխ երեսով, յարս ջան,
Հասարակի շորով,
Կուրծքիդ բերդ, Սարո ջան,
Բռնվել են գորով.
Էս ինչ անուշ ու վառ ես,
Ջան, ասվածի երկիր:

Սարո.— Ճանել ես դու, Մարո ջան,
Ոնց որ կարմիր խընձոր,
Աչքատակ ես, յարս ջան,
Սրտումը ոնց հընձվոր,
Դու մեր գեղին, Մարո ջան,
Ակնի շող ոնց որ.
Էս ինչ անուշ ու վառ ես,
Ջան, ասվածի երկիր:

Խոսք՝ Ա. Վռեսուհու
Երաժշտ. Ե. Մելիքյանցի

Ա.ՌՍՏՈՒԾԱՅՆ.

Տրտիատրով վար ենք տրել,
Սիտանները շար ենք տրել,
Կալխոզական մեր հանդերի
Բերքը տարիատար ենք տրել։

Ջան, ջան, ծաղկել է մեր դեղը,
Շատացել է իսֆեն ու եղը,
Ստալինյան մեծ կալխոզն է,
Մեր հարստատ տունն ու տեղը։

Կալխոզ հարինտային մեռնեմ,
Ներս բարի խոսքին մեռնեմ,
Արար աշխարհ լուց տարածող
Առաջնորդի բոյին մեռնեմ։

Խոսք և եղանակ՝ Ս. Դավթյանի

ԱՇԽՈՓ ՈՒՆԵՄ

Չարկնք նոր պարի պայպա,
Աշխոփ ունեմ, աշխոփ ունեմ, չանե չան,
Թևանք, պեսինը թընպա,
Գալխոպի մեջ լավ օր ունեմ, չանե չան։

Նոր աշխարհի լույսն ենք մենք,
Աշխոփ ունեմ, աշխոփ ունեմ, չանե չան,
Նոր կյանքի տերը մենք ենք,
Գալխոպի մեջ լավ օր ունենք, չանե չան։

Ծալ արտերը հնձել ենք,
Աշխոփ ունեմ, աշխոփ ունեմ, չանե չան,
Պահեստները լցրել ենք,
Գալխոպի մեջ լավ օր ունենք, չանե չան։

Գալխոպի ուժը սար է,
Աշխոփ ունեմ, աշխոփ ունեմ, չանե չան,
Աշխարհին հավասար է,
Գալխոպի մեջ լավ օր ունեմ, չանե չան։

Ձայնագրեց՝ Հ. Փիլոյանի
Մշակեց՝ Գ. Միրզոյանի

Անել եմ գործ

Հայիլ ու շանչքա
Մնկուց են ձայլում,
Մնկուց են ձայլում,
Անել իմ, պարձիր։

Կարծես թև կցանքում
Երկուս էլ մնկուց,
Մնկուց ենք ծընվել,
Անել իմ, պարձիր։

Անտանձ ու անդուստ
Սեր կա իմ սրտում,
Ես քեզ եմ սիրում,
Անել իմ, պարձիր։

Մեր կցանքում կարծես
Մեր լայ ու խինդը
Մնկուց են լինում,
Անել իմ, պարձիր։

Օրերն մեր ուրախ
Թև արդում անցնեն,
Մենք միասին ենք,
Անել իմ, պարձիր։

Կյանքի փոթորիկում
Մենք իրար գըտանք,
Միշտ էլ կըլինենք,
Անել իմ, պարձիր

Խոսք՝ Վ. Գեհգարյանցի
Երաժշտ. Ն. Մելիքյանցի

ԻՄ ԱՄՈՒՍՆԴՈՒՀ ՁԱՐԸ

Ելնեմ, ու ձեն խոսքեմ,
Յարս նըստի խոսքին,
Յարխս ու ձեն խոսքեմ,
Մեռնիմ յարխս ճոսքին,
Առաջին խոսքին կատիմ,
Ու ինձ բերք բերին,
Գերմանու պիտ ճոսքիմ
Իմ կոմանդիր յարին.
Ջան իմ ընտիր յարին,
Իմ կոմանդիր յարին

Արևը ծուց տրամ,
Փոխց դյուղի ճոսքին,
Յարս պնդքին տամ,
Ծամ ձիս խոսքին,
Ու ձեն Բոչուն դամ,
Արծիվ է ինց տարին,
Ծամ, իսիլ տարամ
Իմ կոմանդիր յարին
Ջան իմ ընտիր յարին,
Իմ կոմանդիր յարին

Իմ յարն ինձ պիր ճոսքից,
Ոչխս, տրամ բացի,
Սիրտս շորց, ամոլց,
Ծխծոլկին լացի,
Գիշեր ես ուշոլ կարդամ,
Ծամ ասեն բանին.

Մեռնեմ հերթս մարդուն՝
Իմ կամանդիր յարին.
Զան իմ ընտիր յարին.
Իմ կամանդիր յարին

Դուշմանը, քաջ ալի
Զարկից՝ պատավ փոշի,
Երանդան ալին
Յարխա, շաղայ պռշին
Յարխա տուն ալիսի պա,
Երբ լռանա տալին,
Աշխարհն ապրա ալիսի
Իմ կամանդիր յարին
Զան իմ ընտիր յարին,
Իմ կամանդիր յարին

Խոսք՝ Ս. Վեսուճու
Երաժշտ. Կ. Չամարյանցի,
Ս. Տեր-Դանիելյանցի

ԹՌՉՈՒՆԱՑ ՍԻՐՏ

(Դաւեթ)

Ա ղ ջ ի կ

Կուժն առա, ելա պընդակ ադբը,
Կանդնեմ էր ճամփեն իմ ջխխան յարը.
Իմ ջխխան յարը պերանդին ուներ,
Իմ սիրտը այրող ժըպիտն երեսին:

Տ ղ ա

Ա՛յ կանաչ կռկռան, անթառամ վարդի,
Ա՛յ կարմիր կակաչ, կոկոսի պարտէ,
Աբեմվըդ էրթամ, տես ինչքան տրթմ է,
Մի կտիլ ջուր տուր, ծարաւըս կոտրի:

Ա ղ ջ ի կ

Քեզ համար չեմ ես էս ջուրը բերել,
Բայց, որ ուզում ես, առ խըմի, չոհել,
Մեռնեմ իմ ճամփին ոտաչ ընձվորն է մընում:

Տ ղ ա

Ախ, մարդիկ ջըրով ծարաւ են կոտրում,
Ես ջուրը սիրտս էրում ու վառում,
Աղջի մի պընա, մի պընա իզուր
Մի թողնի ծարաւ, մի կտիլ էլ տուր:

Ա ղ ջ ի կ

Հեքիաթ է իմանս, էլ չասի չըլնայ,
Հիմա ինչ ասենամ հընձվարին վառած,
Գոնե ինձ ասա ծարավըդ կոտրից,
Ա՛խ, քո ծարավը իմ սիրտը պատից։

Տ ղ ա

Հընձվարը ես եմ, հընձել եմ ախոր,
Ինկել եմ քաղեմ իմ սըրտի վարդը,
Դու իմ ալ ծոպիկ, իմ գուլալ աչքյուր,
Կարոտած յարիդ սըրտիցը չոր ու ցոր։

Աղջիկ ու տղա

Սիրտ ծարավը չի կոտրի չուրըս,
Չի մաքի էրված սըրտերի հուրը.
Սեր չուրը սերն է, մեր չուրը յարն է,
Սեր ու կյանք տըվող մեր լեն աշխարհն է։

Խոսք՝ Վ. Հարությունյանցի
Մշակեց՝ Թ. Ալթունյանցի

ԱՂՋԻԿԻՆ ՅՈՒՐ

(Գաւbs)

Տղա. — *Ախէթ մը նայիր դու իմ սըրտին.*
Ա՛յ անջիգյար, նայիր ազջիկ,
Արև տուր իմ սիրտ սըրտին
Ջո հայացքով պարզ ու վըճիտ:
Սըրտով սիրած, կոխտոզնիկ յար.
Հոգիս չունի քուն ու դադար:

Աղջիկ. — *Արտի ոըղա, սըրտիս վըրա*
Էդ քո խոսքը կըմտածա,
Բարի աչքով նայիր դու ինձ.
Քար մի ղըզի սըրտիս վըրա:
Սըրտով սիրած, կոխտոզնիկ յար...

Տղա. — *Հընձելար եմ ես, հունձ եմ անում,*
Վերից արևն է ինձ նայում,
Ներքից սիրտըդ է հոգիս հանում,
Ա՛յ անջիգյար, չես խըղնայում:
Սըրտով սիրած, կոխտոզնիկ յար...

Աղջիկ. — *Ադջիկ եմ ես, քիչ եմ մանում,*
Հարևածոյին դարձ եմ անում,
Հընձելար, ծուռ բան մի մըտածի,
Հոգուդ հետ լակ խաղ եմ անում:
Սըրտով սիրած, կոխտոզնիկ յար...

Տղա.— *Գէ, աման, որ նայդ ես անում,*
Ինձ քո ձիուքին տայդ ես անում,
Սիրտըս փըշրում, կոխտում ես,
Հոգին հանգստար ես անում։
Սըրտով սիրած, կոխտոդնիկ յար...

Աղջիկ.— *Սրի տըղա, մի նեղանա,*
Հեչ հանգաքի չիս պիտանա.
Ես քո սըրտին տրեւ կըտամ,
Գնգում հալա մարդ չիմանա։
Սըրտով սիրած, կոխտոդնիկ յար...

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Գ. Գազարյանի

ԿԱՆԽՈՂՔ ԱՂՋԻԿ

Գանգնել ես հըպարտ կոխտդի արտում,
Այտերըդ՝ ձեռքիդ հասիկըի պես վառ.
Ու քո վառ սերդ է ծաղկել իմ սըրտում,
Գալխտդի աղջիկ, աչերըդ պայծառ

Հնչ չան, հնչ չան, հնչ չան, հնչ,
Քան չահնել աղջիկ, հատատատ ու համառ,
Վառ երգիը եմ ես հյուսել քեզ համար:

Մեր ընթացքի հետ այս արտպահուս,
Անվախ քայլում ես դու մեզ հետ առաջ.
Դարձել ես մեր նոր օրերի հերոս,
Գալխտդի աղջիկ՝ և՛ արի, և՛ քաջ

Հնչ չան, հնչ չան...

Մի անհուն սիրով ես քեզ սիրեցի
Ծլփան արտերի ոսկեվառ գըրկում,
Անուշըդ այնպես պայծառ գրեցի,
Գալխտդի աղջիկ, իմ սիրտ գըրգում

Հնչ չան, հնչ չան...

Խոսք՝ Վ. Կարյուճի
Երաժշտ. Գ. Գազարյանի

ՊՈՂՈՍԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ախկամտութիւն տրտում ունեմ.
Յոյս, յոյս.
Ախկամտութիւն տարտ չունեմ.
Յոյս, յոյս.
Էլ իմ դարդ-ցաւն ինչ ա,
Որ բեզի պես տարտ ունեմ.
Յոյս, յոյս.

Ինչի ընկնեմ ոտը ու չոր.
Յոյս, յոյս.
Պետարցնեմ բամբկի գոլ.
Յոյս, յոյս.
Էլ իմ հոգդ-ցաւն ինչ ա,
Աշխոր ունեմ բոլը գոլ.
Յոյս, յոյս.

Ախկամտի բարին մատաղ
Յոյս, յոյս.
Տրախտորի մարին մատաղ.
Յոյս, յոյս.
Հասցե մի տես դատաղ-բանեդ
Ախկամնիկ յարին մատաղ.
Յոյս, յոյս:

Նոր ժողովրդական
Հաշտարար Ս. Սամվելյանցի

ԱՂԱՀԱՁԻ ԳԻՏԵՐԸ

Արդեն հալած ձյունը,
Եկավ նոր գարունը,
Բացվել են ծաղիկները
Դալարած պաշտերում։

Ինձ կարոտել եմ,
Գամ հետըդ բանեմ,
Տրակտորիստ չար չան,
Կարոտը առնեմ։

Երթանք մեր հանդերը,
Վարենք մեր արտերը,
Արաերի պես ծլփա,
Մեր արտերի սերը։

Գարուն է հավերով,
Արաերի ծավերով,
Դալարի բերքը առատ
Դիպել ենք տարեվերջ։

Խոսքը գրի առավ Ս. Խաճգաղյանը
Ձայնագրված է պիոկի վրա

ԿՈՒԼԽՈՉԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

Կոլխոզական արտերում
Բերքն է առատ, Շուշան ջան,
Սովետական աշխարհում
Կյանքն է դվարթ, Շուշան ջան։

Հանդը տըրակտորն է վարում,
Կոմբայնը դադար չի առնում,
Բերքն առատ է էս տարում,
Կոլխոզի պարտ, Շուշան ջան։

Դըպրոցն է մեր գյուղի մեջ,
Ակռամբն է մեր գյուղի մեջ,
Էլեկտրական լույսն անշեջ,
Մեր ունեցում, Շուշան ջան։

Թագա չըլսանցք ենք հանել,
Արտը բամբակ ենք ցանել,
Բամբակը լոյ է առել,
Բերքով լըցվել, Շուշան ջան։

Խոսքը գրի է առել
Ս. Խանգոզյանը

ՆՈՒԻՒԶԱՒԱՆԵ ՍԻՐԹԵԳ

(Դուետ)

Տղա.— *Տըրտիտորով վարել եմ արտը,*
Արտում ծաղիկար դու իմ վարդը,
Դու իմ վարդը,
Սեր ու գարդը,
Թև որ դու կաս, էլ ինչ է ինձ դարդը։ } 2

Աղջիկ.— *Հողի կըթծքում խոզն է հեվիըդ,*
Իմ սրբտում էլ՝ քաղցըր խոյդդ,
Ֆաղցըր խոյդդ,
Սիրուն սեռքըդ,
Յար, սրբտիս սերն էլ քոզ լինի բեխքըդ։ } 2

Տղա.— *Արտերի ցորենը խաս է,*
Հասկը քեզ պես ոսկեվարս է,
Իմ մանրատը,
Ոսկեվարսը,
Ջան, իմ հոգ ու մոր գովական հարսը։ } 2

Աղջիկ.— *Արա ու սուն լըցրել է բարը,*
Իմ կալխոզնիկ Ջիվան յարը.
Ջան, իմ յարը,
Մինուճարը,
Իմ սրբտի. իմ սիրտ դեղ ու ճարը։ } 2

Տղա.— *Ոչնքըդ կամաւ, աչքըդ նուշ է։*

Աղջիկ.— *Մեղր ու շաքարէյ անրըդ անուշ է։*

Միասին.— *Սէրն անուշ է,*
Յարն անուշ է,
Ջան, Սուխաւական երկիրն անուշ է։ } 2

Ասք ժողովրդական
Երաժշտ. Ե. Սահակեանց

ԱՂՆԻՎԶԱՆԱՆ ՊԱՐԵՐԿ

Առանց քար չի լինի,
Ըրտուսմբա պարտք չի լինի,
Կոխտպի արտի ժիջին
Ջաշխատող մարդ չի լինի։

Մեր արտի հողն եմ սիրում,
Այսօր ու վաղն եմ սիրում,
Լիառատ մրգով հասուն
Կոխտպի բաղն եմ սիրում։

Արտերը լավ է տալիս,
Մեր արտը ծաղկ է տալիս,
Այս օրվա բերքը հասուն
Եռանդ ու թռիչք է տալիս։

Արտերի ցողն եմ սիրում,
Մեծ մարտի վառն եմ սիրում,
Երեկվա կռվի ալհին
Թշնամու զոհն եմ սիրում։

Խոսք՝ Հ. Շիրակի
Երաժշտ. Կ. Զահարյանի

ԱՌԱՎՈՏԱՋԱՍՆԵՐ

Մեր դեմ ծրվում են
Կոլխոզական դաշտերն անծայր,
Ոսկե հասկեր են
Մեզ ժպտում սիրով պայծառ,
Եվ մեր սրտում անմար
Ջոկեր երջանկության,
Քեզ ենք գովում,
Սոցիալիստական մեր Հայաստան:

Թափել ենք մենք անհուն եռանդ,
Բերքն է ծալից տատա,
Կյանքը միշտ պըվարթ:
Թող միշտ հըզոր,
Հպարտ լինի —
Ազատ ու նոր
Հողըն հայրենի:
Յարեն հընձենք, ջան,
Երգեր հյուսենք, ջան,
Անուշ Հայաստան:
Աշխատանքով հերոսական
Գընանք դեպի լուսե ապագան:

Խոսք՝ Սարմենի
երաժշտ. Ա. Հարությունյանի

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

Աղջի՛կ, աղջի՛կ, ա՛յ աղջի՛կ,
յարս Ջան,
Իմ սիրտն ես դու, Ջան աղջի՛կ,
յարս Ջան.
Յարն անուշ է, լեզուն նուշ է,
յար, յարս, յարս Ջան.
Հայաստանի աղջիկները
մարդ են ու Ջեյրան։

Պատի՞մ դըրել հով տեղը,
յարս Ջան,
Ախի ինձ տար ձեր գիղը,
յարս Ջան.
Յարն անուշ է, լեզուն նուշ է,
յար, յարս, յարս Ջան,
Հայաստանի աղջիկները
մարդ են ու Ջեյրան։

Գլանումը անցնես բարև տուր,
յարս Ջան,
Լուսնակ գիշեր պաքըմ տուր,
յարս Ջան.
Յարն անուշ է, լեզուն նուշ է,
յար, յարս, յարս Ջան,
Հայաստանի աղջիկները
մարդ են ու Ջեյրան։

Կրտուրը պան ես ծռել,
յար Ջան,
Ջլնի քեզ յար ես պռել,
յար Ջան։
Յարն անուշ է, լեզուն նուշ է,
յար, յար, յար Ջան,
Հայաստանի աղջիկները
մարթ են ու կեցցեն։

Հետ եմ գալիս կամիցը,
յար Ջան,
Պահեմ Ըզնիկ խաչիցը,
յար Ջան.
Յարն անուշ է, լեզուն նուշ է,
յար, յար, յար Ջան,
Հայաստանի աղջիկները
մարթ են ու կեցցեն։

Քոսք ժողովրդական։
Մշակեաց՝ Թ. Ալրուճյանի։

ՀՈՎԻՒԱՑ ՈՒՐ ԿԵՐԹՔՈՒՔ

Հավքնե՛ր, ձեր կիրքով
Էս անուշ օրին,
Մղգրնեմ բարև տար
Իմ Ջահել յարին։

Իմ սիրտն էլ առեք
Ձեր լայն թևերին,
Տարեք հասցըրեք
Իմ կարճ յարին։

Ջինեփոր է յարըս՝
Ջենքը իր ձիուն,
Տարեք վառ սերըս
Իմ կարճ յարին։

Խոսք՝ Սարմեցի
Երաժշտ. Կ. Տալյանի

ՀՆՉԱԼՈՒՐ ՍԱՐԸ

Ձոլ քամու պես պիտ պիտքըդ բացվել,
Հաց ես բերում հընձվարներին,
Արեգակը աչք է պըցկել,
Թըշիլ կարմիր խընձարներին։

Համը է վառում արտավ հասուն,
Սըվսըվում են, հասկերն ու արտ,
Ալիք, ալիք արտն է ծըփում՝
Մեկ վոսկեկտա ու մեկ հանդարտ։

Վառ արևի ցողերի տակ,
Հուռհ ենք անում ուրախ, պըվակիկ.
Գոլնկոխիվ բերքը առատ
Ասուբ ենք անում առատ, առատ։

Իսկ դու քո վարդ պիտքը բացիլ,
Հաց ես բերում հընձվարներին,
Արեգակը աչք է պըցկել
Թըշիլ կարմիր խընձարներին։

Խոսք՝ Մ. Կոչյուցի
Երաժշտ. Մ. Մագմաեցյացի

ՑԱՄՊԱԼԻ ՓԵՇԱ

Ձանազ կանեմ էս քըմբին,
Մարթայ Օնիկ,
Սերըդ ընձի վառել է,
Մեռնեմ իմ յարի համբին.
Սիրել եմ, կառնեմ,
Ժամանակը գառել է։

Բըրնգապըր է գառել,
Օգակավար է առել.

Դե՛, աղջկերք, ինդ արէք,
Գարի ցորեն դեղ արէք.

Օնիկըս չունի գործ,
Համ կալ կենե, համ էլ վար.

Գալը չափուկ վերջանա,
Մեր ձանըրը պինջանա։

Նոտք ժողով.
Ձայնագ. և մշակմամ՝ Բ. Ալրուճյանի։

ՄԵՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Մեր աշխատիմ, չին աշխատիմ
Աչքեն անուշ, ապրելն անուշ.
Մեր արտերում, ծով արտերում
Երկեր ուռան, բերքեր անուշ։

Յար Չան, հանդի հերոսն ես դու,
Կյանքիս անմար վառոն ես դու.
Ես քո ցանած արտին մատաղ,
Ամեն անուշ կտրոն ես դու։

Արտը այսօր քոյ է առել,
Բերքի անծայր ծով է դառել.
Այս տարվա մեր բերքն ու բարին
Քանիս ամրոցը ա դառել։

Սալեսական աշխարհ ազատ,
Մեծ Սասնի դար հարազատ,
Դու ես բերել մեզ խինդ ու սեր,
Մեր երգ ու սերը քեզ նվեր։

Խոսք՝ Ս. Խանգադյանցի
Երաժշտ. Ե. Սահյանուցու

ՄԻ ԵՐԳ ԳԻՏԵՄ

Մի երգ գիտեմ ես անդադար,
Հզոր մարդի թափի նման,
Որտեղ պես հառաչ, խրոխտ,
Մի երգ գիտեմ ես անդադար:

Ծընվել է նա մութ հանքերի
Մառախլապատ երակներից
Ու ձայն առել քրտնողների
Յուսալռա ու շեշտ հոգի դարերից:

Արնառատ առել՝ կիզ ու արյուն,
Բանտերի ջրերա բորբոքներից,
Գործարանը խեղդ ու ավյուն
Հընչել նրան իր ժխորից:

Չէ՛, իմ երգը միշտ անդադար,
Հզոր մարդի թափի նման,
Որտեղ պես հառաչ, խրոխտ
Մի երգ գիտեմ ես անդադար:

Բառը՝ Հ. Հակոբյանցի
Երաժշտ. Ե. Մելիքյանցի

ՅԱՐ ՔԵԼԻ ՆԱԶԱՆԻ

Յար, քո հոգուն մեռնեմ նազիկը,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով,
Օլրտւն են պլխիդ մազիկը,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով։

Քու անդին ես, յար, քեզ սիրեմ,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով,
Ալվարդ դինին քեզ հետ խըմեմ,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով։

Կեսօրն անցավ, օրը մըթնավ,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով,
Յար, մեր անուշ օրը անցավ,
Քելի, քելի, յար, քելի նազով։

Խոսք ի եզանակ՝ Ս. Դավթյանի

ՅԱՐ ԴԱՐԱՁԱՒԻՇ ԵՍ

Իմ անուշ յարի
Ձէնքիսը կեռ է,
Շիմշաւո շէրմիսը, յարս Ջանդ,
Ու վարդի գոյն է։ } 2

Յար, քընքուշ ես,
Յար, դու նուշ ես,
Յար, սիրուն աման,

Սարի դուշ ես,
Ջանիս փուշ ես,
Ջան, սիրուն աման։ } 2

Աչի, ջան աչի,
Թող աչքըս նայի,
Քեզ սիրող ոչին, յարս Ջան,
Յարը չըգտնի։

Յար, բլլուլ ես,
Յար, սըմբուլ ես,
Յար, աման, աման,

Սարի դուշ ես,
Ջանիս փուշ ես,
Յար, աման, աման։ } 2

Խոսք և եղանակ՝ Ս. Դավթյանի

ՅԱՐԸ ԵՏՐՒԱ ՄԻ ՏՂՍ.

Այսօր ասին է մեր բանակի,
Տանըս խրճտան լի սեղան,
Կըգա հյամա շինել հարսին
Յարըս պինդար մի տըգա.
Կըգա հյամա հյուբըս անդին,
Կըծիծին ասուդ կըշտա:

Չան, սրծխումի օտաչա է,
Շինդար տըգան հարսատա,
Արևի պես ճառագայթում է
Հայելինդըր իր տգան,
Կրակի պընդաց դառավ հերս,
Յարըս կըտրին մի տըգա,
Սերտըս Քընդաց վառ երդերով.
Յարըս տնուշ մի տըգա:

Այսօր ասին է մեր բանակի,
Տանըս խրճտան լի սեղան,
Կըգա հյամա շինել հարսին,
Յարըս պինդար մի տըգա.
Կըգա հյամա հյուբըս անդին,
Կըծիծին ասուդ կըշտա:

Խոսք՝ Հ. Դուկասյանցի
Երաժշտ. Վ. Տիգրանյանցի

ՍԵՐՎԱՆԻ ՋԱՆԱՊԱՐՀԻՆ ԵՐԳԸ

Հրաշատես Լերնիր, կաղտուցյա Մեսրոպ,
Հասել է ձեզ պարհաս ապրիլն,
Ծլխում եք դուք, սրտի նըման,
Նայում եք ձեր կանաչ ափին:

Կանգնեն օրիր, կանգնի տարին,
Լուցյ կըպատնաք, կաղտուցյա Լերնիր,
Ձեր ցուրի մեջ մեր աշխարհին,
Գընամ Լինչ հայացքը մնի:

Գեղատաք դուք վառ լուսիրով,
Ամեն անցնող ու պարծողին,
Քրմասանաք հիշել սերով
Ձորերից լուցյ կաղուցյողին:

Ասեք նկոտ սերունդներին,
Դուք լուցյ պարճած, կաղտուցյա Լերնիր,
Նըրանք մեզ սիրա ու սեր տալին,
Որ լուցյ լինի ճամփերը ձեր:

Հրաշատես Լերնիր, կաղտուցյա Մեսրոպ,
Հասել է ձեզ պարհաս ապրիլն,
Ծլխում եք դուք սրտի նըման,
Նայում եք ձեր կանաչ ափին:

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Ա. Սարյանի

ՔԱՂԱՀԱՆԻ ԵՐԳ

Բլբուլիկը մեռնեմ, ուժ տուր,
Դե չանե է, չկրանե է,
Բամբակի հոգը շուտ տուր,
Դե չանե է, պուբրանե է:

Բաղհանի թոքը հանե,
Դե չանե է, չկրանե է,
Դուշմանի աչքը հանե,
Դե չանե է, պուբրանե է:

Աղջի, քոլիքը քաշե,
Դե չանե է, չկրանե է,
Դուշմանի սիրտը մաշե,
Դե չանե է, պուբրանե է:

Մատես անդին քար ունեմ,
Դե չանե է, չկրանե է,
Տրակտորիստ յար ունեմ,
Դե չանե է, պուբրանե է:

Բամբակի բիրքը լոլ է,
Դե չանե է, չկրանե է,
Սիրածըս կոմսոմոլ է,
Դե չանե է, պուբրանե է:

Ազգ. ժողովրդական
Հայերեն տարբ.՝ Վ. Սամվելյանի

ՓԵՋ ԵՍՊԱՏ

(Գաւեն)

Տղա.— *Էն սարին ալ է,*
Քո գոշին խալ է,
Ամպամէջ ծաղիկը, այ աղջիկ,
Քեզ համբուրը տալն է։
Քեզ պես շիտակ,
Տեսքով մի հատ,
Մեկն է բերել քո մերը,
Հարյուր բերեր,
Հազար բերեր,
Ալվան ծաղիկ քեզ նըմանն։

Աղջիկ.— *Էն սրտեն է բուսել,*
Քո բոյին հասել,
Իմ ջահել սիրտը, այ տըղա,
Քո սիրով տարվել։
Քեզ պես չինար,
Ունքեր կամար,
Մեկն է բերել քո մերը,
Հարյուր բերեր,
Հազար բերեր,
Չինար տղա քեզ նըմանն։

Տղա.— Յոթ, ութ ես տալել,
Վըռնել ես բոլը,
Անձրև է ելել, ջոն է ջոն,
Թրջել է շորը։
Բեկ պես ու այս,
Տեղով մի հատ,
Մեկն է բերել քո մեքը,
Հարյուր բերեք,
Հազար բերեք,
Սարի նման չեզոքի գերեզման։

Թարգ. Ա. Գավիթյանի

ԵՍ ՓՈՔՐԻԿ ԵՄ

Ես քաղքեր եմ, արա ունեմ,
Կանաչ, կարմիր է օրըս,
Կոխտոպտում եմ, գարդ չունեմ,
Կանաչ, կարմիր է օրըս։

Մատիս մնդկեն քար ունեմ,
Կանաչ, կարմիր է օրըս,
Տըրակատրխտա յար ունեմ,
Կանաչ, կարմիր է օրըս։

Յարըս վարի հանդիրըս,
Կանաչ, կարմիր է օրըս,
Ես քաղհանում արտերըս,
Կանաչ, կարմիր է օրըս։

Ալրաը ձլի, հասիկը աա,
Կանաչ, կարմիր է օրըս,
Յարըս գա ինձի սեր աա,
Կանաչ, կարմիր է օրըս։

Ասել է՝ Ս. Բլբուլյանը
Գրի է առել՝ Ս. Խանգազդյանը

Չայնադրված է դիսկի վրա

ԹԵՎԱՎՈՐ ԱՂՋԻԿ

Ես քեզ եմ նրպում, թևավոր աղջիկ,
Դու ծով ու ցամաք քեզ ես ենթարկել,
Երբ նավով է ուրտում, տարերն անտուխ
Առնարեվում են լուռ, իմ հրաշալ ընկեր:

Երանի չես դու այն անխոս գեղջկուհուն,
Շրթունքը ծածկած, լաչակը գլխին,
Կենաց կապանքը տալել ես մահուն,
Աչքերն աչքով ես նայում աշխարհին:

Գընում ես, տես, մի մեծ ճանապարհ,
Մեր հայրենիքն է քեզ թևեր տալել,
Սուրա, իմ ընկեր, սուրա քաջարար,
Ամեներից արագ ու ամեներից վեր:

Խոսք՝ Սարմեցի
երաժշտ. Մ. Մազմանյանցի

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԵՐԳԵՐ

ՎԱՂՈՑ ՄԵՐՁԱՒ.

Օրն էր ուրբաթ,
Լուսն ի շաբաթ,
Գնացաք երեք ընկեր Մալաքյանին.
Թղթիկ մ'ելաւ Զըմիւռնոյ կողքին,
Առան, բերին Մալաքյանին,
Տէրն ի ձեռ Մակաց Մխըրին:
Հարար սիրուն Մակաց Մխրին:

Առնչ կարպաց,
Բողբոխ լեղին էրաւ Մարդին,
Ելնչ աչքեր, կոխնչ չանին,
Բարով դուն կարծիր երեսին:
Հարար սիրուն Մակաց մխրին:

Կանչնչ, տասց
Յուր մշակին—
Դուս քաշի Բոզ-Բեգալին,
Լքա պերիք Թամբը տարաֆին,
Սաֆար կերթամ Հայր Զըմիւռնին:
Հարար սիրուն Մակաց Մխրին:

Հաշտարտաւ Կոմիտաս

ՅԱՐԻՆ, ՕՐ ՅՈՒՐ ԳՆԱՇԻՐ

Յարին օր, յուր պիշեր
Տարկաւին ի պատես քաւամբշեր,
Յար մեղիկ պըտնեն չելներ,
Փըշուր մի սերա մեղիկ հանելու։
Վայ, լո, վայ, լո,
վայ, լո, վայ, լո։

Յարին խառնալ,
Տարկամ քաւամալ,
Հալիլ խառնալ,
Ոչխար մոտրալ,
Բերլար շիլարալ՝
Կըթոց պըտրալ։

Ախի, յար, ախի, խըտալ մի կինա,
Ամբլարիս բան ձի, քե չի մընա։

Առնեմ ըզդամբուրին,
Ելնեմ քու մամու երդին,
Չիմ կաքիս ձեն լսես,
Անուշ քընեսի զարթիս։
Վայ, լո, վայ, լո,
վայ, լո, վայ, լո։

Բաւան եմ դըրե,
Վերև էն զարին.
Ամավաճ շեն պահե
Էս տարվան տարին.
Շամամ մի չեզավ,
Ոդորկեմ յարին։

Ախէ, յաւէ, ասէ, խըռով մի կենա,
Ասածներս քան ձի, քե չի մընա։

Ագջի, էրեցա քու պարկեն,
Գամ նըստամ քու հերանց բաղչեն,
Էնքան պարնիմ, էնքան ասեմ,
Ջուր տալի մես, քաւիլ իմ ջանեն։
Վայ, ը, վայ, ը,
վայ, ը, վայ, ը։

Արքաւն, քե քընած,
Ընկել եմ քու վեշ։
Ոտներըս շատ են,
Մի անիր ինձ պես,
Կըմեանիմ սիրտդ,
Կըտեսնես իմ լեշ։

Գանչեմ յար, ասի,—յարիկ ձեն չի ուս,
Ընկեր քաղցր քուն, անուշ էլ չի ուս։

Ջանդարեան՝ Կոմիտասի

ԳԱՐՆԱՆ ՅԱՒՏԻ

Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ,
Սրեայ տակին
Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ.
Սարի տակը,
Մէն ի հնամէտ,
Շէկ արեգակ,
Դար արեգակ,
Ե՛կ արդար:

Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ,
Գետանդին առին
Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ.
Հալ ծառի տակ,
Զալ ծառի տակ,
Ե՛կ արդար,
Հաւնձ ես արել,
Բրտինք գառել,
Շէկ արդար:

Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ,
Ձմեռ աչքի լուսին,
Բերէք, ցրիւք՝ իմ յորդ.
Հալ է, քընէր,
Զալ է, քընէր,
Շէկ արդար,
Հաւնձ ես արել,
Շատ բերդարել,
Շէկ արդար:

Երգեաց. Կոմիտասի

ԳԵԼԵ ԳԵԼԵ

Գնե, քնե, քելքիդ մեռնեմ,
Գդ գավաճան խելքիդ մեռնեմ։

Սիրասեր լսեիր,
Վիրասեր լսեիր,
Լսեիր,
Սևասեր լսեիր,
Լսեիր Ջան։

Գե՛լե, քե՛լե, սոյիդ մեռնեմ,
Գո չինարի բոյիդ մեռնեմ։

Գե՛լե, քե՛լե, քողիդ մեռնեմ,
Գո լուսընկա շողիդ մեռնեմ։

Գե՛լե, քե՛լե, բերնիդ մեռնեմ,
Գո սիրուհիկ ձենիդ մեռնեմ։

Գե՛լե, քե՛լե, ձեռիդ մեռնեմ,
Գո հաւը-կըբակ սերիդ մեռնեմ։

Գե՛լե, քե՛լե, աչիդ մեռնեմ,
Գո սեւուշիկ պոչիդ մեռնեմ։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԵՍ ԱՌԱՆՑ

Ես առանց քեզ եմ դալկի,
Մի անմեղ՝ ձեռ է դալկի.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։
Քեզնեն մոռնամ ապրել,
Իբ յարին հյուր է գալի.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։

Վարդ եմ քաղել մոգերով,
Վեր եմ դրել շուքերով.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։
Արի, իմ սիրելիան յար,
Առաջ դամ քեզ ամպերով.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։

Տանը տակին կա նրանի,
Ես քաջ բերեմ, դու կրանի.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։
Ես, դու մի բաղամ պիտանք,
Դու չինարի, ես նրանի.
Գնամ ես, գնամ ես ամե՛ն տեղ։

Ըստ Ավետ.

ԹՈՒՐՈՒՆ Ա ՋՈՒՆ Ս. ԱՐԵԼ

Գարուն ա, ձուն ա արել,
Վայ, լե, լե, վայ, լե, լե,
Վայ, լե, լե, լե, լե.
Իմ յարն ինձնից ա սառել։
Ա՛խ, չարնան, վա՛խ, աչ յար,
Չար մարդու լեզուն։

Քամին փչում ա պաղ-պաղ,
Վերդ ու ծառս անում ա դող։

Ցաւ, ինձ բեմուրատ արել,
Սերըդ ինձնից դատ արել։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ՀԱՐՑԱՍՏԱՆ

(Դուետ)

Տղա.— *Հարբեցրեմն։*
Աղջիկ.— *Ջուն է Ջան։*

Տղա.— *Սիրել եմ՝ սերն երեսին,*
Անթառամ թերն երեսին.
Ով իմ սերածն ինձ չի տա,
Առաջս կերն երեսին։ } 2

Աղջիկ.— *Հարբեցրեմն։*
Տղա.— *Ջուն է Ջան։*

Աղջիկ.— *Սարի թըթենջուկ բատա,*
Մեկը ու շաքար քեզ մատա.
Ինձ պես հոպանի ապրիլ
Քեզ պես ապրին ձեզ սատա։ } 2

Տղա.— *Գլուխիկ ապրիլ, համ ունիս,*
Զուլֆերիցդ ծամ ունիս,
Կուռնջիկ-մռնջիկ մի՛ ունիս,
Ինձ տանելու համ ունիս։ } 2

Աղջիկ.— *Ձուռքը իր ճամփով կերթա,*
Ցավածը վարդի թերթ ա.
Ինձ սիրող կըտրիճ ապրին
Հարսրի մեջ մի բերդ ա։

Տղա.— Բռնել ես քարի միջին,
Շամամի թարի միջին.
Գիշեր ցերեկ միտաբ,
Դու ես իմ խարի միջին:

Աղջիկ.— Աշուղի պես խոսք ասա,
Բլբուլի պես ձայն տուր.
Ինչքան որ գովեա՝ արժեմ,
Իմ մարդ դոմախան վեռա:

ՀՈՆԱՐ ՈՒՆ

Չինար ես, կիտանալ մի,
Յաթ, յաթ.
Մեր գլուխն հետանալ մի,
Յաթ, յաթ.
Յաթ, նա, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ,
Նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ:
Յաթ, սամխածդ կըսխրես,
Յաթ, յաթ,
Հետու ես, ճոտանալ մի,
Յաթ, յաթ.
Յաթ, նա, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ,
Նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ:

Ձեր բոլի գուռը լայն ա,
Ոտներըս շաղով ծածկ ա.
Ինձանից հետայել ես,
Աչքերս լիքը լայն ա:

Էս գիշեր երազ տեսա,
Հերիկըս վարած տեսա,
Ամէն քեզի, աչ տղա,
Ջս յարը տարած տեսա:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ՀՈՎ, ԱՐԵՔ

Հով արեք, տարէր Ջան, հով արեք,
Իմ դարդին դարման արեք—
Սարերը հով չեն անում, (2)
Իմ դարդին դարման անում։(2)

Ամպեր, ամպեր, մի քիչ դէպ արեք,
Վարար անձրև թափեք, ծով արեք.
Գնչ մարդու օր-արեք
Ու հողի տակով արեք։

Հով արեք, ամպեր Ջան, հով արեք,
Իմ դարդին դարման արեք։—
Ամպերը հով չեն անում, (2)
Իմ դարդին դարման անում։ (2)

Սարեր, ձորեր, դաշտեր ու ջրեր,
Մարմանդ-մարմանդ վազող աղբյուրներ,
Մի վէր կացեք, իջացէ՛ք,
Տեսէք իմ սրտի ցավերը։

Հով արեք, տարէր Ջան, հով արեք,
Իմ դարդին դարման արեք։—
Սարերը հով չեն անում, (2)
Իմ դարդին դարման անում, (2)

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԱՆՏՈՒՆԸ

Սիրտս նման է էն վրդով ալիքին,—
Կարկեր պերճանքը, խախտեր է աչքին.
Բուռն ալեխ պընեն մեջ վայրի հովքեր.
Երեսամ՝ ձի թաքեմ էն պարտան գլուխը.
Ընեմ ձկնելու ձարերացըն կեր:
Ա՜յ, ատ լաճ ալեվոխ:

Ես ծով մ'եմ ատեն, սիրտաճին էր քարը.
Ալեն կըպարեին, չէր խառնի հերը.
Էն ջրեն է ատեն մեկ ծովը երկիմաքը,—
Անտառեն սիրտն է ալեվար ու մարը:
Ա՜խ, խակ մի ընիք սըրտիկ ատաքար:
Ա՜յ, ատ լաճ ալեվոխ:

Երաժշտ. Կամիտասի

Ա. Ց ՔԱՂՑՈՒ ԾՍՍՈՒՄ ՔԱՂՑԻՑ

Ա՛յ տղէկ, ծամոտ տղէկ,
վա՛յ, ծամոտ տղէկ,
Շաքարից համով տղէկ.
Ընկաւար, վրընկաւար, այ ծամոտ տղէկ,
կարճելիկ, կուրծուելիկ, վայ համով տղէկ:

Ոնդկերդ խնկեր տարամ,
վա՛յ, խնկեր տարամ,
Քուխ աչքերդ ծով տղէկ.
Ընկաւար, վրընկաւար, այ ծամոտ տղէկ,
կարճելիկ, կուրծուելիկ, վայ համով տղէկ:

Կապիլ ես քերման դռոխկ,
վա՛յ, քերման դռոխկ,
Մարդ չես թողնում քեզ ճոխկ.
Ընկաւար, վրընկաւար, այ ծամոտ տղէկ,
կարճելիկ, կուրծուելիկ, վայ համով տղէկ:

Պշակուած՝ Կոմիտասի

ԵՍ ՄԵՌՆՈՒ ԿՈՒԴԱՔԱՋ.

Ես սոքին կուզայի,
Դուն դուռը բացիր,
Ձեռըդ ծոցըդ տարար,
Մի խոր, լացիր։

Վայ, վայ, վայ, վառվում եմ,
Վայ, վայ, վայ, հալվում եմ,
Հալվում, վառվում եմ։

Ես մի պինդ պատ էի,
Դու մըրմուռ լացիր,
Քո հրեղեն արցունքով
Ինձի հալեցիր։

Ես մի չոր ծառ էի,
Դու դարնան պես,
Քո սիրով ծաղկեցար,
Իմ ճյուղն ու տերև։

Թև ինձ չէիր առնի,
Ինչու սիրեցիր,
Մի քուռ կըրակ եղար,
Սիրտըս էրեցիր։

Ծրաժշտ. Կոմիտասի

ԾՈՎԱՆԻՆ ՀԱՒԱՔ ԸՄ ԿԸՐ

Ծովանն հաւք ըմ կեր,
Անուանն էր արտը,
Վըղնիկ եղկեն էր,
Սըրտիկ՝ սևավոր.
Կատեմ բեչարես,
Երթամ հետ խնար,
Չեն եմ պարտ պիտի,
Ես էլ դո՛ խնար։

Եկավ հավքը մը էլ,
Թըղթիկ կեր բերան,
Առի, կարդացի
Իմ գըլխու ֆերմանը.
«Արի, յա՛ր, արի,
Խըռամ մի կենա,
Առըվարի մալ
Չի քե չի մընա»։

Չայնագ. և միշակուամ՝ Գոմիտասի

Ա.ԱՍՊԵՍԻՉ ՍԱՐՆ ԱՐԴԱՐ Ա.

Ալագյաղ սարն ամպել ա,
Վայ, լը, լա, լը, լա, լը, լա, լը.
Ախթեր իր ձին քշտրել ա:
Իմ մանչերի Ջանն,
Իմ մանչերի Ջանն:

Ախթեր իր ձին քշտրել ա,
Յարոչ ղըռանեն անցել ա:

Յարոչ ղըռանեն անցել ա,
Ելի գաշտը՝ խաղցել ա:

Ելի գաշտը՝ խաղցել ա,
Անձրև եկե, թրջվել ա:

Անձրև եկե, թրջվել ա,
Ելի գարին՝ չոքցել ա:

Ելի գարին՝ չոքցել ա,
Քոռ կարմիր վարդ բացվել ա:

Ձայնագր. և մշակմ՝ Կոմիտասի.

Խ՛ԵՂԻՆ ՇՈՒՇ.Ը.

(Պարերգ)

Մեր դռանը խընկի ծառ,
Գյուլում չան,
Ջեր դռանը խընկի ծառ,
Գյուլում չան.
Անկինդին ու բերել բար,
Գյուլում չան.
Իմ խորոտիկ, պըղտիկ յար,
Գյուլում չան։

Մեր դռանը խընկի ծառ,
Նախշուն բըլբուլ վըրեն թառ.
Երթար ու գար, շուրք տար,
Մըրուն յարին օրոր տար։

Մեր դռանը խընկի ծառ,
Մարջան բըլբուլ վըրեն թառ
Գընար ու գար, շվին տար,
Անուշ յարի թևեն տար։

Մեր դռանը խընկի ծառ,
Ոսկե բըլբուլ վըրեն թառ,
Կարմիր խնձոր ճանկեր տար,
Ալման ծաղկի տանկեր տար։

Երաժշտ. Կամիտասի

ԵՐԱՆԵՔԸՆ ԱՄՊԻԼ Է

Երկինքըն ամպիլ է,
Ի՞նչ անուշ թռն է.
Գամ պըտանեն անցնեմ՝
Հոպյակըս հան է։

Երկինքըն ամպիլ է,
Գետինը թաց է.
Յարըս քնիլ է,
Երեսը լաց է։

Երկինքըն ամպիլ է,
Ի՞նչ անուշ երազ.
Սըրտիս մեջ լըցավ,
Մի բառը կըրակ։

Երկինքըն ամպիլ է,
Գետին շաղերով.
Ես քեզ սիրել եմ,
Անուշ խաղերով։

Երկինքըն ամպիլ է,
Գետինը մութ է,
Ես քեզ ուզել եմ,
Թող ասեն՝ սուտ է։

Ողորթ դու, շիկիկ յար,
Տեսնեմ դու ումն ես,
Իրավ եմ ասում՝
Դու իմ արտումն ես։

Երաժշտ. Կամիսարի

ԾԻՐԱՆԻ ԾԱՌ

Ծիրանի ծառ, բար մի տար,
վայ.
Ճղներդդ իրար մի տար,
վայ.
Ամեն մեջդդ մանր գալիս,
Յավերդս իրար մի տար։

Հա, արվեք, հետ արվեք, ասին, հոգիս ընկավ
Սըրտիս խընդրած ծոցիս ընկավ. (2)
Հոգի, հոգի, հոգիս ընկավ,—
Սըրտիս խընդրած ծոցիս ընկավ։

Մեռա քարդում քանելին,
Մի կտրվեն չար անելին.
Ծառերին թռուչ չըմնաց,
Դարդիս դարման տանելին։

Ես ամպը գըցել ա հով,
Մոլթը արվել ա իմ քով.
Տեսնում եք՝ ինձ պատել ա
Էս անիրավ աբլին ծով։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԴԸԼԸ ՅԱՄԱՆ

Դըլե յաման,
Դյամին էկամ, կըլաքի պես,
Վաչ, դըլե յաման,
Էկամ հասամ չաբ ժոխա կես,
Յաման, յաման:

Դըլե յաման,
Մեկ տաւն, ձեր տաւն խրատ պիտաց,
Վաչ, դըլե յաման,
Մեկ սկզբից ասանց խոտ,
Յաման, յաման:

Դըլե յաման,
Ուրե գրասով Մասեաց սարին,
Վաչ, դըլե յաման,
Կարաս Ծաղիկ ես իմ յարին,
Յաման, յաման:

Դըլե յաման,
Բանին էկամ կատե-կատե,
Վաչ, դըլե յաման,
Դյանին հասամ ժոխա գնե,
Յաման, յաման:

Դըլե յաման,
Բանին էկամ, ասամ գնացին,
Վաչ, դըլե յաման,
Բո սեր կամեսամ մեջ իմ սրտին,
Յաման, յաման:

Հավաքած և գրի առած՝ Գուգունի

ՉԵՄ ՍԻՐՆԱ ԽԱՂԸ

Չեմ, չեմ, չեմ կըրնա խաղա,
Վարդ կուշիկըս կըճըռճըռա,
Անոթի փորս կըղըղըռա,
Պետըրս կուգա կըվըվըռա։

Չեմ, չեմ, չեմ կըրնա խաղա,
Մաման սիրտըս կըդողդողա.
Լացից աչքըս կըմըռմըռա,
Ջոր կեսուրըս կըըռըռա։

Չեմ, չեմ, չեմ կըրնա խաղա,
Ջանել-Չելեն գաշխ գաղ ա,
Լաչառ տալը կըճըղճըղա,
Տերտոկինըս կըըղըըղա։

Չեմ, չեմ, չե՛մ կըրնա խաղա,
Բալթառ յարըս կըծռ տըխ ա,
Ի՞նչ եղավ քեզ, ա՛յ շեկ տըղա,
Ես քո սիրուց հալ-մաշ եղա։

Ջայնար. և մշակուհի՝ Նոսիեատի

ԵՒՍՓՈՏՈՒՆ ԳԱՐՏ ԼՈՒՍ

Աստվածածն քարի լուս,
Գյանք Քոյ լինի սմխնուս,
Քոյ դուս գա լուս Քըշնամուս,

Էրեխ, էրեխ, էրեխ, էրեխ.
Էրեխ.

Էրե էս, էրեխ, սիրուն էրեխ,
Էրեխ, էրեխ, ամի էս, էրեխ,
Էրե էս, լուս էրեխ: (2)

Հայոց երնեկ էն սիրուն,
Տոխուշ-դուստր չարչացուկին,
Կանուչ-կարմիր հագնացուկին,
Տարուն ժամը կայնեցուկին,
Վարդատարած կարդացուկին,
Ձեռը ձեռին սիրեցուկին,

Սիլ, սիլ, սիլ,
Սիլ, սիլ, սիլ,
Սիլ, սիլ, սիլ:

Անուշատուր քարի լուս,
Բարև ասա քարևուս,
Բարև Տանեն տարևուս.

Առավոտն բարի լուս,
Արևն եկավ տարի ուս,
Արի երթանք գար ի գաւս։

Առավոտն բարի լուս,
Առաված պահի մեր երկուս,
Ինք, ասի առն իմ Տղաւս։

Երաժշտ. Կոմիտասի

— o —

ՏԱՐԵՐԵՐԳ ՎԱՆԱՑ

Տարերա, Անուշ Ջան, տարերա,
Անուշի տարերով ես կերա։

Անուշ, բուռնակ նռնիկ է,
Տարերա, Անուշ Ջան, տարերա,
Նռնիկ, բուկ բռնվել է,
Անուշի տարերով ես կերա։
Տարան-շարան ամպի մեջ
Տարերա, Անուշ Ջան, տարերա,
Կռնակ ու մռնվել է,
Անուշի տարերով ես կերա։

Տաճիկ ունեն ծխլանդ,
Բանկն ուս կեր-կեր անի,
Էլ կապուտակ ծուխ-ուշկր
Ոնց խելքն ուզեն կըճանդի։

Ախ վարդ բացվել է տալին,
Սոխակ կացնել է քալին,
Բայլ երկից ձեռ ուղու,
Աստ չե Բայնուտ ոչխարի։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԱՌԵԺՆ ԱԱՍ.

Կաժն առաս, էրա տոլը,
Ջըղըտաս ֆխդան յարը.
Ֆխդան յարը ինձ տըվիր,
Ջրթաշիմ ան ու գարը։

Ես տոլի հալին ճանիմ,
Շիկ տըղի լոյին ճանիմ,
Մի տոլի ա չեմ տեսել,
Տհանդի աչքին ճանիմ։

Բլրուլը դոլի վրա,
Աքնձորը ծառի վրա,
Սիրած սիրածին տալին՝
Ձար գեանի քարի վրա։

Երաժշտ. Կոմիտասի։

ԳՀԱՔ, ԳՀԱՔ

Գընամ, գընամ, տախտ եմ,
Հո, հո, հո, հո, հո, հո, հո, հո,
Սարին, օ՛, յար Չանդ,
Յարին, օ՛, յար Չանդ.
Կարմիր խընձոր պտուղ եմ,
Հո.
Յարին, օ՛, յար Չանդ.
Սարին, օ՛, յար Չանդ.
Դու ինձ մենակ չես թողնի,
Հո, հո, հո, հո, հո հո, հո, հո,
Սարին, օ՛, յար Չանդ,
Յարին, օ՛, յար Չանդ.
Որ որ երթամ, ճտուղ եմ,
Հո.
Յարին, օ՛, յար Չանդ.
Սարին, օ՛, յար Չանդ,

Ադամանդը քարտա ա,
Քարի տակըն արտա ա,
Ադվոկ յոթը տարի ա,
Ինքն արտըն կարտա ա:

Յար եմ գընալ՝ յարի պես,
Ընկուզենի ճտի պես,
Որ որ երթա կոչնել եմ,
Էն մեր սերուն տարի պես:

Ժողովր. Կամիսական

ՍԱՆԱ ՁԱՐ

Սանա յար, Սանա յար,
Սանա սիրուն, Սանա յար։

Հասրաթաթը պաչիս ա,
Սանա յար, Սանա յար,
Ծոպիկը կընճոտիս ա,
Սանա սիրուն, Սանա յար,
Ա՛յ գյուղում կանչող աղջիկ,
Սանա յար, Սանա յար,
Ջինըդ ծլվլալիս ա,
Սանա սիրուն, Սանա յար։

Կոնաչ տելը՝ բաղում ես,
Պարի միջին խաղում ես,
Կաքավի պես ոտըտալով,
Տըղոներին գաղում ես։

Սիրուն աղջիկ, նազ ունես,
Շատ գաղտի սազ ունես,
Հազիվ շահ գաղի դէմուխ,
Դու իմ հոգում հազ ունես։

Ներածող. Կոմիտասի

ԽՈՒՄԲԱՐ ՊԱՐԱՆ ԵՐԵՍ ԿԱՑ

Խումբար պարանի երես կաց,
Հոպ, հոպ, հոպալաման պրծար։
Թևերն կտրեցիս, բրծրուլ կարճ։
Հոպ, հոպ, հոպալաման, պրծար։
Հե՛յ, հե՛յ, լավը է, հե՛յ, հե՛յ, լավը է,
Հե՛յ, հե՛յ, լավը է, հե՛յ, հե՛յ, լավը է։

Անուշ քընած երես կաց,
Առհասկն նկամ՝ խելք պրծաց։

Հաջոնց լավն էր պարտըմա,
Աշտան Թոխլին պահաբմա։

Հաջոնց կալը լոլոր պար,
Խումբար մեջը կբխտար։

Հասատա ըրծա մեր Հաջին,
Որ պահե մեր հոր փեսին։

Աչքըդ լուց, Հաջի ազա,
Թառնեբուդ հալալ արա։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԳԱՐՆԱՆ ԳՈՒՆԹԱՆ

(Քաղհացի երգ)

Գարնան գուլթան հանելցի,
Յար, նաց, նաց, նաց, նաց, նաց,
Արտը բամբակ ցանելցի,
Մեռա յար, նաց, նաց, նաց, } 2
Աման ելավ քաղն եկավ,
Յար, նաց, նաց, նաց, նաց, նաց,
Բոլոնամարտ հարելցի,
Մեռա յար, նաց, նաց, նաց, } 2

Բոլոնան կանեմ տո՛ բարով,
Տղեմս կեսիմ բերդարով,
Աշնան անի յոլ օրեր,
Բամբակ քաղիմ ետ բարով:

Բանեմ սայլը սար հանեմ,
Սար հանեմ ու ուրն տանեմ,
Գուբա գա չարխ չար աչքը,
Ջրմեռս հանգիստ օր անեմ:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ՕՐՈՐ ԱԴԻՆՈ

Ամբը տարի նըմանը չէ,
Հոյ օրոր Ադինո,
Լաւին տանը, լաւին տանը՝ իմ յարը·
Իմ սիրելու վատը մ՚տանը իմ յարը։

Ջուրը ջրի նըմանը չէ,
Հոյ, օրոր, Ադինո...
Հարսն ու աղջիկ շատ տեսա,
Հոյ, օրոր, Ադինո...
Մեկին էլ յարի նըմանը չէ,
Հոյ, օրոր, Ադինո...

Ջառ-մանուշակ բարի մէջ,
Թաքնուել է ծաղի մէջ·
Լուսաբացին ծաղկում է,
Հովի, շողի, շաղի մէջ։

Երանի՛ քեզ, ով աղջիկ,
Ոսկիդ ծալ-ծալ, աղջիկ
Դու մեր տանը հարսնացու,
Ես քեզ համար տալ, աղջիկ։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ՍԱՐԵՐՒ ՎԸՐԱՎ ԳԸՆԱՑ

Սարերի վըրավ գընաց,
Յար, յար.
Արտուվ, արտուվ,
Յարխա կարտուվ.
Իմ յարը խըտավ գընաց,
Յար, յար.
Մընացիր, մընացիր,
Չինավոր գընացիր:

Ծաղիկ էր հոտով-հոտով,
Եկավ, անցավ իմ մոտով,
Աչքըս տեսավ՝ սիրեցի,
Ու ճնացի կարտուվ:

Շեկ յարխա գըրի ճամփուն,
Ախաճ, չասի իրան բան.
Ճամփին օգնական չունի,
Մուրք կարտապետ պահապան:

Ծրաժշտ. Կոմիտասի

ԷՍ ԳԻՇԵՐ ԼԱՒՍԸ ՏԵՍԱ.

Էս գիշեր լուսը տեսա,
Երէ, երէ, երէ չմոռնամ.
Իմ յոյսը դառաւ տեսա,
Երէ, ժպտալ չեզրուռնամ.
Երէ էլ ուրիշ էլ դալի,
Երէ, երէ, երէ չմոռնամ.
Հրացանը ուսը տեսա,
Երէ, ժպտալ չեզրուռնամ:

Արեւը ամպի վերա,
Ամպատը քարի վերա,
Ես ախէլ ատրք պիտեի,
Իմ սրտուծ յարի վերա:

Հէհ, ամպեն ժպտալ ա գալի.
Ատրք կըտակ ա տալի.
Առաջու տղուն բացալ,
Իմացա վարդ ա տալի:

ՀՈԳՈՒԱԾՈ ՋԱՆ

Հոգալլս ջան, հոգալլս ջան, հոգալլս,
Ալջիկ սիրուն, ալջիկ անուշ, գալալլս:

Կաղնել ես ալբիբաիկն,
Հոգալլս ջան, հոգալլս.
Շատ կլսաս ալբիբաիկն,
Գալալլս ջան, գալալլս.
Բա շատ երեսին մեռնեմ,
Հոգալլս ջան, հոգալլս,
Ունքերիդ ալեղնաիկն,
Գալալլս ջան, գալալլս:

Մատերդ օլսել ս,
Աչքերդ գալսել ս.
Երկու օր ս չեմ տեսել,
Իմ սիրտը ճղլսել ս:

Փող ես ուզում, քեզ վոչ տամ,
Ոսկի տամ, ոչ թե հոգ տամ,
Թե ղբլսան էլ հալան չես,
Հոգիս հանեմ, քեզ վոչ տամ:

Ջոխեալ. և մշակուեմ՝ Կոմիտասի

ՀՈՑ ԵՍ.ՋՍ.Ե ՒՐ

Հոյ, նազան իմ, նազան իմ,
Ջան, նազան իմ, նազան իմ։

Նազան, դու բոլով նիստ,
Կանուչ տարեվով նիստ,
Աղբ-խոր ձորիվով նիստ։ } 2

Քարնան սիրուն ծաղիկ ես,
Հոյ, նազան իմ, նազան իմ.
Ինձ համար տրտնջիկ ես,
Ջան, նազան իմ, նազան իմ.
Քելխես վերով պըտիս տուր,
Հոյ, նազան իմ, նազան իմ.
Նախշուն քիս թխթխանիկ ես,
Ջան, նազան իմ, նազան իմ։

Յար Ջան, դուն բոլով նիստ,
Կանուչ տարեվով նիստ,
Աղբ-խոր ձորիվով նիստ։ } 2

Հավաք. ի Շամախւոյ՝ Համիսեան։

ՀՈՎ ԼԻՆԵՍ

Հով, հով, հով լինել,
Յարխա տունը ծով լինել.
Թող, թող, թող լինել,
Յարըս քամարով լինել։

Դե, թըռնիք, թըռնիք, հոպը հանեննք,
Մեր թըշնամու պոլը հանեննք։ } 2

Ծոպիկ ես ծոպկանց մեջըն,
Հով, հով, հով լինել,
Մի հատ ես ոպջկանց մեջըն,
Յարխա տունը ծով լինել.
Յոր, ինձ պարզեցես սրա,
Թող, թող, թող լինել,
Իմ ընկեր մարդկանց մեջըն,
Յարըս քամարով լինել։

Դե, թըռնիք, թըռնիք, հոպը հանեննք,
Մեր թըշնամու պոլը հանեննք։ } 2

Իրար հետ բարը պրծնանք,
Ուռենք, խրմենք, վխտանանք.
Թըշնամու աչքը հանեննք,
Մեր ատրծուց պահանանք։

Եղաժշտ. Կոմիտասի

ՉԻԳ ՏՈՒ ԳՈՒՇԻ

Չիգ տու, քաշի, ախ նազը,
Ա՛խա, հա, հա, ախա հա,
Լուծըզ ժաշի, ախ նազը,
Ա՛խա, հա, հա, ախա հա,
Ասոված պահե քու տերը,
Ա՛խա, հա, հա, ախա հա,
Ինձ էլ տաշի, ախ նէրը,
Ա՛խա, հա, հա, ախա հա,
Ախա հա, ախա հա:

Մեր դաբաղը օրած ա,
Ոդանց ուսը նոխած ա.
Վարի՛ վարը, ախ դաբաղ,
Հայիվ խոխր դարած ա:

Շորքըն ընկած ծամակին,
Ասոված կրաս մշակին.
Սուր դաբաղը ծիր դընաց,
Տեր-մշակը քամակին:

Սևքմի՛, սևքմի՛, ախ մշակ,
Սուրբ ա, սուրբ ա քու փեշակ.
Մինը հարյար ուսը, ասոված,
Ինչ ձին կրասն տեր-մշակ:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԱՆՈՒՇ

Լուսնակն անուշ, հովն անուշ,
Վաղ, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛,
Վաղ, լո, լո, լո, լո.
Շինականի քունն անուշ.
Երեկ էն օրեր,
Որ կելնենք տարեր:

Ծպեց լուսնակ երկընուց.
Համբիլի փողն էր անուշ:

Հասած եղնեք կարածա,
Մաճկալ պտուկեր՝ քունն անուշ:

Դաշտեր, ձորեր մընջեր են,
Ջրեր գլդլան՝ ձենն անուշ:

Համբեր ինան լրենց քուն,
Բլբուլի ասպն էր անուշ:

Ամամահիկան հատ քուրթր.
Տաճիտր վարդի հատն անուշ:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԾԱՓԾԹԱԼ

— Իմ պլխու ջամբին կլաւամ,
Ես խառնա ծամբին ի ծալին.

— Խոպխոպի մեկ լե ես եմ,
Քեմ խառնա ծամբին ի ծալին.

— Իմ պլխու չամբոր կլաւամ,
Ես խառնա ծամբին ի ծալին.

— Խոպխոպի մեկ լե ես եմ,
Քեմ խառնա ծամբին ի ծալին:

Յոր ունի, յոր ունի,
Յորուն յոթ ախպեր ունի.
Յոր ունի, յոր ունի,
Յոթ ի պատմծ բանելու.
Յոր ունի, յոր ունի,
Նոքրտպինն ուտի ծուռ.
Յոր ունի, յոր ունի,
Մնձոր ծառիմ տրի տուր.
Յոր ունի, յոր ունի,
Մնձորի կեռ կծած էր.
Յոր ունի, յոր ունի,
Ձորս բոլորն արծաթած էր.
Յոր ունի, յոր ունի,
Ախրեր ուզից չըտալի.
Յոր ունի, յոր ունի,
Մեռա չորի խրկած էր

Ձայնագ. և մշակում՝ Կոմիտասի,
Կարա-Մուրզայի

ՋԸՆԳԸ ՋԸՆԳԸ

Արտեվիկ մալուլ մի մընա,
Դե՛ պընդը, պընդը, դե՛ չառն,
Աշխատըն մարդուն չի մընա,
Դե՛ պընդը, պընդը, դե՛ չառն.

Ջուր կուգա վերեն ասրեն,
Սարեն սրսրելեն,
Կըթափվի մարմար քարեն՝
Կամ, կամ ծորտլեն:

Աշուն նկալ ցորտլեն,
Դե՛ պընդը, պընդը, դե՛ չառն,
Ոտաս տերև դորտլեն,
Դե՛ պընդը, պընդը, դե՛ չառն.

Ջուր կուգա վերեն ասրեն...

Ելիր է հարսալ քամլեն,
Ձարկեր է շնկիկ ծամլեն.

Ծառտ, ջարտ մարդեր պիս,
Մեջ ըն ծագեն թարգեր պիս.

Արտեվիկ մալուլ մի ճիտա,
Աշխատըն մարդուն չի ճիտա:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ՋԻՆԸ ՈՒ ՋԻՆԸ

Ջինչ ու պինչ տամ լսվածչուն,
Ջամա, ջամա էր,
Ջիմ լսչուկ տամ լսվածչուն,
Ջամա, ջամա էր:
Ո՛չ էտա, ո՛չ հանվեցյալ,
Ջամա, ջամա էր,
Ո՛չ էհան ծամկալ ծալին:
Ջամա, ջամա էր:

Ջինչ ու պինչ տամ լսվածչուն,
Ջիմ մեջկատ տամ լսվածչուն,
Ո՛չ էտա, ո՛չ հանվեցյալ,
Ո՛չ էհան ծամկալ ծալին:

Ջինչ ու պինչ տամ լսվածչուն,
Ջիմ շատկի տամ լսվածչուն,
Ո՛չ էտա, ո՛չ հանվեցյալ,
Ո՛չ էհան ծամկալ ծալին:

Ջինչ ու պինչ տամ լսվածչուն,
Լաւնատկ պիշեր պատ մի տըվի.
Հետ էտա, հետ հանվեցյալ,
Հետ էհան ծամկալ ծալին:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԻՄ ՉԻՆԱՐԻ ՁԱՐԸ

Աչքս թրռվըտով եյավ,
Իմ չինարի յարը,
Մեր բանը կըռվով եյավ,
Դարդիմանդ յարը.
Թըշնամու սրտին մեռնի,
Իմ չինարի յարը,
Իրա չար աչքով Էյավ,
Դարդիմանդ յարը:

Իմ չինարի յարը,
Իմ չինարի յարը,
Իմ չինարի յարը,
Դոլաման յարը:

Ճըրտիը վառա, վառա,
Հոր հետ վառամարդ պառա,
Մեր ու սրբեր Թող սըլի,
Ես իմ սիրածին առա:

Փարատի ծերին կանչի,
Թող Թըշնամին ամանչի.
Աչքիդ մեռնեմ, յար Ջան,
Չինարի պես կանգնած

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԻՆ ՕՐ ԱՒՐՈՒԱԾ Է

Իւ օր աւրսմբ է, սրտս է,
Դէ և, տէ, պըՙտըր, պըՙտըր, պէ, տէ, չան.
Սրտովըս սրծսմբն թոտս է,
Դէ և, տէ, պըՙտըր, պըՙտըր, պէ, տէ, չան.
Սրտովն, մտրս մէ մրնա,—
Աշխարհ մտրտս չի մրնա:

Բարձր սարն ջուր կրգա,
Յորը յարն գոլ կրգա:
Ինչ անուն տվեն ու մերը,—
Աղջիկ սրան գոլ կրգա:

Տակ ևս պրցիլ ճամբ կրգա,
Յորը յարն մոտ կրգա:
Դարմեր ինձար բորձե սուկ,—
Սիրտն անուշ հատ կրգա:

Աշունն նկուլ գարսրեն,
Ծառե ճիվեր գարսրեն:
Սրտովն, մտրս մէ մրնա,—
Աշխարհ մտրտս չի մրնա

Հաշտոց. ի Հրանուշ՝ Գանձասարի

ՇՈՂԸՐ ՋՈՒՆ

Ամպել ա, ձուն չի գալիս,
Շոգեր ջուն,
Աստիղը տուն չի գալիս,
Շոգեր ջուն.
Դու շորտուն, դու օրտուն,
Շոգեր ջուն.
Ամպ տակին ձուն կիգնա,
Շոգեր ջուն:

Սիրտս կըտակով լըցվուծ,
Շոգեր ջուն.
Աչքերս դուն չի գալ,
Շոգեր ջուն.
Դու շորտուն, դու օրտուն,
Շոգեր ջուն.
Ամպ տակին ձուն կիգնա,
Շոգեր ջուն:

Հարք ու Թոխատ վիրքըդ,
Ես ջոգամ քո սիրքըդ.
Ախպոտիսան ինձ համար
Ջուն բեր դու սոդըքըդ:

Ամբ պլխին ձուն եկավ,
Շոգեր ջուն.
Շեկիկ յարըդ տուն եկավ,
Շոգեր ջուն.

Ուր կերթաս, ձուն կերթաս,
Շոգեր Ջան.
Քեզի տակին տուն կերթաս,
Շոգեր Ջան:

Քեզ մորթալու չըմտամ,
Շոգեր Ջան.
Էրեսս խորտնել քուն եկամ,
Շոգեր Ջան.
Ուր կերթաս, ձուն կերթաս,
Շոգեր Ջան.
Քեզի տակին տուն կերթաս,
Շոգեր Ջան:

Աշուն եկավ տարին,
Տերև թափեց ծառին.
Շոգեն գարդով էլնել ա՝
Հեռացել ա յարին:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԱԽ ՄԱՐԱԼ ՋԱՆ

Ա՛խ, մարալ Ջան,
Կախանքս քաոսած մըննայ.
Ջա՛ն, պչտրալ Ջան,
Աչերուդս կըրակած մըննայ.
Ա՛խ, մարալ Ջան,
Ի՞նչ ունեմ իմ ապրելը,
Ջա՛ն, պչտրալ Ջան։
Իմ աչքերը քեզ մնայ։

Կամար ունքըդ գովեցիր,
Սիրել էիր՝ ատեցիր,
Ինձ պես ուժով կըտրիճին
Դու անպտուկ մարթեցիր։

Ջահել եմ, ընկեր չունեմ,
Ընկել եմ ես ալեր չունեմ,
Ո՛չ լավ ասէք, ոչ էլ վատ,
Հարբատուքյան սեր չունեմ։

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԵՐԱԶԱՆՔ ԵՍ

Երազում եմ, երազում,
Կարմիր թռչուն տեսնում եմ.
Երազում եմ, երազում,
Բոյրս վերին թռչում է։

Երազում եմ, երազում,
Ինչ անեմ, որ թռչում է։
Երազում եմ, երազում,
Սիրտս հոգում, մաշում է։

Երգարան. Կոմիտասի

ՍԱՂՄԻ ԳԱՒԱՌՈՎ

Սաղմի գաւառով,
Շեկ-շեկ ձագերով, } 2
Գեղեցիկը ինձի
Հարսը տարեր: } 2

Հարսն ու շուքը,
Կացնեն ու իլիքը.
Թառ ցոյներ գուբրան,
Սիրուն իմ յարը:

Սաղմի գաւառով,
Թել-թել ձագերով,
Գեղեցիկը ինձի
Անուշ տարեր:

Երգեցիկ Կոմիտաս. Կոմիտաս

ԵՒԴՋԱՆ ՈՒ ԵՒԵՐՔԱՆ ԴՈՒՆՍ

Բարչաս ու բարքեր դու ես,
Խառն բլբուլաբար, խառնիբուռն,
Ջան ու ջիլդաբար դու ես,
Քո արեան ակեր բացիր:

Բնդունիլ ուբիշ յար չունիմ,
Յաք չունիմ, յար,
Սիրածդ յարքեր դու ես,
Ջան բլբուլաբար, յար:

Կանչում եմ՝ խորթար չունիմ,
Խառն բլբուլաբար, խառնիբուռն,
Սիրածդ քո ակեր չունիմ,
Քո արեան ակեր բացիր:

Բնդունիլ ուբիշ յար չունիմ...

Մարի սրճարանը դու ես,
Խառն բլբուլաբար, խառնիբուռն,
Իմ ապիկ յարքեր դու ես,
Քո արեան ակեր բացիր:

Բնդունիլ ուբիշ յար չունիմ...

Ակնա ժողովրդական երգ
Յայնադրեաց՝ Կոմիտասի

ԷՍ ԳԻՇԵՐ ԼՈՒՍՆԱԿ ԳԻՇԵՐ

Էս պիշեր լուսնակ պիշեր,
Վայ լե, լե, լե, լե, լե,
լե, լե, լե, լե, լե.
Ջյուռնն եկել, պետին նամշել.

Ո՞վ է տեսել սիրած յարը մռայնա,
Ով մռայնա՝ ջուխտ աչքերով կուրանաս

Թուշըդ պեմ արա պաչեմ,
Վայ լե, լե, լե լե, լե,
լե, լե, լե, լե, լե.
Կեռ ունքեր, սիրուն աչեր.

Ո՞վ է տեսել սիրած յարը մռայնա,
Ով մռայնա՝ ջուխտ աչքերով կուրանաս

Ա՛յ պիշեր, պարգեր տալի,
Վայ լե, լե, լե լե, լե.
լե, լե, լե, լե, լե.
Հոգըս քող լինի պարի.

Ո՞վ է տեսել սիրած յարը մռայնա,
Ով մռայնա՝ ջուխտ աչքերով կուրանաս

Մեհոակ յարըս ինձ համար,
Վայ լե, լե, լե լե, լե,
լե, լե, լեյլե, լե.
Սրտով խոսքը կատարե։

Ո՞վ է տեսել սիրած յարը մռայնա,
Ով մռայնա՝ ջուխտ աչքերով կուրանաս։

Երաժշտ. Կոմիտասի

Ա.ՃՆԵՄ ԵՐԳՈՒՄ ԷՆ ՍԳԻՐՔ

Առնեմ, երթամ էն տալը,
Առնեմ, երթամ էն տալը.
Առնեմ, երթամ էն տալը,
Մեր տնեցոյ իմ յարը։

Ձկրտան եմ պարկիչ պարկին.
Ցաղման եմ պրկել տարկին.
Տարին ինչ պա, չըտանա,
Հետը բերի իր տարին։

Առնեմ, երթամ էն տալը,
Առնեմ, երթամ էն տալը,
Առնեմ, երթամ էն տալը,
Մեր տնեցոյ իմ յարը։

Հենց որ ծաղիկ տեսը,
Ջուր պրկիկեմ բոլորը.
Յամառում պա իմ յարն ա,
Առնեմ, երթամ վերցը։

Գարի տակին պատ տղբյուր,
Աչքս ինի ման, տակի Հատը.
Ես կըմտնիմ քո սիրտդ,
Մի ինա տեղ, երթաս տալ։

երգաշար. Կոմիտասի

ԳԱՅԵՐԳ ՏԵՍԵՐԳ

Գացինք, տեսինք ձրն ու կերել պէծ,
Գացինն, տեսան պելն ու կերել պէծ,
Գելն պիծուեն, էծն գոքիուեն, ախկ գարեուեն,
Հալալ է կրմա, հալալ է, հալալ է Ջամա, հալալ է,
Էս ինչ քյաֆուր գարու հասանք, հալալ է։
Էս ինչ խլտատ կրմա ատացանք հալալ է։
Դե գնա կխպամ, դե գնա կխպամ, շատ կխպամ, (2)
Գարմխը տալեր հազնիմ խպամ, շատ կխպամ։ (2)

Գացինք, տեսինք ձրն ու կերել պղել,
Գացինն, տեսան տրչն ու կերել պղել,
Արչն պրխուեն, պելն պիծուեն, էծն գոքիուեն, ախկ գարեուեն.
Հալալ է կրմա, հալալ է, հալալ է Ջամա, հալալ է,
Էս ինչ քյաֆուր գարու հասանք, հալալ է,
Էս ինչ խլտատ կրմա ատացանք, հալալ է։
Նոգ մի անեք, նոգ մի անեք, նոգ ապխկ, (2)
Մինթանովկ քոգ մի հանեք, չան ապխկ։ (2)
Նոգ կու էնեմ կու, նոգ կու էնեմ կու,
Նոգ կու էնեմ, նոգ կու էնեմ, նոգ ապա,
Մինթանովկ քոգ կու էնեմ, չան ապա,
Ախտախկ, խոխտախկ, խոխտախկ-մոխտախկ իմ յարն է։

Գացինք, տեսինք ձրն ու կերել գարչ,
Գացինն, տեսան տոչուեն ու կերել գարչ,
Ախչուեն գարչուեն, տրչն պրխուեն, պելն պիծուեն,
էծըն գարեուեն, ախկ գարեուեն.

Չոլում է կրակ, հալում է, հալում է Ջամս, հալում է,
Էս ինչ քյամբուր դարս հասանք, հալում է,
Էս ինչ խրտում կրակ ասպյանք, հալում է։
Ծառը ես եմ, բալը դու ես, Անանա Ջան, (2)
Սրտով սերմ յարս դու ես, Անանա Ջան. (2)

Ծառը դու չես, դու, ծառը դու չես, դու,
Ծառը դու չես, ծառը դու չես, չար ոգու,
Սրտով սերմ յարըս դու չես, Ջան ոգու։
Խորոմիկ, խորոմիկ, խորոմիկ-մորոմիկ իմ յարն է, (2)
Գրիզարն եմ, Գրիզարն եմ, ձեր մոլլեցի Գրիզարն
եմ։ (2)

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի
Ամբի համար մշակեմ՝ Կարո-Մուրզայի

— o —

Ա. ԱՇԼՈՒՂ.

(Դուետ)

Աղջիկ.— *Այլուղըս կորավ ձեր դուռը,*
Սըրտիս դուս չի գա մըրմուռը.
Բախտը ինձ պըցեց էս կուռը,
Ջանո ջան,
Սիրուն ըղա, տուր այլուղըս։ } 2

Տղա.— *Քու այլուղըդ ես չը գըտա,*
Երդըվում եմ, հոգիս վըկա.
Ով գըտել է, քող բերի ես,
Ջանո ջան,
Սիրուն աղջիկ, քո այլուղըդ։ } 2

Աղջիկ.— *Այլուղըս յարի բաշխած էր,*
Ալ արըշումով նախշած էր,
Պատկերըս վըրեն քաշած էր,
Ջանո ջան,
Սիրուն ըղա, տուր այլուղըս։ } 2

Տղա.— *Ջահել-ջիվան սարերն ընկա,*
Յաման սըրտիս ճար չը գըտա,
Քո սերն ինձի հոգի կուտա,
Ջանո ջան,
Թող ինձ մընա ալ այլուղըդ։ } 2

Աղջիկ.— Ա՛խ, լինչ տանեմ ես քեզ մօրից,
Կամ լինչ պատճառ տգիտ տղից,
Աստուր կատարեն ձեզ տղերքին,
Ջանս Ջանէ,
Տեղս, սրտեր, տար պղտորէք:

Տղա.— Մեռնի տղէկ, պատահակ տղէրը,
Ա՛ռ պղտորեց, պիղծքեա կտղէրը,
Մէրուց պիտի, ինձ մի տանիլ,
Ջանս Ջանէ,
Էրեսիդ տղէկ, չեմ պղտորիլ:

2

2

Պատկեր՝ Կոմիտասի

— o —

Ա.ԽՊԵՐ ՋԱՆ

Ալ ու ալխան ես հագել,
Գարմիր լաթա ես գառել,
Մուրտկի կըլտար մեջքիդ
Ոսկե քյամար ես կապել։

Ալ ու ալխան ես հագել,
Ախպեր Ջան, քեզ գովրան,
Դու ես, դու ես մեր պյուճանը։

Շալ բլուղըդ հագել ես,
Գեղամխչին կոչնել ես,
Բոյ ու բուսդ ես մատաղ,
Ինչ ու մխտքդ ասրել ես։

Շալ բլուղըդ հագել ես,
Ախպեր Ջան, քեզ գովրան,
Դու ես, դու ես մեր պյուճանը։

Ջևալդ գարդեր ես առել,
Յարխդ պարզև ես արել,
Աստ, քո գլխիդ մատաղ,
Բլուղդ ճվ ու կարել։

Ջևալդ գարդեր ես առել,
Ախպեր Ջան, քեզ գովրան,
Դու ես, դու ես մեր պյուճանը։

Ջանազրուժ՝ Կամիսաքի

Վարդ կուշիկա, վարդ կուշիկա
Վարդից պեսիցիկ մաշիկա։

Աղջիկ.— *Մեր տան մեջը քնած տղա,*
Եարիմ իմ խնճոր բաշխած տղա,
Վարդ կուշիկս պահած տղա,
Տըպա, ղըրկի վարդ կուշիկա։

Տղա.— *Քեր տան մեջը քնել չեմ ես,*
Եարիմ իմ խնճոր բաշխել չեմ ես.
Վարդ կուշիկըդ պահել չեմ ես,
Իմ ճառ չէ քո վարդ կուշիկը։

Աղջիկ.— *Լավ օրս եղավ ինչ ու վախս,*
Ոտքցուդի կուշիկը, ամմո,
Հայի տղա հագուդ մառնի,
Տըպա, ղըրկի վարդ կուշիկա։

Տղա.— *Որ ճառս չէ՝ ուրտից ճարիմ.*
Սպնիլ աղջիկ, հագիդ սիրիմ,
Եթե պահեմ, հետ կուզալիմ,
Իմ ճառս չէ վարդ կուշիկըդ։

Աղջիկ.— *Մի ճար լինէր պարտական,*
Աղջիկ եմ տուայրս տարեկան.
Ես կըլինեմ քեզ սիրեկան,
Տըպա, դըրկի վարդ կոշիկըս:

Տղա.— *Ինչու՞ մընամ քեզ պարտական,*
Կամ ես՝ տամ հազար գահեկան,
Եթե կըլնես ինձ սիրեկան,
Ես կըճարեմ վարդ կոշիկըդ:

Հայերեց. և միշտ իմ՝ Կարս-Մուրզայի

— o —

ԱՄԵՆ

Գույն տրտում, լըռնի լոր,
Ամլիկ տեսա յոյլի ձոր,
Ընտան էր կատմիր խընձոր։

Լռին, գարնան քամեր
Դու վարդ տրիր, լռին։
Ընտան էր կատմիր խընձոր.
Լռին, լռին, լռին, լռին.
Լռին, գարնան քամեր
Դու վարդ տրիր, լռին։

Արև դիպավ տերեզուն,
Ադաթ ծըռավ քարեզուն,
Լռին կոյնն վեր գարուն։

Լռին, գարնան քամեր
Դու վարդ տրիր...

Գար մի ծալի մեր դըշին,
Թող գա նըստի քու ծըշին,
Կըտակ տուս գարիր վըշին։

Լռին, գարնան քամեր
Դու վարդ տրիր...

Ձայնագ. և մշակուած՝ Գ. Սյունիի

ՌՈՏՈՂԱ ՉԱՔԵ ՌՈՏՈՂԱ

Ով որ չունենա մայրիկ,
Բոտողա Ջան, բոտողա,
Նրան սրտերին ան ասրիկ,
Շաքյատը շարրամբ-օլա:

Ասիի իրատուցա ծայիկ,
Բոտողա Ջան, բոտողա,
Ոչխարը երկան ասիկ,
Շաքյատը շարրամբ-օլա:

Ով գնացիր, ով եկար,
Բոտողա Ջան, բոտողա,
Դուն իմ սրտիս գով եկար,
Շաքյատը շարրամբ-օլա:

Ով որ գլխաս հետդ եմ,
Բոտողա Ջան, բոտողա,
Ցրծած խնձոր ձեռիդ եմ,
Շաքյատը շարրամբ-օլա:

Ջայնագրեաց՝ Ա. Մելիքյանցի
Նմբի համար մշակեաց՝ Թ. Ալրուճյանցի

ԼՈՒՆԱՅԱԼԸ ԱԱՐՍ ՏԱԿԻՆ

Լուսնակը ասրի տակին,
Յաթը, յաթը.
Յաթը, նա, նանչ, նաչ, նանչ, նանչ,
Յաթը, նա, նանչ, նաչ, նանչ, նանչ, } 2
Մամուռը քարի տակին.

Յաթը.
Յաթը, ին, լիր, ին, լիր, լիր,
Յաթը, ին, լիր, ին, լիր, լիր.
Ես իմ յարին կորցրած եմ,
Յաթը, յաթը.
Յաթը, նա, նանչ, նաչ, նանչ, նանչ,
Յաթը, նա, նանչ, նաչ, նանչ, նանչ,
Քանի վարդ ու մանուշակին:
Յաթը.
Վայ, ին, լիր, ին, լիր, լիր,
Վայ, ին, լիր, ին, լիր, լիր:

Աչքըս պըցել եմ ասրին,
Ասրըս տվել եմ քարին.
Երթա ու էլ նա չըգա,
Քեզ պինդըս պըրած տարին:

Կանդնում քարին ու տարին,
Գիր պըրում վարդը յարին.
Արցունքով պըրում կանչում,
Ախ. կրտրվ սենց տարին:

Երաժշտ. Կոմիտասի

ԽՈՀԱՆՈՑ ԵԳՈՒ ՉՈՒՆԵ

Ինքիցը պատրա էլա, Ալոզյատ տեսա,
Խառեամ Ելա Չան,
Արարած աշխարհը զբաղխատի պես ա.
Դուն կեցիր բարով,
Ես կերթամ տարով,
Սարեր ման գալով,
Ջոչ ու բարխանով,
Խոպեր կանչելով:

Ախպարն էս պին կարծա, էն պին՝ պառնելը-
Խառեամ Ելա Չան,
Կոնակիլ են ծաղիկները, ծառները,
Դուն կեցիր բարով...

Արի, երթանք քո մանգաղած արտերը,
Խառեամ Ելա Չան,
Ինչի տեսա, Բաղացան իմ գաբդերը.
Դուն կեցիր բարով...

Ես Ախին եմ Զամբրլեցկի, մեկ Չիվան.
Խառեամ Ելա Չան,
Էտաւց էլա գայլի չուբի Երեսն.
Դուն կեցիր բարով...

Ձայնագրեց՝ Կամիոսի

Լուսնակը յոլայց, պըճայց,
Վայց, լի, լի, լի,
Ջանդ, լի, լի, լի,
Վայց, լի, լի:
Թեմ առամ ամպեն ի պըճայց,
Ո՞վ էր տեսել ոխրած յարը մառանա,
Ո՞վ մառանա՝ Ջուխտ աչքերով իր բանա:
Սըրտով ոխրած տնուշ յարըս
Ինձ Թողեց, հետս պըճայց:

Ձեր բաղի պուռը բաց ա,
Ծառներդ շաղով Թաց ա.
Յարեցդ հետացել եմ,
Աչքերդ լիքը լաց ա:

Արտըս ցօղեն ցանեցի,
Դարդըս հետը Թաղեցի,
Չաղար ա մի ապրիքնեը,
Յանուծ վախտը շարեցի:

Վայ պէի՝ ձեռքով բանեի,
Յարըտըս արտիկ մեռնեի,
Ցյուշկիցը մի պուռս տըի,
Բալքի հավատըս առնեի:

Բրաժչա. Կոմիտաս:

ԵՒՄԱՆ Է ՉԱՆ ԵՒՄԱԾ

(Պարերգ)

Տուն եմ շինեմ գետու բերան,
Ծառայ է, Չան խոսի,
Վերին թաղի Հուխտամ գերան,
Ծառայ է, Չան խոսի.
Մեկն ի բոխի, մեկն ի ծխրան,
Ծառայ է, Չան խոսի.
Ծխրան սրճխած յարդ էրթան,
Ծառայ է, Չան խոսի:

Էլ ու էրթանք կռնկու տար,
Բոշկ մի շինենք, տանենք հետ,
Կուղի խոսքիդ, կուտամ խոսքդ,
Բաղե, քո թռչս ոչքիդ խոսար:

Մեր դռանը ծառ մի պնդուկ,
Ձեր դռանը ծառ մի պնդուկ,
Յոխկի մ'ունիմ շատ է խնդուկ,
Ասա գայի մոտ մնդուկ:

Հաղնագրուած՝ Կոմիտասի

ԾԱՌԱՍ ՑԱՒԸ ԱՒՏԱՒԶ Է

Ծառս տակը կտուչ է,
Վայ լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛,
լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛,
Իմ յարն ինձի ճտուչ է,
Ջան լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛,
լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛,
Դարբան կերդնեմ իմ յարին,
Վայ լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛...
Սրտաճմլենեն կամաչէ,
Ջան լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛...

Բաղըմ ունիմ՝ խոժռուշ ա,
Վայ լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛....
Մինչ մեկլենն անուշ ա,
Ջան լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛...
Մին մեղ անի մեր ու քեր,
Վայ լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛...
Սրտով սիրածն անուշ ա:
Ջան լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, լի՛...

Հաւաքեց Կոմիտաս

ԵՐԳԱՐԱՆ ՍԱԼԱԹ

Արշակն եկավ ծովը գընաց,
Խոր Սալաթին ցավերը ճնաց,
Խաբար տարեք խոր Թամամին,
Արբեխ առնի ալեր մընաց։

Շարարա, Սալաթ, շարարա,
Նավակն Արշակին կօրորա։

Քամին եկավ երան-երան,
Նավը պարկեց ծովու բերան,
Խաբար տարեք իմ մայրիկին,
Մեր տունն ու տեղ մընաց վերան։

Շարարա, Սալաթ, շարարա,
Նավակն Արշակին կօրորա։

Երկինքն ամպեց, քամին առավ,
Ծովու երես ջուրը սառավ,
Թխակ պարկի, ինչ որ արի՝
Նավը տեղեն ետ չդառավ։

Շարարա, Սալաթ, շարարա,
Նավակն Արշակին կօրորա։

Ձայնագրեաւ՝ Կոմիտասի

ԱՐՁԵՑԻ, ԵՍ ԳՈՒ, ՁԵՐ ԱՄՓՈՓ

Կացնել եմ՝ դու չես կտրում,
Հյմիլ եմ՝ դու չես կտրում.
Քանի ու ջընացել եմ,
յար Ջան,
Անուռդ դու չես կտրում:

Աչքերդս ճամփիդ մընաց,
Ինձանից ընձանից գընաց.
Քո սերուն, իմ գլխի տեր,
յար Ջան,
Յոթն օր մընացի քընած:

Լալիտա Ջուրը առեր ա,
Օտարուհյուն գառեր ա.
Տանդդ գարնի, իմ տղեր,
յար Ջան,
Բոլորքդս պըտակի գառեր ա:

Ջաֆեթագրեաւ՝ Կոմիտասի

ԵՍ ԵԼԱ ԳԸՆԱՑԻ

Ես ելա գընացի տարբերը սընձի,
Դու ելար գընացիր բարերը տանձիս։

Յաֆ, յաֆ, յաֆ, յաֆրա Ջան,
Յաֆ, յաֆ, յաֆ, յաֆրա Ջան,
Յաֆ, յաֆ, յաֆրա Ջան.
Ջէ սիրելիս, չէ գալիլիս,
Ջէ պատմելիս, չէ, չէ։

Ես եկա ձեր լոգը, վարդեր քաղելու,
Դու ելար գընացիր արտեր ցանելու։

Յաֆ, յաֆ, յաֆ, յաֆրա Ջան...

Ես ճամփեն պահելուվ, մենակ մնացի,
Թողեցի գընացի, նոր յար ճարեցի։

Յաֆ, յաֆ, յաֆ, յաֆրա Ջան...

Ձայնագրեաւ՝ Կոմիտասի

ԿԱՆՉՈՒՄ ԵՄ ՑԱՎԻ ԱՀԻՑ

Կանչում եմ, յար ասրի, յար ասրի, յար,
Սևասլար, մուքն ընկավ, տուն ասրի, յար,
Մեր պըտան խըղնվի ծառ, յար ասրի, յար,
Աչնձար պըցիեմ դու տար, տուն ասրի, յար։

Ինչ էլավ քո պաըդ, յար ասրի, յար,
Տուն ասրի, մուքն ընկավ, անջխդյար յար,
Ձեր պըտան չինար ծառ, յար ասրի, յար,
Ասա մինթանանդ ևկ տար, անջխդյար յար։

Շուտ ասրի ձեր անանդ, յար ասրի, յար,
Թե չըդաս՝ ևս ընդու անջխդյար յար,
Մեր պըտան նըշի ծառ, յար ասրի, յար,
Ոսկի ճառանիքըդ տար, անջխդյար յար։

Հայերգրած՝ Կոմիտասի

ԿԱՆՉՈՒՄ ԵՄ, ԿԱՆՉՈՒՄ ԵՄ

Ամպել ա, ձյուն չի գալի,
Մըթնել ա, տուն չի գալի,
Հեռու ճանապարհն ա,
Աչքերիս քուն չի գալի:

Կանչում եմ, կանչում եմ, յար արի, յար,
Մութն ընկավ, տուն արի, անջիդյար յար:

Էս գիշեր կանցնի դըժվար,
Կերթա բարակ ու երկար,
Իմաս, որ ախ ու վախով,
Ռանդդ ինչպես կանցնի, յար:

Կանչում եմ, կանչում եմ, յար արի, յար,
Մութն ընկավ, տուն արի, անջիդյար յար,

Ջարեցա ի վեր հանդեր ա,
Ջուրը տունս քանդեր ա,
Շուտ արա, հետ դարձի եկ,
Սիրածդդ տանն անտեր ա:

Կանչում եմ, կանչում եմ, յար արի, յար:
Մութն ընկավ, տուն արի, անջիդյար յար:

Ջայնագրում՝ Կոմիտասի

ԱՄՈՑՆԵՐԱ ԵՍ ՎԱՐԴԻ ՀՈՎՆԵ

Կաչնել ես վարդի հովին,
Վարդի հովին, հովին, }2
Քամին տա կրծքիդ մովին,
Կրծքիդ մովին, կրծքիդ մովին }2

Երեսիդ շուքին մեռնեմ,
Շուքին մեռնեմ, մեռնեմ, }2
Աչքերիդ կապուտ ծովին,
Կապուտ ծովին, կապուտ ծովին }2

Իրար հետ ծոպիկ քաղենք,
Ծոպիկ քաղենք, քաղենք,
Թըշնամու սիրտը պայենք,
Սիրտը պայենք, սիրտը պայենք։

Մեկմեկու խոսքե չելնենք,
Խոսքե չելնենք, չելնենք,
Աշխարհքում քանի ապր ենք,
Քանի ապր ենք, քանի ապր ենք։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի։

ԱՃԵՑԵԼ ԵՍ, ԿԱՆՉՈՒՄ ԻՆՁ ՉԵՍ

Կայնել ես, կանչում էլ չես,
Յաթ.
Բայեղ ամանչում էլ չես,
Յաթ.
Յաթ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ,
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ։
Եկար կըշտուես անոյ կացար,
Յաթ.
Տեր ես, ճանաչում էլ չես,
Յաթ.
Յաթ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ,
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ։

Սև ամպը սարի գլխին,
Կաքավը քարի գըլխին.
Չէ՛, իրար խոսք ենք տըվել
Էն բարձր սարի գլխին։

Գընամ, գընամ, հետիդ եմ,
Կաքավը խընձոր պոտիդ եմ.
Դու ինձ էստեղ չես թողնի,
Որտեղ երթաս՝ մոտիդ եմ։

Ձայնագրում՝ Կամիոսի

ՀՅՎԱԾ ՋՈՒՆԳ

Արևն էլավ կամար, կամար,
Ջուռն կապեց սակն քամար,
Ես կըմեռնեմ քեզի համար.

Հայլար Ջուռ, մարմի Ջուռ,
Բացվիր, բացվիր, բացվիր,
Բացվիր, իմ վարդ Ջուռ։

Արևն ընկավ ամուր բերդին,
Ֆու սերն ընկավ մեջ իմ սրտին,
Ես քեզ սիրեմ՝ Թող ինձ քերթին.

Հայլար Ջուռ, մարմի Ջուռ...

Դու պաշտ կուգաս հալա-հուլա,
Կընամանես բամբիկի քուլա.
Աչքըս սեռավ, սիրտըս կուլա.

Հայլար Ջուռ, մարմի Ջուռ...

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի

ԵՐԵՎԱՆԻ ՁԱՑԸ

Գայլն արաբը բըռնի լար,
Աղջիկ տեսա յայլի ձար,
Հոպած, կապած ման կուզար, յար Ջան,
Նըման էր Ջեյրի խնձոր։

Բարդի ծառը բանձըր է,
Սիրած յարը քաղցըր է,
Հոպած, կապած ման կուզար, յար Ջան.
Նըման էր Ջեյրի խընձոր։

Գընանք նանեն հարցընենք,
Թե չըտըվաց, վախցընենք,
Հոպած, կապած ման կուզար, յար Ջան,
Նըման էր Ջեյրի խընձոր։

Ձայնագրեաց՝ Կոմիտասի

ՍՄՐ, ՍՄՏ

(Գարեզ)

Սաթ, սաթ,
Ես սարերի ծաղիկն եմ.
Ջան, ջան,
Ես Լևոնի քուրիկն եմ։

Ժամի զանգն ղուս եկա,
Արևի պես լուս եկա։

Էն սարին անդ չեմ ասի,
Փխա գյադին յանդ չեմ ասի։

Ինձ չէր առնում՝ թող չառներ.
Ծոած ու գլխից էլ լինչ էր։

Հաց եմ թխել՝ փըրփըռի,
Վաա խոտոդը քըրքըրի։

Ես սարերի ծաղիկն եմ,
Ես Լևոնի քուրիկն եմ։

Գաղտագրում՝ Կոմիտասի

ԷՍՕՐ ՇԱՐԱՍԱՑ ԷԶՆԻՐ

Էսօր շարաթ էղնիր, էզվան կիրակի,
Ցաբըս պըտանեն անցնիր, էրթար կըտակի. (2)

Լիպուն բալնիք էղնիր, ծոցը փռանկի,
Գընը պատլի խային, յար չեզար ընձի։ (2)

Երկինքը ամպեր էր, լինչ անուշ թռն էր,
Էկա պըտանեն անցա, ջանամո հոն էր.

Էրեցա-վառնցա, էս ինչըվա տուն էր,
Գընը պատլի խային, յար չեզար ընձի։

Ես վերեն կուգայի՝ դուն դուռը բացիր,
Ձեռդ ծոցդ տարար՝ ովս էրիր լացիր.

Ես էլ քեզի չառա՝ տունը ճնացիր,
Գընը պատլի խային, յար չեզար ընձի։

Ձայնագրուած՝ Կոմիտասի

ԹԵԼԼՒ ՅԱՐԻՆ

Թելլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ,
Էլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ.

Մի յար ունեմ, անուշ ու,
Թելլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ,
Հալած արծաթի շուշա.
Էլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ,
Ժամի կողմից դուս էկավ,
Թելլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ,
Ես ասի Թաղլան դուշ ու,
Էլի յարին եմ, ցյ, ցյ, ցյ:

Երևան բաղ եմ արել,
Ջիգյարս պաղ եմ արել,
Դուռս ու դուշմանի միջին
Լացրս ծիծաղ եմ արել:

Ծառի տակը հով քամի,
Բանքուլի քամին ասնի,
Ես դուռ սպասում, ձորումը,
Իմ քունը ինչ կքաշնի:

Հայերգրած՝ Կոմիտասի

ԵՍ ՔԵԶ ՍԵՌԱՄ.

Ես քեզ սեռամ,
Սիրտըս էլավ ցիր ու ցան,
Յար արի, յար արի,
Ա՜խ, արի, արի,
Վախ, արի, արի,
Ես քեզ ինչ արի:

Լուսնակ գիշեր,
Սիրտըս կուլա քեզ համար,
Յար արի, յար արի,
Ա՜խ, արի, արի...

Գիշեր ցերեկ,
Մտածում եմ քեզ համար,
Յար արի, յար արի,
Ա՜խ, արի, արի...

Սարից իջա,
Յարըս դռան կանգնած էր
Յար արի, յար արի,
Ա՜խ, արի, արի...

Հայտագ. և Հյակոբ՝ Կոմիտասի

ԳՈՒԹԱՆԸ ՀԱՅՑ ԵՄ ՌՍԿՈՒԻՑ

Գութանը հայց եմ բերում,
Բերանը բայց եմ բերում,
Տե՛ս, քեզ ցրքան եմ սիրում,
Ջուկը տապկած եմ բերում:

Եսօր գութանը մերն ա,
Մաճ բռնողը իմ հերն ա.
Եղնտած շինլիկ տըղեն՝
Աշխատի դիան՝ իմ տերն ա:

Վեր կացած հավախտին՝
Գութանն ա վարում փռին,
Բարեկ արև երկընքում՝
Շողն ա դիպել ակռին:

Հնձվքեր, թևանի արեք,
Յարխս հովանի արեք.
Թող բարեկ քամին փըչի,
Հետն էլ դուք նանիլ արեք:

Զայնագրուժ՝ Կոմիտասի

ԳԼՆԱՅ ԶԼՄՍՌՆ

Գլնաց ձլմեռն, եկավ գարուն,
Հալից ձնիկ վեր սարերուն,
Երթար, լըցվիր բարակ առուն.

Վայ լի՛, լի՛, լի՛, ջան լե, լի, լե՛,
Ջան յի՛, լի՛, լի՛, վայ լր, լր, լր՝

Ակըրանց-ակուն մեջ քարերուն,
Գեղին ստւատն՝ վեր սարերուն,
Փունջ մանուշակ՝ մեջ ձորերուն.

Վայ, լի՛, լի՛, լի՛, ջան լի՛, լի՛, լի՛...

Գանդաչ կարմիր գույն-գույն ծաղիկունք,
Գաշտեր ամեն էրունք, թըռչունք.
Ջենիկ կուգա գառնիկ մաքուն.—

Վայ լի՛, լի՛, լի՛, ջան լի՛, լի՛, լի՛...

Ջ. Յ. Ջ.

ԴԱՐՆԱՆԸ ԱԱՐՈՒԱ ՅԱՆԵՑ

Գարնանը բամբակ ցանեմ,
Ամառը քաղհան անեմ,
Աշունքը չանաք անեմ,
Յոր չան, մաչալ ընեմ, քեզ կառնեմ։

Մինթանոս նաուեմ կարեմ,
Բալթքը հաւնունք շարեմ,
Ապրշում բուրդը պըղեմ,
Յոր չան, մաչալ ընեմ, քեզ կառնեմ։

Ոչխարն ու էծը կըթեմ,
Ինոցու մեջը լըցնեմ,
Բաղդրահամ կարագ հանեմ,
Յոր չան, մաչալ ընեմ, քեզ կառնեմ։

Կըլար թընդիրը վառեմ,
Տաշտումը խըմար անեմ,
Նըստեմ ծագիկ հայ թըխեմ,
Յոր չան, մաչալ էյամ, սրի քեզ առնեմ։

Համեստաբար՝ Կոմիտաս

ԱՂՋԻ ԴՈՒՀ ՀՈՒՐ ԵՍ

Աղջի, դու հուբ ես, մուբ ես,
Ես ծարավ եմ, դու ջուբ ես.
Էս համբարձման պիշերը,
Քեզ մոն կըպամ, դու ծուբ ես:

Խընձորը պըլորել եմ,
Ճամփեցը մոլորել եմ.
Երեք տարի միալար
Քեզ վըրա տովորել եմ:

Ամպաշող լուսնի նըմոն
Խոպ ասելով կըպաս մոն.
Իմ պայմանը քեզ պահե,
Դու ի՞րը կըտաս քու պայմոն:

Սարն առնեմ ձեռըս, քոքեմ,
Գառ ձեր պըտոնը չոքեմ.
Ըլնի թե մի հնարքով
Քեզ էնտեղից ես պոկեմ:

Հայնագրում՝ Կոմիտասի

ԱՍՊՈՒՏ ՔՈՒՆԱՒՆ ՀԵԾՆԵԼ ԵՄ

Կապուտ քունակ հեծնել եմ,
Արագին մտանել եմ.
Ա՛խ, ջան Արագ,
Վա՛խ, էրման Արագ.
Արագ, ինձ մի ճամփա տուր,
Իմ յարին կարոտացել եմ։
Մի ճամփա տուր,
Երթամ յարիս հյուր։

Արագը չունի պչամին,
Կըրծքիս ա տալի քամին.
Ես մի պարիր չան ունիմ,
Չըհասնիմ ոսկեծամին։

Արա՛գ, Արագ, խան Արագ,
Բինդյուից ըզխան Արագ.
Ընկել եմ ես քոռ ծոցը,
Մի տար մեն ի մեն, Արագ։

Ծոր գետը ծով պառել ա,
Ինձ էլ հետը տարել ա.
Ախգ աղջիկն այնպես գիտե՝
Սերս իրենից տառել ա։

Ջայնագրեաւ՝ Կոմիտասի

ԱՐԱՆ ԻՑ ՍԵՎ ԱՉԵՐ

Ես գնում եմ, լաց չըլնես,
Աչուսուքով թաց չըլնես,
Մեռնիմ կամաց ունքերիդ,
Հենց քնի, որ լաց չըլնես։
Աման է՛յ, ով աչեր, ինչ անեմ,
Չէ՞ որ սասցի, քեզ կառնեմ։

Ես չորան եմ, շուն չունեմ,
Աշխարհումս տուն չունեմ,
Սիրուն ապջիկ, խիղճ արա,
Առանց քեզ ես քուն չունեմ։
Աման է՛յ, ով աչեր, ինչ անեմ...

Ես դուշ եմ, թևս դեղին,
Ման կըպամ յարիս գեղին,
Թաք չանես դուրբան կանեմ
Իմ յարիս ցավող տեղին։
Աման է՛յ, ով աչեր, ինչ անեմ...

Ես զարիբ եմ, հեր չունեմ,
Ուրիշի հետ սեր չունեմ,
Աբի զարդս իմացի,
Քեզնից ուրիշ յար չունեմ։
Աման է՛յ, ով աչեր, ինչ անեմ...

Ձայնագրում՝ Վ. Սամվելյանի

ԱՆՁՐԵՎԴՆ ԵԿԱՎ ՇԱՂԱՆԴԸՆ

Անձրևն եկավ շաղալեն,
Ուռու տերև դողալեն.
Վայ լե, լե, լե, լա, լե,
լե, լե, լե, լա, լե։

Հերու եկավ իմ աղբեր,
Ալ ձին տակին խաղալեն.
Վայ, լե, լե, լե, լե, լե,
լե, լե, լե, լա, լե։

Ծալիշեքը վերել եմ,
Նախշուն բարձեր դրել եմ.
Թառլան չկա, քեզ ուտելու
Սեր, կարագ հագրել եմ։

Տապիած հալի ճուռ բերիմ,
Ոչխարի մածուն բերիմ,
Որ պետնաս, անուշ չկա,
Թե քեզ սրտով կըսիրիմ։

Դուշ մի պառնա Թևավոր,
Դու խոպ կանչի ձևավոր,
Յարաբ կըլնի էն օրը,
Որ դու մեր տուն բախտավոր։

Երաժշտ. Կոմիտասի

Աշխեն ջան

Ինձմե մի նեղընա, իմ խոզս մասը,
Մի խապներ, Աշխեն ջան, դու սև, մի խապներ.
Դե քելե, դե քելե, Յուզաբեր,
Դե քելե, դե քելե, Լուսաբեր,
Դե քելե, Աշխեն ջան:

Հանե քու սևերը, խապիր ալ խասը,
Մի խապներ, Աշխեն ջան, դու սև, մի խապներ.
Դե քելե, դե քելե, Յուզաբեր,
Դե քելե, դե քելե, Լուսաբեր,
Դե քելե, Աշխեն ջան:

Աշխարհն ինչպես բռնես, էնպես կըգնա,
Լալուդ ժամը անցավ, հիմա էլ խընդա.
Դե քելե, դե քելե, Յուզաբեր,
Դե քելե, դե քելե, Լուսաբեր,
Դե քելե, Աշխեն ջան:

Հան լիրսալը, սևերի մեջ մի ճեա,
Մի խապներ, Աշխեն ջան, դու սև, մի խապներ.
Դե քելե, դե քելե, Յուզաբեր,
Դե քելե, դե քելե, Լուսաբեր,
Դե քելե, Աշխեն ջան:

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի

ՄԵՆԴ ԻՄ ՅԱՐՆ ԵՄԱՆ ՉԻ

Լուսնակը ցոլաց դընաց,
Գեմ առավ ամպին միաց.
Ալբառավ սիրած անուշ յարըս,
Ինձ թողից հեռու դնաց։ } 2

Ա՛յ, բաղմանչի, բաղմանչի
Շիվ կա՝ ջըվի նման չի.
Հարս ու աղջիկ շատ եմ տեսել,
Մեկն իմ յարին նըման չի։

Արագ ջըրիդ եմ կարտա,
Բըլբուլ եմ վարդի կարտա,
Հեռու տեղից յարըս թող գա,
Բաղչըը լեղվին եմ կարտա։

Լուսնակ, դու անցիր դընա,
Պանդ առ ու էնպես դընա.
Որպեղ իմ յարին կըտեսնես,
Բարև տուր, անցիր դընա։

Ձայնագրությամ՝ Վ. Սահակյանի

ԱՂՋԻ ԹԱՄԱՐ

Ջլոնա, ջլոնա հետիդ եմ,
Աղջի Թամար,
Ոնդքեըդդ կամար, յար, յար.
Ալ խրնձար եմ, պատիդ եմ,
Բարակ մեջքիդ
Ոսկե քյամար, յար, յար:

Երևան բաղ եմ առել,
Աղջի Թամար...
Ջիգյարըս դաղ եմ արել.
Բարակ մեջքիդ...

Կայնել եմ բաղի մեջին,
Աղջի Թամար...
Ոտնեըդդ շաղի մեջին,
Բարակ մեջքիդ...

Աբեդաչի շտիըդ,
Աղջի Թամար...
Վեր կայ ջլոնանք բաղերը,
Բարակ մեջքիդ...

Ջայնադրեց՝ Սպ. Մելիքյանի
Մշակեց՝ Թ. Ալթունյանի

Աշնանի երգը

Թալիշու ճամփեն դատ ա,
Յար ամուն, ամուն, ամուն, ամուն, է՛յ,
Ո՛ւյ ամուն, ամուն, է՛յ, ույ ամուն.
Անուոն կայներ՝ Աշխեն կաւդա.
Խոբոտ է Աշխենը,
Կոլոտ է Աշխենը։ } 2
Ինձ պես սըրտեն քեզի հետ,
Յար ամուն, ամուն...
Ամոլած վըկայ, լավ կըսատա,
Խոբոտ է Աշխենը...

Մարդարի դուռը դատ ա,
Աշխեն կայներ՝ Անուոն կաւդա։
Երկու հարյուրն ինչ անե,
Իմ հերը շատ լաշըկ կաւդա։

Վարդերի տուր վըշնըը,
Հերիք պատռեն իմ վիշտըը,
Քանի մնում ես գերի,
Ախի, ինձ տուր էս գիշտըը։

Հայերգրեց՝ Սպ. Մելիքյանի

ԱՐԱԶԸ ՀԵՇՏԱՑԵԼ Ս.

Արտը հերշտացել ա,
յար.
Ճտմփերքը կոշտացել ա,
յար.
Արտը տարեք իմ յարին,
յար.
Անոպըս շտտացել ա,
յար:

Իմ սերը սուբ ա դառել,
Կըտակ ու չուբ ա դառել.
Յար, քեզ սըրտով սիրելը
Ինձ թուք ու մուբ ա դառել:

Էլի գալն եմ իմացել,
Աչքըս ճամփով մընացել,
Քեզ համար պիշեր-ցերեկ
Մխաք անելով եմ կացել:

Բախտը գարկեց սըրտիս հետ,
Արտասուքըս եղավ գետ.
Թե ասուլածդ կըսիրես,
Յար, ինձ սրի տար քեզ հետ:

Ջայնագրում՝ Կոմիտասի

ԱՐԻ ՍԻՐՈՒՆ, ԳՆԱ ՍԻՐՈՒՆ

Մեր տան եռև քառասուն կարաս,
Քառասուն կարսի պինին էր խաս,
Ոսկե գյուգյում, արծըթե թաս,
Ամեն թասին պատիվ մի տաս։

Արի սիրուն, գնա սիրուն,
Հազար էրանեկ քո սիրուն։

Մեր տուն, ձեր տուն մամիկ-մամիկ,
Դուռ կապել ես կարմիր դամիկ,
Էրթանք քաղնք կանաչ խառիկ
Տեսնանք վի՞ր յարն է խորոտիկ։

Արի սիրուն, գնա սիրուն,
Հազար էրանեկ քո սիրուն։

Քամին եկավ երան-երան,
Գնաց հասավ Մշու բերան,
Մշու հավեր թևավարան,
Քալաշի տուն սևավարան։

Արի սիրուն, գնա սիրուն,
Հազար էրանեկ քո սիրուն։

Ձայնագրում՝ Կամիրանի

ԱՂԱԳՅՈՂ ԱՋԵՐՔ

Ալագյող աչերըդ,
Կամար ունքերըդ,
Ոչգուռմ եմ հեռանալ,
Չի թողնում սերըդ։
Ախե չան, չուրն ընկնեմ,
Մայրիկ չան, ծովը ընկնեմ,
Շեկ յարի դարդիցը։

Ես քեզ սիրեցի,
Որ ինձ յար ըլնիս,
Էրված-վառված սըրտիս,
Դեղ ու ճար ըլնիս։
Ախե չան, չուրն ընկնեմ...

Ես քեզ ինչ արեցի,
Ինձնից հեռացար,
Քո մեկ ու ճար յարին
Ո՞նց շուտ մոռացար։
Ախե չան, չուրն ընկնեմ...

Ալագյող աչերըդ,
Կամար ունքերըդ,
Ոչգուռմ եմ հեռանալ,
Չի թողնում սերըդ։
Ախե չան, չուրն ընկնեմ...

Ձայնագրեց՝ Կոմիտասը

ՉԵՄ ՈՒ ՉԵՍ

Խումբ.— *Նապ ապչիկ, նապ ապչիկ, նապ մի ան[ի],*
Թե եկի, եկի խոպա. } 2

Աղջիկ.— *Չեմ ու չեմ, չեմ ու չեմ, չեմ, չեմ ու չեմ,*
Չեմ կըգնա, կըգնա ես խոպա. } 2

Մաղերուս, մաղերուս ծանրութենեն,
Չեմ ու չեմ կըգնա ես խոպա: } 2

Խումբ.— *Նապ ապչիկ, նապ ապչիկ, նապ մի անի,*
Դու կըգնաս, կըգնաս խոպա. } 2
Մաղերդդ, մաղերդդ դիր պատուհան,
Դու կըգնաս, կըգնաս խոպա: } 2

Աղջիկ.— *Չեմ ու չեմ, չեմ ու չեմ, չեմ, չեմ ու չեմ,*
Չեմ կըգնա, կըգնա ես խոպա.
Օղերուս, օղերուս ծանրութենեն,
Չեմ ու չեմ կըգնա ես խոպա:

Խումբ.— *Նապ ապչիկ, նապ ապչիկ, նապ մի անի,*
Դու կըգնաս, կըգնաս խոպա,
Օղերդդ, օղերդդ հանի տուր մեզի,
Դու կըգնաս, կըգնաս խոպա:

Ձայնագրեաւ՝ Սպ. Մելիքյանի
Խմբի համար մշակեաւ՝ Թ. Ալթունյանի

ՊԻԼԻԿԻ

Ջուրն առա, ելա պտրը,
Ես տեսա Ֆխդան յարը,
Ֆխդան յարը ինձ տըվեք,
Ձըքաշեմ ահ ու պարը։

Պլիկըմ, պլիկըմ, պլիկըմ,
Խընձոր կուզե յարըս,
Պլիկըմ, պլիկըմ, պլիկըմ,
Խընձոր կուզե յարըս։

Շախկուս, շուխկուս քյամարըս,
Բոյով, բուսով Թամարըս,
Շախկուս, շուխկուս քյամարըս,
Բոյով, բուսով իմ յարըս։

Ձայնագ. և մշակմամբ՝ Սպ. Մելիքյանցի

ՉԱՆ ՅԱՐՈՒ ՉԱՆ

Վատը եմ քաղել շատերով,
Չան, յարս Չան.
Վեր եմ ելել մաղերով,
Չան, յարս Չան.
Տեսնեմ յարըս գալիս ա,
Չան, յարս Չան.
Առաջ գընամ տոպերով։

Չան, յարս Չան,
Չան, Մարս Չան,
Ես սիրել եմ,
Ես կառնեմ։ } 2

Մաղիկ ունի ծիրանի,
Բաճին թել-թել կըտանի,
Իմ յարը սարում-ձորում,
Իմ քունը ինձ կտանի։

Հըրեն յարըս գալիս ա,
Լուռն ելեն տալիս ա,
Գընամ վըզովըն ընկնեմ,
Աչքըս խընդից լալիս ա։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի
Մշակում՝ Մ. Աղայանի

ՀՈ ՑԱՅՔԱՆ ՈՒ ՑԱՐ ՉԱՆ

Հո՛, յամառ ու յար չանդ,
Չէ՛, յամառ ու մարչանդ։

Էս օր նորը նորել է,
Հո՛, յամառ ու յար չանդ,
Նորել է՝ րոլորել է.
Չէ՛, յամառ ու մարչանդ.
Յաթր, քո լուսնակ երեսից
Հո՛, յամառ ու յար չանդ,
Իմ սիրտը մոլորել է.
Չէ՛, յամառ ու մարչանդ։

Քան լուսինն ամպի տակով՝
Դու չուր կերթաս դրրակով.
Հալխս քեզ մատաղ լինի,
Սիրտըս իչերս կըրակով։

Ջուրն իմ տան տակից րըխաը,
Էրված սիրտըս լըվանար,
Յաթր, քո տըված խոցերը,
Քո ձեռներով լավանար։

Ջայնագրեմ՝ Կոմիտաս

ՍԱՐԵՐԻ ՀՈԳԻՆ ՄԵՌՆՈՒՄ

Սարերի հովին մեռնիմ,
Իմ յարի բոյին մեռնիմ.
Էս օր օխտն օր չեմ տեսել,
Տեսողին աչքին մեռնիմ:

Ա՛խ էնիմ, որտեղ կուգա,
Սև արտիս գարուն կուգա,
Ինչ էնիմ ես էն յարը,
Պըտրտվի գարուն կուգա:
Յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր, նա, նա,
Ա՛խ, նանի, չան նանի,
Վա՛յ, նանի, նանի չան:

Լաւոնյակ, դու բարձրանց պընա,
Լալա տար ու բարձրանց պընա,
Հեռու տես մի յար ունիմ,
Բարև տար, անցի պընա:

Երաժշտ. և մշակում՝ Գ. Սյուճիի

ՄԱՆԱՆԻ ԵՐԳԸ

Ախ Մանան, արի, ջընանք մեր տունը,
Գիշեր ու ցօր կըտրում աչքերիս քունը.
Յար, յար Մանան ջան,
Յար, յար Զանան ջան, յար:

Մանան վերեն կուգար, շալիկնը ժոխ էր,
Ոսկեթել մազերը թիկունքիդ կախ էր,
Յար, յար Մանան ջան,
Յար, յար Զանան ջան, յար:

Գիշերը պուրս էլա, ինչ անուշ քոն էր,
Կապնած մայիլ էլա, Մանանըս հոն էր.
Յար, յար Մանան ջան,
Յար, յար Զանան ջան, յար:

Գիշերը պուրս էլա, սաթս բորիկ էր,
Արծաթե քյամարը մէջքիս պռոիկ էր.
Յար, յար Մանան ջան,
Յար, յար Զանան ջան, յար:

Ձայնագր. և մշակումը՝ Ռ. Մելիքյանցի

ՍԱՂՈՒՄ ՉԱՆ

Ես ընկա թակե-թաղ մի խուլիկ ճամբեցի,
Շողշողուն մատներս գալում արեցի,
Աչքես արտասուքը թանաք արեցի,
Իմ սրտես գաթերը մինչ պըրեցի։

Սաղում չանե, յարս չանե, } 2
Չանեչանե, չանե։

Երկինքըն ամպել ա, կուպա մարմար ձյուն,
Գրհալե, կըլխիվ վեր մալում մարդուն,
Մեկ ես իմ մալու, քիչ աշխարհս էխտուն,
Ախ, երբ կըլնի, որ իմ յարը գա մեր տուն։

Սաղում չանե, յարս չանե, } 2
Չանեչանե, չանե։

Հայհոյություն՝ Վ. Սամվելյանցի

ՄԱՐԱԼ ՋԱՆ

Կաքավի պես ման կուգաս,
Մարալ ջան.
Կընըմանես Չեյրի խնճոր,
Մարալ ջան:
Ա՛յ, մարալ, մարալ, մարալ,
Մարալ, մարալ, մարալ ջան:

Իջնենք չայխրնեըը,
Մարալ ջան.
Բըռնենք ծանդըը պար,
Մարալ ջան...

Սարեր, ես ըընացեք,
Մարալ ջան.
Իմ յարը թող գա,
Մարալ ջան...

Սարեր, ես ըընացեք,
Մարալ ջան.
Իմ յարը թող գա.
Մարալ ջան...

Ձայնագրեաւ՝ Սպ. Մելիքյանի
Մշակեաւ՝ Ա. Տեր-Դեվոնդյանի

ՎԱՐԴ ՍԻՐԵՑԻ

(Յարի տղջիկ)

Վարդ սիրեցի՝ փուշ դառավ,
Դըլե յամաման, դըլե յամաման, դըլե յամաման,
Գընաց ուրիշին առավ,
Ա՛խ, սերըդ մեռնի, սարի տղջիկ, ջա՛ն, ջա՛ն,
Տարի տղջիկ, օ՛յ, օ՛յ,
Տար սերս տղջիկ, օ՛յ, օ՛յ,
Ջար սերս տղջիկ:
Գընաց ուրիշին առավ,
Դըլե յամաման, լեյլի ջան, ջան:

Ընդիկ եմ՝ նեազ կրծքես,
Դըլե յամաման...
Տիրել ես խելք ու մտքես,
Ա՛խ, սերըդ մեռնի...

Մինուճարըս մեղքացիր,
Դըլե յամաման...
Թուշդ մի ուժա թեժ վերքես,
Ա՛խ, սերըդ մեռնի...

Ժողովրդական երգ
Մշակեաց՝ Ս. Բարխուդարյանցի

ՊԱՐԴԻ ԹՓՈՑ

Վարդի թըփից թռուփ եմ պոկել,
Իմ պոկածը դուն ես, դու,
Հազարի մեջ քեզ եմ սիրել,
Իմ սիրածը դուն ես, դու.
Հազարի մեջ քեզ եմ սիրել,
Իմ սիրածը դուն ես, դու։

Թեկուզ լինես երկնքումը,
Իմ լուսինը դուն ես, դու,
Թեկուզ լինես պարտեզումը,
Իմ ոսկեակը դուն ես, դու.
Թեկուզ լինես պարտեզումը,
Իմ ոսկեակը դուն ես, դու։

Վարդի թըփից թռուփ եմ պոկել,
Իմ պոկածը դուն ես, դու,
Հազարի մեջ քեզ եմ սիրել,
Իմ սիրածը դուն ես, դու.
Հազարի մեջ քեզ եմ սիրել,
Իմ սիրածը դուն ես, դու։

Մշակում՝ Հրս. Նաշատրյանցի

ՎԱՐԴՆ Ի ՌՈՁԱՅԻ

Վարդն ի բացվի վառնա գյադքի էգեռատը,
Առաված սերնա՝ մեկ օրվանվի ատու ձիկ տար,
Ջան նազելով, ջան խորտակիկ, վիրքն ես ատու,
Աշխարհ պիտի, ադամ պիտի, իմն ես ատու:

Վարդն ի բացվի առավտաման խավ խոսոց,
Իմ յար բախչեն կացնեն՝ երկու ձեռն ի ծոց,
Ջան նազելով, ջան խորտակիկ, վիրքն ես ատու,
Աշխարհ պիտի, ադամ պիտի, իմն ես ատու:

Վարդն ի բացվի առավտաման շաղերով,
Իմ յար բախչեն վարդ կըգյադի ամպերով,
Ջան նազելով, ջան խորտակիկ, վիրքն ես ատու,
Աշխարհ պիտի, ադամ պիտի, իմն ես ատու:

Վառնա շրջանէ ժողովրգական երգ
Ձայնագրուած՝ Կոմիտասի

ՓԱՐԱՆ, ՏԱՐՍԱՆ ՋԻՍ ՑԱՐԻՆ

Ինուս պէղի մէջաւղը,
Հրամայից մէծ շէխը,
Թոթիկից ի լաց ու շիվան,
Յարխ տարով մէծ պէխը։

Տարան, տարան պիմ յարն,
Տարան պիմ մէկ ու ճարն,
Հավար արէք Մարային,
Տարան խարտ վառոյին։

Յարխ ծամերն էր օսկի,
Դադմա չըր յիզի խասքի,
Ջոն, հա, պոռ քաշից տարավ,
Էն մէծ պէխը անհոգի։

Տարան, տարան պիմ, յարն...

Վառոտ էր յարխ անուն,
Խող քաշէցի իմ պլխուն,
Էն ծուռ Թուրը մէծ պէխի
Կարէց Թևիր իմ մէջքի։

Տարան, տարան պիմ յարն...

Մացի տղրավ, լալով,
Գլխիս մազեր փետելով,
Մեռա էն օրից պետը
Ջարեր, քալեր ընկնելով։

Տարան, տարան պիմ յարն...

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի
Մշակեմ՝ Ա. Տեր-Դեվոնդյանի

ՎԱՉԱՃ ԳՅՈՒՂԻ ԲԱԼԼԱՌՈՒԼՔԻՑ

Մի դնա, մի դնա, քեզ բան հարցանեմ,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Սիրուհուդըս լաւ տաւր, լաւ քեր լուսաբեր,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Սարերի դյուլըս:

Գիշեր-ցերեկ չի հեռանում մտքիցըս,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Կանչում եմ յար ալի, յարըս չի պատիս,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Սարերի դյուլըս:

Սիրտըս կրակ ընկալ, կէրվեմ, կվառվեմ,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Ջրերն ալս ծարաւ եմ, ճամփին կընայեմ,
Վայ դիպի բալլուլըս,
Սարերի դյուլըս:

Ձայնագրեաւ՝ Կոմիտասի
Վարիանտի ձայնագ. Վ. Սամվելյանցի

ՓԵԼԼ ՍԱԹՈ

Սաթոն սարեն կուգա,
Շալկինը ժախ է,
Ոսկեթել մատիկը
Թխկունքեն կախ է.

Փելե, Սաթա, քելե,
Ի՞նչ նայլ ես անում,
Ոսկեթել մատիկով
Փարվազ ես անում:

Սաթոն էկավ կացնավ
Մեր կալի դոշը,
Մեղրիկ էր կարտոշը,
Փաթթիկ էր լոշը.

Փելե, Սաթա, քելե...

Սաթոն էկավ կացնավ
Մեր կալի լոլը,
Թևըս կանթիմ գըցիմ,
Սաթոյի վիզը.

Փելե, Սաթո, քելե...

Ջայնադ. և մշակում՝ Առ. Խաչատրյանցի

ՀՈՒՍ, ԱՅԳԱՒՈՐԸ ՄՏԵԼ ԵՄ

Հոգ այլանդը մըտել ես,
Ամառ յաւր, խաւար յաւր,
Մառիդ մառնիք զբրել ես,
Ամառ յաւր, խաւար յաւր,
Ինձ պես Չիլմանի յաբլեն,
Ամառ յաւր, խաւար յաւր,
Հոգով, սըրտով սիրել ես

Հենց որ ծագի արևը,
Բեզի զբրիեմ բարևը,
Իմանամ դու իմ յարն ես,
Անուշ ճամբեմ վերևը

Ձերմակից գետին ձրնից,
Սպզէ, դուրս ալի արևից,
Ձեռովըդ էրմած սըրտես
Գամ գեղ արա, կամ Չուբ լից

Հայնադրեամ՝ Կոմիտասի

ԱՇՈՒԱՂ ԹՈՒԱՂ

Վաքսալ Թըռալ բանձըր քարին,
Նուլա մըռմռա իր Չինդյարին,
Ինձ մոտ տարնը Սիփան սարին,
Պարտալ եմ անուշ յարին։

Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ջընդղընդալեն սարովը արի։

Սիփան սարը դաս չիման է,
Յարն եմ սիրել, աննման է,
Մեռնիմ յարով շորթ քելքին,
Ջինար բոյին, արև տեսքին։

Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ջընդղընդալեն սարով արի։

Դու բարակ ես, բարուհնակ ես,
Արեգական նմանակ ես,
Մեջ իմ սրտին անանակ ես,
Հոգիս էրվալ, ըտց կըրակ ես։

Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ջընդղընդալեն սարով արի։

Ձայնագ. և ժշակ՝ Գ. Սյունիի
Մշակ՝ Ա. Մեռուցգուլյանի

ԱՂՔԱՒ ՁԱՑԷ։

Կորչա երան սերերը
Կըտրամ հոգուս թելերը, } 2
Կամաց քըշիք սերերը,
Պատիճ չուլքուս թելերը։ } 2

Ալ էղնիմ, ալ էղնիմ,
Դուշիդ վըրա խալ էղնիմ,
Թուշըդ պատնեմ գօր պիշեր,
Ես քո սիրած յարան եմ։

Աղջի, գընանք մեր բախչեն,
Բանանք մեր արտի բաղչեն,
Գալըմ դու տուր, պալըմ ես,
Թող դաշմաններն ամանչեն։

Ալ էղնիմ, ալ էղնիմ,
Դուշիդ վըրա խալ էղնիմ.
Թուշըդ պատնեմ գօր պիշեր.
Ես քո սիրած յարան եմ։

Ժողովրդական երգ
Մշակուած՝ Ս. Տեր-Դեվոնդյանցի

ՀԱՏԵՑԻ ԼԱԼԱՍ.

(Պարերգ)

Ուր գնացիր, ուր եկար,
Հանդի լալա իմ յարըս,
Մութ գիշերին տուն եկար,
Նիշտուն լալա իմ յարըս։

Ակչա քու ճամփին մնաց,
Հանդի լալա իմ յարըս,
Դուն իմ սըրտին դուր եկար,
Նիշտուն լալա իմ յարըս։

Կարմիր վարդը ջամալ ա,
Սիրած յարը համալ ա,
Էսաի զոռի բան չըկա,
Սամվելն իրա կամալ ա։

Ծառի տակը հով քամի,
Գանգուլդ քամին տանի։
Քա դու տարուս-ձորուսը,
Իմ քունը ինց կտանի։

Ամպել ա՝ ձուն չի գալի,
Մըթնել ա՝ տուն չի գալի,
Էս անտեր բարձի վրա
Առանց յար քուն չի գալիս

Ձայնագ. և մշակում՝ Թ. Ալթունյանի

ԳԱՂԱՀԱՆ ԱԱՆԵՑԱՐ ԷՆ ՀՈՂԸՆ

Գաղհան կանեմ էն հովին,
Նա, նայ, նա, նայ, նա, նայ,
Հալըս տիրոջ հար կոչին,
Գյուլում, նա նայ, նա, նայ։

Թարթաչիկս կնո կոթը,
Նա, նայ, նա, նայ, նա, նայ,
Հրթիռ բերին կոխիտը,
Գյուլում, նա, նայ, նա, նայ։

Թարթաչիկս գլուխը,
Նա, նայ, նա, նայ, նա, նայ,
Հրթիռ բերին վրայիլը,
Գյուլում, նա, նայ, նա, նայ։

Գաղհան անող, ա՛յ աղջիկ,
Նա, նայ, նա, նայ, նա, նայ,
Գուշմանըդ մեռնի, աղջիկ,
Գյուլում, նա, նայ, նա, նայ։

Ձայնագրում՝ Վ. Սամվելյանի

ՀՈՑ ՅՈՒՐ, ՀՈՑ ՑՍՒՐ

Հոյ յաւր, հոյ յաւր,
Ծաղիկ յաւր Ջանն, դուռը բաց.
Հոյ յաւր, հոյ յաւր,
Ոտներըս ցըրտուն ղընաց,
Ոտներըս, ոտներըս,
Ոտներըս ցըրտուն ղընաց։

Պաղ ես ձըմեռվա սառից,
Ամառը ես դու լեռ քարից.
Եռևեղ ինձ քաշ տալով
Տարար ղըցեցիր սարից։

Ջյուն ա գալիս վերևից,
Ջուր ա կաթում տերևից.
Իմ պարզ օրըս ամպել ա
Անբախտ յարի երեսից։

Ճերմակեց գետին ձընից,
Ծաղկի, դուրս արի տընից.
Ջեռովըդ էրված սըրտիս
Գամ դեղ արա, կամ Ջուր լից։

Ձայնագրած՝ Կոմիտասի

ՄԱՆԴՐԻԿ ԹԼՓԻԿ ԸՆԴՀԱՆ

Մանդրիկ թլփիկ ընդհան,
Ելնինք սարերը սեյրանու
Հապը՛ռ, հապերով պյտպա,
Ֆաշվի, էլօղու պյտպա:

Ա՛յ ապա, ձեր ես, ձեր ես,
Ես ծարավ եմ, դու ջեր ես:
Հապը՛ռ, հապերով պյտպա...

Մանի ըսեմ ու շարեմ,
Էրցնեմ տապրակն ու կարեմ:
Հապը՛ռ, հապերով պյտպա...

Առնեմ իջնեմ Երևան,
Անուշկիս յարըմ ճարեմ:
Հապը՛ռ, հապերով պյտպա...

Ձայնագ. և մշակումը՝ Սպ. Մելիքյանի

ԾԱՄԵՐԴ, ԾԱՄԵՐԴ

Գարտեղումը բացվել է կարմիր վարդը,
Չեզի դուրբան, ես կըտանեմ քո դարդը.

Ծամերդ, ծամերդ,
Շեկո ջան, մազերդ, } 2
Սիրուննիկ աչերդ

Ջոր ու պիշեր քաշում եմ քո կարոտդ,
Ջըմեռնեի, քիչ ճնայի քո մոտդ.

Ծամերդ, ծամերդ,
Շեկո ջան, մազերդ,
Սիրուննիկ աչերդ:

Ալեն աչքերիս մեջը յավ է ընկել,
Քո սիրովդ ես շատ դռներ եմ ընկել.

Ծամերդ, ծամերդ,
Շեկո ջան, մազերդ,
Սիրուննիկ աչերդ:

Թեկուզ հոլիս էլ որ ալեի բերընիցս,
Քո անուշդ դուրս չեմ հանի մաքիցս.

Ծամերդ, ծամերդ,
Շեկո ջան, մազերդ,
Սիրուննիկ աչերդ:

Ձայնագրում՝ Վ. Սահվեյանի

ՄԱՆՈՒԿ ՕՁ

Էս օր ծաղը ծաղիկ ա,
Մալուլ ջ, մալուլ ջ,
Նորիկ ա, բոլորիկ ա,
Շիլին մալուլ, մալուլ ջ։

Այ օրան, օրան ծաղիկ,
Կարմիր ա տորան ծաղիկ։

Գաղնագի բոլորն օյա,
Բայըս չինաբի բոյ ա։

Ձայնագրում՝ Ա. Մելիքյանի
Մշակում՝ Ա. Տեր-Ղեվոնդյանի

ՄԸՐ ՅՈՒՐ ՊԱՊԱՆԵ ԳՆՐԵԶՄԱՆ

Մըր խոր պապկե գնբնզման
Թոզի հանանեզ, կիզամ մանւ
Անգիս կնկնի յաւքի առկ,
Անվուռ զժվար ա վառառակ։
Վայ լե, լե, լե, լե, լե, լե։

Հանի զաւրպատան եմ ընկիր,
Մինչաց գառին չեմ քակիր,
Անրանուկ անուշ, անթառամ,
Քեզնից գառ կինին ես հարամ։

Հմմիկ լաճերս ինչ կանանն,
Մեռանն, կորանն, ինչքան են,
Սիրուն Շուշան նեղատիկ,
Կըպան, Մըրտան խորատիկ։

Արև շողցեր ա պայծառ,
Նախշուն ա դաշտ, ճեղն ու ծառ,
Զերդիս վերև են հավքեր,
Կու ճըվիվըլան մըր խավքեր։

Ջայնադրում՝ Մ. Դեմուրյանի

ԵՍ ՍԻՐԵՑԻ ՈՒՐԻՇՆ ԱՌԱՎ

Ես սիրեցի՝ ուրիշն առավ,
սիրուն ջան,
Ինչ որ արավ, մերս արավ,
սիրուն ջան։

Պաղ ջուր կուզար վերի սարեն,
սիրուն ջան,
Ջրհորցրեց սըրտիս յարեն,
սիրուն ջան։

Սերըդ սըրտիս մեջն ա վառվում,
սիրուն ջան,
Տես, թե խոսքըս ոնց եմ պահում,
սիրուն ջան։

Թե որ չառնեմ, ես կըմեռնեմ,
սիրուն ջան,
Ջիվան ջանս կըրակ էնիմ,
սիրուն ջան։

Ջայնադրում՝ Կոմիտասի

ՀՆՋՎՈՐԻ ՍԻՐԳԸ

Հունձ ենք անում քյոմաչով,
Յար լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ.
Ցե՛, ջան տղե՛ք քյոմաչով,
Ջան լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ։

Յարեն, գարի հնձեցինք,
Յար լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ.
Ծրձեր կապինք, վինջեցինք,
Ջան լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ։

Մարտիրոս՝ բե՛ր վլավը,
Յար լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ.
Մորթի պատան ղլավը,
Ջան լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ։

Հնձի բարեքյաթին մատաղ,
Յար լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ.
Հոլի հարեքյաթին մատաղ,
Ջան լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ։

Հնձենք ցորեն քյոլե՛-քյոլ,
Յար լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ.
Հացը պատնա բոլերով,
Ջան լե՛լե հոպ, լե՛լե հոպ։

Ձայնագրեաց՝ Վ. Սամվելյանցի

ԱԼԱԳԵՑԱՋ

Ծլատկյազ թարձըր տեղ ա,
Ջուրը հիվանդին դեղ ա,
Ես սիրեցի՝ (վայ) խալխը տարավ
Իմ անուշ յարը։
Ա՛խ, թե չառնեմ, (վայ) ես կըմեռնեմ
Իմ տղիկ յարը։

Քեզի մնռնեմ, անուշ յար ջան,
Գարմէրը խնձոր, լալ ու մարջան,
Նանի, նանի, նանի, նանի ջան։
Նանու զարդերը սարիկում է,
Նանի, նանի, նանի, նանի ջան։
Էրվում եմ, վառվում եմ,
Ջեմ գընա, նանի ջան,
Նանի, նանի ջան։ (2)
Ջան։

Ժշկում՝ Կարա-Մուրզայի

ԻՄԱՆԱԼ ԷՆԵՄ

Իմանալ էնեմ, իմանալ էնեմ,
Սարեր ձյուն ա, շիվարել եմ,
Յար պըղպիկ ա, մոլորել եմ։

Յամանն, ախր, դուն արեցիր,
Էս քոռ դյադին ուստա ճարեցիր.
Թամահ արիր հարյուրնոցին,
Ինձի տվիր գըրկանոցին։
Իմանալ էնեմ, իմանալ էնեմ...

Քնդի մեռնեմ, խաթրուն կեսուր,
Քո ծուռ լաճուն խըրթան մի տուր,
Ջերթա պառկի դամշի մըտուր,
Ջինաը բոյս ընչ կա խրտուր։

Խաթրուն կեսուր, շուտ վե՛ր եկի,
Գընան փոկե մի մաղ ճարի,
Որ իմ էրկան հոդ ափ մաղեմ,
Էրկուն եկավ, տակը պընեմ։

Գիշեր մութ ա, սարեր մըժ ա,
Էրիկ ունեմ մատաղ ճիժ ա,
Գիշեր չուր լուս կըվըժվըժա,
Մարդու ախանջ կըպըժպըժա։

Էս էրիկուն կլրակմուտա,
Էրիկ ունիմ հավի ճուտա,
Կըճըվճըվա, կըկըտկըտա,
Տարեք պոմը, թող կուտա ուտա։

Էրիկ ունիմ գեղին-մեղին,
Ով որ ուզանե պատռի լեղին,
Ձեռնեն բըռնեմ, տամ գըըռղին,
Թողնեմ երթամ հետ սիրուղին։

Իմալ էնեմ ես քու պարդեն,
Իմ երեսիս պատռալ փարդեն,
Նոր եմ եկել յարես մոտեն,
Չըկըշտացա համ ու հոտեն։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի

ԱՂՕՏՔ Ա. ՑԱՐՍ

Աչեւ պիտալ կորբա սարին,
Նամակ պըրեմ անուշ յարին,
Ե՞րբ կըթըմմի չորբա տարին։

Մայրիկ ջան, մայրիկ ջան,
Դարդն ա իրպարըս,
Անան ա յարըս։

Սամավարը տարիք օղին,
Նար եմ եկել յարխա մառին,
Ջեմ կըշտացե անուշ հառին։

Կաթնատու մայրիկ ջան,
Ամաչըդ շատ է.
Անան ա յարըս։

Սամավարը պատվական ա,
Մկչի չայը բավական ա,
Յար եմ ախչել, գովական ա։

Սիրելի մայրիկ ջան,
Ոնց կըլնի ճարըս,
Անան ա յարըս։

Հայերգրուած՝ Սպ. Մելիքյանի

ՀՈՑ ԱՄՊԵՐՒ ՏՂԱՆ

(Պարերգ)

Մալիս մէջի համայիլ,
Հոյ, ամպերի տըկեն,
Տըղեք բոյիս թամային,
Յոլաց ծառնեըի տըկեն։

Ուռի ծառը բանձր ա,
Հոյ, ամպերի տըկեն,
Սիրած յարըս քաղցըր ա,
Յոլաց ծառնեըի տըկեն։

Ուռի ես, կըռանալ մի,
Հոյ, ամպերի տըկեն,
Սիրել ես՝ մոռանալ մի,
Յոլաց ծառնեըի տըկեն։

Կայնել ես դուռ կամըջին,
Հոյ, ամպերի տըկեն,
Վըրադ գըցած յափնջին,
Յոլաց ծառնեըի տըկեն։

Ձայնագրեաւ՝ Վ. Սամվելյանցի

ԱՑ ՄԱՐԱԼ ԱՂՋԻԿ

Դու խոսք տըվիր ինձանից չըզատվելըր,
Թէ զատվելըր, հախ տէրսըմեն զատվելըր.
Ա՛յ, մարալ աղջիկ,
Ա՛յ, ջեյրան աղջիկ։

Ալէ եըթանք քու մոն զալած արտեըր,
Քէզի տեսա՝ թաժայան իմ զարդերըր.
Ա՛յ, մարալ աղջիկ,
Ա՛յ, ջեյրան աղջիկ։

Էս օր շաբաթ օր ա, էզվան կէրակէ,
Սիրտս պարկէր շամփուր, բըռնէր կըտակէ.
Ա՛յ, մարալ աղջիկ,
Ա՛յ, ջեյրան աղջիկ։

Ջայնագ. և մշակած՝ Գ. Սյունիի

ԱՂՎԵՍՆ ԷԱԾ

Աղվեսն էկավ լանջիկ, մանջիկ,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Աչքը գըցից չալ հավի ճագին,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Սիրտը ուզից հավի քարճիկ,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Վա՜յ, վա՜յսեմ չալիկ,
Չալմալուքիկ, չալկլատուքիկ,
Տըռշտահոտ, արմըտ ճուտիկ,
Ղաշխակըտիկ, արտըղիկ ճուտիկ,
Վա՜յ, վա՜յ:

Հողից պտակից ազըխ տակին,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Նստով կըտամ աչքի տակին,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Որ մոտ չըգա նա մեր բակին,
Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ,
Վա՜յ, վա՜յսեմ չալիկ...

Ձայնագրեց՝ Ա. Մելիքյանի
Մշակեց՝ Ա. Քոչարյանի

ԴԱՇՆ ԵՍ ԻՄ ՍԻՐՏԻ ՍԻՐԸ

Դուն երեք ես տարը տևյան,
Գընդմանիս չուլի ջևյան,
Ջահել տըղեն քեզի հևյան.
Պաչնի, սևյը անևմ, սևյը անևմ, } 2
Քեզի հևյան եմ, հևյան եմ։

Դուն ես իմ սըրտի սիրը,
Դուն ես իմ գևղն ու ճարը։ } 2

Դուն ման կուզաս վերի, վերի,
Գըրակն ընկել սևրտըս կերի,
Ջահել տըղեն էրիր գերի.
Քեզ եմ կանչում, էս գևղն ապի,
Ոտաչիր ինձ, մի չարչարի։

Դուն ես իմ սըրտի սիրը,
Դուն ես իմ գևղն ու ճարը։

Դուն կայնել էս լըվացք կանես,
Սիլտաակ կըտնեըդ բաց կանես,
Ինձ տեսնելիս սուտ լաց կանես,
Հոգիս իզուր կըվըրդավես,
Չերիք է հալ ու մաշ անես։

Դուն ես իմ սըրտի սիրը,
Դուն ես իմ գևղն ու ճարը։

Պաչնել էս լըվացք կանես,
Սիլտաակ կըտնեըդ բաց կանես,
Ինձ տեսնելիս սուտ լաց կանես,
Հոգիս իզուր կըվըրդավես,
Չերիք է հալ ու մաշ անես։

Դուն ես իմ սըրտի սիրը,
Դուն ես իմ գևղն ու ճարը։

Մշակուժ՝ Կ. Չալոյանի։

ՍՓԳՍՈՒՄԻՆ

Բաղեղնք խաղտղը,
Լցնեննք կոդտվը.
Դե՛ քաղեղնք սևը,
Փոեղնք արևը.
Ճուբ-ճուբ,
Ճուբ-ճուբ։

Դե՛, քաղեղնք լալվարին,
Էս տարվա բարին.
Դե՛ քաղեղնք ըռդին,
Ախեկ կըտան դին.
Շուտ-շուտ,
Շուտ-շուտ։

Դե՛ քաղեղնք կախեթ,
Ազատվի յախնդ.
Բաղեղնք մախալին,
Չքմեղա կալին.
Ճուբ-ճուբ,
Ճուբ-ճուբ։

Բաղեղնք քիշմիշին,
Տանք մեր Անուշին.
Բաղեղնք արեգին,
Շուտ գյեղնք գինին.
Շուտ-շուտ,
Շուտ-շուտ։

Ջայնագրում՝ Վ. Սահվեյացի

ԴԵ ԵԼ ԽԱՂՔ.

Ադչի, անուանդ Արաքսի,
Դե՛, ելի, կայնի, խաղա,
Հադիդ շրթերը մեւտաքսի,
Դե՛, ել, կայնի, խաղա.
Ադչի, անուանդ Շուշանիկ,
Դե՛, ել, կայնի, խաղա,
Մատիդ ասկե մատանիք,
Դե՛, ելի, կայնի, խաղաս:

Ադչի, անուանդ Հայկանուշ,
Դե՛, ելի, կայնի, խաղա,
Վեղուդ քաղցը, խոսքդդ անուշ,
Դե՛, ել, կայնի, խաղա.
Ադչի, անուանդ Վարդիթեր,
Դե՛, ել, կայնի, խաղա,
Էդ ինչ շուտ գառաը մարդի տեր,
Դե՛, ելի, կայնի, խաղաս:

Թոդոլըգական երգ
Պշակուամ՝ Ք. Ալթունյանցի

ԳԱՐՈՒՆԴՆԵՐԸ

Գարունքնները գու ման կուգաս սարումը,
Ես կըկանդնեմ իմ ոսածն գալումը,
Հարսանիքըդ կըլինի էս սարումը,
Մատնիքս ատան ձեր ատն ճանապարհումը։
Աղջի արի, քո խաստանոսիդ մատաղ,
Ոսկով լիքը ծով ես, ավազիդ մատաղ,
Աշտարակի խաղող ես, վազիդ մատաղ,
Արշին ու կես ծաղիր ու մազիդ մատաղ։

Քանի պուճուր էր, բոխտամ խալ պըցնց,
Կոշիկ հագավ, տակը ասկն նալ պըցնց,
Հարսը գառավ, գլխին քիրման շալ պըցնց,
Հենց մեծացավ, հետըս գալմաղալ պըցնց։
Աղջի արի, քո խաստանոսիդ մատաղ...

Կանդնել ես բալկոնումը համաշա ես,
Զուռվիլ ես, պարդարվիլ ես, թամաշա ես,
Դուն ինձ համար վարդ, մանուշակ, փաշա ես,
Ո՞ր տունը քանդվածը քիզ կաոի ալաշա ես։
Աղջի արի, քո խաստանոսիդ մատաղ...

Աղջի, ինչ ես կանդնել էդ դիմաքումը,
Արի կանդնի իմ սեղ ու սոյքաքումը,
Գոշիդ վրա մի ջուխտ նշաննիկ ունիս։
Էդ քու նշաննիկիդ էլ եմ ես մատաղ,
Էդ քո բերող նանիդ էլ եմ ես մատաղ,
Օխտը բերել ա, կենդու քու ջանիդ մատաղ։

Ժողովրդական՝ ըստ Միսկին-Բաուշիի

ԳԼՆԱ ԱՐԻ, ՄԱՆ ԱՐԻ

Գլնա արի, ման արի,
Գլնա արի, ման արի,
Բարձը ղլնեմ, յան արի,
Արմենակը նազանի՛
Թող իմ ըսելով էղնի,
Շեկոյկս սըրտով էղնի,
կանչե, կանչելով էղնի,
Ցարկս կանչելով էղնի՛

Ջուխտ կըգնեն տեքերկին,
Գլնա արի, ման արի,
Ջուխտն էլ դուրբան մեր հըմպին,
Արմենակը նազ անի՛
Թող իմ ըսելով էղնի...

Այ տըղա, կարմիր կապով,
Գլնա արի, ման արի,
Եկար անցար մեր բակով,
Արմենակը նազ անի՛
Թող իմ ըսելով էղնի...

Ձայնագրեաւ՝ Սպ. Մելիքյանցի

ԷԼԼՈՒ ՁԱՐ, ՋՆԷԼՈՒ ՁԱՐ

(Գարեգ)

Ես քեզ սիրուդ մատել եմ,
Էլլու յար,
Վաճառական գառնել եմ,
Բելլու յար
Ձեզ Թանկապին առել եմ,
Էլլու յար,
Ո՞նց ծախեմ էժան, ղիլպար,
Բելլու յար

Գեղեն, ձորեն անցրուպար,
Սիրտս ընկավ սրտիդ քար,
Դու ինձ էզար հոգեառ,
Աչքերըդ շամամ, ղիլպար։

Ջեյրանն ընկել է ձորը,
Խապար ղըրկեցեք մորը,
Կամ Թող ձադին ապառե,
Կամ սուրը խրե փորը։

Ֆյալլա-գաղեն արա չունեմ,
Թալխը գիտե, գարդ չունեմ,
Դարդը ինձի տարել է,
Ջահել եմ, խապար չունեմ։

Ջայնաֆրում՝ Ա. Բուռյանի

Գ-ՑՈՒԼԱ, Գ-ՅՈՒԼԱ

(Պարերգ)

Գյուլա, գյուլա, բամբակի քուլա յարըս,
Գյուլա, գյուլա, թոփի գյուլլա յարըս.
Կայնել ես գու բարձր սարին, յարըս,
Փրափըռում ա գոշիդ մովին, յարըս,
Հանդի լալա, համպիլբար ա, յարըս,
Քամին յանա գոշը բանա, յարըս,
Էրնեկ ծոցիդ քնող տղին, յարըս,
Վարդ ու շամամ բռնող տղին, յարըս:
Գյուլա, գյուլա, բամբակի քուլա յարըս,
Գյուլա, գյուլա, թոփի գյուլլա յարըս:

Ա՛յ, էս կուռը, ա՛յ, էն կուռը, յարըս,
Քաղել եմ ես գյանջա նուռը, յարըս,
Ես էդ ծուռ տղին չեմ առնի, յարըս,
Ինձ կըպցեմ էն սև ջուրը, յարըս:

Ա՛յ, տղա, գու ծեր ես, մուրես, յարըս,
Ես ծարավ եմ, գու էլ ջուր ես, յարըս,
Մահըլամ, թառլամ շոր ունես, յարըս,
Համթաթմամն գլիշերը ծեր ես, յարըս:

Ջանդարումն՝ Վ. Սամվելյանցի

ԵՍ ՍԻՐԵՑԻ

Ես սիրեցի՝ ուրիշն առավ,
Սիրուն Ջան,
Ինչ որ արավ՝ մայրըդ արավ,
Սիրուն Ջան.
Եկա ձեր դըռնումը անցա,
Ջեզ չըտեսա, ես ինչ անեմ,
Ո՞ր Ջուրն ընկնեմ, սիրուն Ջան։

Ջաղացս մանի-մանի,
Յար սար սիրավոր,
Ֆռնըդ անուշ կըտանի,
Յար սար վիրավոր։

Ջաղացիս դուռը չիմանն,
Յար սար սիրավոր,
Ախպորըդ չըկա իմանն,
Յար սար վիրավոր։

Եկան քրոջը տարան,
Յար սար սիրավոր,
Մի բերան չասեց՝ յամանն,
Յար սար վիրավոր։

Ժողովրդական երգ
Մշակում՝ Ա. Մեռանգուլյանցի

ՕՐՈՑՈ ՍԻՐԱՀԱՐԻ

(Գուսան)

Տղա. — Ա՛յ, մարդ ազջի՛կ, ա՛յ, սիրուն ազջի՛կ.
Հեյրան եմ քեզի՛, դուրբան եմ քեզի՛,
Գունեն դուրս արի՛, քու բոյըդ տեսնեմ,
Սեյրան եմ քեզի՛:

Աղջիկ.— Ա՛յ, սարի տղա, ա՛յ, սիրուն տղա,
Քու բաղ չես մտել, չինար չես տեսել,
Գնա՛, հեռացի՛ր:

Տղա.— Ա՛յ, մարդ ազջի՛կ, ա՛յ, սիրուն ազջի՛կ,
Սեյրան եմ քեզի՛, մատադ եմ քեզի՛,
Տքնեն դուրս արի՛, աչքերըդ տեսնեմ,
Հեյրան եմ քեզի՛:

Աղջիկ.— Ա՛յ, սարի տղա, ա՛յ, սիրուն տղա,
Երկինք չես նայել, աստղեր չես տեսել,
Գնա՛, հեռացի՛ր:

Տղա.— Ա՛յ, մարդ ազջի՛կ, ա՛յ, սիրուն ազջի՛կ,
Հեյրան եմ քեզի՛, դուրբան եմ քեզի՛,
Գունեն դուրս արի՛, թշերըդ տեսնեմ,
Սիրում եմ քեզի՛:

Աղջիկ.— Ա՛յ, սարի տղա, ա՛յ, սիրուն տղա,
Քու բաղ չես մտել, խընձոր չես տեսել,
Սիրում եմ քեզի՛:

Ձայնագրում՝ Վ. Սոմվեցաճի

ԱՍՏՎԱԾ ՁԱՐԴ

Ընկերասիրական քույրեր,
Կարմիրը վարդ,
Կարմիրը վարդ,
Աղջիկ, թարմ տուր էդ քեչեն, տարած,
Հեյ, տարած յար,
Անուշ յար։ } 2

Աղջիկ, գընանք մեր բախչեն,
Քաղենք ծառի տյուչեն, տարած։

Ա՛խ,
Քաղչի գըտնում ես անցա,
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ.
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ.
Անձրև գարիկաց, ես թըրջա.
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ։ } 2

Ա՛խ,
Քաղչի գըտնում ես անցա,
Նայ, նայ, նայ նայ, նայ, նայ,
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ.
Ախ գարիկաց, ես չորցա.
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ։ } 2

Հայերեն բնագրից՝ Կոմիտասի
Մշակեց՝ Մ. Մագմանյանի

ԱՑ ՀՏՎԱԿ, ՀՏՎԱԿ ՍԻՐՏՍ

Յաք.

Ա՜յ, հեւա, հեւա, սիրտըս,
Վա՜յ, յար, լա՜,
Ճըճգըդիկան թև ա սիրտըս,
Յաք.
Քան պատառ կարմիր չըկա.
Վա՜յ, յար, լա՜,
Բաց անեմ՝ ան ա սիրտըս։

Պարտեզ եմ, չափար չունեմ,
Ես կըտրիճ եմ՝ յար չունեմ.
Գընաց ձևանես իմ կյանքը,
Ջահել եմ՝ խարար չունեմ։

Ասէ ծառին բար չինի,
Տակը քար ա՝ վար չինի.
Էն ասուածն ու խրկինքը
Սիրտաներին ճար չինի։

Ջաֆնա-գրուժ՝ Կոմիտասի

ԳԱՐՏՈՂԻ ԱՅԼԸ ԾԱԽԱՅՏ

Պարտքով կավը ծախեցի,
Յար, յար,
Ջահել տըվի բուռնուպի,
Ընկել եմ սար, սար,
Ինչպես խելագար։

Բուռնուպ պատեն կախեցի,
Յար, յար,
Մուրհակն ընկավ մեր վըրեն։
Ընկել եմ սար, սար,
Ինչպես խելագար։

Ջյուռեն եկավ, գետինն առավ,
Կեսարըցս պարտքով մեռավ,
Ես պըտակիկ, յարըս պըտակիկ,
Հոգսը, մխաքը մեզ տարավ։

Սիրտըս լըցվել ա կըրակ,
Ինձ ապառիկ, թե կտրած,
Թե չէ էգուց էս ցավից
Ես կըմեռնեմ անպատակ։

Ջոյնապրում՝ Կոմիտասի

ԱՐԱՑԻՆ ԳԱՆԳ

Աշքերդ օլսե-մոլսե,
Մահն կուգա իմ հոգս բոլսե,
Մի դայլը էպես մոլսե,
Գայնի յարս, կայնի կարս, կայնի գամ։ (2)

Ոտքովիկ եմ, չառնես հասնեմ,
Գայնի գամ, կայնի գամ,
Ձաս չարնես հասնեմ, իդամ,
Գայնի գամ, կայնի գամ։ (2)

Ժողովրդական երգ
Մշակուժ՝ Թ. Ալթունյանի

ԽՆՁՈՐ ԾԱՌ ՏԱՆԵԼ

Խընձորի ծառ տակին,
Խընձորի ծառ տակին,
Ես իմ յարը սիրեցի,
Խընձորի ծառ տակին,
Խընձորի ծառ տակին:

Յար Ջան, դու բարով եկար,
Դարմիր ոսկով եկար.
Հե՛յ, խորտակիլ իմ յարը,
Հե՛յ, անուշկիլ իմ յարը.
Առնչկիլ, մուռնչկիլ մի անի
Խընձորի ծառ տակին:

Ծառեր, դուք էրար մի՛ք տա,
Ճյղեներ, դուք էլ բար մի՛ք տա.
Ես իմ յարը սիրեցի,
Խընձորի ծառ տակին,
Խընձորի ծառ տակին:

Յար Ջան, դու բարով եկար...

Ղազնաք Ժողովրդական

ԵՐԹ, ԵՐԹ ՁԱՆԳԴԷՄ

Կանչել է տրոհը,
Երթ, երթ յանդըմ, օյ, օյ,
Թաժացել է դարդիը,
Յանդըմ, շեկո Ջան։ } 2

Կաժն առա եկա տաքը.
Զրահաս ֆիգան յարը։

Ես ինչ էրի էն յարին,
Ընձի թողեց չար քարին։

Ուր պընացիր, ուր հիար,
Դու իմ աչքին դուր եկար։

Ես էն տալի Ջուբն եմ,
Յոթն ախպորանց քուրն եմ։

Ծառի տակը կոշտ ու քար,
Միրածըս թող ինձ մոտ դար։

Ձայնագրում՝ Ս. Մելիքյանի

ԿՈՒՆԸՆԿԵՐ ԿՈՒՆԵՆ

Կանչե՛, կըռուննկ, կանչե՛
Բարձր սարերեն,
Գող չուբ կուգար Թամիկը
Մամսար քարերեն։
Սըրտով սիրել եմ,
Անուշ յար Ջան,
Մութը Թողել՛ես։ } 2

Կանչե՛, կըռուննկ, կանչե՛,
Ջենըդ բարակ է,
Յարխա լեռուն անուշ
Մեղր ու կարագ է։
Սըրտով սիրել եմ...

Կանչե՛, կըռուննկ, կանչե՛,
Տեղըդ չիմանն է,
Աշխարհը արեգակ,
Ինձի գումանն է։
Սըրտով սիրել եմ...

Կանչե՛, կըռուննկ, կանչե՛,
Էս օր գարուն է,
Մի սիրած յար ունեմ,
Էն էլ հեռու է։
Սըրտով սիրել եմ...

Ձայնագրում՝ Վ. Սամվելյանի

Ա. ՄԻՆԹԱՆԵՑ

Ալ մինթանեղ նար ես կարել,
Թևին արծաթ դաւդմիք շարել,
Ընձի թողել, նորն ես ճարել
Ցաղ, յար, յար, դավեի յար.
Ցաղ, սիրելի յար,
Ցարթալու եմ, յար,
Նըշանալու եմ, յար:

Դու կացնել ես սարի ճամբին,
Որ ես գրել կանաչ խատին,
Ես մեռնիմ քու անուշ հոտին:
Ցաղ, յար, յար, դավեի յար...

Չեյրանի պես շորոր տալով,
Իմ չորս բոլորը ման գալով,
Վիզըս ծուռը թողիր լալով:
Ցաղ, յար, յար, դավեի յար...

Ջանդագրեաւ՝ Ս. Դեմուրյանի

ԱՐԱՐԱՏԱՆԸ ԳԱՐՄԱՑ Ա.

Արարատը քարտա ա,
Վայ լի՛, լի՛, լի՛,
Ջանն լի՛, լի՛, լի՛.
Քարի տակին արտա ա,
Իմ մայրիկ ջան,
Իմ քուրիկ ջան } 2

Թամամ օխտը տարի ա,
Քիրն ախտրը կարտա ա:

Բերդի բտրին ավազ ա,
Նախշուն դյուլպեն քաշած ա:

Գալատաքը մտել եմ,
Գործակ ձուկը ապել եմ:

Հարտար ու մի պարզ ու ցավ,
Սրտիս մինչին քաշել եմ:

Սև ամպը սարի գլխին,
Գաքավը քարի գլխին:

Մեկ-մհկու խոսք ենք տվել
Էն բանձր սարի գլխին:

Ձայնագրուած Ս. Դեմուրյանցի

ՏՈՒՆ ԱՐԻ ԱԽՊԵՐ

Երեսն բաղ եմ առել,
Ջան ասի՛, ասի՛ ախպերքս,
Հոգիս մատաղ եմ արել,
Իմ ասի՛, ասի՛ ախպերքս.
Տուն ասի՛, տուն ասի՛, տուն, ախպեր,
Ասի՛, իմ ապիր ախպերքս,
Տուն ասի՛, տուն ասի՛, տուն, ախպեր,
Ասի՛, իմ դարդոտ ախպերքս:

Աչքս ծխծաղ եմ արել,
Ջան ասի՛, ասի՛ ախպերքս,
Թուշմանին բարեկամ արել,
Իմ ասի՛, ասի՛ ախպերքս.
Տուն ասի՛, տուն ասի՛, տուն, ախպեր,
Ասի՛, իմ ապիր ախպերքս,
Տուն ասի՛, տուն ասի՛, տուն, ախպեր,
Ասի՛, իմ դարդոտ ախպերքս:

Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների

Ա. ԴՈՒ, ՁԱՐ ՋԱՆ

Սխտան ասրը զաւ չիմանն է,
Յաքն եմ սիրել՝ անհամանն է,
Մեռնեմ յարքն շատը քիչքին,
Չինար բոյին, ալև տեսքին:

Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ծաղիքներով ասրուդ արի,
Արի, յար Ջան, բարով արի,
Նարատ կապած ասրուդ արի:

Կաքավ Թլռավ բարձր ասրին,
Կուլա մըռմռա իր Չիղյարին,
Ծոս տարիք ինձ Սխտան ասրին,
Կարոտ լինեմ անուշ յարին:

Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ծաղիքներով ասրուդ արի,
Արի, յար Ջան, բարով արի,
Ջինգիլներով ասրուդ արի:

Ժողովրդական երգ
Մշակեաց Ա. Մեռանգուլյանի

ՕՄԱՆՆԱ

(Գարեջ)

Օմաննա, երէ, երէ,
Օմաննա.
Օմաննա, շատ սիրուն ես,
Օմաննա.

Ձյ ախչի, ասեն, մասեն,
Օմաննա.
Ծամերդ ծերը խատ ա,
Օմաննա,
Օմաննա երէ, երէ,
Օմաննա,
Օմաննա, շատ սիրուն ես,
Օմաննա:

Թուշդ պէտն ասես պաչեմ,
Վարդի պէտա մոլէդ առա:

Հուտած մազերդ մեռնեմ,
Եբեսդ խալն մեռնեմ:

Կանչ եմ կարդալ պիտես,
Գիր ու պալամդ մեռնեմ:

Կառնակը կիտ ու կամաք,
Քէրը մեռնի ախպեր համաք:

Հիտուն օր պատ եմ պահել
Ջո էկած ճամփի համար։

Մատուռդ կա մատանի,
Ականը վարդ ծիրանի։

Ով քեզ արտիցը հանի,
Հոգին սատանեն տանի։

Ձայնագրեաց Վ. Սամվելյանցի

ԱԳԱՆԵՑ ԳԼՈՒՆՑԻՑ ՄԸՏՈՎ ՋՍՊՆՑԻՑ

Աղվես պընաց, մըտավ չաղաց,
Թաթիկը վիրաւց մի րոպէ խաղաց։
Հարայ, աղվես, պարոն աղվես,
Աշխարհքի մեջ չկայ քու պես։

Մի կատու ուներ կարիկ ատաց,
Էն էլ շալակն առավ, պընաց։

Աղվես ինքաւ պեղի հավերը,
Փարվիզ տըվավ վերի կալերը։

Աղվես պատվի բըրչատ կոպին,
Թաթիկը պըրեն սիպտակ հոպին։

Ախ՝ բըռնենք կուզ ու աղվես,
Աշանք կարգիմ իմ Օհանես։

Էլ պին չարաւ էլ տարվա պես,
Ագաւ մընաց իմ Օհանես։

Զայնագրաւմ՝ Կոմիտասի

ԱՂՋԻ ԵՎԸ.

Աղջի Եվա, ձեր կերթաս,
Խընձոր դուն քաղես պըտի.
Ես քեզի չեմ հավատա,
Դուն ինձի խաբես պըտի.

Աղջի, ևկուր փինջաբեն,
Ես էլ կուգամ ինջերեն.
Էդ ինջերի սարաբեն
Բարան ծախեց Թանջիբեն.

Աղջի, ինչէ քաղեցիր
Մեր պարտեզի վարդերը,
Նոր հորըդ հետ խոսեցի,
Ես պիտ լինեմ քու տերը:

Մեր տան տակը երկու ծառ,
Որից մեկը ընկուզ է,
Մի բարկանա, աչ պառավ,
Քու աղջիկը ինձ կուզե:

Ջոյնագ. և մշակաւմ Դ. Ղազարյանի

ԵՍ ՄԻ ԹԵՒ ՏՂԱ ԵՄ

Ես մի քաք ապա եմ,
Հեր ու մեր չունեմ,
Յարից հեռացա,
Հանգիստ քուն չունեմ։
Յար չան, յար չան,
Ունենանք սար չան։

Ես քեզի սիրեցի,
Որ ինձ յար ըլնես,
Էրված-վառված սրտիս
Դեղ ու ճար ըլնես։
Յար չան, յար չան...

Ես քեզ ինչ արեցի,
Ինձնից հեռացար,
Քու մեկուճար յարին
Ոնց շուտ մոռացար։
Յար չան, յար չան...

Ես քեզ կանչում եմ, արի
Խըռով մի մնա,
Սիրածը սիրածից
Հեռու չի մնաւ
Յար չան, յար չան...

Ձայնագրուած Վ. Սամվելյանի

Երգարան—20

Ս.Ց, Ս.Ց ՆՍ.ՋԵՐՈՎ

Ես քեզ սեւաս,
Երբ կատպակը հով սարկ.
Դուն կերպեր
Էշխով սարված քո յարկ.
Բլբուլն սուսուլ
Անուշ ձայներդ ու լռկ.
Ես պինակյա
Էն քո երգած հուր սերկ:

Ա՛յ, աչ նազերով,
Ա՛յ, աչ սազերով սարն եկար.
Ա՛յ, աչ նազերով,
Վարդի վընջերով տուն եկար:

Ես քեզ սեւաս
Վարդի Թըմի մոտ կանդնած.
Կուչ վարդերով
Շուշան կուրծքդ պարդարված.
Ինչ նայողներն
Քո բույը գիդով չիկնեցան.
Ես մնայի
Անհուն սիրով կարոտած:

Ա՛յ, աչ նազերով...

Նրաժշտ. Ա Մեսրոպյանի

Ա.Յ ԻՄ ԵԱՋԱՆԵՒ ՔՈՑԸՄ

Ախպեր, բաղըդ անուշ է,
Բաղդ մըչջինը նուշ է,
Ա՜յ, իմ նազանի բոյըս,
Թելլու նազանի սոյըս,
Ախպեր, խաթըդ չըմնա,
Յարըս քեզնեն անուշ է։

Իս սարը բանձր սար է,
Տակը գանչուս քար է,
Առածս մեկ ու ճար է,
Հարածը բուռքյար է։

Իս տներ՝ պուճուր տներ,
Մըչջին կար ոսկե տներ,
Սուն ու գերան պար պիտեր,
Սրտով սիրած յար պիտեր։

Ջուրըս տաք է, ջուռ բերեք,
Հնդատանուռ հունդ բերեք,
Էլ ու պյուն թամամ է,
Զարխ յարխս տուն բերեք։

Ձայնագրեաց՝ Ա. Բուլյաճի.

Ա.Ց ՍԱՐ ՈՒ ՍԵՅՐԱՆ

Ջաղացս մանի, մանի,
Բաներս անուշ կըտանի,
Ա՛յ, սար ու սեյրան ու յար,
Մարալ ու ջեյրան ու յար.
Իմ յարը սարում, քոլում,
Իմ քունը ինձ կըտանի։
Ա՛յ, սար ու սեյրան ու յար,
Մարալ ու ջեյրան ու յար։

Սարից գալիս ա քամի,
Դու չես ինում մի համի,
Ամեն աժոդ-չաժոդի
Մի քաղնի հալիս հանի։

Աղջի, ինատ մի անի,
Վեր կաց կայնի դու բանի,
Ջեռդ տար օրտիս մեջը,
Դարդերս մեկ-մեկ հանի։

Հայտարեց՝ Ա. Բուռնազյան

ՀԱՐՍԱԼՈ, ՀԱՐՇԱԼՈ

Ելան, ելան Մոկաց հարսներ՝
Հարսալո, հարսալո,
Ոսկե թելով հյուսված վարսեր,
Հարսալո, հարսալո,
Ինքմանուշ շալ գըցած ուսին,
Հարսալո, հարսալո

Ելան, ելան Մոկաց հարսներ,
Ունքերը կեռ, աչքերը սև,
Հագել են լաստ, կապել ալմաստ,
Մ՚ախ էն լավից ով ունի մատ

Ելան, ելան Մոկաց հարսներ,
Հոսըն, փերի, կըրակ ու սեր,
Դուրս եկեք, դուրս, Մոկաց փեսեք,
Մոկաց շեն տան բերքը տեսեք

Մշակուժ՝ Թ. Ալբուրյանցի

ԱՄՄԱՆ ԱԼԵՐԵՆ ԱՐԻ

Զայնիկ բերե՛ք, չայ անեննք,
Մեր դյուժինին փայ անեննք.
Ամման, ալերեն արի,
Կանաչ կալերեն արի։ } 2

Մեր դյուժինը սաղ ըլնի,
Սրտով սիրած յար ըլնի։

Ախպերս անուշն Ադաի,
Ֆիտեն լիքը արտաի.
Ֆիտեն խարջլըղ չըմնայ,
Ֆոմմա օղուրխա գնայ։

Թևջ եմ արել, մաղըմ եմ,
Ձեռքեդ բռնել, խաղըմ եմ,
Նստողներդ, լավ անդր արեք,
Սավդաջյաղին գաղ արեք։

Ձայնագրումն Վ. Սամվելյանի

Ա. ՂՋԻԿ ՆԱՋԱՐՈՎ

Աղջիկ, նապերով, նապերով,
Դիլբաթ, նապերով, նապերով,
Աղջիկ, մի պար մեր կաւերով,
Դիլբաթ, մի պար մեր կաւերով:

Դիլբաթ, ձին էր նաւերով,
Աղջիկ, մի պար մեր կաւերով:

Աղջիկ, մի պար, մեր տուն ծուխ է,
Դիլբաթ, մի պար, մեր տուն ծուխ է,
Կարմիր երես, աչքեր թուխ է:

Արի երթանք հարթիկա խոտիկ,
Դիլբաթ, երթանք հարթիկա խոտիկ,
Տըտանանք վէրը յարն է խորոտիկ:

Աղջիկ, նապերով, նապերով,
Դիլբաթ, նապերով, նապերով:

Զայնագ. և մշակուժ՝ Ռ. Մելիքյանցի

ԵՍ ՄԻ ՊԱՉՏԻԿ ՅԱՐ ՈՒՆԵՄ

Ես մի պըղտիկ յար ունեմ,
Անառը գըլխիս ճար ունեմ,
Ոլ իմ յարին աչք պըռնի,
Ասուլած իր արևն առնի։
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛։
Համբարձում, յայլա, } 2
Յայլա ջան, յայլա,
Համբարձում, յայլա,
Յայլա ջան, յայլա։

Սարիրը նուռնուշ կըլնի,
Ձարպի միջը փուշ կըլնի,
Գըլուխըս յարիս ծընկին
Քունը շատ անուշ կըլնի։
Լե՛, լե՛, լե՛...

Ամպը լըցվել՝ ձյուն կուգա,
Գիշեր կըլնի՝ տուն չի գա,
Էսպես չոր բարձի վըրա
Առանց յարի քուն չի գա։
Լե՛, լե՛, լե՛...

Ջանդարում՝ Կոմիտասի

ՄԵԶԱՆ ՌՈՆԴԻՈԼԸ ՄՏԱՖ

Ինչքա՜ն Բինդյալը մըտար,
Դըլե՛ Մըկոնդե՛,
Բադի բըլբուլը պըտար,
Ախան թըխա կոնդե՛։

Թըխկոն, թըխկոն, թըխա կոնդե՛,
Ախան կոնդե, թըխա կոնդե՛,
Ախան կոնդե, թըխա կոնդե՛.
Դըլե՛ Մըկոնդե.
Ախան թըխա կոնդե՛։

Սուսամ սըմբուլ,
Բադի բըլբուլ·
Ինչքա՜ն Բինդյալը մըտար,
Դըլե՛ Մըկոնդե՛,
Ախան թըխա կոնդե՛։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի
Մշակում՝ Ռ. Մելիքյանի

ԳՈՒԴՈՒԿ

(Կատակ երգ)

Բալիկնի վըրի պուշը,
Բալիկնի վըրի պուշը,
Աղջի պապիճ քո թուշը,
Ա՛խ, դա դուդուլ, դու դուդուլ,
Ջան, դա դուդուլ, դու դուդուլ: } 2

Մեր գըլուխն ծըռել է,
Մեր գըլուխն ծըռել է,
Խելքը գըլխին թըռել է.
Ա՛խ, դա դուդուլ...

Բալիկնը ման ես գալիս,
Բալիկնը ման ես գալիս,
Դատր-կատը ես գալիս.
Ա՛խ, դա դուդուլ...

Դուդուլն էկավ մեր տունը,
Հարայ տվինք ամբողջ շունը.
Ա՛խ, դա դուդուլ...

Ձայնագրում՝ Սպ. Մելիքյանի

Ա.ԻՆ ՕՏՄ.Ր, ՕՏՄ.Ր

Ձեր տուեալը էն քուչեն ա,
Իմ ախպերն էն գիղեն ա,

Ա՛խ, օտար, օտար, օտար։

Ա՛յ, մըդա, լավ գիտեմա,
Սիրտըդ օրհս մլջին ա.

Շեկ մըդի գարդեն վատա, օտար։

Ես մորըս մին ու ճարն եմ,
Հավ տղերանց համար եմ,
Մե մաշս սիպտակ կանեմ,
Քանց քեզ լավը կըճարեմ։

Բաղչեն ցանել եմ համեմ,
Ջանըս քեզ գուրբան կանեմ,
Քեզ համար եմ խնդճացել,
Դու մի ասիլ ինձ խաս եմ։

Ձայնագրեց՝ Վ. Սամվելյանի

ՈՐՔԱՀԱՅԱՑՔԸ ԱՊՐԻՆ

Ես աղջիկ եմ բարի պես,
Նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ...
Շամամների թարի պես,
Աչքով-ունքով եմ,
Ախլքով ծով եմ.
Իմ յարն ինձ շատ ա սիրում,
Նաչ, նաչ, նաչ, նաչ, նաչ...
Կոպքի բերած ապի պես,
Աչքով-ունքով եմ,
Ախլքով ծով եմ:

Նեղ չքթերի ծաղր չեմ,
Գեշ սըրտերանց թաղր չեմ,
Ես մի բոյաւոր աղջիկ՝
Էն երեխու թայր չեմ:

Տեղ եմ քցել ալիալու,
Էրեխու թըշերից խալ ա,
Ես էն սըրին չեմ ուզում,
Էս ինչ գարմացալ ա:

Գեղ եմ գրքել հավան չեմ,
Ես իմ գլխին գիվան չեմ,
Ինձ թե փըրթնեք, սպանեք
Ես էն սըրին հավան չեմ:

Ձայնագրումն Ս. Ամատունու

ԻԼԻԼԻ, ԴԻ ԼԻ ԼԻ

Հարցում.— *Որ դու էլնես*
Ախթանց խըռով,
Ախթանց խըռով.
Իլիլ, դի լի լի

Պատասխան.— *Ես էլ կըլնեմ*
Ճութ-ճութ խաղող,
Կախվեմ թըփով,
Կախվեմ թըփով.
Իլիլ, դի լի լի

Հարցում.— *Որ դու էլնես*
Ճութ-ճութ խաղող,
Կախվես թըփով.
Իլիլ, դի լի լի

Պատասխան.— *Ես էլ կըլնեմ*
Սուբ-սուբ պանակ,
Գամ քեզ կըտրեմ,
Իլիլ, դի լի լի

Ձայնագրեց՝ Կոմիտասը

ԹՈՑ ՆԵՐԳԻՋ

Թո՛ց, թո՛ց, թո՛ց, ներվիջ,
Թո՛ց, թո՛ց, թո՛ց, ներվիջ.

Վայրն կըտանէ էրկեն վիզ,
Կոկո՛ր մարե՛, կտրվի գլուխ

Չոխ մի տար վառա խոջին,
Կերթա չարշին՝ մոռնա գլուխ

Չոխ մի տար տրցայս մարդ,
Կերթա ժամատուն՝ մոռնա գլուխ

Չոխ մի տար գաբրիար մարդուց,
Փեռ կըտաշա՝ մոռնա գլուխ

Չոխ տար գործակար մարդուս,
Մըքուր թալա, պռոխա գլուխ

Ժողովրդական երգ
Մշակուած՝ Թ. Ալթունյանի

ՂԱՐԻՒՂ ԵՄ ՂԱՐՍ ԳՆԱՑԻ

Ղարիւղ եմ Ղարս պըննացի,
Ղարիւղ ամէզ հարս պըննացի,
Մանըկիկ Ջանն,
Փոքրուց ես օր չըտեսաւ,
Անկեսուր հարս մըննայի,
Մանըկիկ Ջանս:

Ղարիւղ եմ, ամէրս քար ա,
Ղարիւղութիւն դըժվար ա,
Առավօտ սիրէք, բան չասէք,
Ղարիւղն էս ինչ անճար ա:

Ես ղարիւղն եմ՝ չուր չըկա,
Սարիւղին տղերուր չըկա.
Վախենամ ղարիւր մնանեմ,
Վըրես մեր ու քուր չըկա:

Սև եմ, սևավար հավք եմ,
Դեղին թևավար հավք եմ.
Ինձ մի բանց թողէք, թըռչեմ,
Երամի տակը հավք եմ:

Ձայնագրուած՝ Կոմիտասի:

ԷՍ ՃԱՒՓԵՐԸ

Էս ճամփեքը ուր ա,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛,
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛.
Ես քեզ տեսա, մոլորա,
Նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ։
Նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ։
Մոլորիս մեկ ճար արա,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛,
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛.
Ինձ էլ քեզ ընկեր արա,
Նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ,
Նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ։

Ծառեր, դուք ծիրան մի՛ք տալ,
Ճղներդ, դուք էլ բար մի՛ք տալ,
Ես դարիս եմ, գոնադ եմ,
Դարդերըս իրար մի՛ք տալ։

Սև փուշին վիզս եմ գըցել,
Կըրակը սիրտըս եմ լըցել,
Թամամ հինգ օր չեմ տեսել,
Իմ յարը մ'ինս եմ գըցել։

Ձայնագրեաց՝ Ս. Դեմուրյանցի

ՍԻՐՈՒՆ ՆԱԶԵՆԻՍ

(Պարերգ)

Սիրուն Նազենիս,
Գընանք մեր բաղը,
Գընանք մեր բաղը,
Բացվել է վարդը,
Բացվել է վարդը,
Հասել է ատենը։

Շատով արի,
Բարով արի,
Վարդի բլբուլ,
Տարով արի։

Սիրուն Նազենիս,
Մըտնում ես բաղը,
Մըտնում ես բաղը,
Երգում ես տաղը,
Երգում ես տաղը,
Բլբոնում ես խաղը։

Սիրուն Նազենիս,
Մատիդ մատանին,
Մատիդ մատանին,
Քարերն են անգին,
Քարերն են անգին,
Դու իմ թանկագին։

Ձայնագրեաց՝ Վ. Սամվելյանի

ԽԱՆԴ ԵԱՆՋԻ

Երթանք կալը, բռնենք պալը,
Խան բալխ,
Թող չիմանա քո պիժ տալը,
Խան բալխ,
Դու խորտա ես, քանց քո տալը,
Խան բալխ

Ոսխտ շալը, ծընկիդ ծալը,
Խան բալխ,
Երթանք կալը, ցորյդ տուբ խալը,
Խան բալխ,
Դու խորտա ես, քանց քո տալը,
Խան բալխ

Երթանք բաղը, բռնենք խաղը,
Խան բալխ,
Ֆայենք բալը, թողնենք թաղը,
Խան բալխ,
Դու խորտա ես, քանց քո տալը,
Խան բալխ

Երթանք ձորը, բռնենք ծորը,
Խան բալխ,
Փեշքիդ տանենք քո ախպորը,
Խան բալխ
Դու խորտա ես, քանց քո տալը,
Խան բալխ

Մշակեց Թ. Այրումյանի

ԱՍԱՑԻՒՍ ՋԱՆ, ԾՈՎՈՎ ԱՐԵՒ

(Պարերգ)

Մայրիկ ջան, ծովում արի,
Քուրիկ ջան, ասրում արի.
Ալադյազ բարձըր տեղ ա,
Մայրիկ ջան, ձորում արի,
Ջուրը հովանոցին պես ա,
Քուրիկ ջան, բաղում արի։

Մայրիկ ջան, ծովում արի,
Քուրիկ ջան, ասրում արի.
Սերած սերածին չեն ասա,
Մայրիկ ջան, ծովում արի,
Էս ինչ անելում պես ա,
Քուրիկ ջան, հովում արի։

Ասրերի սինձն ինչ կտանեմ,
Կաթում բըրինձըն ինչ կտանեմ։

Թող իմ սերածն ինձի տան,
Ոսկի, արծաթն ինչ կտանեմ։

Ձայնագրեաց՝ Վ. Սամվելյանց

ՄԱՅԻՍՆ ԵԿԱՎ

Մայիսն եկավ, հավ արեց,
Էրված սըրտիս դավ արեց,
Լեռները, հովիտ գառ հագած
Չայլը-չիման մեզ բերեց։

Բարով մայիս, ալ մայիս,
Դարմանն արիր իմ սըրտիս,
Բնդնե ուզած էն շուշան
Յարար բերիր իմ յարիս։

Նախշուն մայիս, ալ մայիս,
Կաց՝ իմ սըրտից քեզ լուր տամ,
Սեր տուր, լույս տուր իմ սըրտիս,
Ջիվան կյանքիս, արևիս։

Երաժշտ. Դ. Սյունիի

ՆՈՐ Է ԲԱՅՎԵԼ

Նոր է բայվել բարի լուս,
Մեխուղ հերթանք դար է դուս

Բարիկ մի քեզի, փուշ է,
Սիրունիկ, պարզ անուշ է։

Էս ձորն ի վեր ձընեբաիկ,
Դու նըմանիս արեգաիկ։

Հով կըփչե սարն ի վեր,
Սրտուս կենե դարն ի վեր։

Աղջի, անուշիկ նազեր,
Ախլքըս տարավ քու մազեր։

Երկնից կամար ունքերըդ,
Ինձի վառից քու սերըդ։

Մատաղ լինեմ ահ աչին,
Ես կարոտ եմ քու պաչին։

Ջայնագրում՝ Կոմիտասի

ՄԱՐԱԼ, ՄԱՐԱԼ

Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս,
Սիրուն տղվիկ, նազ ունես.
Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Սոխակի ժպրիտ ունես,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս:

Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս,
Մի յար ունեմ, անուշ ա,
Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Անուշ ա, քաղցր ջուշ ա,
Բարձը դնեմ խոլոռ վրա յան կուգաս:

Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս,
Լուսնակը նոր է, նոր է,
Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Յարիս երեսը կլոր է,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս:

Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս,
Լուսնակ գիշեր հաճել անուշ,
Մարալ, մարալ, մարալի պես ման կուգաս,
Սըրտով սիրած յարն անուշ,
Բարձը դնեմ, խոլոռ վրա յան կուգաս:

Ժող. երգ
Պահպ՝ Թ. Ալթունյանի

ԿՈՒՐԾՍ ՏԱՂԵՐ

Ճամփա ումէք՝ առաջ գամ,
Սիրած յարիս բարև առամ,
Ախտ եմ ասել, որ առնեմ,
Թող տեսնէ աշխարհն ալամ։ } 2

Յար Ջան, ասելիք մեռնեմ,
Սիրուն բարևիդ մեռնեմ,
Վայ լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Ջան լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛։

Սարեր, ձորեր, հետ կացեք,
Իմ յարի ճամփեն բացեք,
Յար յարի հետ խոսելիս
Ականջ ունք, լսացեք։ } 2

Յար Ջան, ասելիք մեռնեմ...

Ղըշլի ծառին տաշ կըլնի,
Վարդի տառն անուշ կըլնի,
Երնեկ էր էն աղջկան,
Սիրած յարին քաշ կըլնի։ } 2

Յար Ջան, ասելիք մեռնեմ...

Հայկական երգեր՝ Կ. Սամվելյանցի

ՂԱՐՍԱՒ ՌԵՐԳԸ ՌԱԼԻԵՐ Ա

Ջան մարալ, ջան,
Ղարաս թերդը բալիր ա,
Ջան մարալ, ջան,
Յարըս մեջը քըներ ա,
Մարալ, մարալ, մարալ ջան,
Ջան մարալ, ջան մարալ,
Ջան մարալ, ջան.
Հոլ արեք, սարեր ջան, հոլ արեք,
Հոլ արեք, սարեր ջան, հոլ արեք,
Իմ գարդին գարման արեք։
Զեն կուտամ, ձեն չի հասնիր,
Մաղյամ լինձմեն ճորեր ա։

Ալագյոզ բանձր սար ա,
Ջուրը հիվանդին ճար ա,
Սիրած՝ սիրածին չեն տա,
Էս ինչ խարար աշխարհ ա։

Ջուն գնամ Թավրեն՝ խաշիմ,
Ելնեմ երդիկը աշեմ,
Տեսնեմ յարս գոյին ա,
Ջոքեմ չաքմիքը քաշեմ։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի,
Ս. Դեմուրյանի

ԳԱՐՒՆ ԵՄ ՆՈՐ ԵՄ ԵԿԵԼ

Երկեն արտը պարի ա,
Գարին եմ, նոր եմ եկել
Ֆեղի, ապշիկ,
Ծաղիերըդ շաքարի ա,
Այլուղով գյուղ եմ բերել
Ֆեղի, ապշիկ։

Նախըր գընանն ուռի ծառ,
Գարին եմ, նոր եմ եկել
Ֆեղի, ապշիկ,
Ինձոր գըցեմ, արի տար,
Այլուղով գյուղ եմ բերել
Ֆեղի, ապշիկ։

Ընձոր ունիմ կըծած ա,
Գարին եմ, նոր եմ եկել
Ֆեղի, ապշիկ,
Ջարս բոլոր արծաթած ա,
Այլուղով գյուղ եմ բերել
Ֆեղի, ապշիկ։

Ծըղտա ալ ձիդ խաղցրու,
Գարին եմ, նոր եմ եկել
Ֆեղի, ապշիկ,
Սիրածըդ առ ու փախցրու,
Այլուղով գյուղ եմ բերել
Ֆեղի, ապշիկ։

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի։

ԶՓԱՄԱ.

(Ախլցխայի երջանի խաղողյի երգ)

Հրավիրե ուներ Սրտաշը,
Զարեհն բերին կարկաշը,
Ճամփեն ալի քեռնիկին,
Զախտամա էին Սեռակին:
Զան պախտամա, պախտամա,
Անուշ եղավ պախտամա,
Սյուղմա մեղրով պախտամա,
Զան պախտամա, պախտամա:

Հրավերները տված էր,
Զախտամի տակը կտած էր,
Տես, որ աները չխմացավ,
Զըկերած՝ տալան պրծավ:
Զան պախտամա, պախտամա...

Գինին սեղանին դըրին,
Հանև պախտամեն բերին,
Սրտահանա եղավը
Գարմրցած էր սեղովը:
Զան պախտամա, պախտամա...

Կերան, կերան պարպեցին,
Գինին խմին հարբեցին,
Գլուր պարը սարքեցին,
Ճափ տըվին ու պարեցին:
Զան պախտամա, պախտամա...

Ձայնագրեաւ՝ Վ. Սամվելյանցի

ՊԱՐՏԱԶ ՈՒՆԵՄ ԳՐՔԱՏՏ Ե.

Պարտեզ ունեմ պրախտ ա,
Ծաղիկ ծաղիկանքի վախտ ա,
վայ, լե՛, լե՛,
Գնաշ ապչիկ, սիրուն տըղա,
Էս էլ մի ուրիշ բախտ ա։
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Մի ուրիշ բախտ ա։

Ոսկե մատնիք մատներքս,
Շաղքն ընկավ երեսս,
Աչքս շատավ մի կանչի,
Անքուն կանես իմ յարին։

Մայրըս մեռնի մանածըս,
Գընա քարի ցանածըս,
Պարըս հարսնիք է բըռնել,
Չեմ ճանչնար նըշնածս։

Ամպը լցվիլ, ձուն կուգա,
Երկուն եղավ, տուն չի պա,
Այսպես չար բարձի վըրա,
Առանց յարի քուն չի գա։

Ձայնագրում՝ Կոմիտասի

ՀՈՒՇԻԿ ԵՈՒՇԻԿ

Ասաից կուգաս հուշիկ-հուշիկ,
Ոտըդ ա մըտել վարդի փըշիկ,
Շատ խոթաս ես, ջան անուշիկ. (2)
Հարաց, իմ սիրուն աղջիկըս,
Հարաց, իմ ջեյրան աղջիկըս,
Տուսմուց, տուսմուց, տուսմուց, ման: (2)

Նուշիկ ելեր, կերթա մարտ,
Իր կերածը մեղը ու կարտ,
Բայը չինաս, մեկըը բարակ. (2)
Հարաց, իմ սիրած աղջիկըս,
Հարաց, իմ ջեյրան աղջիկըս,
Տուսմուց, տուսմուց, տուսմուց, ման: (2)

Նուշիկն ելեր, կերթա բաղչեն,
Կըշընկըշընկա կոնտրու նալչեն,
Համ վարդ քաղե, համ ալուչեն. (2)
Հարաց, իմ սիրուն աղջիկըս,
Հարաց, իմ ջեյրան աղջիկըս,
Տուսմուց, տուսմուց, տուսմուց, ման: (2)

Ելանակ ժողովրդական

ՌՍ. ԴԵ ԵՍԻՄ

(Պարերգ)

Ընկերուհի.— *Աղջի՛կ, ինչի՞ մարդ չես առնիր։*
Աղջիկ.— *Քա դե՛ եսիմ, եսիմ, եսիմ։*

Ընկերուհի.— *Վայ քեզ կատակ՝ հերքդ չի տար։*
Աղջիկ.— *Քա դե՛ եսիմ, եսիմ, եսիմ.*
Մեկը ուզից, ես չըհաճիա,
Ուրիշ ուզող հըլա չըկա.
Հերըս կըսե քիչ մ'էլ մընա,
Ծախս ու մխսի փարա չըկա։

Ընկերուհի.— *Քեզի համար շատ են վառվռել։*
Աղջիկ.— *Քա դե՛ եսիմ, եսիմ, եսիմ։*

Ընկերուհի.— *Վայ քե տեսել՝ հետ են գառոել։*
Աղջիկ.— *Քա դե՛ եսիմ, եսիմ, եսիմ.*
Էնտրտանքը ուզող եկավ,
Բիթ մըռութը դուրըս չեկավ.
Մերըս կըսե շատ ջահել ես,
Քառասուն տարիդ թամամ չունես։

Ընկերուհի.— *Մերըդ կըսե շատ ջահել ես,*
Քառասուն տարիդ թամամ չունես,
Թամամ չունես, թամամ չունես։

Ձայնագ. և մշակում՝ Թ. Ալթունյանի

ՅԱՂԱՊ

Ամպն մեջ լսվիկ թրռամ,
Յարսիկ Ջան, ցոլ աս. պընաս,
Ջս աչքն իմ արտսն պիտամ,
Կընկատ հետ յոլա պընաս

Ամպիլ ա ամպն տակը,
Յարսիկ Ջան, ցոլ աս. պընաս,
Թևըս դիր պըլնդիկ տակը,
Մարդիկ հետ յոլա պընաս

Գուխանը մանի, մանի,
Յարսիկ Ջան, ցոլ աս. պընաս
Անուշ քունըս կըտանի,
Կընկատ հետ յոլա պընաս

Գուխանը ման եմ սըվիլ,
Յարսիկ Ջան, ցոլ աս. պընաս,
Սիրել եմ, Ջան եմ սըվիլ,
Մարդիկ հետ յոլա պընաս

Իմ դեղըն ալ վարդերամ,
Յարսիկ Ջան, ցոլ աս. պընաս,
Յարըս նիսալ արտերամ,
Կընկատ հետ յոլա պընաս

Ջս պեյբեն ալ ս չիթ ս,
Յոզիկ Ջան, ցալ սու պընա,
Ես կուզեմ, հերըդ չի սա,
Մարդիդ հետ յոլա պընա։

Ծառի սակին հալ քամի,
Յալակ Ջան, ցալ սու պընա,
Ով սիրել ս քոզ սանի,
Պընակած հետ յոլա պընա։

Յոզիկ Ջան, ցալ սու պընա,
Մարդիդ հետ յոլա պընա,
Յալակ Ջան, ցալ սու պընա,
Պընակած հետ յոլա պընա։

Մշակուած Թ. Ալթունյանի

— o —

ԱՂՋԻԿ ՍԻՐՈՒՆ

Աղջիկ սիրուն,
Սխպտակ դաշլըգ մի բանա,
Աղջիկ սիրուն,
Սխպտակ դաշլըգ մի բանա.
Յարալու եմ,
Ես ցավի չեմ դիմանա,
Յարալու եմ,
Ես ցավի չեմ դիմանա։

Աղջիկ սիրուն,
Դու իմ հոգիս մի հանա,
Աղջիկ սիրուն,
Դու իմ հոգիս մի հանա.
Յարալու եմ...

Աղջիկ սիրուն,
Մանկուցաս յանա-յանա,
Աղջիկ սիրուն,
Մանկուցաս յանա-յանա.
Յարալու եմ...

Հայնագրեմ՝ Վ. Սամվելյանցի

ՓՈՒՆՑ ՀԱՐՍԱՆԵՔ

Ելան, ելան Մոկաց հարսներ,
Հարալա, Ջալալա,
Հարկող ելան, բարվոր գացին,
Հարալա, Ջալալա։

Մեր բաղը վարդ ա,
Ձեր բաղը հարթ ա,
Ես քեզ չեմ առնի
Իմ սիրու սավդա։

Մեր բաղը ծառ ա,
Ձեր բաղը քար ա,
Ես քեզ չեմ առնի
Իմ ախպոր ծառա։

Իմ չինար յարին,
Իմ չինար յարին,
Ով ա բան ասել
Գովալան յարին։

Ելան, ելան Մոկաց հարսներ,
Հարալա, Ջալալա...

Ձայնագրեց՝ Կոմիտասի
Մշակեց՝ Առ. Խաչատրյանի

ՔԱՀ ՓՈՒ ՌԱՐԱՆ ՌՈՁԻՆ ՄԵՌՆԵՄ Մ

Կյանքիդ, արևիդ մատաղ,
Կանանչ տերևիդ մատաղ.
Յար, քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Չէ դու կասիր քեղ կառնեմ։

Նամակով հիշել էիր,
Դըրիած բարևիդ մատաղ,
Յար, քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Չէ դու կասիր քեղ կառնեմ։

Մաղերդ ոլոր ես,
Ունքերդ բոլոր ես,
Յար, քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Չէ դու կասիր քեղ կառնեմ։

Ինձորը դըլոր ես,
Ճամփեքը մոլոր ես,
Յար, քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Չէ դու կասիր քեղ կառնեմ։

Երեք տարի միասար,
Քեզ վրա սոխար եմ,
Յար, քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Չէ դու կասիր քեղ կառնեմ։

Ձայնագ. և մշակում՝ Դ. Ղազարյանի

ՏՈՒՏ, ՏՈՒՏ

Մարդիս մինչեն կա համեմ,
Հէյ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ
Վարսոն.
Իմ սիրտ տրտում մեջ քամեմ,
Հէյ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ,
Տարսոն:

Բլբուլ դառնում էդ պրտոնդ,
Հէյ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ,
Վարսոն.
Մի կուշտ անուշ ջուր խմեմ,
Հէյ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ, տուշ,
Տարսոն:

Ունիմ մի հուշ, քաղցրանուշ,
Յանձել եմ վուշ հան՝ ի Մուշ.
Ելել է հուշ՝ վարդի վուշ,
Ֆու պատն անուշ քան լինուշ,

Ազգ. ժողովրդական.
Ձայնագ. և մշակումն Գ. Սյունիի.

ՏՈՏԻԿ

Գընացի տալը սընձի,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ,
Ոտքըս դիպավ մի քնձի.
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ,
Տաղիկ, ժաղիկ, շատ խորտաղիկ,
Սրտիս ժաղիկ, սիպտակ տաղիկ,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ:

Սքարանի տաբերը,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ,
Դարդից ընկա քարերը,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ...

Բլբուլը պարի վրա,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ,
Ծնձորը քարի վրա,
Տաղիկ, տաղիկ, տաղիկ...

Հաշխարհրուժ՝ Հ. Փիլոյանցի

ՏՂԱՅԻ ՍԵՐԸ

Ծաղիկ ունիմ, շատ բաց ա,
Վա՛յ, լե, լե, լե.
Սիրտս քեզ հետ կըպած ա,
Վա՛յ, լե, լե, լե.
Թուխ ըլնիկ, կուպճ ըլնիկ,
Թըխճ ըլնիկ աղջիկ։
Երբ որ քեզի մոտենա,
Հիվանդ էլ սաղացա։

Աղջի քու մազերդ շնի ա,
Ջո յարը մորից մնի ա,
Ջո սիրտը յարիդ մոտ ա,
Յարտը քոնն էլ ճամ մոտ ա։

Տուն եմ շինել, պանտանա,
Ղաուդս կըտամ դիմանա,
Կուրծդ մեկնի, ջուր ինձ տուր,
Ես մեռնեմ՝ սիրտըս հովանա։

Ձայնագրեմ՝ Ս. Ամատունու

ՍԱՐԻ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Կըցոլա վարդման սարին,
Նեղնում սոման, սոման,
Նեղնում սոման, սարի պչալին,
Ձեն սուբ պա էն իմ յարին.
Հոպ, մերըդ մեռնի,
Սարի պչալին, սարի պչալին.
Սոման պարդում յարին

Ծառի տակը էր անում,
Նեղնում սոման, սոման...
Ըռանդ, ըռանդ քիլ անում.
Հոպ, մերըդ մեռնի,
Սարի պչալին...

Զարան, տավարըդ քաշի,
Նեղնում սոման, սոման...
Ես քեզ էրա սեր անում.
Հոպ, մերըդ մեռնի,
Սարի պչալին...

Ժող. ժողովրդական
Մշակեց՝ Ս. Բախչուդարյանի,
Դ. Ղազարյանի

ՀՈԳՈՎԵԼ ՀՈ

Բարի լուս առտըդ երկաց,
Հառավել հո.
Բարով քացիդ լուս առավոտ,
Հառավել հո, հառավել հո։

Առավոտուն գոները բաց,
Հառավել հո.
Առնենք առվածք, լըծնենք գութան,
Հառավել հո, հառավել հո։

Առիկաս կերթամ խոզի արկին,
Հառավել հո.
Բանենք ակռս, հերկենք, հերկենք,
Հառավել հո, հառավել հո։

Ես քեզ մեռնեմ, մարդ ել չան,
Հառավել հո.
Վարի խոպան, շուռ առը չիման,
Հառավել հո, հառավել հո։

Ձայնագրում՝ Վ. Սամվելյանի

ՄԱՅԵ ԼԵ, ԼԵ

Մխոնը խոզն ինչ կանե,
Մխոտակ ձին նալն ինչ կանե,
Լե, լե, լե, լե, լե, լե,
Լե, լե, լե, լե, լե, լե։

Յարըն որ յարին սիրե,
Ա՛ռ ու լեզն ինչ կանե։

Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ,
Նայ, նայ, նայ, նայ, նայ, նայ։

Կանոնել ես ախա-րախա,
Հաչակիդ տուրը կախ ա,
Մե տղա, սիպտակ տղվիկ,
Բռնել եք Լերթ յախտա։

Արևը կամաց-կամաց,
Գալել ես ոսկե քամաց,
Հիսուն օր պատ եմ պահել
Իմ ախպերը ճամփի համար։

Հայերեն բառերի Ս. Գևմուրյանի

ՄԻՐՈՒՆ ԱՂՋԻԿ ԵՄ

Միրուն աղջիկ եմ, ալ կուզեմ,
Ալ կուզեմ, շալ կուզեմ,
Շլքեղ պալատը ես ինչ կանեմ,
Ոսկեպատ գալ կուզեմ։

Բարակ մեջքիդ քիրման շալը,
Ջան, յար ջան,
Դու կարժես աշխարհքի մալը,
Ջան, յար ջան,
Ձես հարցնի յարիդ հալը,
Էրվում եմ, յար ջան։

Արևն ելալ կամար, կամար,
Էրվում եմ քեզ համար,
Գլխիդ բազդատի ես կապել,
Մեջքիդ՝ ոսկե քամար։

Ալ այլուղը ճիտս եմ գըցել,
Ջան, յար ջան,
Ծորտա յարը միտս եմ գըցել,
Ջան, յար ջան,
Թևիդ կըրակը միտս եմ գըցել,
Էրվում եմ, յար ջան։

Գլուխըս պըրիլ եմ քարին,
Սիրտըս լիքը արին,
Ամուսնած սիրնք էս նամակը
Հասցրնք իմ յարին։

Բարակ մեջքիդ քիրման շալը,
Ջան, յար Ջան,
Դու կարմիս աշխարհքի մալը,
Ջան, յար Ջան,
Ջնս հարցնի յարիդ հալը,
Էրիմամ եմ, յար Ջան,
Էրիմամ եմ, յար Ջան,
Էրիմամ եմ, յար Ջան,
Ջան։

Ասաք ժողովրդական
Մշակած՝ Թ. Ալրուճյանի

ՍԻՐԵԼ ԵՄ ՓՈՁՎԱՆԵԼ ԵՄ

Ա՛յ տըղա, դուն ասա, ասա,
Վա՜յ, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Գըղակիդ ծալը խառա ս,
Վա՜յ, Արշակ Ջան,
Սիրել եմ, փոշմանել եմ։
Իմ մերը քեզ ապջիկ չի ասա,
Վա՜յ, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Իմ հարը քրքիջ ասաւ։
Վա՜յ, Արշակ Ջան,
Սիրել եմ, փոշմանել եմ։

Ես ապջիկ եմ ալ կուգիմ,
Բախչես ծաղիծալ կուգիմ,
Երբ որ յարխա տուն երթամ,
Գառիկս թխբմա շալ կուգիմ։

Ա՛յ տըղա, իր անես տուր,
Մի մատը պիր անել տուր,
Ինձանից քեզ ճար չկիա,
Քաքուլըդ վեր անել տուր։

Գընացի Ջուրը լվացք,
Ադաման էր ասկեջրած,
Իմ հեբն ու մերն ինչ անեն,
Ճակատիս էս էր գըրած։

Ձայնագրեաւ Ս. Ամատունու

ՍԱՆԴՈՒԽ ԵՐԳ

Ուխտանե...
Ուխտանե...
Ուխտանե...
Ուխտանե...

Սանդ կըծեծեմ,
Բերտս բուդուկ.
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Աչքը քուդայ
Դուշմընտրա.
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Սանդն եկեր
Կերթար խըտուկ.
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Ես չեմ կըրնա
Բըռնե գուդուկ.
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Գայլընք, խաստանք
Փուքիա կանչըր,
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Քուռմպան ընկավ
Ուտաց ճան էր.
Յանե՛, խանե՛, խեր, խեր:

Ձայնագր. և մշակեաց՝ Դ. Ղազարյանի

ՋԱՂԱՑԸ ՊԱՏԻՒ ՊԱՏԻՒ

Ջաղացը պաոիկ-պաոիկ,
Աչքերը նըռան հաոիկ,
Ամեն քեզի տեսնելս,
Հոմ համբարձում, հոմ զաոիկ։

Ջաղացը մանի-մանի,
Անուշ քունըս կըտանի,
Իմ յարը հանդում, չոլում,
Իմ քունը ճոգ կըտանի։

Ջաղացը ման եմ տըվել,
Սիրել եմ, ջան եմ տըվել,
Յոթը տարի սիրուԹյուն
Մեկ օր պայման եմ տըվել։

Մշակում՝ Թ. Ալթունյանի

ՉԱՆ ՍՐՑ ԼՈՒՍԻՆ

Լուսին ելավ էն սարին,
Սարի քարքը կատարին,
Շեվլիկ-մևլիկ երեսով,
Փռանց պետին լույսի ծով։

Չան, ախ լուսին, չան, քո լուսին,
Չան, քո կլոր շեկ երեսին։

Աստղերը շուռով չըքացավ,
Ու էլ պետնին չըկացավ,
Լուսնի լուսին հալածվավ,
Որ ձորերի մեջ մնաց։

Չան, ախ լուսին, չան, քո լուսին,
Չան, քո կլոր շեկ երեսին։

Բայց ամպերը մոխեին
Նախանձեցին լուսնակին,
Ելան երկինք կտրատակ,
Լուսնին առան իրենց տակ։

Չան, ախ լուսին, չան, քո լուսին
Չան, քո կլոր շեկ երեսին։

Ժողովրդական

ԱՌԱՒՒՏԸ ՋՈՒՐ Ա ԴՆՈՒՄ

Առաւիցը Ջուր ա գընում,
Նա, նա, նա, յար, լի՛, լի՛, լի՛, ե՛լ.
Գիտես, թե ջուր ա գընում,
Նա, նա, նա, նա.
Նախշուն յարիս հարցըրեք,
Նա, նա, նա, յար, լի՛, լի՛, լի՛, ե՛լ.
Ինձ թողել, ուր ա գընում,
Նա, նա, նա, նա:

Ամպել ա, տուն չեմ գընում,
Մըթնել ա, քուն չեմ գընում,
Գիշեր-ցերեկ մին արած,
Ման գալով քեզ չեմ գընում:

Թառա մածուն եմ մերել,
Իմ յարը հայ չի կերել,
Հետս տեղից ա գալիս,
Ինձ լավ փնշքից ա բերել:

Մշակաւմ Թ. Ալթունեանի:

Սոլո.— Չանաք անենք,
Հանաք անենք,
Յար, յար.
Գյուլա-գյուլա,
Լիլ գամբուլը,
Յար, յար։

Խումբ.— Չանաք անենք,
Յար, յար.
Հանաք անենք,
Յար, յար.
Գյուլա-գյուլա,
Լիլ գամբուլը,
Յար, յար։

Սոլո.— Բամբակ ժողվենք,
Ֆալան թողենք,
Յար, յար.
Դաշով քաղենք,
Փեշով քաղենք,
Յար, յար։

Խումբ.— Բամբակ ժողվենք,
Յար, յար.
Ֆալան թողենք,
Յար, յար.
Դաշով քաղենք,
Փեշով քաղենք,
Յար, յար։

Հայնագրեց՝ Վ. Սամվելյանցի

ԵԼՈՒՅԹ ՋԱՆ

(Դաւեթ)

Խումբ.— *Եղան նըստած կով կըկըթե,*
Հակոն եկե դուռ կըտըկե,
Եղան կուզե, շատ բան կուզե,
Սաանց խոստում դուռ չի բանա,
Հակոն կըսե, կուտամ կըսե,
Ինչ որ յարխա սիրտն ուզինա։
Հա, հա, հա, հա, հա, հա,
Եղան Ջան։

Եղան.— *Գառիկ կուզեմ պատգի շալած,*
Մաշիկ կուզեմ ոսկով կարած։

Խումբ.— *Գառրուկ մեջքին գառիկ կուգի,*
Ջոթուկ ոտին մաշիկ կուզե։

Հակո.— *Աչքիս վըրա պըղնաւ առնեմ,*
Քո կարոտից մի թող մեռնեմ։

Խումբ.— *Ուզե Եղան, էլի ուզե,*
Ասա էլ ինչ քեղ կըսապե։

Եղան.— *Մառնոց կուզեմ, գոհար շալեմ,*
Ակնոց կուզեմ նամակ գըրեմ։

Խումբ.— *Գառրուկ մաղին մառնոց կուգի,*
Բարգան քըթին ակնոց կուզե։

Հակո.— Սաա էլ ինչ կուզես առնեմ,
Սիրուն Եղսո, չարչրպ տանիմ։

Խումբ.— Ուզի Եղսո, էլի ուզե,
Սաա էլ ինչ քեզ կըսազե.
Հո, հո, հո, հո, հո, հո,
Եղսո Ջանս,
Հո, հո, հո, հո, հո, հո,
Եղսո Ջան։

Եղսո.— Ջարդեր կուզեմ վըղես կախան,
Սիրտըդ կուզեմ հետը խաղամ։

Խումբ.— Երկար վըղին զարդեր կուզե,
Համ սիրտ կուզե, համ սեր կուզե։

Հակո.— Էդ ինչ ասիր, իմ Եղսո Ջան,
Ֆո էդ եղնիկ սըրտին դուրբան։

Խումբ.— Դե դուռը բաց, ա՛յ տընամարդ,
Տես ինչ է քեզ բերել նըվեր.
Եղսոն ուզից, շատ բան ուզից,
Հակոն բաւդ, կուտամ բաւդ,
Եղսոն ոչինչ ձեռք չըբերից,
Իր մուրազին Հակոն հասավ։

Մշակեց՝ Թ. Ալթունյանի

ՀՈՅ ԵՎ.Ր

Տուն եմ շինել գետու բերան,
Հոյ նար, Ջանըմ նար,
Ալբուն թաղեմ չոխտըմ պերան,
Հոյ նար, Ջանըմ նար։

Մեկն էր ուզե, մեկն էր ծիրան,
Հոյ նար, Ջանըմ նար։
Ծիրան կոթեր յարդջ բերան,
Հոյ նար, Ջանըմ նար։

Հոյ նար, հոյ նար, հոյ նար, } 2
Հոյ նար, Ջանըմ նար։

Ջուրն եկեր էն սարերեն,
Հոյ նար, Ջանըմ նար,
Եկեր թաղեր քարերեն,
Հոյ նար, Ջանըմ նար։

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի
Մշակեմ՝ Առ. Խաչատրյանի

ԱՑ ԾԱՄ ԿԸՏՐԱԾ

(Դուետ)

Մայր.— *Ա՛յ ծամ կըտրած, դե ասի ցած,*
Նախիր պընաց, կով տուն մրնաց,
Դատարկ կըժեր, յալխան ճըժեր
Անահիտ Թոպուծ.
Վ՛ռւյ, վռւյ, վռւյ վռւյ,
Վ՛ռւյ, վռւյ, վռւյ, վռւյ:

Աղջիկ.— *Ադե, ադե, յարըս լուսին*
Սարեն իջավ Թըվանքն ուսին,
Ես էլ կըժեր չեմ լըցնի,
Յալխան ճըժեր չեմ հապշնի,
Սիրտըս է յարուս, յարին կարուս,
Ճամփեն քարուս.
Տռւյ, տռւյ տռւյ, տռւյ,
Տռւյ, տռւյ, տռւյ, տռւյ:

Մայր.— *Աման՛ աղջի, կես պիշերին*
Էդ ձի կըտավ քո Թըշերին,
Բեզ ձի սիրես, ձի Թըշերիդ
Վարդեր բացես.
Վռւյ, վռւյ, վռւյ, վռւյ,
Վռւյ, վռւյ, վռւյ, վռւյ:

Աղջիկ.— *Պիշերն էր ուշ, պիշերն էր նուշ,*
Կերպեր սոխակ անուշ-անուշ,
Լուսինն եկավ աշխարհ պատեց,

Երգն ելավ սիրտըս պատեց,
Էլ չիմացա, ով Թըշիկս
Վարդեր բացեց.
Տաե, տաե, տաե, տաե,
Տաե, տաե, տաե, տաե:

Մայր. Վեր սիրտի խառը խառնըխ,
Զարժանանա նա լավ օրի,
Որ քո Թըշիկ, պարկեա դիշեր,
Վարդ չընախշեր.
Վաե, վաե, վաե, վաե,
Վաե, վաե, վաե, վաե:

Պղիկ. — Աստղեր դիտեն, լուսին դիտե,
Ես մեղք չունեմ, պիղ պղե,
Անիծքըդ քոդ օրհնանք դառնա,
Զար խոսքըդ քոդ չասված մընա,
Ա՛խ իմ Թըշիկ պարկեա դիշեր
Յարս էր նախշեր.
Տաե, տաե, տաե, տաե,
Տաե, տաե, տաե, տաե:

Նռան. — Ջան ուշ դիշեր, աստղեր գատ-վատ,
Սերը սըրտի ալ վարդից վատ.
Ջան ուշ դիշեր, սիրած Թըշիկ,
Անուշ յարն էր վարդեր նախշեր:
Տաե, տաե, տաե, տաե,
Տաե, տաե, տաե, տաե:

Մշակում՝ Թ. Ալթունյանի

ԹԵԼԼՈ

Ջընաս, պընաս, գալիս եմ,
Թելլո,
Ես քո Թարխը տալիս չեմ,
Թելլո.
Աման Թելլո, Թելլո Ջան,
Սիրուն Թելլո, Թելլո Ջան,
Թելլո:

Ես ինչ անեմ, դուն արիր,
Թելլո,
Ջառալ ամէն ունչ արիր,
Թելլո.
Աման Թելլո, Թելլո Ջան,
Սիրուն Թելլո, Թելլո Ջան,
Թելլո:

Ջընանք արար, չանաք անենք,
Թելլո,
Դառնանք տանը, հանաք անենք,
Թելլո,
Աման Թելլո, Թելլո Ջան,
Սիրուն Թելլո, Թելլո Ջան,
Թելլո:

Մշակաւմ Թ. Ալթունեանի

ԵՍ.ԽԵՃՈՒՆ Ս.ՔԻՐ

(Ղարաբաղի բարբառով)

Նախշուն աքիր,
Նախշուն աքիր.
Գաքվա պատխկեն կերալըմ,
Նախշուն աքիր.
Սառ ջուրը երան խըմալըմ,
Նախշուն աքիր.
Եկ, եկ, Ծառըը Ջան,
Եկ, քե մառադ, մառըը Ջան,
Աչքերիդ, ունքերիդ,
Ղալամիդ մառադ,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան.
Խոխան շիլանըմ քըցալ,
Շիլան փողը ծղուման,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան,
Նախշուն աքիր,
Ֆյոխլան առանը թակում ա,
Նախշուն աքիր,
Եկ, եկ, Ծառըը Ջան,
Եկ, քե մառադ, մառըը Ջան,
Աչքերիդ, ունքերիդ,
Ղալամիդ մառադ,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան,
Ծառըը Ջան, մառըը Ջան:

Ձայնագ. և մշակում՝ Ա. Բաշարյանի

ՁԱՐ ԵՈՐՈՐԱ.

Խումբ.— *Նըստել եմ դարձիդ կարոտ,*
Տուն արի, յար, տուն արի, յար,
Օրերս,
Ծագիկել է ճամփեդ քարոտ,
Ծագիանց մինչև տուն արի, յար,
Շորերս:

Սոլո.— *Հյուսվածքըդ դառ եմ նախշել.*
Խումբ.— *Վարդ եմ հյուսել, գով եմ առել,*
Օրերս.
Սոլո.— *Վերեն պառկերդ քաշել.*
Խումբ.— *Օրար շորար, շուտ արի, յար,*
Շորերս:

Խումբ.— *Լուսնի շողով տուն գայիր,*
Տուն արի, յար, տուն արի, յար Ջան,
Օրերս,
Կարոտս սըրտիս քուն գայիր,
Օրար շորար, շուտ արի, յար,
Շորերս:

Վաղարշ Թ. Ալթունյանց.

ԵՍ ՉԵՄ ԳԻՐ

Քարհան եմ անում մոտ սարին,
Մատաղ ընեմ ես իմ յարին,
Մեջքին արծաթե գյամաը ա,
Մեհնեմ ունքի կամարին։
Նանան յար, հայ Նանան յար,
Ես քոնչ սիրուն չան Նանան յար։

Դու ելել ես, կերթաս ի բեր,
Ոչ բեր ընդի, ոչ բերատեր,
Ձեր չտեսնեն քու հերն ու մեր,
Ինձ չանեին էս դարդին տեր։
Նանան յար, հայ Նանան յար,
Ես քոնչ անուշ չան Նանան յար։

Մաշինով ես արտը ցանեմ,
Թաքուջակով քարհան անեմ,
Տեսնեմ, թե բեզարել ես,
Գոգնոցս չարդախ կանեմ։
Նանան յար, հայ Նանան յար,
Ես քոնչ ճարպիկ չան Նանան յար։

Ձայնագրեց Վ. Սամվելյանցը

ԵԱՐՍ, ՅԱՐՍ

Սիրել եմ, աղի, աղի,
Յարքս, յարքս, յարքս, յարքս,
Յարքի պըլխոցը աղի,
Վառիլ չանըս։ } 2

Ձեր տունը կամաց-կամաց,
Յարքս, յարքս, յարքս, յարքս,
Նախշուն օդին ինձ համար,
Վառիլ չանըս։ } 2

Բելի պես չխվան տղին,
Յարքս, յարքս, յարքս, յարքս,
Աչխարհքին ու բարիքար,
Վառիլ չանըս։ } 2

Հաշիվ. Ս. Փիլոյանի

ՔԱՂԱՑՓԻ ԳԱԼԱԽՆ

Քարտիէ գալին ունիմ տուն,
Մինչը անկել եմ երկու այուն,
Քարդս էնքան շատ ա որ,
Ինչերնները չունիմ քուն

Տանս տակից չուր կիաթ,
Յարս սիրտս լվանար,
Յարս տրված յարիքը
Իրան ձեռքով լվանար։

Բաղչա ունիմ ծառներով,
Մինչը լիքն ա պտուղներով,
Պտուղներ մատաղ կարիի
Անուշ յարիս ձեռներով։

Քար եմ պղել տար ի տար,
Հասցրել եմ մի խնձար,
Յարիս տեսնելու համար
Քանի ընկնիմ տար ու ձար։

Յարտաս, յարտաս սիրտ,
Ո՞ւր ա իմ մարտաս սիրտ,
Շուտ մոտարիդ կբհասնիս,
Մի լար, իմ բալաս սիրտ։

Ձայնագրեաց՝ Ա. Բրուտյանի

1898 թ.

ՋԱՐ ՋԱՀԵ

Յար ջան, ուզումիշ ասա,
Ինչքեզ զաւզումիշ ասա,
Թաստ ու զաւշանի միջին
Թարղերըս վաւզումիշ ասա՞

Երևան լաղ եմ ասել,
Չիպյաս դաղ եմ ասել,
Թաստ ու զաւշանի միջին
Լացըս ծիծաղ եմ ասել։

Յար ջան, ուզումիշ ասա...

Ակը դեմ առավ քարին,
Եկավ բալըրավ տարին,
Խոսքըդ ինչի՞ եա առար,
Չկկայար քո իշքարին։

Յար ջան, ուզումիշ ասա...

Ձայնագրեց՝ Ս. Դեմուրյանի

ՅԱՐ, ՍՈՆԱ ՅԱՐ

(Պարերգ)

Ծըծաթը վառա, վառա,
Յար, Սոնա յար, Սոնա,
Քեզ մառ վառամարդ դառա,
Երբ պիտի լուսանա:

Փամի դուռը առաշ կանեմ,
Յար, Սոնա յար, Սոնա,
Մանուշ չուխան քաշ կանեմ,
Երբ պիտի լուսանա:

Ա՛յ ապչիկ, շատ մի խոսի,
Յար, Սոնա յար, Սոնա,
Քեզի հալ ու մաշ կանեմ,
Երբ պիտի լուսանա:

Սիրել ենք՝ իրար կառնենք,
Յար, Սոնա յար, Սոնա,
Սիրած սիրածի չենն ատա,
Երբ պիտի լուսանա:

Ձայնագրեաց՝ Վ. Սամվելյանցի

ՑԱՐՄԱԼԻ ՑԱՐ ՉԱՆ

Ելեր եմ պացեր ծաղկաց ձորն ի վեր,
Պաղ ջուրն եմ խմեր, գոլ հովը շնչեր,
Հավքուց կնգը լսեր, քաֆուր վարդ քաղեր,
Ամենքն ալ յարիս եղունդ չեն արժեր

Յարտալի յար չան, հէյ յար, հէյ չեյրան,
Գնաս ել, իմ պյուաման, քու քելքին հեյրան

Ելեր եմ պացեր էլիք ման եկեր,
Շամամ, թութ պակեր, ծիրան, գեղձ քաղեր,
Մալաս նուռ ծծիլ, ամին բան փորձեր,
Ոչ մեկն ինձ յարտչ համ, հատ չէ տվեր

Յարտալի յար չան, հէյ յար, հէյ չեյրան,
Գնաս ել, իմ պյուաման, քու քելքին հեյրան

Ելեր եմ պացեր անդին քար փնտրեր,
Գտեր շատ գոհար՝ յաղութ ու լալվար,
Զմրուխտ, ադամանդ, ալմաստ անհամար,
Ոչ մեկն ալ յարտչ փելքին չի համանար

Յարտալի յար չան, հէյ յար, հէյ չեյրան,
Գնաս ել, իմ պյուաման, քու քելքին հեյրան

Ելեր եմ պացեր Սիփան սարն ի վեր,
Լուսնյակն եմ վառեր, աստղերն համբեր,
Լուսատուն ալ բռներ, այդուն դեմ եկեր,
Հեչ մեկն ալ յարիս նման չեմ տեսեր:

Յարտալի յար չան, հէյ յար, հէյ չեյրան,
Գնաս ել, իմ պյուաման, շատ լուսիդ հեյրան:

Հայերեն. և մշակումը՝ Գ. Սյունիի

ՁՈՒՆՆԱՍ, ՁՈՒՆՆԱՍ.

Ա՛յ ֆռռկա, ֆռռկա, ֆռռկա,
էս օր մեր ռուն խաբռնխա կա,
Խաբռնխա կանեմ՝ ռեղ չըկա,
Ռատա փեսին բեղ չըկա։ } 2

Չանն ֆռռկա, ֆռռկա, ֆռռկա,
էս օր մեր ռուն խաբռնխա կա,
Թավլեն ծակ է, ռեղ չըկա,
Թառա փեսին ռեղ չըկա։ } 2

Ագջիկ կայնե կամըջին,
Ոսկե գընդեը ակնջին,
Գընա ասա գոնըչին՝
Ագջիկ Թող ռա կըտրիճին։ } 2

Ա՛յ ֆռռկա, ֆռռկա, ֆռռկա,
էս օր մեր ռուն խաբռնխա կա,
Փեսին շատ երես մի ռա,
Փեսին էյթիբար չըկա։ } 2

Ձայնագրեմ՝ Կոմիտասի
Մշակեմ՝ Թ. Ալռուճյանի

ԳՈՐՁԱԼՈՒՅՆ ՀՈՐՈՎԱՅԻՆ

Դասվել ա հաճ, դասվել ա,
Բերդդ մերդդ պռասվել ա.
Սրևդդ ապրի, Մուսմար գոմեշդ,
Աբի շանց տուր հռհռդդ, գոմեշդ.
Դասվել ա հաճ, դասվել ա,
դասվել ա:

Փչէց հոլը ըրխդնադեմին,
Գուբանն առավ դիպավ քարին,
Անցնում քոռ ապիդ խըդնամին.
Դասվել ա հաճ, դասվել ա,
դասվել ա:

Օրը թեքվել, հասվել ա,
Հասդդը մըն էլ սվել ա,
Ճաշ չեն բերել՝ խըռսվել ա.
Դասվել ա հաճ, դասվել ա,
Բերդդ մերդդ պռասվել ա:

Հայրապրաւ՝ Վ. Սամվելյանի

ՍԱՐԻՆ ԿՈՒԳԱ ՋԻՍՎՈՐ

Սարեն կուգա ձիավոր,
Վայ լե, լե, լե, լե,
Մեր տունը չարդախավոր,
Ինջլիկ, վընջլիկ,
Կարճլիկ յար, յար: } 2

Հըրես եկավ իմ ախոպեր,
Վայ լե, լե, լե, լե,
Երեք օրվա ճամփավոր,
Բըռնից ինձ, պըրկից ինձ,
Համբուրից յարս ինձ:

Գոլքա քարեր մոպան է,
Վայ լե, լե, լե, լե,
Իմ յարն ինձի բոպան է,
Ինջլիկ, վընջլիկ,
Կարճլիկ յար, յար: } 2

Բարձրը բոյլըդ տալ չունի,
Վայ լե, լե, լե, լե,
Հուշս երեսըդ խալ չունի,
Բըռնից ինձ, պըրկից ինձ,
Համբուրից յարս ինձ:

Ձայնագր. և մշակումը՝ Գ. Սյունիքի

ԾԻԲՍ.ՆԵԻ ԾԱՌԻ ՏԱ.ԵԻ.Ե

(Յոլակի)

Ծիբանի ծառ տակին,
Յոլակ Ջան, յար Ջան, արի:
Աչքով արի քո յարին,
Արի, յար Ջան, շուտ արի:

Հենց որ ծաղի արևը,
Ջեզի պըրկեմ գարնը:
Աչքով արի քո յարին.
Արի, յար Ջան, շուտ արի:

Սարևըն ծաղկի վարդը.
Ինձ վառել ա քո գարդը:
Աչքով արի քո յարին,
Արի, յար Ջան, շուտ արի:

Ելել ա կերթաս արած.
Գըլխիդ գարկել ա վարդը:
Աչքով արի քո յարին.
Արի, յար Ջան, շուտ արի:

Մշակուժ՝ Ե. Սահարովից

ՋԱՆ ԻՄԱՆ

(Գարեջր)

Էլա տանէս, հերդէս բացի,
Ջան իմանո, ջան իմանո,
Յարըս տուն չէր, նստա լացի,
Ջան իմանո, ջան իմանո,
Սև աչերուդ ես զուրբան,
Ջան իմանո, ջան իմանո:

Դու հնաստ կիդաս, դու խըլաթա,
Բոլոր էրես լմանի պաթա,
Պադիկ մի տուր, տամ գլաթա,
Կանչիմ՝ յար արի, շուտ արի:

Դու հնաստ կիդաս, խաստակեղա,
Դու կուբ քելիս, ինչըր մնդա,
Պադիկ մի տուր, տանիմ գնդա,
Կանչիմ՝ յար արի, շուտ արի:

Սրի էրթանք Կանըկուբ սար,
Բերդ մի շինինք մոնանք խասր,
Խարիր կուգին, կիտամ խազար,
Թուխ աչքերուդ խաթրու խամար:

Ձայնագրուած՝ Ս. Դեմուրյանի

Ես վերին կուպայի,
Նայ, նայ,
Դուն դասը բույկը,
Ձեռըդ սև աչերուպ,
Նայ, նայ,
Դրիր ու լայկը.
Կառնեմ, տանիմ ու խարկիկը, } 2
Ինձի վառելիկը.

Սարկերը ձուն եկավ, նայ, նայ, } 2
Ցուրտ ու յաման է.
Աչքըս յարից կարաս ճոպց, } 2
Սիրտըս դաման է։

Մեր տուն, ձեր տուն, յար Ջան,
Նայ, նայ,
Իրարու դիմաց,
Աչքըս քեզի տեսավ,
Նայ, նայ,
Իմ խելքըս գընաց,
Ես քո սիրով եմ մոլորված,
Ինձ հալ չըմընաց. (2)

Սարկերը ձուն եկավ...

Ձայնագրում՝ Վ. Սամվել յանի

ԱՐԻ ՑԱՐ ՋԱՆ, ԱՐԻ ՑՈՒՆ

Արի, յար Ջան, արի տուն,
Արև, ամպհով, գետին ձուն,
Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր եկար,
Կանչում եմ, յար Ջան, արի տուն:

Համ ալևանը մըտեր ես,
Արև, ամպհով, գետին ձուն,
Ամպհովանին ղըտեր ես,
Կանչում եմ, յար Ջան, արի տուն:

Ամպհովանին քեզ փեշքաշ,
Արև, ամպհով, գետին ձուն,
Էդնիկ յարան ու յոլդաշ,
Կանչում եմ, յար Ջան, արի տուն:

Ծառի տակին էլ ունեմ,
Ըռանդ, ըռանդ ջեզ ունեմ.
Առաջ քյաբուլով տաս,
Ես քու վըրա սեր ունեմ:

Ձայնագրում՝ Սպ. Մելիքյանցի

ԿՅԱՍՈՒՆ ԿՅԱՐԱՎԱՆ ՄԱՐՈ ՉԱՆ

Ջաղացիս դուռը կանաչ,
Նանայ, նանայ, վայ նանիս ջան,
Դուռը կուգաս ամանչ-ամանչ,
Կյասերի քյաթխան, Մարո ջան,
Ջախա ու կնոտ կուտիդ մնացնամ,
Էս էլ մե դավրան, Մարո ջան,
Մինն ալ ա, մինը կանաչ։
Վայ լի՛, լի՛, լի՛, լի՛, վայ նանիս ջան։

Ջաղացիս դուռը տաշած,
Սալուխիս նախշ ա քաշած,
Մեռնեմ կեռ-կեռ ունքերիդ՝
Ոսկե դալամով քաշած։

Ջաղացըս պատիկ-պատիկ,
Աչքերդ նուռն հատիկ,
Ամեն քեզի տեսնելիս՝
Հոմ համբարձում, հոմ պատիկ։

Ջաղացըս կանի ձավար,
Դուշման, քու աչքը խավար,
Սիրել ենք՝ իրար կառնենք,
Թող ոտնեն յոթը տավար։

Ջահնապրում՝ Ա. Բուռյանցի

ԹԱԳՎՈՐԻ ՄԵՐ ԴՈՒՐՍ ԱՐԻ

Թագվորի մե՛ր, դուրս արի,
Տե՛ս, քե ինչե՛ր ենք բերե,
Բե պըլուխ պըմբոզ ենք բերե,
Բե լըվացք արող ենք բերե,
Գըլըղնակ քաշող ենք բերե,
Բե թախտ ավլող ենք բերե։

Թագվորի մե՛ր, դուրս արի,
Տե՛ս, քե ինչե՛ր ենք բերե,
Բե ստաշտ մաքրող ենք բերե,
Բե հաց թըխող ենք բերե,
Շորերը կարող ենք բերե,
Ծամերըդ սանրող ենք բերե։

Թագվորի մե՛ր, դուրս արի,
Տե՛ս, քե ինչե՛ր ենք բերե,
Կարկատան անող ենք բերե,
Մոլեր շիտակող ենք բերե,
Բաբըղը պըղող ենք բերե,
Ճախրակ մանող ենք բերե։

Մշակաւմ՝ Թ. Ալթունյանցի

ՀՈՑ ԵՒՆԱՍ

Վերի արտերուն պարին, (2)
Մըտա տատնիկը տարին, (2)
Ինչու իմ լայը չհլալ, (2)
Պըտըկուց առին տարին։ (2)
Հոյ նանամ, հոյ նանամ, (2)
Գյուլում նանամ, ջան նանամ։ (2)

Բաղչեն անիմ վարդարան,
Բլբուլներըը գան վըրան,
Գնեն էլ սրի, սիլ սրգա,
Չարկ քու ձևի Թամբուրան։
Հոյ նանամ, հոյ նանամ,
Գյուլում նանամ, սեր նանամ։

Աղնձար կըտամ, սիլ սրգա,
Ա՛ռ, վըրդանըդ վեր, տըղա,
Երբ որ մեր գըռնեն անցնես,
Մի ամաչի՛ երե՛ր, տըղա։
Հոյ նանամ, հոյ նանամ,
Գյուլում նանամ, ջան նանամ։

Ձայնագրված է դիսկի վրա

ԽԱՀՆԵՐ, ԽԱՀՆԵՐ

Խանձ, խանձ, ես ինչ անեմ,
Յարս պըղտիկ է, չխմարել եմ,
Սարեր ձուն է, մարուլեր եմ։
Խանձ, խանձ,
Խինո, խինո։

Աբլի էրթանք մեր խաս բաղչեն,
Ես վարդ քաղեմ, դու՝ ալուչեն
Ես փունջ անեմ, դու պսակ մանչեն։
Խանձ, խանձ,
Խինո, խինո։

Աբլի էրթանք սարն ի սեյրան,
Կարմիր երես, պըղտիկ բերան,
Ջո տարտղն սընիկ վերան։
Խանձ, խանձ,
Խինո, խինո։

Վարդ կանաչ ի, քաղել չի պա,
Յար պըղտիկ է, սիրել չի պա,
Յար խորտո է, թողնել չի պա։
Խանձ, խանձ,
Խինո, խինո։

Դու բարակ ես, բարդունակ ես,
Արեգական նըմանակ ես,
Մեջ իմ սըրտին անանուկ ես։
Խանձ, խանձ,
Խինո, խինո։

Ձայնագրեաց՝ Կոմիտասի

ՆԱԽԱՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ
ԼԻՐԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԵՐԳԵՐ

ԿԱՐՄԻՐ ԳԱՐՆԱՆ

Ձալբել, ալբել մխայն
Կարմիր գարնան,
Երբ ջրերն են իրար խառնվում,
Գետեր դառնում,
Երբ կանաչն է
Հասակ առնում, փարթամանում,
Ձալբել, ալբել մխայն
Կարմիր գարնան։

Կըռվել, կըռվել մխայն
Կարմիր գարնան,
Երբ արատն է ահեղ ինդում,
Ահեղ ինդում,
Երբ կայծակն է
Երկինք քանդում, երկինք քանդում,
Կըռվել, կըռվել մխայն
Կարմիր գարնան։

Խոսք՝ Հ. Հակոբյանի
Երաժշտ. Ա. Մանուկյանի

ԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ

Այդ կաքավիկ,
Սև կաքավիկ,
Չալիկ մալիկ,
Սիրուն հավիկ։

Այդ քո ճամփեն,
Էն խոտերն,
Այդ սրտամոտ
Եր մոտ սրտեն։ } 2

Էլ չեմ կարդամ
Հանդ ու արտեմ,
Մեր սարերից
Կերթամ սրտեմ։ } 2

Այդ կաքավիկ,
Սև կաքավիկ,
Այդ իմ կրած
Սիրուն հավիկ։

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

Վ Ա Ր Դ Ը

Փոքրիկ տղան մի վարդ տեսավ,
Տեսավ մի վարդ դաշտի մէջին.
Վարդը տեսավ, ուրախացավ,
Մտիկ վազից սիրուն վարդին.

Սիրուն վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի մէջին։

Տղան ասավ.—Քեզ կըպակեմ,
Ա՛յ կարմիր վարդ, դաշտի մէջին։
Վարդը ասավ.—Տես, կըծակեմ,
Որ չըմառնաս վըշտով վարդին.

Փըշտով վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի մէջին։

Ու անհամբեր տղան պոկեց,
Պոկեց վարդը դաշտի մէջին,
Փուշը նըրա ձեռքը ծակեց,
Բայց էլ չօգնեց քընքուշ վարդին.

Քընքուշ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի մէջին։

Խոսք՝ Վ. Գյորեի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ՎԱՅՐՒ ԾԱՂԻԿ

Գնդակիկ, հատակիս,
Դու ծաղիկ լեռնային,
Ո՞ւմ համար դու բուսար,
Ո՞ւմ համար ծաղկեցիր։

Յըսաերում մեծացար,
Անխնամ, մեն-մենակ,
Մի լավ օր չըտեսար,
Որըվ պես տարտղիր։

Ու անցավ կյանքդ հավետ
Սըպավոր, տխրատես,
Գնդակիկ, հատակիս,
Դու ծաղիկ լեռնային։

Աոսք՝ Լ. Մանվելյանցի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանցի

ՄԵՂ ԱՇԵՐԸ

Մեղ աչերին շատ վախեցիր,
Էն մութ, անծեր գիշեր է.
Մութըն ահ է, չարքեր շատ կան,— }2
Մեղ աչերը մի սիրե։

Տեռ իմ սիրտըս,—արուն-ծով է.
Էն չարքերը պարկեցին.
Էն օրվանին դադար չունիմ,— }2
Մեղ աչերը մի սիրե։

Մեղ աչերին շատ վախեցիր,
Էն մութ, անծեր գիշեր է.
Մութըն ահ է, չարքեր շատ կան,— }2
Մեղ աչերը մի սիրե։

Խոսք՝ Ավ. Խահակյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

Ա Ր Ա Ծ Ո Ւ Ե Ր Ա Ն

Սիրուհիս քեզ համար կյանքս կու էլայ,
Քա անուշն էր մեյան, որ ինձ կյանք տվավ. (2)

Ամպլիկ դու սիրուն, շքեղ անուշով,
Սևերակ աչքով, երկնածին ունքով.
Այրվի քո սիրտը, այրեցիր սիրով,
Մաշվի քո հոգին, վառեցիր հրով:

Մանուշակ, նունուֆար, վարդ, շուշան, մեխակ,
Ոչինչ են քո դիմաց, իմ անգին հոգյակ. (2)

Արիցդ Թաքուն արի մեր պարտեզ,
Ման գանք մեյանին սիրով գուն ու ես.
Այրվի՛ քո սիրտը, այրեցիր սիրով,
Մաշվի քո հոգին, վառեցիր հրով:

Մշակեց՝ Կոմիտասի,
Ս. Բարխուդարյանի,
Մ. Մազմանյանի

ՇՈՓՈՂ ԿԱՌՏԱՍ

Շատուց կառատս բաղձի մէջքին,
Ա՛յ կարմիր վարդ, շալի մէջքին.
Բաբմաւնքի պես հյուսվում ես վէր
Իմ գառ ու լալ խապի մէջքին։

Ինձքա է տարվել քո ալ-վարդին,
Ճար չես անում իմ ծալ-զարդին.
Բլբուլի պես թռչեմ քեզ մոտ,
Կարոտացել եմ ծոցիդ զարդին։

Խոսք՝ Ավ. Իսահակյանի
Երաժշտ. Ե. Մելիքյանի

ՕՂՋՈՒՅՆ ԱՐԱՒՍԻՑ

(Դոն)

Լայն դաշտերի մէջ շրջալով,
Հասայ է նա... Դոնն անհուն,
Զուարճութենէս քո հեռուէր
Քեզ տեսել եմ ես ողջուն:

Որպես եղբայր հըրճուալով,
Քեզ դեռներն են ճանաչում,
Արաքսէս ու Եփրատէս իսր
Քեզ տեսել եմ ես ողջուն:

Շունչ քաշելով ոսկէից չար,
Զգալով հողն հայրենի,
Արիացայի ջուրը վարար
Ձիերն են խըմում Դոնի:

Պատրաստիր դու, Դոն արբատան,
Հնձյալներիդ համար քաղ
Հյուծը կիզող ու փըրփըրան
Քո խաղողի արևած:

Խոսք՝ Ա. Պուշկինի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ՄԱՃԱՌԱ.

Մաճկալ ես, բեզարած ես,
Աալ շուռ տուր, շուտ արի.
Ծովի պես քըրանած ես,
Եզներդ արձկի, տուն արի։

Կաթի տերը քաշել եմ,
Գրել եմ համին՝ սառի,
Ալ գողնոցը վառել եմ,
Արի, թառլան, թը՛ռա, արի։

Տեղ եմ պցել շըմաքսում,
Քամին կուգա, ղով կանի.
Լուանի շորքն է մեր ծոցում,
Չաի տուր, չաի ուռ—շուռ արի։

Դաղրած, բեզարած յար Չան,
Ամպերն եկան, պիճ արի,
Բեզարած Չանիդ դուրբան,
Ծուխդ քե տա, քեզ արի։

Խոսք՝ Ավ. Խաճակյանցի
Երաժշտ. Ե. Կոստանյանցի

ՄԱՆԵՑՈՒԱՆ ՈՒ ՉՈՒՐԸ

— Դու ձր տարին կուգաս, Չըխկ,
Իմ պաղ Չըխկ ու անուշիկ։

— Ես էն տարին կուգամ մըխին,
Որ հին ու նոր ձյունն է պըխին։ } 2

— Դու ձր տուն կիջնես, Չըխկ,
Իմ պաղ Չըխկ ու անուշիկ։

— Ես էն տուն կիջնեմ պըտրտի,
Որ տխերն են շուշան ու վարդ։ } 2

— Դու ձր տղին կիջնես, Չըխկ,
Իմ պաղ Չըխկ ու անուշիկ։

— Ես էն տղին կիջնեմ պատրտի,
Որ տեր է ժիր մեջն տղերատան։ } 2

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ՕԽՏԸ ՍԱՐՈՎ

Օխտը սարով հեռու քեզնեն,
Քու շվաքով եմ սպրում.
Օխտը սարով բաժան քեզնեն,
Քու կարոտով եմ էրվում։
Դարդիս դարման, յարիս մահլամ,
Ջան ու Ջիվյար յարս ձեր ա։

Գիշեր ցերեկ պրկված քնեն,
Ծով է կարում աչքերս,
Բալի պարիր մի ճամփորդ եմ՝
Ետրար տանեմ իմ յարիս։
Դարդիս դարման, յարիս մահլամ,
Թաղ ու պռոշ յարս ձեր ա։

Օխտը սարի ծոմ ու պատով
Օր ու արևս անցուցի,
Բալի Մշու Սուլթան զորքով՝
Իմ մուրազըս տար բնձի։
Դարդիս դարման, յարիս մահլամ,
Թև ու թիկունք յարս ձեր ա։

Խոսք՝ Ավ. Խտահակյանցի
Երաժշտ. Վ. Բուճուկ,
Վ. Մելիումյանցի

ՃԱՆԱՊԱՐՀ

Մանչիկ, մանչիկ, իմ ճախարակ,
Մանչիկ սպիտակ մալանչներ,
Մանչիկ թևիկը հատ ու բարակ,
Որ ես հագամ իմ ցավերս։

Տիրանիկիս պուլպա չունի,
Հանդ է գընում առաթս,
Գարնիկելս չոխա չունի,
Միշտ անում է ասէպ ու լաց։

Դեռ հարս էի, որ պարծեցի,
Քանի կարպետս, խալիչա,
Բայց պրանցից շատ պրիվեցի
Հիմա չունեմ մի քհչա։

Կարմիր օրըս երբ անցավ,
Երբ պատաք մընաց, թևև քիչ,
Պարտատիրոջ սիրտն էլ անցավ,
Եկավ, տարավ ամեն ինչ։

Մանչիկ, մանչիկ, իմ ճախարակ,
Մանչիկ սպիտակ մալանչներ,
Մանչիկ թևիկը հատ ու բարակ,
Որ ես հագամ իմ ցավերս։

Խոսք և եղանակ՝ Ղ. Աղայանի
Երաժշտ. Ա. Տեր-Ղևոնդյանի

ԱԽ ԻՆՉ ԼԱՎ ԵՆ

Ա՛խ, ինչ լավ են սարի վրա
Անցնում օրերն անուշ, անուշ,
Անբըջային, թևթևասահ,
Ամպ ու հովերն անուշ, անուշ:

Ահա բացվեց թարմ առավոտ,
Վարդ է թափում սարին-քարին,
Շող են շպրտում ծաղիկ ու խոտ,
Ընդչում բուրմունք եռեմայրին:

Ա՛խ, ինչ հեշտ են սարի վրա
Սահում ժամերն անուշ, անուշ,
Երկին փըչեց հովիվը ահա,—
Աղջիկն ու սերն անուշ, անուշ:

Խոսք և երաժշտ՝ Հ. Թումանյանի

ՍԻՐԵՑԻՐ

Ախչուկ, ախչուկ, չան ախչուկ,
Ջուրըդ գլխովըն ախչուկ,
Վարդը բացվում է բուլկով,
Սևըն է ախտում համբուլկով.
Թև ար գանես իմ յարին,
Վարդ կըցանեմ քո քարին:

Ալվադըդ, Ալվադըդ, չան Ալվադըդ,
Բլբուլն էրվում է անվադըդ,
Հոսիկ վառված քո սիրով,
Գնա կռվում են քո սիրով.
Բայց ամենքից աշխարհում
Քաջ կարոն է քեզ սիրում:

Ախչուկ, ախչուկ, չան ախչուկ,
Ջուրըդ գլխովըն ախչուկ,
Վայ թե ախին իմանա
Ու ինձ վրա բարկանա.
Պետք է մեռնենք երկուսով
Աշխարքի մեջ նամուսով:

Խոսք՝ Վ. Միրաքյանի
Երաժշտ. Ս. Դեմուրյանի

ՍԻՐԱՍՊԱՆ ԴԱՍԱՆԱ

Ախտաս նոպիկ, ախտաս քնքիկ,
Ախտաս օրոր փայլուած ես դու,
Ոսկեբուսին, օ՛, արեգակ,
Ախտաս բոսոր փայլուած ես դու:

Դու վիճահաս, դու խորամանկ,
Ախտաս անուշ նայուած ես դու,
Եվ ախտաս սուտ, ախտաս վատուկ,
Ախտաս քընքուշ փայլուած ես դու:

Նայվածքն անգ, ժպիտն նման,
Խնամքիդ, փայլուած ես դու
Խոքդ արեգ, սիրդ ապառ,
Օ՛, մի նայիր, դյութուած ես դու:

Աշխարհն ամեն քո սոքիդ տակ,
Ահեղ պես սիրուած ես դու,
Օ՛, հրեղեն, չար արեգակ,
Ամէն որ նայիս, այրուած ես դու:

Խոսք՝ Վ. Տերյանցի
Երաժշտ. Ա. Տեր-Ղևոնդյանցի

Ս.Ց ՎԱՐՊ

Ա՜յ վարպ, լսիր ազաչանքիս,
Թուլ տաբ Թըխից քեզ պակեմ
Եվ քեզանով սիրած կույսիս
Ջիգնոտ կուրծքը պարզարեմ։

Մի վախենար, նըրա կըրծքին
Չես Թառամիլ, քընքուշ վարդ,
Այնտեղ մատաղ կըրծքի տակին
Կյանքի աղբյուր կա առատ։

Ա՜յ վարպ, պատմիր նրան հուշիկ
Իմ հոգ տանջանք ու հույսեր,
Թող բաբմաւնքով քո մնուշիկ
Նըրա սըրտում գարթնի սեր։

Մի վախենար, նըրա կըրծքին
Չես Թառամիլ, քընքուշ վարդ,
Այնտեղ մատաղ կըրծքի տակին
Կյանքի աղբյուր կա առատ

Բառք՝ Ա. Ծատուրյանի.
Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի.

ՏՈՒՆ ՏՈՒՆ

Տուն, տուն, տուն, տուն,
Սիրուն տղիկ եմ,
Վարդի փնջիկ եմ,
Տուն, տուն, տուն, տուն, տուն, տուն.
Ոսկեզօծ մատիկ,
Գարնան վըզիկ, } 2
Տուն, տուն, տուն, տուն, տուն, տուն:

Տուն, տուն, տուն, տուն,
Մի բուռ կըրակ եմ,
Մութ տան ճրագ եմ,
Տուն, տուն, տուն, տուն, տուն, տուն.
Իմ սիրտն է խոսում,
Ես երգ եմ ասում. } 2
Տուն, տուն, տուն, տուն, տուն, տուն:

Խոսք՝ Ա. Խնկոյանի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ՎԵՂԱՐ

Գեղեցիկ գարնանային
Իջել է աշուն,
Անտառը կրակին
Նկրկիլ է նախշուն

Պաղ-պաղ մեղմ հով
Փչում է քամին,
Ջրում է տանում
Տերևը կարմիր

Տխուր հանդերից,
Ամենքը սրտում,
Բաշխում են կամաց
Իրենց տունն ու բուն:

Նոտք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանի

ԱՐԱՋՆ ԵԱՃՎ

Արապն եկավ լափին տալով,
Ժեռ քարերին, ափին տալով,
Ո՞րտեղ թաղեմ ես իմ պարտքը,
Ջոր պլուխս տափին տալով։

Ա՛յ իմ Արապ, Ջուբդ վարար,
Սիրուն յարիս յարար տեսար,
Ես չբնաստ իմ մաւրատին,
Արնով, յարար, կարոտս առար։

Ամպերն ընկան Մասիս սարին,
Կարտս ճիտցի ես իմ յարին,
Ասալած սիրես, էրկած արտիս
Ջուդաց բերես եկող տարին։

Գիշերն անքուն պիր կըգրեմ,
Արտասուքս դեռ կըշինեմ,
Արնով, ծեղը չըխլ չառած,
Իմ ու դարդը քեզ կըբերեմ։

Կասես՝ շողքը քարին ընկավ,
Կըթակըն իմ ափին ընկավ,
Կա՛ռ ունքից, ծուխ աչքերից,
Ցավը իմ չիվան չանխս ընկավ։

Խոսք՝ Հ. Հովհաննիսյանի
Էրզնակ ժողովրդական

ԳԵՉԱՆԱՅ ՎՐԱ

Գետակի վրա
Թեքվել է ուռին
Ու նայում է լուռ
Վազող ջրերին։

Երազ աշխարհում
Ամեն բան հավիտ
Գալիս է, գնում
Ու ցնդում անհետ։

Եվ դյութված կաթ՝
Նա լաց է լինում։
Ջրերը ուրախ
Գալիս են, գնում։ } 2

Խոսք՝ Ավ. Իսահակյանի
Ելաժշտ. Դ. Ղազարյանի

ԳԻՇԵՐ ՑԵՐԵԿ

(Առ սիրուհիս)

Գիշեր ցերեկ կը տառապիմ,
Ա՛խ, օրհասով, քու սիրուդ,
Սև աչերուդ, վարդ այտերուդ
Զարնըվելեցա, ինչ օգուտ:

Գիտես, անգութ, որ պատանին
Չի դիմանար այս ցավուն,
Ինչի համար ալ չի դադրիր
Աչքիս արցունքն օրն ի բուն:

Շատ ապվաներ քիսկիս տեսա,
Սիրտս միայն քեզ սիրեց,
Ո՞հ չեմ դիտեր, քե ջո սիրդ
Սրտիս մեջ ալ արծաթեց:

Ալ բավական դիս խոցոտիս,
Սիմա, ասքըդ ընկիր եմ,
Ըսե ինձի բառ մ՚ելքնանիկ,
Թե ես ալ քեզ կրսիրեմ:

Խոսք անհայտ հեղինակի
Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի

Ե Ր Ա Զ

Ես լսեցի մի ուրուշ ձայն,—
Իմ ծերացած մոր մահս էր.
Փայլից նշույլ ուրախություն,
Բայց ուխտաս, որ երազ էր

Կարկաչահոս աղբյուրն այնտեղ
Թավալում էր մարգարիտ,
Ես հասակ էր արդեն բյուրեղ,
Այն երազ էր ցնորամիտ:

Եվ մեկնեցին ուրուր, մայրենի
Հիշից մոնկուիյան օրեր,
Արև համբուրն ես պայծի,
Ա՛խ, ուխտս որ երազ էր:

Գիծքերն սեգմից կարոտալին,
Աչքերս արեց—շատ թաց էր,
Բայց արտասուքս գնում էին,
Ա՛խ, այդ ինչու՞ երազ էր:

Խոսք՝ Ս. Շահազիզի
Ձայնագր. և մշակում՝ Կարա-Մուրզայի,
Մշակում՝ Կոմիտասի

ԵՐԵՒՈՅԱՆ ՇՕԳԱՒՈՏ ՍԱՐԵՆ

Երևոյան ծագիրս առին
Հովիւն հօտը առն կըտնի,
Հարնած հօտը արտասներին
Ջրնքուշ յարխս քաշն կըտնի։

Նօր յարըս շատ է խաղցել
Վառ արեւ շողերի հետ,
Արեւի պես շատ է խաղցել
Շող մատներով իմ սըրտի հետ։

Շող մատներով, վարդ մատներով,
Իմ սրտի հետ շատ է խաղցել,
Հիմի հարնել, երնեկի պես,
Թևիս տակին կուշ է եկել։

Հարնած հօտը ծագիկներին
Սիրուն յարխս քաշն կըտնի,
Աղբյուրներին, թիթեռներին
Երազներով քաշն կըտնի։

Խոսք՝ Ավ. Իսահակյանցի
Երաժշտ. Սահակոնցոյ

ԼՈՒՍՆԱՅԻՆ ԳԻՇԵՐ

Լուսնյակ գիշեր,
Բարդիները քուն չունեմ,
Ինձ սեւտուր կարծում է ինձ
Տուն չունեմ, ախ տուն չունեմ:

Ախ, ինչ տնեմ,
Ծնողներըս չեն մոռնում,
Գեթ մի վայրկյան հանգստանում
Բա պիտի, ախ քա պիտի:

Մի լար, մի լար,
Սեղանի կամար ունքերիդ,
Արտասուքը վրնտա կուտա
Աչերիդ, ախ աչերիդ:

Լուսնյակ գիշեր,
Բարդիները քուն չունեմ,
Ինձ սեւտուր կարծում է ինձ
Տուն չունեմ, ախ տուն չունեմ:

Հայերգ. և մշակում՝ Ն. Տիգրանյանի

Ծիլ, ծիլ

Ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ ա,
Ծիլ, ծիլ ոսկիս կըցոլա,
Էն արևին շող կըտա,
Էն ծաղկանցը ցող կըտա,
Կանաչ պաշտի բուրվառն է,
Կաթիլը մարդի հոտ կըտա։

Ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ ա,
Ծիլ, ծիլ ոսկիս կըցոլա,
Էսպես անուշ երևիա,
Սեր ու ծիծաղ շող կըտա,
Ալար-փալար կըռնեբով
Կոտրած սըրտիս ցյուղն կըտա։
Ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ ա,
Ծիլ, ծիլ ոսկիս կըցոլա,
Ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ, ծիլ։

Բառք՝ Ա. Նճկոյանցի
Երաժշտ. Ռ. Մելիքյանցի

ԱՄՐԱՆԱՅԻ ԳՈՎԵՐԸ

Արև բացվեց Թուխ ամպերին,
Կարմիր Քլուխ կանաչ սարին,
Կանաչ սարին՝ սարի ծերին,
Բարև բերում ծաղիկներին։
Սիրուհիկ, սիրուհիկ,
Սիրուհիկ, նախշուն կարմիրիկ։

Բո բուն հյուսած ծաղիկներով,
Շուշան, նարգիզ, նունուֆարով,
Բո սեր լցրած ցող ու շողով,
Բլենա-կելեհո երգ ու տողով։
Սիրուհիկ, սիրուհիկ,
Սիրուհիկ, նախշուն կարմիրիկ։

Բո քե փափուկ ու նուռուկով,
Գլուխ կրուց, կարիք տուին,
Կարիք-կարիք տուին ծաղիկներով,
Կրշտրտուս ճռռոցներով։
Սիրուհիկ, սիրուհիկ,
Սիրուհիկ, նախշուն կարմիրիկ։

Երբ կլսիանդեհս մամոս քարին,
Տալիր կասես ծաղիկներին,
Սարեր, ձորեր գլխարթ կանեն,
Դարդի ծովեն սիրտ կլհանեն։
Սիրուհիկ, սիրուհիկ,
Սիրուհիկ, նախշուն կարմիրիկ։

Բառք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Կոմիտասի

ՀԵՑ ԱՐԱԳԱԾ

Հե՛յ Արագած, ալ-լալ հապիլ՝
Ո՞ւր կըթըռնի իմ երգիս պեռ.
Օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, Արագած,
Բարձըր սար, հավ զավ սար:
Հէ՛յ, սրբատիս խորքին է, նէն կանդնած,
Երկինք կերթայ իմ սիրտս պես,
Օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, Արագած:
Բարձըր սար, հավ զավ սար:

Ֆա լալտար, ծիծղուն ծաղիկնէր
Իմ վառ սիրեն բաւըր կառնին,
Ջառ Մանթաշի թև ու թռչուններ
Իմ բըլրուներն ձեն կառնին,
Իմ վարդ սիրեն ձեն կառնին:
Օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ:

Հէ՛յ ջան, հա՛ ջան, ցողն ու ակունք
Սրտիս խորքին ձեն կառնին.
Օ՛յ, օ՛յ, օ՛յ, Արագած,
Բարձըր սար, հավ զավ սար:

Խոսք՝ Ս.վ. Խանհախյանցի
Երաժշտ. Հ. Սեբիսեցյանցի

ԱՂՋԻ ԱՂԱՍՏԱՆԸ

(Ազգ. օրհներգից)

Աղջի, անուռումած, դրսումը վռանում,
Իմնէ ես գալը պալս խելքումս անում,
Աշուղ ես չինել, չեմ համբառնում։
Ասելը կասելով,
Չալը չասելով,
Ոչխարըս անուն,
Ընկել եմ հանդեր։ } 2

Աման, էրեցիր սերտըս քո սիրով,
Ասըս կասեցիր ինչ-ինչ մարդերով,
Էլ չեմ դիմանա, կըմոլորնեմ գոռով։
Ա՛յ ասըն ապրիլ,
Ա՛յ սիրուն ապրիլ,
Ա՛յ գոռ կորմրտիս,
Թուխտով Անուշ։ } 2

Գոռ հերն ու մերը ինի որ ինձ չտան,
Արևն կըմթանեմ ես գիտի համոն,
Ասրերը կըհանեմ, կարչեմ անդյուռմոն։
Ա՛յ ան ապրելով,
Ա՛յ ծով ապրելով,
Ոչնչերըդ կամաց,
Աղջիկ քեզ համար։ } 2

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ԱԳԱՆՑ ԱՂՋԻԿԸ

(«Անուշ» օպերայից)

Ախչի, բախտավոր,
Երանէկ քու ակրին,
Քու տարի տասը
Մեռան աչքերին։ } 2

Համբարձում, յայլեր,
Յայլա Ջան, յայլա,
Սէր-օրեր, յայլա,
Յայլեր Ջան, յայլա։

Վեհանեմ գարունքով,
Ծաղկած գարուն ես,
Տարի պես մինչքով
Կանդնած յար ու նեռս։ } 2

Համբարձում, յայլեր,
Յայլա Ջան, յայլա,
Տար-յարեր, յայլա,
Յայլեր Ջան, յայլա։

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ԱՄՊԻ ՏԱՒԻԹ

(«Անուշ» օպերայից)

Ամպի տակից չուր է գալի,
Դաշ է ածի, վըրխիըտում,
Էն ձեմ յարըն է նըստած լալի,
Հոնդուր-հոնդուր էն ասըտում:

Ա՛յ պատ Չրխը, դուրս Չրխը,
Որ գալիս եք ասրնըկից,
Գալիս անցնում համը ու Չրխը,
Յարս էլ խմից էդ Չրխից:

Յարըդ խմից, յարըդ հովցիվ
Վառված սիրտը իմ յարի,
Յարըդ հովցիվ, յարըդ անցիվ
Անքուն գիսը Չիդյարի:

— Սպի, քո յարն ինչո՞վ անցավ,
Վառված, տարված քո սիրով,
Էրված Չիդյարն ինչո՞վ անցավ,
Չբնավացած սրտով Չարով:

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ՍԻՐՈՒՆ ԱՂՋԻԿ

(Հայոց օպերայից)

Ինչուն աղջիկ, ինչ ես լալիս,
Էգպես մենակ ու մոլոր,
Ինչ ես լալիս ու մաղ պալիս
Իս ձորերում ամեն օր:

Թե լալիս ես՝ վարդ ես ուզում,
Մայիս կըլա, ինչ էլ կաց,
Թե լալիս ես՝ յարդ ես ուզում,
Ա՛խ, ես գնաց, ես գնաց:

Արտասվելով, լալով էգպես,
Հետ չես գարձնի էլ գերիդ,
Ինչքա՛ւ իզուր հանդցնում ես
Ջահել կըտակն աչքերիդ:

Երա անբախտ շերմի վրա
Պաղ ջուր ածա ուրյուրից,
Դուն էլ գնա, նոր սեր արա,
Իսպես է կարգն աշխարհի:

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՅԱՅԼ.

(«Անուշ» օպերայից)

Համբարձում ևկաղ, ծոպիանքը ալվան,
Զառլել են հանդերը նոխազուն գզգզով.
Փառնջ-փառնջ ալջիկնեը ասրելը երան,
Վիճակ հանելու, աշխուժ երգելով:

Համբարձում յայլա,
Յայլա Ջան, յայլա,
Լամ օրեր, յայլա,
Յայլա Ջան, յայլա:

Երգ ու բուքը խառնած,
Թև թևի ալած,
Չարպում են լեռները,
Ծոպիկ են քաղում,
Ծոպիկ հետ խոզում,
Ինչպես Քրիվոնները:

Համբարձում յայլա,
Յայլա Ջան, յայլա,
Լամ օրեր, յայլա,
Յայլա Ջան, յայլա:

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի:
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի:

ԱՍԼՐՋԻ ՍԱՐԵՐ

(«Անուշ» օպերայից)

Բարձրը սարեր, ուլ սարեր,
Ջեն եմ ասիս, վայ սարեր,
Դուք էլ ինձ հետ ձեն տըվեք
Իմ պարսիերին, քնդ սարեր: } 2

Որս եմ՝ բուխիս ձեղ արած,
Ջեր ձորերին, ձեղ արած,
Ուզում կըշխեմ անդյուման
Էս աշխարհից բեզարած: } 2

Կըշխեմ բեզար գազարդյուն,
Բար-սարիսար, գազարդյուն,
Մեհնեմ արծնեմ էս օրից,
Բարի ման եմ գործ, բուն: } 2

Ա՛խ, կրմեհնեմ՝ ման ես գա
Վայ թե ձանկարծ իմանա,
Ես կգազանվեմ էս ցավից,
Աչքը լույս ես ձնա: } 2

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ԱՄԱՌԻՄ ԵՆ ՈՒՌՈՒՆ

(«Անուշ» օպերայից)

Առում են՝ ուրախ
Ապրելիք էր ինձ պես,
Մրգում էր յարին,
Ու չեկավ նա տես։ } 2

Խեղճը դողալով՝
Անհույս կըսպասի,
Դարպից չըթացավ,
Ոտանի դրնգալ։ } 2

Ջրերի վրա
Թըռուխը կախած
Դեռ դողում է նա,
Ու լալիս կամաց։ } 2

Ու ամբողջ տարին
Մի միտք է տանում,
Թե յարը յարին
Ո՞նց է մոռանում... } 2

Ո՞նց է մոռանում։

Խոսք՝ Հ. Թումանյանի
Երաժշտ. Ա. Տիգրանյանի

ԱՇՈՒՂԻ ԵՐԳԸ

(«Ալմաստ» օպերայից)

Դու լույս արեգ երկնչին հնչյուն տալով իմ
Շող պատկերը քո,
Շիտակի վարդի անմահ նայվածք է
Շող պատկերը քո.
Զօր պիշեր հոգի ու սիրտ մաշող է
Շող պատկերը քո,
Ինչ արմատ ուր լալ, երկնի մի շող է
Շող պատկերը քո։

Տիրուհի, աշխարհ արար հմայել ես,
Վեհ ես, ոչ անպարտ,
Նաղաշի ճարտար պրչին վայել է
Դեմքդ ծով հրապարտ.
Քեզ համար իմ աչքն, արև պահել է
Թագն իր սինապարտ.
Ամենին անհուր բոցով է
Շող պատկերը քո։

Օ՛, նայիր, արքան հրպար ընդմիշտ է
Քեզ դարձել դերի,
Շահ լինի, թե ռազահար դերվիշ մի՝
Դու է հետքերիդ.
Ա՛խ, կարող ես արևել դու վիշտը
Հուր քո աչքերից,
Երկնաշող ուժով, խավար մաշող է
Շող պատկերը քո։

Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի

ՅՈՒՅԼ

(«Սոխրաց օպերայից)

Լալկո հուրսանք կըշտրեմ,
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Յարկո խոյչա կըկտրեմ,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:
Հէյ,
Ջըմնի խնձնից նեղտոտա,
Ասա Մկրտով կըկտրեմ.
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:

Խոռնջիկ, ծոռնջիկ կաքամ ես,
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Դու մեր տոլի ծաքամ ես,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:
Հէյ,
Կեղտոտ չիրին Նիրսանին,
Տես՝ խոտամոտը կատրի,
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:

Ջեն ձենի տուր, ոյ ախպեր,
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Կըտնիկ ոչ տուր, ոյ վատիս,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:
Հէյ,
Ով Մեյտաբին* մեզի տա
Ասա, խալիչա ու կաբպես,
Հէյ, ամոն, ոյ յայլի,
Ջանըմ ամոն, ոյ յայլի:

Տոպք և երաժշտ. Ա. Մայիլյանցի

---

*) Շամախու գավառի գյուղերից մեկը:

ԱՇՈՒՂ ՍԵՅԱՆԻ ԵՐԳԸ

(Վաֆա օպերայից)

Բերքի առատ տարին բարի,
շնորհավոր. (2)
Վաղուց էսպես աշուղ Սեյադը
չէր տեսել. (2)
Ուրախ, զվարթ, շող օրերը
Սեյատին. (2)
Իզիթ տըղա, ջեյրան աղջիկ
Շիրվանից (2)

Վաղուց էսպես շող ու ծաղիկ,
բյուր ու ցող (2)
Չէր պատմել սիրտը երկրիս
իրենից. (2)
Իզիթ տըղա, ջեյրան աղջիկ
անվանի. (2)
Ով է տեսել մեղնից բացի
Շիրվանի: (2)

Քող որ ասի, քող որ խոսի
իմ սազը,
Հեղուն քաղցր, խոսքն իմաստուն
իմ սազը.
Վաստակյունը մարդու սրտի
մի ցեց է,
Հավատքյունը մի անթառամ
ծաղիկ է.

Երաժշտ Ա. Մաշիյանցի

Ե.ՂԱՉԱՏՈՒՐ ՄՈՒՏ

(«Անահիտ» կինոֆիլմից)

Ես ծոցում էի, տղեցուր, Ջուր ամբոխ,
Բա որտ Ջրի հետ արբտես հուր ամբոխ,
Թե չեմ տանելու ես իմ մուրազին,
Մերս կլսակն ինձ ինչու դուր ամբոխ։ } 2

Երբ ասելել եմ ես՝ չամբին եմ տալել,
Երբ լաց եմ եղել՝ ամպին եմ նայել,
Տեսքըդ կարոտով աղբյուրն-ամպին,
Թեքվել եմ ու քու ճամփին եմ նայել։ } 2

Խոսք՝ Գ. Սարյանի
Երաժշտ. Ա. Սարյանի

ՊԵՊՈՑԻ ԵՐԳԸ

(«Պեպո» կինոֆիլմից)

Դամբը ձեռքս աշխատում եմ,
Հարյուր աշխատանքս իմ առաջ,
Վայ էն մարդին, որ աշխատում
Իրանի դառած հարցն է առաջ:

Հարյուր մարդու սիրտը ուրախ,
Ճանփառը միշտ բաց է լրում,
Վայ էն մարդին, որ համ պըչկում
Համ էլ անկուշտ լաց է լրում:

Դամբը ձեռքս՝ ջանըն իմ մոտում,
Ձեռքս ու ոտքս բաց է լրում,
Հարյուր արյուն քըրտինք թափում
Բերս ու դեղիս լաց ին լրում:

Հառնյակը լուս՝ գիշեր խավար,
Անակտոր լաց է լրում,
Ծըլըվլաձեն լոքի ձկինները
Բաղարջումը հաց ին լրում:

ՉԸՄԵՈՆ ՍՆՑԱԿ, ԳԱՐՈՒՆՆ Է ԱՐԴ

(«Կարիճ» օպերետայից)

Չըմեռն անցավ, գարունն է արդ,
Բլբուլի դեմ բացվում է վարդ։
Լեռներ, դաշտեր զարդով ծածկված,
Կենդանության արևն նոր փարթ։

Շող լուսնյակին
Կույսն ու ծաղիկ
Մխիթարվին
Սիրատարփիկ։

Ա՛խ փափկասուն ճանկիկ ջինջուռ,
Անուշ հոտով ծաղկանց ափուռ,
Աղբյուր վըրայն լուսակաթիկաչ
Ինչպես թըռչին կուսին առաջ։

Երաժշտ. Տ. Չուխաջյանցի

ԳԻՇԵՐՆ ԵԿԱՎ

Գիշերն եկավ, գուվ-գուվը ընկավ,
Սատրուճք լուսնին ձայն տըվին.
Լուսնյակ ելավ մուվ-ծուվը ընկավ,
Չավքերըն ինձի ձայն տըվին։

Ես վեր ելա ոչի առած՝
Ջարկի սըրտիս լարերին.
Սիրտըս խընդաց, կուրծքըս թընդաց,
Եվ լարերը խըղվեցին։

Մեյն սիրտ էրը մընաց
Սըրտիս անհուն խորքերում.
Ու վառ սիրտ երգը շողաց
Կյանքիս ամեն ծալքերում։

Թոսք՝ Ավ. Իսահակյանի
Երաժշտ. Ե. Սարդարյանի

Ես դեռ չեմ հասկացել, ինչպես հասա

Է՛յ գառ, ջահել, հրապարակ հասակ,
Անցար ակլի ամպի պես.
Քեզ հետ տարար երկիր ու սեր,
Տարար գարնան իմ արբուտ (2)

Բայց կը սեղմեմ արբուխ հիմա,
Կեցնեմ ատրճը լալու.—
Ա՛խ, լայ ինչքան, ինչքան կուգես,
Անցյալն էլ հո չի գալու:

Խոսք՝ Ավ. Բասենակյանի
Երաժշտ. Ե. Սարդարյանի

ԼԱՆՋԸ ՍԱՔԱՆ

Հէ՛յ ջան է ջան, լանջեր մաքջան,
Ամառը լինի հարխ ձեզ.
Իմձ էլ տարեք, ձեր պիրին տուեք,
Ձոլ պարզերըս պատմեմ ձեզ:

Հեռու երկրի, խոր ձորերի,
Ամէն ախերին անդյուման,
Իմ աբեին, կյանքիս հալլին,
Հալին է ծեծում, վառ սամոն:

Էքնբուշ սարեր, ղմրուխա պիշեր,
Ձաճխա սըլիք Ծաղ տուն պա,
Ախր անհատ ծարավ պապակ,
Քահիլ չխլան յորըս պա:

Խոսք՝ Վ. Աղասյանի
Երաժշտ. Դ. Ղազարյանի

ՀԱՄԵՍՑ ՍՊԱՍՒ

Համեսա աղջիկ, ինձ մի տանջիր չարաչար,
Չարաչար, սիրուն ջան, չարաչար։

Հոգիս հոգուդ մատաղ լինի ամեն ժամ,
Ամեն ժամ, սիրուն ջան, ամեն ժամ։

Մենք հարսպատաս, մեր մեջ չկա խորթություն,
Խորթություն, սիրուն ջան, խորթություն։

Նազիս, նազիս, ինձ մի դըցիր սարեսար,
Սարեսար, սիրուն ջան, սարեսար։

Մատաղ կյանքումս քեզ եմ սիրել, անմահ ան,
Անմահ ան, սիրուն ջան, անմահ ան։

Փիշեր-ցերեկ պատրաստ չունեմ քեզ համար,
Քեզ համար, սիրուն ջան, քեզ համար։

Ասաք և եզանակ անհայտ հեղինակների

ԻՄ ՓԵՓԻՆ

Կես գիշերին գետի ափին
Ես նըստած եմ սիրտավառ.
Գետն հոսում է,—և հոսանքին
Ես նայում եմ մխալար։

— Ո՞վ է խաղաղ մեջ-գիշերին
Ջընած գետը վըդովում.
Ալիքները խըփում ժայռին,—
Ծերուկ ժայռը լըվանում։

— Ո՞վ է առտուց, գով գիշերին
Լուանի շողով պարըպվում,
Շուշան-կըրծքին, սև մազերին
Ոսկյա ցողեր ըրըսկում։

— Ո՞վ է չքնաղ բարի-լուսին
Ծաղիկները համբուրում,
Մըշուշային փըրփուրի մեջ
Արշալույսին ողջունում։

Նա հենց գետի լուռ փերին է,
Ցնորքներիս սիրելին,
Նա իմ սըրտի գիցուհին է,
Վառ երգերիս նպատակն։

Եվ մինչև լույս գետի ափին
Ես նըստած եմ քարացած.
Գետն հոսում է,—և հոսանքին
Ես նայում եմ շլմարած։

Թարգ՝ Ավ. Իսահակյանի
Երաժշտ. անհայտ հեղինակի

Ծանկ ընդ ընդ

Հարնանք, մարմանք,
Շաղարտան ծով,
Ալիքներով
Ինձ պըրկէ.
Տար դուրդուրէ
Քո ցոլքերով,
Դրժգոհէ վըրա
Օրօրէ.
Դադրիլ երբէ
Քաղ պիշերին
Իմ սկանջին
Դուռ երգէ.
Դիէր մի պահիկ
Վշտաց սիրտը
Ա՛խ, հանդըստի
Դարման է...

Հուշեր, հույսեր,
Երջանիկ, վառ,
Մեղմ, հեզասուր
Շըշուռ են.
— Սիրա, դադարիր,
Իմ անուշ սիրա,
Ծանր երգե
Մեղմօրինակ։—
Շաղարդ հետաւն՝
Մըշուշ է լույս,
Ալիքն անհույս,
Երազան,—
Միտքս թափառ
Ա՛խ, ամբիվառ,
Արև ալիքն
Երազուն է։

Խոսք՝ Հ. Գուսանյանի
Երաժշտ. Ա. Մանիյանցի

ԴԱՊՈՒՅՏ ԵՐԿՆԴՐՈՒՄ

Կապույտ երկնքում
Ամպեր են վազում, } 2
Այլ և յասմիկը:

Ամենքդ սիրուն,
Ամենքդ վազուն } 2
Է արեգակը:

Դուռս պաշտերում
Եվ ոչխարներում } 2
Ծաղիկներ կան շատ:

Բայց չէ ոչ մինը՝
Հարդի նմանը, } 2
Նա է բնության զարդ:

Սիրուն ոսկիներ,
Ոսկրեա ծաղիկներ, } 2
Ամեն տեղ շատ կան:

Բայց իմ ընտրածը,
Սրտիս սիրածը } 2
Հրեշտակի է նման:

Հայր՝ Գ. Բարխուդարյանցի
Երաժշտ. Մ. Եկմալյանցի

ԿԱՐԱՏ

Ձըվեցիր վիս քո տուն,
Թողիր հեռացար,
Ա՛խ, Թողիր գացիր դուն,
Եվ վիս մոռացար։

Ես այս ծով ցավերուն
Ինչպես դիմանամ,
Թըղթիկ մ՚ալ չես ղըրիր,
Ցավերըդ իմանամ։

Որ կարդամ մինչև լույս,
Մի քիչ հովանամ,
Դընեմ ծով աչքերուս,
Գառկեմ քնանամ։

Ձըվեցիր վիս քո տուն,
Թողիր հեռացար,
Ա՛խ Թողիր գացիր դուն
Եվ վիս մոռացար։

Բառ՝ Ա. Վեսելյա
Երաժշտ. Ե. Սարդարյանի

ՉՍՏԱՆԱԼ ՍԻՐՏԵՐՈՒՄ

Չհանել սրտերում
Քո վառած հուրը,
Չի մարում, աղջիկ,
Սառիրիդ ջուրը.
Ա՛յ սիրուն աղջիկ,
Ա՛յ սարի աղջիկ,
Թևիդ մեզ վառէ,
Շուա-շուա ջուրն արի։

Շուրթերից բացվող
Վարդը ժըպտալիս,
Մեզ, սիրուն աղջիկ,
Հանդիստ չի տալիս.
Ա՛յ սիրուն աղջիկ,
Ա՛յ սարի աղջիկ,
Շուա-շուա դուրս արի
Աղբյուրը Ջրի։

Մեն մենակ դու ես
Ծաղիկը սարի,
Մեն մենակ դու ես
Ջարդը աշխարհի.
Ա՛յ սիրուն աղջիկ,
Ա՛յ սարի աղջիկ,
Թևիդ մեզ վառէ,
Շուա-շուա ջուրն արի։

Խոսք՝ Վ. Միրսխյանցի
Երաժշտ. Ե. Սարդարյանցի

ԳՈՒՆԱԼՈՒՆ

Քաղաքացիք շտապելին
Հերթեն գալիս է,
Անապատի ավազներին
Հանդարտ տալիս է։
Ի՜նչ քաղաքացի, արագ շտապիր...
Ու մենք շուտ հասնենք,
Մերոց չարին կարոտել եմ,
Որ մենք շուտ հասնենք։

Լուսնակ գիշեր, պերճուն գիշեր,
Որքան անուշ ես,
Երբ կրնայես անապատին,
Լուսավարսում ես։
Ասա լուսին, ինչքա՞ն այսպես
Արագ կրվազես,
Ինձ պես չարով կարոտել ես,
Արագ կրվազիս։

Երազում. Ե. Սարգսյանից

ԳԸՆԴՈՒԹ ՀՈՎԻՆ

Ի՞նչքան տավիղ, լիմ նագելուց
Բաղցըր ըռընգոցք հնտըղ բե՛ր,
Վիշտս ու ցավըս շուտ փարատիր,
Սիրտ բարև հնտըղ բե՛ր։
Շո՛ւտ, մատրռվակ, ոսկի Քառով,
Վարդի պաչնով պինի բեր,
պինի բեր։

Ինուշ խոսքեր սիրուն սըրտի
Գարունկներից քաղիր բե՛ր.
Ջերմ համբույրի, ծով-կարոտի
Ծաղիկ-ծաղկունք հնտըղ բե՛ր։
Շո՛ւտ, մատրռվակ, ոսկի Քառով,
Նրանց վայլով պինի բեր,
պինի բեր, պինի բեր։

Խոսք՝ Ավ. Իսահակյանի
Երաժշտ. Կ. Չոլաքյանի

ԿՁՈՐԴԱՆ

Ա՜յ կյորդի, ջան կյորդի, (2)
Քեզ խաբեց Համզան, կյորդի.
Հայ, հայ, հայ.
Բայց, որ դարձել ես Չաղացպան,
Գանչիր, թող դա դան, կյորդի ջան,
Ջան կյորդի ջան,
Ջան կյորդի:

Մարդուս բախտն էլ անա այսպես, (2)
Պատռվում է չաղացի պես.
Հայ, հայ, հայ.
Մեկ օր՝ անուն միշտ եղա,
Մյուս օր՝ չաղացպան, կյորդի ջան.
Ջան կյորդի ջան,
Ջան կյորդի:

Թեև ձյութիցդ զրկված, (2)
Բայց թուր ունես վերտած կապած.
Հայ, հայ, հայ.
Համզան ստրուկ՝ թոկից փախած,
Բայց դու դարձյալ ջան, կյորդի ջան.
Ջան կյորդի ջան,
Ջան կյորդի:

Բայց դու էլի կյորդին ես, (2)
Ժպտալդդի սիրելին ես.
Հայ, հայ, հայ.
Թեկուզ չաղացպան էլ լինես՝
Քեզ պատիվ կբռան, կյորդի ջան.
Ջան կյորդի ջան,
Ջան կյորդի:

Բառք՝ Ղ. Ալոյանի — Ջայնագ. և մշակում՝ Մ. Աղայանի
Մշակում՝ Ս. Բարխուդարյանի, Մ. Մազմանյանի

ՓՈՒՆ ԷՂԵՐ ԲԱԼԱՍ

(Օտարացի երգ)

Փառն էղէր, բալաս, աչքերդ խուփ ալա,
Նախշուն աչքերուդ քուն կու գա վերա։
Օր, օր, օր, բալաս, օր, օր ու նանի,
Իմ անուշ բալի քունը կըտանի։

Մալի հիւանդներ կախել եմ ես ալ.
Նայեր չես առնուր, քուն էղիր, մի լալ.
Օր, օր, օր, բալաս, օր, օր ու նանի,
Իմ անուշ բալի քունը կըտանի։

Օրօցքըդ օրիս, օրով կոյ քաշիս,
Մըղլաման ձայնով սիրտս չի մաշիս.
Օր, օր, օր, բալաս, օր օր ու նանի,
Իմ անուշ բալի քունը կըտանի։

Խօսք՝ Ռ. Պատկանեանի
Երաժշտ. Կոմիտասի

ԱԼ ՋԱՄԱԱՏ

Իմ երջանիկ տրեւ երկրատ,
Ուր կա այնքան պայծառ երազք,
Քարերի մեջ մեծախորհուրդ
Կա Ալ-Ջամաատ գոհարն երազ։

Մի գորովյան ունի նա տուրք.
Եթե դընես ափիդ երազն,
Երգալ սըրտիդ կըրքերը հուր,
Կարատը քո, կըրակը չար։

Կըհալվեցնել, կըտա սըրտիդ,
Ինդուն օրեր, խորհուրդ դիշեր,
Քար Ալ-Ջամաատը հրաշալի,
Ինդուն տրեւ երկրիս նվեր։

Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի

ԷԼՄԱՍ

Ծաղիկը, ծաղիկը,
Էլման, շուշան գալար,
Շողա, շողա Էլման, արև անմար։

Քո կաթը տաք, ճի՛ կյանք իմ Էլման,
Քնիդից նազան չկա, իմ Էլման,
Աշխարհն արար։

Ծաղիկը, ծաղիկը,
Էլման, շուշան գալար,
Շողա, շողա Էլման, արև անմար։

Էն շող լուսե, ճի՛ կյանք իմ Էլման,
Մարջան ու լալ Էլման,
Էն շող լուսե, ճի՛ կյանք իմ Էլման,
Մարջան ու լալ։

Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի

ՕՐՈՐՈՑԻ ԵՐԳ.

Քաղն արա, ջան ազիզ,
Քաղնն իջնի քեզ ազնիվ,
Օրորոցդ ես սիրով
Ես պատրաստ եմ հանձնելով,
Առնելիվ նվագներով,
Քաղ հացիր, իմդուդ ապրես:

Սալեկյանցն ես ընկել,
Դառն լալիս է օր-պիշեր,
Ինչ անել, որ չըպրա,
Որ կըծքումդ կաթ չկա,
Վեղ ահա, արյուն հառար,
Կշատցրել եմ իմ կաթով:

Քաղն արա, ջան անուշ,
Մաքի պիշեր է, լաւ, անհաշ,
Մեն ասպետն են շաշտպաշ,
Մեն իմ սիրտն է պապպաշ,
Եվ Ջելալը սրինգն իր
Նվագել է ջան, արքեն:

Երաժշտ. Ա. Սպենդիարովի

---

* * *

Ա.ՋՈՒՏ՚Ե ՍՍՏԱՎԱԾ

Ախտն ասում՝ ամեն օրից,
Երբ հանգչում շուտ փչել,
Իմ հոգանցում շինած քին
Կենդանութիւնն պարզել.
Ես անդադար մի ժառանգ
Երիս ձեռքս պարզեցի,
Եվ իմ անդր ինձով
Ախտութիւնն չըրկեցի:

Մինչ պիշերը անհանդիստ
Օրորում կոպիտած
Լալիս էի անդադար,
Մորըս քունը խանդարած,
Աչքերս էի հոսունից
Բազումիներըս պճճակել.
Ես այն օրից ախտից
Ախտութիւնը սիրել:

Թռչում լսելիս մինչ կատերը
Արձակվելուն, բացվելուն,
Մինչ ծլռտըքըս իմ ձայնից
Արնատյին ու բերիքնալուն,
Նախկին խաղքըն, որ սուցի,
Չէր հոգը, կամ մոգը, կամ այլ ինչ.
Ախտութիւն դուրս ինձ քշում,
Իմ մանկական բերանից:

«Ադամանդյան», ինձ կըսկսեց
Ճակատագիրը վերլուծ.
«Ադամանդյան դու պիտիար
Գամբռ պըրծիլ այս օրից:
Ո՜հ, վըշտաս է ճանապարհըդ,
Բեզ շատ վտանգ կըսպասե.
Ադամանդյան սիրտդին
Այս աշխարհը խիստ նեղ է»:

— Ադամանդյան, դուխդի,—
Թող որսաս իմ գըլխին
Փայլակ, կայծակ, հուր, եըկամբ,
Թող դամ պըրեն Բըշնամին,
Ես մինչ ի մահ, կոխադան,
Մինչև անտըր մահս ուշաս,
Պիտի դառամ, սիրտ կըսկնեմ
Անդադար, ադամանդյանս

Բառք՝ Մ. Նալբանդյանի
Երաժշտ. Կարա-Մուրզայի.
Սիմանյանի

ՄԻՄԵՈՆԵԱՆ

Ծիծեռնակ, ծիծեռնակ,
Դու՝ գարնան սիրուն թռչնակ.
Գեղի ձոր, ինձ առաջ,
Թրռչում ես այգիս արագ:

Ա՛խ, թռչիր, ծիծեռնակ,
Ծընած տեղս՝ Աշտարակ,
Անդ շինիր քո բունը
Հայրենի կըտուրի տակ:

Անդ հետաւ տվեր
Հայր ունիմ տգեղը,
Որ մեկակ յուր որդուն
Սպասում է օրև օր:

Երբ տեսանես դու Նրան,
Ինձնից շատ բարև տուր.
Ասա՝ Թող նըստի լա
Յուր անբախտ որդու վըրա:

Դու պատմե, թե ինչպես
Ատա անտեր ու խեղճ եմ ես,
Մինչ լալով, ողբալով՝
Դյանքս մաշվել, եղել է կես:

Ինձ համար ցնծելը
Մութ է ընկում արեգը,
Գիշերը թաց աչքեր
Քունը մոտ չի գալու:

Ասեր, որ չդացվեմ՝
Քոռանում ամեհացած,
Ես ծաղկի պես կնկել,
Հայրենդ հոգիդ պրկվեմ:

Դնի, սիրուն ծիծեռնակ,
Հետայնը, թռանը արագ
Դեպի հայոց աշխարհը,
Ծրնած տեղը՝ Աշտարակ:

Ծառ՝ Գ. Գոդոխյանի
Ձայնագր. և մշակում՝ Կոմիտասի

ԵԹՈՒՆԵԼ

Կառնել, ուտել կուզաս, ծառա եմ ձայնիդ.
Կառնել, մեր աշխարհեն խոպրկի մը չառնիս.
Մի մարթեր, երամիդ շուտով կըհասնիս.
Կառնել, մեր աշխարհեն խոպրկի մը չառնիս:

Թողել եմ ու եկել մըլքերս ու այգիս,
Քանի որ ալ կանեմ, կու քաղվի հոգիս,
Կառնել, պահ մի կացիր, ձայնիկդ ի հոգիս.
Կառնել, մեր աշխարհեն խոպրկի մը չառնիս:

Ինչ բան հարցանողին չես տանիր տալու.
Ձայնիկդ անուշ կուգա բան դժրի տալու,
Կառնել, Պարտաս ինչուս կամ թե ի Հալու.
Կառնել, մեր աշխարհեն խոպրկի մը չառնիս:

Սրտերնիս կամեցավ, երանք պընացինք,
Ան ատա տատնվարիս բաներն իմացանք,
Ազատացիր մարդկանց կարտս միացանք,
Կառնել, մեր աշխարհեն խոպրկի մը չառնիս:

Աշխեն է համեցիր, պնալու ես թեռպիր,
Երամ ես ժողվեր հոպարներ ու բյուր,
Ինձ պատոսխան չտիր, երթ պնացիր,
Կառնել, մեր աշխարհեն պրես, հեռացիր:

Մշակուժ Կոմիտասի

Ա.ՂԱՄԱՐԻ ԵՐԳԸ

(«Վիբր Հայաստանից»)

Սար ու ձոր ընկած մեկ չար խրխիս տակին,
Գետեն հոսելով միացել եմ դրսում,
Ջուրը ծոցումը, գլուխը քեզ զարին,
Տխուր լալիս եմ՝ օրը խավարում:

Ամպերն առավոտ, ամպերն նոսիս,
Քեզ մոտիկ տարով, ոչ իմ Ջան Մասիս,
Աղի արցունքով էրված խորոված
Երևիս նայեմ, մրնում քարացած:

Ծրնդեր, տղտմիանք հետս ինձանից,
Լռանին նայելով, ձեր ուրքն հիշելով,
Յարտը Ք'րք կըլինի, որ ես ձեզանից
Իմ կարոտը առնեմ, ձեզ «Ջան» տալով:

Նարիս, իմ Նարիս, անուշ իմ Նարիս,
Ախտին քեզ ա՛ռ իր վերջին տարիս:

Խոսք Խ. Աբովյանի
Ջայնագ. և միշակուժ՝ Մ. Աղայանի

ՄԱՅՐ ԱՐԱՐԻՉ

Մայր Արարչի տիեզերքում
Բազմամոլոր գիշեր եմ ես,
Հին-հին գաղտուկ հիշատակ
Այցդ անվճռ պատրաստ եմ:

Բայց նորեն մերթ հեգնական,
Պղտոր ջրերի նման անդին
Դարերի գարերի խորհրդավոր,
Փախչում էին լայտային:

— Արարչ, ինչու՞ ձկանց հետ
Պար չես բռնում մոնիկան,
Թե դեռ ծովը չհնացած
Սրտումդ ես ինձ նրման:

Ինչու արցունք ցայտում են
Քո սեր, հրաշալի աչերից,
Ինչու արագ փախչում ես
Այդ հարազատ ափերից:

Մի պղպատիլ հառաչելդ,
Հանգարտ հան խաչատալով—
Մանկությունը քո կարճ է,
Շուտ կհասնես դեպի ծով:

Վարդի թերևը թող բռնեն
Քեզ հյուրընկալ ափի մոտ,
Սոխակները նոցա մեջ
Երգեն մինչև առավոտ:

Խոսք՝ Ռ. Պատկանյանի

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

(1869, 1900, 1923)

1869, 1900, 1923,—Սխրանքս տեղ առավ վէպս,
Կարճնեղը շատով դալխս նէ մխանում,
Աչտակ անվախ որդիք հսկա լերան վէրս.
Ձենք ու պրոխէ նէ ընթանում։

Հան վառում նէ՝ պինդում,
Սանձակած ձի հնձում անհամբեր,
Արյունը նրբանյ բարբոք սրտի մէջ նոում.
Թռչում, անցնում անհամբեր,
Ձերթ Սխրանս պինդ թամին,
Պատում նէ պետի ցած,
Դաշտի մէջին թշնամուն
Գտնում նէ—և մեծ վրէժ անհատոյց
Հին կռիւս նրանց տանում,
Հաւտս առաքը հանում,
Ձեղտանին նէ տրանում,
Եվ պերճ կիլոյ հատ վառվում։

Այժմ բարբ ցեղն ոսխ կանդնած՝
Թշնամու դեմ մահամիջ մարտի է կանչում.
Արյան մեծ վրէժը թշնամուց պահանջում,
Եվ թշնամին պարտված՝
Գաղնում վախչում ամբ-ամբ՝
Հետ Հզիլով մեծ ավար։

Արյուն քաղելն վոխանակ արյան,
Արյուն ջամբց ծարավի սուսեր,
Նրան հագեցած՝ պրծին պատյան,
Եղնում են լեռ՝ անդ Սխիանն է վեր,
Անդ Սխիանա կանաչ պլխին հագիվ
Ձեղն անում է մեծ խնդում,
Եվ ամպերն քանդրութեյան միջից
Հըսկա Սխիանն ամբողջ ինդում.
Էլ չին պալիս մեզ մոա քշնամիք,
Սաբ անսան մեր պոզպատիք:

Խոսք՝ Մ. Աբեղյանցի
Երաժշտ. Կոմիտասի

ՀԱՅՈՑ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Հայոց աղջիկներ՝ ձեր հոգուն մատաղ,
Երբ մեռա ես պատիս՝ տատս եմ ես ու մեղ,
Հալվում եմ, հալվում օտարության մեջ,
Ա՛խ, սերտը խորվում, ցավիս չկա վերջ։

Երբ կարմիր գինին ոսկեհատակ ածած
Սեղանիս վրա տաքուկ է դրած,
Աչքս սիրտս վրան եմ ձգում,
Ձեր սիրուն պատկերն եմ մենք տեսնում։

Հայոց աղջիկներ ձեր հոգուն մնանեմ,
Ձեր սիրուն աչերն էլ ի՛նչ կրականեմ,
Էն սև-սև աչերն՝ սև սևթով պատած,
Կարծես երկնային պալատով քաշած։

Հայոց աղջիկներ՝ ինչ անուն տամ ձեզ,
Թե հրեշտակ տամ՝ հրեշտակ չեմ տեսել,
Թե մարդ անվանեմ՝ բերատու կանեմ,
Ուրեմն ինչ տամ, մտորված եմ ես։

Ձեր սերն է միայն սրբատաքս պահած,
Ձեր սիրած միայն եմ ես կենդանի,
Ձեր սերը միայն է ես կյանքս մաշված,
Օտարության մեջ դեռ կըպահպանի։

Բառք՝ Գ. Միրիմանյանի
Մշակեց՝ Մ. Մազմանյանի

ԳԱՐՈՒՆ

Ո՛հ, ինչ անուշ և ինչպես պահ
Առավոտուց վերչեռ, հավիկ,
Ծաղկանց վերա պտրտռալով
Եվ մաղերուն կռանին վռվիկիկ.
Բայց չես հավիկ իմ հայրենյաց,
Գրնաս, անցիր սրբոտես ի բաց:

Ո՛հ, ինչ ադու և սրբատպին,
Ծառոց մեջին երգես, թըռչնիկ,
Սիրտ ժամերն ի անուտին
Չմայլեցան ի քո ձայնիկ.
Բայց չես թըռչնիկ իմ հայրենյաց,
Գրնաս, երգի սրբոտես ի բաց:

Ո՛հ, ինչ մըրմունջ հանես վըռտիկ,
Ակառակիս և հանդարտիկ,
Քո հայելուդ մեջ անուտիկ
Նային պիրինք վարդն ու աղջիկ.
Բայց չես վըռտիկ իմ հայրենյաց,
Գրնաս, հասի սրբոտես ի բաց:

Խոսք՝ Մ. Պեշիկթաշլյանի
Երաժշտ. Տ. Զուխաջյանի

ԵՂԱՒԵՐ ԵՒՔ ՄԵՆՔ

Ի բյուր ձայնից բընութեյան շըքով,
Թև երգք թըռչին սիրտպարար,
Մատուռնք կուսին ամենատքով,
Թև ու պարնեն վարսուկ քընար.
Չունին ձայն մի այնքան սիրուն,
Քան զանձկալի Եղբայր անուն:

Տուր ինձ քո ձեռքըդ, եղբայր եմք մենք,
Ու մըրմկալ էինք զաւակ,
Բախտին ամեն ոխ չարանենք
Ի մի համբուր ցըրվին ի բաց.
Ընդ աստղտք ինչ կա սիրուն,
Քան զանձկալի Եղբայր անուն:

Երբ ալեր մայր Հայաստան
Տեսնե զորդիս յուր քովքրով,
Սըրտին խորունկ վերքըն ցաւան
Քաղցըր արտասվաց բուժին ցոդով.
Ընդ աստեղտք ինչ կա սիրուն,
Քան զանձկալի Եղբայր անուն:

Մեկտեղ լացինք մենք ի հընաւմ։
Եկենք գարձյալ հար անբաժան
Խառնենք գարտոսր և ըղձանգաւմ,
Որ բաղմածընաւնդ ըլլայ մեր ջան.

Ընդ ատեղաք լինչ կա սիրուն
Քան գանձիալի Երգայր անուն։

Մեկտեղ հոգնինք, մեկտեղ ցանենք,
Մեկտեղ քաղին մեր գըրտինքնենը,
Հպհանձ բարյաց երկինս հանենք,
Որ կյանք առնուն Հայոց գաշտեր.

Ընդ ատեղաք լինչ կա սիրուն
Քան գանձիալի Երգայր անուն։

Խոսք՝ Մ. Պեհիկթաելյանի
Երաժշտ. Տ. Զուխաջյանի

Բարով եկար, սիրուն կռունկ,
Ի՞նչ լուր բերիր հայրենիքից,
Ասիր ինձ հետ ապատարին,
Դյուցազը կնկիսիմ ես քեզ:

Տեսար իմ հայրենյաց ունը,
Ծնկիցիկ պարտարիմ դաշտը,
Երբա սիրուն ասղվամ եմ ես,
Աչքերից կարամ քունը:

Տեսար մեր վարքի բարաման,
Լաթ, մեխակ, շուշաններ շատ կան,
Եղեմական պրախատվայը,
Ես կոչվամ է Հայաստան:

— Ախպեր ունես եղբայր ու քույր,
Մինչ, ինչ կլատանես լսել,
Ասի, ասենեմ իմ ծնեղուն,
Դուռը, ախպեր բացիկ պարուն:

Խոսք՝ Միջագի

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ
ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ԱՌԱՋԸՆԹԵՐԻՆ

Ինձ Սասնոյ, չանխտ մեռնեմ,
Քու մարդասեր կյանքիդ մեռնեմ,
Ամեն աշխարհ սեր ես սիրեմ,
Ծայրիդ տեսար կամքիդ մեռնեմ:

Աշխարհ եկար, ինչպես լուսյա օր,
Եղար միջա մեզ պաշտպան հզոր,
Քեզանով ենք մենք կյանք առնում,
Թէ պատերազի և թէ բանակում:

Հանճար ես դու արեւելյան,
Արեւ պես անմահական,
Մեր աշխարհին կյանք ես տալիս,
Լուսավորում մեր ապագան:

Երանի քեզ լալ եմ ճանաչել,
Էշխիդ համար խաղ եմ կանչել,
Թեպետ չորցել էի վարպուց,
Սյուր նորից եմ կանաչել:

Խոսք՝ Երզնկի
Երաժշտ. Մ. Մազմանյանի

ՋԱՐԹԻՔ ԼԵԶՆԻՆ

Սարեր, ձորեր ծաղիկով լըցվան,
Ջարթիք աղու, սերնիկ կենին,
Փոխած ճամփաները բացվան,
Ջարթիք, ախ պաշտելի կենին,
Ջարթիք, տես քո պաշկունները:

Հին քարերին վարդ է բուսե,
Բլբուլը փաղցըր կիսոսե,
Ամեն կենին երգը կըսե,
Ջարթիք, ախ պաշտելի կենին,
Ջարթիք, տես քո պաշկունները:

Դարբան պաշտը բաղ է դառել,
Պըտուղ ամեն քաղ է դառել,
Լայլ, շխլանը խաղ է դառել,
Ջարթիք, ախ պաշտելի կենին,
Ջարթիք, տես քո պաշկունները:

Քաղաք ու գյուղ պարզացել են,
Օրենքները ամրացել են,
Ջաշկունները մեծացել են,
Ջարթիք, ախ պաշտելի կենին,
Ջարթիք, տես քո պաշկունները:

Արել է Գ. Օհանյանը

ԼՕՏԵԻՆԻ ԱՐՋԱԿԸ

Մեծ արձանը է կանգնել, Լեհին,
Էն Արարատ սարի նըման,
Հաւտ է տըվել Երևանին,
Հալ-Ջաւահըր քարի նըման:

Բարը՝ ընտիր, կոկուծ, տաշած,
Կառնա, Թե պատմած քաշած,
Հազար ու մի ձևով նախշած,
Խնկակոն ճարտարի նըման:

Ճարտար իմաստունը պու ես,
Մեզ համար կյանքի աղբյուր ես,
Հավիտյան չըմարող հուր ես,
Լուսեղեն կամարի նըման:

Կամար է կապել քո լույսը,
Դու ամբը մեզ խրախուսյալ,
Եղար մեր հավատն ու հույսը,
Ուղիղ բարեփարի նըման:

Բարեբար պարծըվ է ածել,
Տըհիածըվ այդին է կանաչել,
Սերըն է այս խաղը կանչել,
Սիրտը դյուրահարի նըման:

Դուսան Երոբ

ԱՆԴԱՐԱՁ ԷՐԵՑԻ

Մանկտվի յան Քռնող, անուշ կռանիկներ,
Քաղցր Աստվնին շատ բարև էրնք.
Դամ-դուսից ազատված Կովկաս գիտցիդ
Ընկեր Աստվնին շատ բարև էրնք։
Բարև էրնք, բարև էրնք,
Ընկեր Աստվնին շատ բարև էրնք։

Աչքատես բռատվրվից Լենինի ճրագից,
Աստվն վրիից մեզ տվից, կրակից,
Կոլխոզնիկներ-մշակ, գյուղը, բատրակից
Մեր քաջ Աստվնին շատ բարև էրնք։
Բարև էրնք, բարև էրնք,
Ընկեր Աստվնին շատ բարև էրնք։

Որ մեզի ազատից յարնվի առաքից,
Աղվի, կովի, ցավի ու վհատքից,
Ազատ, ուրախ, կուշտ ապրող ապագից
Մեր հայր Աստվնին շատ բարև էրնք։
Բարև էրնք, բարև էրնք,
Ընկեր Աստվնին շատ բարև էրնք։

Բարև էրնք պրմդեն մեղմից, էլից,
Ընդուր որ մեզ վրիից պատանից, գելից.
Ջյավառից կոլխոզնիկ Առաքելից
Ջամարդ Աստվնին շատ բարև էրնք։
Բարև էրնք, բարև էրնք,
Ընկեր Աստվնին շատ բարև էրնք։

Առաքել (Ջյավառից)
Եզանակի և խոսքի մշակում՝ գուսան Իգիթի

ՀԵԳԸ ՍՏԱԼԻՆ

Թատրեթյան մեջ հետս տեղերում,
Թափառում էինք անհույս ու լքված,
Քաղաքեթյան տհոլ չար ճիրաններում,
Մայր հայրենիքի հոգին կարոտած։

Ո՛ւռ կանչը եկավ՝ հառավ մեր սրտին,
Հույսը արթնացավ մեր հոգում կքրկին,
Ու ճամփան բռնած մեր հայրենիքի,
Տուն եկանք՝ օտար տիերը թողած։

Եկանք Հայաստան մեր Սովետական,
Որ քոյ է քաշել ձիւքով լենինյան,
Դարձել մի ոյդի նոր, անմահական,
Հին ախտերների կուլտից բարձրացած։

Մեր հայր Ստալին, արեգ երկար,
Եղա մեզ վրա հավետ, պարե-պար,
Հայ ժողովրդին եղար վրկարար,
Զարգացեքեխ իղձը տեսա կատարված։

Ասել է Գ. Զարգարյանը
(հայրենադարձ)

ՉՈՒ ՍՏԱՆԻ

Ես գնում եմ ես Մոսկվացում,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր.
Երկրի համար ես ցավում,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր,
Պատրաստ եղեմ ես Սատկեն:

Մեր երկիրն ես ես պարտության,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր,
Ազատության մեր ձեզ բերում,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր,
Պատրաստ եղեմ ես Սատկեն:

Բարի աչքով մեզ ես նայում,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր,
Թշնամին ես կյանք է քաշում,
Չուն Սատկեր, չուն Սատկեր,
Պատրաստ եղեմ ես Սատկեն:

Ասաք և հզանակ՝ գուսան Գրիգոր

ՄՏԱԼԻՆ ՋԱՆ, ՔՈ ՔԱՂԱՔԸ

Ամէն աշխարհին պարմայլըկոց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը,
Քաջերովըդ հըրաշք պարծեց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը,
Ծաշխատ պատանեկին Ջընջեց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը,
Հազիանակով պերատանոց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը:

Դարմէր Բանակը քաջարի կըռվէց՝
Քանց առյուծի նըման,
Հայրենիքը կըրծքով վըրկեց,
Ամուր անց ամրոցի նըման,
Զար Քըշնամուն վառեց-Քարկ,
Դայծաղի բոցի նըման,
Հիմերի օջախը մարեց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը:

Անառիկ է, պողպատեպատ,
Քաջ, անվեհեր պավականերով,
Զորս կողմը պեն-պերատպատ,
Կամքի աեր պարտիզաններով,
Փայլուն է պերուշով անպարտ,
Սուր աչքեր բացեններով,
Քո մեծ բաղմանքը կատարեց,
Մտալին Ջան, քո քաղաքը:

Խոսք՝ գուսան Սերոբի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանի

ԿԵՑՑԵ ՀՂՈՐ ՍՍՌՄ

Տեսնում ենք այսօր արև կենսական,
Ազատ ենք դաժան, ծանր լծկից,
Բյուրավոր մարդիկ սերտ ընկեր դարձան,
Ոչխաբելն լինել երբ կարեկից:
Կեցցե՛ ազատ Հայաստան,
Ազբեջան, Վրաստան,
Կեցցե՛ հզոր ՍՍՌՄ,
Սովետական դարձիչներ:

Դարեր անհամբեր երազում էինք,
Հանուն այսօրվան տառապվում, տանջվում,
Բակ այսօր մեզ հետ չքնող պարզ երկինք,
Գարնէր առողջով նոր կյանքն է հրճվում:
Կեցցե՛ ազատ Հայաստան,
Ազբեջան, Վրաստան,
Կեցցե՛ հզոր ՍՍՌՄ,
Սովետական դարձիչներ:

Բուժվեցին վերքեր, վերքեր բյուրավոր,
Մեր բախտը ժպտաց, սկսվեց նոր կյանք,
Շեքամ, նվիրվենք այս մեծ կարևոր
Գործին օգնելու, շտապենք, վուշտանք:
Կեցցե՛ ազատ Հայաստան,
Ազբեջան, Վրաստան,
Կեցցե՛ հզոր ՍՍՌՄ,
Սովետական դարձիչներ:

Գևոան Շեքամ

ՋՈՒՐ ԲԵՐՈՂԻՆ ՄԱՏՈՒՑ

Աբաթաթյան չոր դաշտերին
Իջեր ջուր տըվողին մատաղ,
Տապից խանձված մեր սրտերին
Զովություն բերողին մատաղ։

Աման կանաչով բըռնեց սրտը,
Գալարեցին սարն ու հանդը,
Թըփից ժըպտաց կարմիր վարդը,
Վարդեր նվիրողին մատաղ։

Մեծ Սաալինն է այս բերել,
Չոր չոլերին ջուր է տըվել,
Երկիչ Աշոտ, խընդա դու էլ,
Աջնդություն ցանողին մատաղ։

Գուսան Ucns

ԳՈՎԳՈՒ ՀԱՑՐԵՑԻՈՒ

Գաս քո բաբմաւնքամ,
Անմար ծաղիեխաւնջ ես, հայրենիք,
Հար ու համիրժ ապրյուրնեդիդ
Զաւրն աննման, հայրենիք,
Անթառամ է քո վընջի մնջ
Ամեն ծաղիկ հավիտյան,
Հաղար սրնուեղ ես տալիս
Մի ապրյուրից, հայրենիք։

Գովքըդ երգամ մի ծալ,
Էլի սիրտս չի կըշտանում,
Ամեն օր, ամեն տարի
Մեր նոր կյանքն է հնշտանում,
Ամեն բուլյտ բուժող դեղ է,
Հիվանդն էլ չի վըշտանում,
Աղբաղ հաղար, սիրտ վարար,
Գաս օջախ ես, հայրենիք։

Աշուղներին՝ տալ ու նրդի
Չամար ծալ ես, հայրենիք,
Կյանքից բեզար, պատառ սըրտին
Անուշ հալ ես, հայրենիք,
Կյանք են քաշում ծերերը,
Սեր առնում չահնլներըդ,
Ամեն սրտի աշխուժ տրվող,
Ընանդալ ես, հայրենիք։

Աշխատեմ մի գլուխս կտ,
Էն էլ գոռ ես խելագոնը,
Ախար աշխատին մեջ
Գոռ ես մեզա գովագոնը,
Ծոլյանն եմ Սևքարեցի,
Ընտանեցի գովքըդ արեցի.
Չարագաս մարթ սերս նըմանն,
Սիրտ ծոլ ես, տալբենիք։

Գուռան Ծովյաճ

ԵԿԱՒ ԳԻՐԿՈ

Ճկա պիրկըդ, Սովետական Հայաստան,
Դարձել ես դու մի հոտավետ բուրաստան,
Կանաչ են պաշտերըդ,
Հըպարտ են ասիերըդ,
Պայծառ է արևըդ,
Անմահ հավիտյան։

Դարիվ էինք, եկանք քեզ հետ ապրելու,
Հայրինական ծոցում ազատ շընչելու.
Ստալինն է դեկավարդ,
Ուրախ են օրերըդ,
Քաջ դավակներդ
Առյուծներ են անտառիդ։

Վանինն մեծ պատվարով դինվել ես,
Ստալինյան լուսե ճամփան բռնել ես,
Ծաղկել են հանդերըդ,
Անուշ են երգերըդ,
Բուրում են վարդերըդ
Դաշտում Արարատյան։

Մանուկ, բոլոր դարերները դան,
Մեզ հետ հայրենիքում դործեն ու ցընծան,
Մեր հաղն արդար
Ծըլի դարե-դար,
Սոլեան է անմար,
Հըզոր մշտակյաց։

Դուրեան Մանուկ
(հայրենադարձ)

ՀՈՅՐԵՆԻՔ

Հայրենիք Ջան, հայրենիք,
Ես քո կարմիր սեռքին մեռնեմ,
Դրոշիդ վերա պրկած
Սոխեսական խոսքիդ մեռնեմ։

Ծաղիկ ես, գարուն ես,
Քո փոսքին սիրտս ես.
Քառասուն տարուդ մեռնեմ ես,
Ջահել ես, սոխեսական
Իմ հայրենիք, իմ Հայաստան։

Վարանդը հնուս վանիդ
Մեծ Սասունը իր բանակով,
Հզորդ են քո որիքը,
Վերադարձան հազթանակով։

Պիտի սպրես միշտ կարգալ,
Ծաղկի, երջանիկ, սրտիս,
Քառասուն տարուդ եմ մատաղ,
Ջահել ես, սոխեսական
Իմ հայրենիք, իմ Հայաստան։

Դու սիրուն ես քո Հայաստան,
Ես տասնդ քեզ կյանքն ինչ կանեմ.
Բոլիդիդ, հերոսներիդ
Անուն անգամ յուղը տանեմ։

Քեզ համար կյանքն է պարտուն,
Անթառամ սիրտը սիրտուն,
Մատաղ քո քառասուն տարուն.
Ջահել ես, սոխեսական
Իմ հայրենիք, իմ Հայաստան։

Գեւոնդ Հալաթեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Սովետական արևի տակ
Կանաչեցավ Հայաստանը,
Վառ ու կարմիր լույսերի տակ
Զարդարվեցավ Հայաստանը։

Բռնակալ լծից ազատվեց,
Կաշկանդված էր, լեզուն բացվեց,
Դարավոր քընից զարթնեց,
Սթափվեցավ Հայաստանը։

Բուրժուի, կուլակի ձեռքով
Հոշոտված էր տարիներով,
Քաջ բանվորների շնորհքով
Ազատվեցավ Հայաստանը։

Երջանկաբեր է իսկապես,
Ո՞վ էր տեսել կյանքըն էսպես,
Տեխնիկապես, կուլտուրապես
Պայծառացավ Հայաստանը։

Հերոսական գործերով պատած,
Շողշողուն լույսով զարդարված,
Ոգի գեղերը համատարած
Կոչող դարձավ Հայաստանը։

Ստախանովյան տեմպերով,
Մեջտ կաշխատի անկեղծ սրտով,
Ստալինյան ծրագրով
Նոր շենացավ Հայաստանը։

Գուրան Եսայան

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Դեղատեսիլ լեռների մեջ, երջանիկ
Բոյ ես քաշում ազատ, անուշ Հայաստան,
Վերածնված, ծաղկած այգի, անուշիկ,
Դեմքիդ ժըպիտ պըլտըթի, անուշ Հայաստան:

Որդիներըդ անվախ, կըռվում անվեհեր,
Հայրենական պատերազմում անձնվեր,—
Քանի տասնյակ դեներալներ, հերոսներ
Բարձրացրին փառքըդ, անուշ Հայաստան:

Օրըստօրե ստեղծում ես կյանք ու սեր,
Ակտիվ մարմիդ պես լույսն է մեր,
Երաժիշտներ, բանաստեղծներ, բանվորներ,
Գիտնական շատ ունես, անուշ Հայաստան:

Պանդուխտ զավակներըդ դեպի քեզ կանչեն.
Լավըդ տեսնի՝ քո թըշնամին մահչեն,
Պատմութեանըդ ոսկի աշխարհ կըճանաչեն.
Երևանն է սիրտդ, անուշ Հայաստան:

Յավ ունեիր դու մահայուս, անփառատ,
Վերջըդ բաժնեց Մեծ Լենինը պըթատատ,
Ստալինյան հոգով շընչեցիր ազատ
Ու կապեց հավիտյան, անուշ Հայաստան:

Դեմքըդ կարմիր, օրըդ կարմիր, դու կարմիր.
Ունես նոր վիթիըդի փայլուն ծրագիր,
Ինձ համար աշխարհում միակ հարազատիր,
Մի հատիկ, անձնական ես, անուշ Հայաստան:

Գուրգեն Հովսեփ

ՀԱՅՐԵՆԻՔՍ ԵՍ Է ԾԱՂԿԵԼ

Հայրենիքս է մոտ ծագիկ,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ,
Երջանիկ բախտով եմ լցվիլ,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ,
Նոր կյանքի բողբոջիս եմ բացվիլ,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ,
Պալխոպի անգամ եմ պտձել,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ,
Բա եմ ալվիլ, բնքդամ լցվիլ,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ։

Ինձ ասում են.—շուտ, շուտ եա ալիս,
Ասեք՝ ալիսը ո՞վ է համա,
Մեր երկիրը ազատվածքան,
Երջանկության ծով է համա,
Ամեն մի մարդ իրա տանը
Հանգիստ, ապահով է համա,
Վերացել է մահի խոսքը,
Շատրջը լուսավոր է համա,
Նոր եմ պլխոն ալիս պտձել,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ։

Աստղասանիկ ծագիկցուդ
Մի կնեռասա՜ չուր եա, Սալիա,
Հյալանդների ցավը բաժդ
Աստմահալան բաւր եա, Սալիա,
Մի քշնամա՜ համարդ պլխին
Աստղասիկի տար եա, Սալիա,
Գառան Սերգիս համար էլ
Նոր կյանքի ապրյար եա, Սալիա,
Բա ալիսդ է ալիսս լցվիլ,
Համա ինչքա՜ պիտի մնանեմ։

Գառան Սերոբ

ՍԱՂՄՈՍԱՍՏ ՀԱՅՐԱՍՏԱՆԸ

Տեսիք լինչպես լոյ է առել
Սալեմական Հայաստանը,
Երջանկաբեմյան Ջահ է վառել
Սալեմական Հայաստանը։

Մայրաքաղաքն է Երևան,
Լուսնկերի տիրուհն է Մեսն,
Ջրով անուշ, անմահական,
Սալեմական Հայաստանը։

Մերը առատ է, հյութալի,
Պտենտները բերքով է լի,
Կյանքով սերտն ու բերկրալի,
Սալեմական Հայաստանը։

Ջրերով գաշտում Արարատյան,
Ծառ ու ծաղիկ երեմական,
Գինի ունի անապական
Սալեմական Հայաստանը։

Հայաստանիկ բարի գալիս,
Սաղմենցյան գարի գալիս,
Իգիթներ եմ ես, ձիով կգալիս
Սալեմական Հայաստանը։

Գուսան Իգիթ

ՋԱՆ ԵՐԵՎԱՆ

Մենք հայկական զառաններըս,
Սիրս երկի վարպետներըս,
Առած քընար, ֆռա, քամանչա,
Այցի եկանք քեզ, Երևան:

Հայկակա՛ն են շենքերը քո,
Վառ լուսերով լուսավորված,
Կանաչազարդ պուրակներըդ,
Ինչպես գրախտ, ջան Երևան:

Մեր Մասիսը ծեր, ալեզարդ,
Հեռվից վառված քո կարոտով.
Ես էլ շուտով այցի կգամ,
Կարոտ գրտով քեզ, Երևան:

Սևանը մեր կարուցտաչյա
Շուռով կգանի իր գրգուն,
Սևանդևսը մեր նարոհարս
Քո պարծանքն է, ջան Երևան:

Ստալինյան հնգամյակում
Դու պիտ ծաղկես, շքեղանաս,
Սովետական Հայաստանի
Մայրաքաղաք, ջան Երևան:

Գուսան Զաքարյանի պարծանք.
Ողջ հայության գրտի փափագ.
Իմ անմահն, չքնաղ Լուսեյ
Քեզ բյուր բարև, ջան Երևան:

Գուսան Ս. Զաքարյան

ԵՐԵՎԱՆԸ ԾՆԾԱՂՈՒՄ Է

Երևանը ծնծաղում է Մասիսի դիմաց,
Աչքով անում Ալագյազին, ժպտում է կամաց,
Հայրենիքիս պարծանքները իրար ձայնակցած
Ողջունում են այս մեծ օրը՝ կյանք հայրիանակած։

Ապրես է մեր երկիրը՝ լի, ուրախ ու պլարիկ,
Բուրում է ջինջ բուրմունքով բյուր, ծաղիկներ ու վարդ,
Դաշ ու զուռնա, թառ, քամանչա ինջուջքի մեջ պարզ,
Թող վերցնի հայոց գինին, խմի ամեն մարդ։

Սասնին, Մխիթարի կենացը խմենք,
Սայֆատական մեր բանակի կենացը խմենք,
Թե ցամաքում և թե օդում, թե ծովերում մենք
Հայրիանակող մեր բանակի կենացը խմենք։

Գուսան Բագրատ, դու էլ սպիտ վերցրու քո ձեռքը,
Հպարտ երգիր Հայաստանի հերոսի երգը,
Ծառ ու ծաղիկ, անուռ ու պաշտ ծաղկել են նորից,
Էս բաժակով փառաբանենք հար ստրվա բերքը։

Գուսան Բագրատ

Գ.ՔԱՐՈՁԱԳ.

Լեռների մէջ պըլուխդ բարձր պահած,
Կանգնած ես դու, իմ հայրենի Ղարաբաղ.
Գետերդ պարզ, ջըրերդ ջինջ, պրնդաձայն,
Ծաղկահանդես հովիտներդ, Ղարաբաղ.

Գյուղերդ շեն, լուսավառ ու մարդաշատ,
Այգիներդ բարձրաստվեր, մրգատու,
Ամպրպել վաղ, ծերուն, ընկուզդ ու վիշապ,
Առատ ունես դու այգիներ, Ղարաբաղ.

Ծաղիկներդ քո կրծքին միշտ անթառամ,
Աղբյուրներդ՝ աշուղներ են քաղցրաձայն,
Անտառներդ՝ հարուստ թռչուն մեղմահան,
Նոր հանդերդ շատ գոմիլի, Ղարաբաղ.

Երիտասարդ հերոսներդ բազմաթիվ,
Գեներալներ, օդաչուներ՝ սեղ արծիվ,
Հերոսների հայրենիքն ես դու միայն,
Սպասիսդ հզոր զորի, Ղարաբաղ.

Բարեւս ես, նիկա քեզի սեռերս,
Հարազատ սերդ ու համբույրդ գոմիլս,
Քո արտի մէջ աշխատելս, տրիլս,
Հայրենիքդ ես աշուղների, Ղարաբաղ.

Գուսան Բագրատ

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

Մեր սիրատանջ Զանգեզուրի
Սարերի հարթ՝ վարդ Գորիսում,
Կըռվում պոռված հերոսների
Հուշարձանն է հրապարակում։

Նրանց արդար հոգիներից
Բխում է ասու, զուլալ աղբյուր.
Ամեն անգամ ջուր խմելիս՝
Շրթունքներով կսանք համբույր...

Հայրենիքին սիրուն պոռված
Հերոսները մեզ անմահ են,
Կյանք բերին մեր ազատության,
Որ կռվով ու լաց չտեսնենք։

Նրանց արդար հոգիներից...

Աշուղ Աշոտ, չի մոռանում
Հայրենիքը իր հերոսներին,
Հերոսներով ենք պարծենում
Ու հառնում վեհ բարձունքներին։

Նրանց արդար հոգիներից...

Գուսան Ասո

ՈՒՆԱՅԻ ԴՆԱ ՅԱՐ ՋԱՆ

Բևդ եմ տալիս սիրա անվախճան,
Սևբըս զուլալ դինի.
Կարմիր Բանաիկ դնա, յար Ջան,
Սուրըդ կտրուկ լինի:

Սիրտըս սիրուվդ է բորբոքվուծ,
Թող միշտ անշէջ մնա.
Թող սերըս ուժ տա քու հոգուն,
Յար Ջան, բանիկ դնա:

Մի չէրմ համբուրը նըվէր տամ քեզ,
Ճամփա ընկիր, յար Ջան.
Թե Բշնամուն պինդ չպարկես—
Կվշտանամ այնժամ:

Երբ երկրիդ հավատարիմ,
Նրա սիրոյ վառված.
Զար Բշնամուն՝ նենդ օտարին
Տուր մահացու հարված:

Քո հպարհան վիրապարձին
Կապանեմ ես հպարտ,
Ճամփիդ վրա, իմ քաջ արծիվ,
Կփռեմ խինդ ու վարդ:

Գուսան Իգիր

ՌԱՆԱՅԻ ՃԱՄՓԻՆ

Ասի.—Լաօր բանակ եմ գընում,
Ել օրհնիր ճանապարհս, մայր,
Գնալ մեծ հաղթանակ եմ գընում,
Լավ պահիր սիրած յարս, մայր։
Ասավ.—Որդիս, բարով գընաս,
Վաշտով, գընդով շարով գընաս, այ որդի,
Հերսանկան վառքով դառնաս,
Էլի յարիդ արժանանաս, ջան որդի։

Ասի.—Ջս սիրով եմ ածել,
Մեր հայրենիքն ինձ է կանչել, մայր,
Հողըս պրախտ եմ ճանաչել,
Դրախտի մեջ եմ մեծացել, մայր։
Ասավ.—Ծաղիկ ճանապարհիդ,
Առաջիդ կանաչի քարը, այ որդի,
Ջեզ հետ էլ տար սիրած յարդ,
Մխանին ըընկնիցնք չարը, ջան որդի։

Ասի.—Մեր անպարտ բանակում
Ոխտել եմ, որ հերոս դառնամ, մայր։
Թող կոխարդի աշխատանքում
Յարս հերոսուհի դառնա, մայր։
Ասավ.—Երանի փափաղիդ,
Բարով հասնես նըպատակիդ, այ որդի,
Ծալյան, կըտպատեմ նամակիդ,
Որ լուր կըտա հաղթանակիդ, ջան որդի։

Գուսան Ծովյաց

ՀԵՐՈՍ ԵՒՆՈՒԿ

Մեր աչքերի լույսը դու ես,
Ով սիրելի հերոս բանակ,
Հայրենիքի հույսը դու ես,
Միշտ քաջարի հերոս բանակ։

Կարիճներիդ արյան պըղտոկ,
Հոխոռմբերդ հասու թըրով
Բերեցիր մեզ կյանք ապահով,
Մեր պանծալի հերոս բանակ։

Պատիատի պես կռուըդ ամուր,
Թուրըդ կըտրուկ, սիինդ սուր,
Թըշնամու դեմ կայծակ ու հուր,
Անպարտելի հերոս բանակ։

Սև թըշնամին երբեք հաղթեմ
Ու երկյուղից մնց է պղտեմ,
Հարթանոցըդ է շղշղտեմ,
Մեր քաջարի հերոս բանակ։

Ես Սերոն եմ ճերմակահեր,
Հայրենասեր հպարտ չահել,
Ինձ էլ տարիք շարքերը ձեր,
Իմ պաշտելի հերոս բանակ։

Դաւոյան Սերոբ

ԳԱՋ ԳԱՂԹԱՍՓՅԱՆ

Անուրջ ինձնամու պես դու հոգ ու կրակ,
Պանծալի գեներալ, քաջ Բաղրամյան,
Ազատասիրտ Մեծ Սասնոյ զավակ,
Պանծալի հայ գեներալ, քաջ Բաղրամյան:

Դու հայի զավակ ես, մեր վրեժը առնող,
Թշնամու չար ու խիստ սիրտը վառող,
Կեցցես ամեն օր հաղթանակ տանող,
Պանծալի հայ գեներալ, քաջ Բաղրամյան:

Թշնամուն շանթերդ ուղիղ կրակով,
Հերոսական կտրիճ քաջ բանակով,
Գնում ես առաջ կռվածակի թափով,
Պանծալի հայ գեներալ, քաջ Բաղրամյան:

Անուրջ քաղ լինի մատաղ քո կյանքին,
Արժանի ես երգում դու իմ զավքին,
Փառք ու պարծանք ես հերոս հայ ազգին,
Պանծալի հայ գեներալ, քաջ Բաղրամյան:

Խոսք՝ Սերոբի
Երաժշտ. Մ. Մրզոյանցի

ՀԵՐՈՍ ՆԵԼՍՈՆ

Մեծ հարգանքով ենք քեզ պատմում,
Երբեք երբեն ամեն դարում,
Ֆաշուեթյանով եմ զարմանում,
Հերոս Նելսոն, հայի զավակ։

Կայծակից առել շանթեցիր,
Պորտսմուտ կարիստա թափեցիր,
Անթիվ ֆրաշիսաններ չարտերցիր,
Տանել, սոլոտնոկ չըթողեցիր։

Աղյուծի պես հարձակվեցիր,
Գոզանների չախչախեցիր,
Ձուկ ու կրակ չընայեցիր,
Բազում նավեր խորտակեցիր։

Դու ես փառք ու պարծանքը մեր,
Սերտորեն երգը քեզ ձվեր,
Հիշատակիդ փառք եմ երգում,
Հերոս Նելսոն, հայի զավակ։

Խոսք՝ Սերոբի
Երաժշտ. Մ. Միրզոյանցի.

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՌԱԶԻ ՄԻՋԻՆ

Սովետական բազի միջին
Բուսել ես դու չինարի պես,
Ալ ու կարմիր բոլորներես,
Ոսկե ֆինջան աչեր ունես,
Աղեղնակերպ ունքեր ունես,
Ման ես գալիս կաքավի պես,
Մերդ ինչպես է ծնել քեզ,
Մարալ ու ջեյրան քեզի պես։ } 2

Բայց արա էշխիդ խապինեն,
Անպեն գոհար քարեր հանի,
Ջառ ու ադաս շորեր հանի,
Ջմբուխտ, սմսազ քարեր հանի,
Ոսկի, արծաթ ծաղեր հանի,
Սև սաթի պես խաղեր հանի,
Հազեր, կապեր ու զարդարվեր,
Ջեկա անհաման քեզի պես։ } 2

Աշուղ Շահեն պեղեցկատես,
Գովական սիրունըդ տեսար,
Մեջտ ծաղկած զարունըդ տեսար,
Ջմեռ չեկած՝ ձյունը տեսար,
Ամառ ու աշունը տեսար,
Գարնանով հոխշունը տեսար,
Աբևից պեղեցիկ չկա,
Աբևն էլ չեզամ քեզի պես։ } 2

Խոսք՝ Շահենի
Եղանակ՝ Մ. Սարգսյանի։

ՀԱՑԵՒ

Քարի ձեռքով պըտուղներիս
Համարն է միշտ մեզ, հայրիկ,
Անցկընում, մեծացընում,
Տաք արև է տալիս, հայրիկ։
Արի հայրիկ, բարով հայրիկ,
Կյանքըդ լինի պարով, հայրիկ։

Ուրախ սեզոն միշտ քոյ արած,
Որդիներիդ շուրջդ ժողված,
Քարի խոսքդ խրատուս պատած
Սըրտիս դուր է գալիս, հայրիկ։
Արի հայրիկ, բարով հայրիկ,
Կյանքըդ լինի պարով, հայրիկ։

Չամիկներդ քոջ են կըռվել,
Թըշնամուն ծունկի են բերել,
Պատիվըդ բարձր են պահել,
Հայրերի մեջ փոյլ ես, հայրիկ։
Արի հայրիկ, բարով հայրիկ,
Կյանքըդ լինի պարով, հայրիկ։

Դիմի՝ արեկ քեզ լըսեցի,
Ամեն խոսքդ կատարեցի,
Աքուր արդով ապրեցի
Սրտիդ ներքև, հայրիկ։
Արի հայրիկ, բարով հայրիկ,
Կյանքըդ լինի պարով, հայրիկ։

Գուսան Կիլիք

ԿՈՂՈՍՈՋԱՆԵՑ

(Պարերգ)

Կոխտոպի հոգիը սրտակոտրվ վարում է, (2)
Շաքթայտնով, սուս, ինչ սեռակ մաքուր ցանում է. (2)
Ընկերնե՛ր, կոխտոն ինչի նման է.—
Մաքուր սպրող, լավ աշխատող, մարդի նման է։ (2)

Կոխտոպի աչքերը արդեն հնձում են,
Հոդքը մարդիկ պատերի տակ նստած նրնջում են.
Ընկերնե՛ր, կոխտոն ինչի նման է.—
Մաքուր սպրող, լավ աշխատող, մարդի նման է։

Առատ է եղել բերքը այս տարի,
Պահեստները լցրել ենք ցորեն ու գարի.
Ընկերնե՛ր, կոխտոն ինչի նման է.—
Մաքուր սպրող, լավ աշխատող, մարդի նման է։

Գուսան Գրիգոր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՂԹԱՆԵՐԸ

Պետք գոռալ ամբողջ ձայնով
Հայաստանի աղջիկները,
Ծաղիկներ են մաքուր, անբիծ
Հայաստանի աղջիկները։

Աչքեր ունեն սև սաթի պես,
Ունքերը լեռ՝ կամարի պես,
Շարժուն են կաքավի պես
Հայաստանի աղջիկները։

Կոկետական մեր դաշտերում
Հերոսական գոյ են անում,
Ջուր են բերել քարէր անուն
Հայաստանի աղջիկները։

Գուսան Իգիր

ԿՈՂԸՍՏԵՂԸ

Մեկ տեղեր իմ իջոդիքը.
Շատ լավ բան է կոլեկտիվը,
կեցցե իրա ծրադիրը,
Ընտիր բան է կոլեկտիվը։

Քանի որ ես անհատ էի,
Չօր ու պիշիկ կըպատեի,
Էլի խելոք ու ապրատ էի.
Օդնական է կոլեկտիվը։

Երբ որ ես կոլեկտիվ մտա,
Կանոնավոր ապրուստ գըտա,
Տեսա, որ ինձ օգուտ կըտա,
Շատ սիրելի կոլեկտիվը։

Համկոնատով լաշն ու վատը,
Կոլեկտիվ են մոել շատը,
Վերացավ պիղի անհատը,
Համատարած կոլեկտիվը։

Ես Սայադն եմ սոսխանով,
Աշխատում եմ պերպատանով,
Հիմա պահ եմ ամեն բանով,
Թող միշտ կեցցե կոլեկտիվը։

Սայադ (Դուքյանցից)

ԿՈՒՅԱՄԻՋԻ ՄԱՅՐԻՆ

Մեկ ապրիլի էր շատ սիրուն,
Անձրև կաթկթեմ արտերուն,
Յարըս կոխեր արևն է,
Մեռնիմ նրա աչքերուն:

Պետի ասեմ էնար հետս,
Որ՝ չը ընկնեմ դարձից ետս,
Ես իմ յարին չեմ անցնի,
Թևիտ դարկեն արտոխս նետս:

Կոկոր ալգի աչքերը,
Ես իմ կամար ունքերը
Իրար էնպես են սազում,
Ինչպես հասած արտերը:

Տեսնինք՝ Ելում՝ ինչ կլան,
Չեզնի էն էլ բամբասեն,
«Ով ում կաւգե Թող ուզե,
Աշխարհի բանն էսպես է»:

Գուսան Ելում

ԽԵՂՁՈՒԹՅԱՆ ԵՐԳ

Այս երեկո մեր խրճիթը
Բացվել է նոր գարնան նըման,
Մանուշակի անուշ հոտով
Լըցվել է նոր գարնան նըման,
Ջահել ու ծեր աշխուժացել,
Ջուրվել են նոր գարնան նըման,
Ծաղիկները վարդաջըրով
Բացվել են նոր գարնան նըման։

Դե, երգիր, աշուղ,
Դամիրգիր, աշուղ։

Եկեք, խըմենք այս երեկո,
Առատության դուռը բաց է,
Լույս է լցել մեր սեղանին,
Մեծ լիության դուռը բաց է,
Արտաշատի գինին խըմենք,
Բերքառատության դուռը բաց է,
Էլ ու առատ մեր սեղանը
Զարդարվել է գարնան նըման։

Դե, երգիր, աշուղ,
Դամիրգիր, աշուղ։

Էլ այլ ազգին, բերեք հիմա
Մեզ պետք Հայաստանի,
Վերան շարած բաժակներով
Անուշ գինին Հայաստանի,
Փառք ասենք, խըմենք մենք կենացը
Հայի, Ջրերին Հայաստանի,
Մեր խանդավառ կյանքի ճամփան
Ծաղկել է նոր գարնան նըման։

Դե, երգիր, աշուղ,
Դամիրգիր, աշուղ։

Գևորգ Ասք

Պատանեցաւ երիկնատոհմն
Ընկերկնելով ամեն կատարելն,
Բացվել էր գիմք երիկնային

Ախ տեմ, քեզ
Լատելն տեմ, քեզ
Ի՞նչ, ի՞նչ տեմ
Գնալիկ յարքս

Երգում էր սրտի սերերը,
Սակն էլ չի պղցում ձեռքը,
Թռիում է շրխունդներից

Նորից տեմ, քեզ
Շարքը տեմ, քեզ
Ի՞նչ, ի՞նչ տեմ
Անուշիկ յարքս

Հայեսում գարդերը ծով է,
Գարձյալ նոսել յար կպավի,
Հնոս էլ չի խոսի, խրոսի է

Համբոյր տեմ, քեզ
Բալամ տեմ, քեզ
Ի՞նչ, ի՞նչ տեմ
Սերունդիկ յարքս

Գուսան Հայոսի

ՋՈՑԼՈՎԱԾՈՐ ՁՈՒՐՍ

Սարի ճամփով ալ ու ալվան, } 2
Յայլավորը չարխե-չարխան
Շուտպուռմ է պար բռնելու
Ծաղկած լանջին բարձր լեռան։

Պար պարող, քո պարիկ մնռնեմ,
Ֆռ սիրած դուլ սարիկ մնռնեմ,
Կաթնապրչուկի ճերմակ ջուլ
Հավացած չկդյարիկ մնռնեմ } 2

Հարել են ալ գարնան սարդ,
Բարձրանում են վեր նազե-նազ,
Իրիկնադեմ եղդ ասելով,
Տուն կդառնան խոտ վազե-վազ։

Շուտով ընթացող յարս,
Երեսին քրտնի ցող յարս,
Գիշերվա լուսնին չի ճար
Արեվով գնացող յարս։

Յայլավորը թնթև կուգա,
Իմ յարը հևի-հև կուգա,
Չամախներվ սեղ սարերին
Կաթը ձեռքին ներքև կուգա։

Տուն արի, Թաղանիդ զուրգան,
Հավասին՝ չեյրանիդ զուրգան,
Յարի համար սերն է քաշել,
Սարի կթվար Չանիդ զուրգան։

Գուսան Հավասի

ԱՋ ՄԻ ԾԱՂԻԿ ԿՈՒ ՌՈՒՐՄԱՆԴԸՐ ՉՈՒՆԻ

Աշուղ եմ էլ քա սև-սև աչերիդ,
էլ տեսուշ լեզվիդ, կեա-կեա ունքերիդ,
Մազիդ ու ամբար էլ երկար ծամերիդ.
Ոչ մի ծաղիկ քո բուրմունքը չունի,
Ոչ մի մայր քեզ պես դյուցազն չի ծընի։ } 2

Բեղանդըդ ալբյուր, ատամդ գարի է,
Աչքերդ մարմար, կարծես քի վարի է,
Քեզ առնողն բախտավոր մարդ է.
Ոչ մի ծաղիկ քո բուրմունքը չունի,
Ոչ մի մայր քեզ պես դյուցազն չի ծընի։

Քո մորը մատաղ՝ որ նա քեզ ծընեց,
Աշխարհիս միայն մի վերջի հանճարեց,
Աշուղ Աշոտին նա երգիչ պարգևեց.
Ոչ մի ծաղիկ քո բուրմունքը չունի,
Ոչ մի մայր քեզ պես դյուցազն չի ծընի։

Բանաստեղծ Ալեք

ՋՈՒԼԻ ՋՎԱՐԿԱՆ.

Իմ կյանք ու սեր սիրուն ապչիկ,
Սիրուն ապչիկ, ալման ծառիկ,
Ալման ծառիկ, տարի եղնիկ,
Սրի սեյրան, չոլի չեյրան,
Չոլի չեյրան, ես քեզ դուրբան.

Ձայնդ քաղցր, լեզուդ անուշ,
Լեզուդ անուշ, բաղամ ու նուշ,
Բաղամ ու նուշ, պես մեղրաթուշ.
Սրի սեյրան, չոլի չեյրան,
Չոլի չեյրան, ես քեզ դուրբան:

Համբառն եմ, քեզ խնդիր կանեմ,
Խնդիր կանեմ, կյանք տուր՝ ապրեմ,
Կյանք տուր՝ ապրեմ, որ չմեռնեմ.
Սրի սեյրան, չոլի չեյրան,
Չոլի չեյրան, ես քեզ դուրբան:

Գուսան Համբառ

ԱԱՎՏԱՆ ՇՈՒՐՋ

Առավոտյան արշալույսին,
Ձմեր, քնել տեսա երազով,
Երազում էլ էշխել երկը
Բարկր ձայնով, սիրե սազով,
Մոն կուզայիր, իմ պաոավական,
Անհոգ պրոխաոում վարելազով,
Ինձ որ տեսար, անհոգան յար,
Գնալի ինձ նկար վաղվե։

Ախ՝ արի,
Կարոտս առի,
Ծարավ եմ՝ ջուր,
Տա Սառնա Ծուռ,
Իմ անջնջելյար յար։

Ախ՝ հասկերս, սիրելս,
Ալ ես հասել ու պարպվելի.
Առավ՝ ալիլ ջանն, իմ հոգիս,
Բնդառած եմ մխիթարվելի.
Ախ՝ իմ Թաղան էլինար,
Ո՞ւր ես գնում պես հարվելի.
Աշուղ Տահին, քեզ եմ պալիս
Ես բլնդյալից՝ մայր Արտազ։

Ախ՝ արի...

Գաբրիել Տահին

ԳՈՅԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, ՆՈՅԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Ես քո խոլի հեյրանն եմ, հեյրանը,
Դուն ես մեր էս ոտրի մարալ ջեյրանը,
Թուլլ տուր լինեմ ես քո սիրած հեյրանը,
Նազիկ մեռնեմ, ինձ պյեր ես պատարկյուն,
Սերըդ երկնք ինձ չի տալիս պատար քուն

Քայլվածքըդ, նայվածքըդ,
Սիրտ է բացում հայացքըդ:

Սիրուդ համար շատ երկեր եմ հնարել,
Իմ քամոնչան սիրտ ճամփիդ եմ լարել,
Դարդիս պարման, ես քեզ յար եմ համարել,
Հուսում էի սիրտ վերջիս ճար կլաս,
Բայց ու բաղչից հիվանդիդ մեկ ճար կլաս:

Քայլվածքըդ, նայվածքըդ,
Սիրտ է բացում հայացքըդ:

Աշուղ Աշատ, սերը հիշտ էիր կարծում,
Հիմա սրտիդ մեծ-մեծ դարդեր ես բարձում,
Խեղճացել ես վատով սերի մեծ հարցում,
Սերը երկնք մարդու չի տալիս, լավ իմաց,
Քայց կըդարձնի կրակի չոր խորոված:

Քայլվածքըդ, նայվածքըդ,
Սիրտ է բացում հայացքըդ:

Գևորգ Աբոս

ԹՈՒԽ ՄԱՋՐԱՆԱՓ

Թուխ մայրերուդ պարտուն է պրկել մեր կայմերն կայտառ,
Շալշապատեմ է վառ պատիկներդ, լուռնամէկ երեսիդ խաղը,
Քո մէնի բերդն ու կառնեն պնծքիդ հպիտակն վազը.
Մխացն մեկ անգամ եմ տեսել խառն արտ,
Իմ անհամառ դյուզալի հետ խոտորմէ:
Ինչպես մարմանդ հով,
Թուխ աչքերդ ծով,
Մաղ ես անուշ, իմ ջնջուն,
Քո քամհարով:

Արեգակը նախանձած է էգ քո երեսիդ շողին,
Կալի մրմունջը պրկել է ականջիդ պճուռ օղին,
Հաղար էրնեկ, բյուր հաղար քերդի բերդ ծնողին.
Մխացն մեկ անգամ եմ տեսել խառն արտ,
Իմ անհամառ դյուզալի հետ խոտորմէ:
Ինչպես մարմանդ հով,
Թուխ աչքերդ ծով,
Մաղ ես անուշ, իմ ջնջուն,
Քո քամհարով:

Աշխատասեղին լուսատող երես առավոտյան պես հովիկ,
Աշուղներդ սազ են առած էշխ ու շախով քեզ կըզմեն,
Շահեն տեսամ մեկ դյուզալին, աչք ու ունքերդ ծոմին.
Մխացն մեկ անգամ եմ տեսել խառն արտ,
Իմ անհամառ դյուզալի հետ խոտորմէ:
Ինչպես մարմանդ հով,
Թուխ աչքերդ ծով,
Մաղ ես անուշ, իմ ջնջուն,
Քո քամհարով:

Գուսան Շահեն

ՋԵՓՅՈՒՌ

Ձնփյուռը փչեց իմ Հայաստանի
Միրտ ջահելիս խանձված երեսին,
Փչեց բուրմունք հասել հանդ-հանդաստանից,
Բերեց հոտառուց իմ վառ մեջլիսին:

Իմ Հայաստանի վառ սիրտներից
Մեկին սիրել եմ, վառվել հավ սերից:

Հայրենիքը մեկ, ծննդավայրը չոկ,
Հայաստանն էլ իմ ծննդավայրն է,
Ամեն մեկը մի մայր ունի չոկ-չոկ,
Երևանն էլ իմ հոգու մայրն է:

Իմ Հայաստանի վառ սիրտներից
Մեկին սիրել եմ, վառվել հավ սերից:

Ինձ կոթ է ավել յուր կախնատրյուրից,
Պահել, փայփայել, սնծացրել է ինձ,
Ես ինչ մոտանամ ամառ ու ձմեռս,
Բամանչան ձևոքիս երգիչ եմ դարձել:

Իմ Հայաստանի վառ սիրտներից
Մեկին սիրել եմ, վառվել հավ սերից:

Գևորգ Ալոյան

ՋԱՆԳԵԶՈՒՐ ԾՆՈՒՆԴ

Նրբից, յար ջանդ, հիշեցի ես ահ ուրքերըդ,
Ոնց մառանամ, քանի որ կա տանջող սերըդ,
Բաժակիս մեջ միշտ տեսնում եմ վառ պատկերըդ.
Հեգրանըդ եմ ես, իմ կյանքում քեզնով տարված,
Ջահել եմ ես, ինձ մի խելից սիրս հարված,
Դու ծպտիլաս Ջանդեզուրի բարի ծնունդ,
Հարյար տեսակ վարդերից ես տուել անուշդ։

Աղբիս մառիկ շատ բարի է տգնել մարդը,
Հոգիդ մատաղ՝ Ջանդեզուրն է ծննդավայրը,
Մեկ-մեկ երբեք, դուն իմ մեծ անուշ ձայնըդ.
Հեգրանըդ եմ ես, իմ կյանքում քեզնով տարված
Ջահել եմ ես, ինձ մի խելից սիրս հարված,
Դու ծպտիլաս Ջանդեզուրի բարի ծնունդ,
Հարյար տեսակ վարդերից ես տուել անուշդ։

Ինձ ասում են. «Աշուղ Աշուղ, յարըդ ուր է»։
Ասում եմ՝ հետս արտիս մեջն նա մի հուր է,
Թերթևանքը ուժեղ ծակող մի տուր խուր է.
Հեգրանըդ եմ ես, իմ կյանքում քեզնով տարված
Ջահել եմ ես, ինձ մի խելից սիրս հարված
Դու ծպտիլաս Ջանդեզուրի բարի ծնունդ,
Հարյար տեսակ վարդերից ես տուել անուշդ։

Գուսան Ածոտ

ԵՐԳՈՒԽ ԷԻ Ր

Իմ սիրուն ջան, ծով արտի մեջ
Տեսա սուզված երգում էիր,
Աշխատանքի հաւյտով տարված,
Խորասուզված երգում էիր.
Քո ակնհեր ճոխ մազերը
Սիրուն հյուսած երգում էիր,
Հասկը արևես տաք ու տանջուր
Ջեռքիդ բռնած երգում էիր:

Երգում էիր մեր հանդերում,
Հասկերի հետ խաղ էիր անում,
Մեղմիկ-մեղմիկ յար կանչելով,
Աղբյուրի պես կարկաչելով:

Ելա, տեսա, հերոս ադջիկ,
Հունձ ես անում մեր հանդերում,
Սերըդ հանդ ու արտերի պես
Ծավալում ու ծով է դառնում,
Հեմա կյանքը մեր երջանիկ
Հերոսական գործ է սիրում,
Անուշ ադջիկ, բլբուլի պես
Թևեր առած երգում էիր

Երգում էիր մեր հանդերում,
Հասկերի հետ խաղ էիր անում,
Մեղմիկ-մեղմիկ յար կանչելով,
Աղբյուրի պես կարկաչելով:

Ինչ եմ սիրում, ում եմ սիրում,
Վարդ ու մեխակ ինչխա է պետք,
Աչերուս երգը դու ես երգում,
Լայլայ սոխակ ինչխա է պետք,
Սիրուն ապչիկ, քեզ եմ սիրում,
Մարջան մանյակ ինչխա է պետք,
Աշուղ Աշոտի երազած
Հերու դարում երգում էիր:

Երգում էիր մեր հանդերում,
Հասիների հետ խոտ էիր ոչում,
Մեղմիկ-մեղմիկ քո կոնչերով,
Աղբյուրի պես կարկաչերով:

Գուսան Ալոս

ԵՍ ՔԵԶ ՍԻՐԱՀԱՐ

Անուշ բուրմունքով կոկոն բերանդ,
Աղջի ջան, աղջի, ես քո հևյրանդ,
Դու կարմիր վարդ ես, ես մի բլբուլ եմ,
Էդ սանամ դեմքիդ նոքար ու դուլ եմ։
Մայրդ բուրմունքով խաս վարդի ծառ,
Իսկ դու կոկոն վարդ, ես քեզ սիրահար։

Դու վառած ճրադ, ես՝ մի փարվանա,
Գլխովդ մոմ դամ, էշխի դիվանա,
Դու սարի մարալ, իսկ ես մի որսորդ,
Դուն ես ինձ խփել, ես ինչ եմ քեզ մոտ։
Մայրդ բուրմունքով խաս վարդի ծառ,
Իսկ դուն կոկոն վարդ, ես քեզ սիրահար։

Այս սիրտ ծովում դու մի ոսկե ձուկ,
Ուռկան եմ դյուս՝ չի ընկնում դիպուկ,
Հեյ, դու իմ հրեշտակ, ես ձեմ հետ եմ, ձեմ,
Հետդ խոսում եմ, բայց քեզ չեմ տեսնում։
Մայրդ բուրմունքով խաս վարդի ծառ,
Իսկ դուն կոկոն վարդ, ես քեզ սիրահար։

Աշուղ Աշոտիս դու մի ոսկե վազ,
Միշտ էրում ենք քեզ ես և քամանչաս,
Երգերս սիրով քեզ եմ նվիրել,
Ուզում եմ երգել, քեզ ու քեզ սիրել։
Մայրդ բուրմունքով խաս վարդի ծառ,
Իսկ դուն կոկոն վարդ, ես քեզ սիրահար։

Գուսան Ասո

ԵՍ ԷԼ ՉԳԱՂԵՄ

Ես էլ չգաղեմ, իմ նազելի,
Գոհականն ես դու,
Գովքիդ արժան ես դու.
Գոհունդ անուշ, ցավերով լի
Բալասանն ես դու,
Սուսան ամբուլ ես դու.
Ծաղիկ, որ կառեմ, էն մի տաղիկ,
Թագուհի վարդ ես,
Ոդջ պարմանի պարդ ես.
Բարեմասնքդդ անուշ անմահական,
Պաղվականն ես դու,
Եղեմականն ես դու: } 2

Ես մի սիրտառ սիրո հանճար,
Սայաթ-Նովի պես,
Իմ սերն է ծովի պես.
Կարծես սիրելի, անկեղծ ու բնավիր,
Սոնան ես դու,
Վարդով նման ես դու.
Թևերս հասուկ է նա սիրուհին,
Բայց դու չունես շատ,
Ու չեմ անել դանդատ.
Գիտեմ՝ աշուղիդ լավ հասկացար, } 2
Հոգերդան ես դու,
Հասուկ մուսան ես դու:

Ով որ չունի քեզ պես բարեկամ,
Չի լինի երբէք,
Եռանդն է շատ քիչ.
Մեռած սրտերից սառնութիւնը
Դուրս կը հանես դու,
Աշխուժ կը յանես դու.
Երբ որ յուսմ է լեղուդ անուշ.
Բառերդ անոյշ,
Կը յնծամ իմ հոգին.
Հատատատ հավատամ երբ ու սուրբ
Երդարան ես դու,
Հատուկ մուտան ես դու:

2

Գուսան Հավասի

ԵԳԱՐ

(Մուխամմադ)

Նորից տեսա քո պատկերը
Ու կանչեցի՝ բարով եկար,
Իմ հայրենի հովերի հետ
Ծաղկանոցը տարով եկար,
Գնահատ, որ էլ չես հեռանա,
Քո սիրտ երգի լարով եկար,
Դու ես իմ սրտի փոխարը,
Սիրտ էհանրարով եկար,
Ձեռքիդ ծաղիկ վընջեր կապած,
Վարդ ու նռնուջարով եկար:

Սպասել եմ երկար օրեր,
Իմ սիրելի, նազիդ մեռնեմ,
Քաղերըդ ցողն է համբուրել,
Յոպաթաթախ մազիդ մեռնեմ,
Ծաղըդ հանի, ուրախ երգիր,
Անուշ երգ ու սազիդ մեռնեմ,
Կարոտ սրտիս քարտմանդ գառած,
Երգ ու մուխամմազիդ մեռնեմ,
Աղբյուրների ջրերի պես
Անահատանդ սիրով եկար:

Աշուղ Աշոտ, մեր բաղերում
Փլավից ծաղկե հոտը յարիդ,
Ճամփեն բաց է, էլ չի տանի
Քար ու փշի հոտը յարիդ,
Գընա, մընա պիշեր-ցերեկ
Սրտով սիրած մոտը յարիդ,
Վարդերի մեջ բլբուլն երգի
Բարի առավոտը յարիդ,
Մեր բաղերի ծաղկահանդես,
Յոպաթաթախ ճամփով եկար:

Գուսան Սոս

ԳՑԱՋԱԼՍ ԵՄ ՄԻ, ԽՆՁ

Գյոգալս խոսալ է, խնձ հետ չի խոսում,
Գոնե չի նրևա՝ պատկերը տեսնեմ,
Բլբլալ լեզվից անուշ ձայնը չեմ լսում,
Գոնե չի նրևա՝ պատկերը տեսնեմ։
Գուրս արի մեզդան,
Սարերի սեզրան,
Ջամախքի գյոգալ ջան,
Ես քեզի հնչրան։

Շատ երանի նրան, սիրած յար չունի,
Անխիղճ յար կա, երբեք ինձ հետ չունի,
Լուռնակի պես քիչ-քիչ երևալ չունի,
Էրխով չի երևա՝ պատկերը տեսնեմ։
Գուրս արի մեզդան,
Սարերի սեզրան,
Ջամախքի գյոգալ ջան,
Ես քեզի հնչրան։

Շատ մի ասի, դիտես, վերջում սիրել կա.
Ախ՝ շատ մի սիրի, վերջում ատել կա,
Աշուղ Շահենի հետ քեզ պատահել կա,
Գյոգալ ջան, գուրս արի՝ պատկերդ տեսնեմ։
Գուրս արի մեզդան,
Սարերի սեզրան,
Ջամախքի գյոգալ ջան,
Ես քեզի հնչրան։

Գուսան Շահեն

ԳԱՐՈՒՆՆ ԵԿԱՎ

Գարունն եկավ վարդը շատով,
Բլբուլն եկավ անուշ ոտով,
Ես էլ հարսը երդ ու խոտով.

Գարունն եմ իմ լավիկ յարին,
Իմ անուշ կտքավիկ յարին,
Ա՛խ յարս, յարս լացը է, լալ,
Հապել է հրեղեն հալալ.
Երեսին ընկավ սիրտս հալավ } 2

Ինչպես կարմիր նռան բարին,
Քեզ ասա ասրին, սիրած յարին,
Ես չեմ երդի սեղն օտարին.

Գարունն եմ իմ լավիկ յարին...

Ով որ ինձ նրման երդիչ է,
Յարիս դռին պտրգյալ քիչ է,
Հավատն եմ, էլ ցավերս ինչ է.

Գարունն եմ իմ լավիկ յարին...

Գարուն Հավատ

ԳԱՐՈՒՆ

Հալվում ձյունը, բացվան քարեր,
Շատ սիրուն ես, անուշ գարուն,
Կանաչ, կարմիր հագան տարեր,
Շատ սիրուն ես, անուշ գարուն:

Վատ գարուն է բացվել նրին,
Հալվել ձյունը, բացվել տարեր,
Ծաղիկներով զարդարվել ձորեր,
Շատ սիրուն ես, կարմիր գարուն:

Հանդերի մեջ ուրախ, զվարթ,
Աշխատում են կին, աղջամարդ,
Աշխատողի սիրտն է վարդ,
Շատ սիրուն ես, վարդի գարուն:

Կանաչել են հանդն ու այգին,
Ալածում են գառն ու մաքին,
Բարի ախչուն ես ամենքին,
Շատ սիրուն ես, պայծառ գարուն:

Կալխոզական հանդերի մեջ,
Կանաչազարդ հանդերի մեջ,
Կյանքն է ուրախ սրտերի մեջ,
Շատ սիրուն ես, կարմիր գարուն:

Ասել է Շիրակը
Զայնադրված է դիակի վրա

ԱՍԼԻ ՑԱՌԱՆՑ

Աղջի, նըստաի կար արա,
Ինձի քեզի յար արա,
Բաղի էն քուչովը արի,
Ձեռքիըդ չարդաղ արա։
Ալի յարանս-յարանս,
Սալվի ջանանս-ջանանս։

Ձյուն ա եկել՝ հալել ա,
Ելցվել գյուղ՝ սառել ա,
Էդ էլոդու դեղ խոսքը
Ինձ մոմի պես վառել ա։
Ալի յարանս-յարանս,
Սալվի ջանանս-ջանանս։

Գառիկել էս կակուղ հողին,
Մուրատըս փորըս թողին.
Գարմիը գյուլլին գլխովի
Գեղ մարդու կուշտ ու կողին։
Ալի յարանս-յարանս,
Սալվի ջանանս-ջանանս։

Գլխա, ելի դեմի սար,
Սեր ու սիրդեն հետդ տար.
Քեզի էնտեղ գյուղը
Քալքի ըլնի գարբնդար։
Ալի յարանս-յարանս,
Սալվի ջանանս-ջանանս։

Երգել է Ե. Սարգսյանը
Ձայնագրված է գնակի վրա

ԱԼՄԱՍՏԸ ՇՈՂԱՒՈՒՄ Է

Ալմաստը շտաւմ է դլխիդ շաւի վըրա,
Թառխ մատիդըդ փըռվել են երեսիդ խաւի վըրա,
Երկու սիրտն ապաւէն ա քո կըրծքի յաւի վըրա,
Թառել են դըրախտ ծոցըդ, բաղ կըրծքիդ շաւի վըրա:

Աշխարհը եկել է, կուզե քեզ
Մեյր անի, սեյր անի,
Ձար չանի, սարի նըմնիկ ես,
Ինչպես հըպարտ չկըրանիկ:

Իմ յարը նաւակով լողում է գյոլի մեջ,
Մեկ անքաւում ծաղիկ է բուսել սիրուն չոլի մեջ,
Քա նըմանը չեմ տեսել, աշխարհի գոլի մեջ,
Շահենի սըրտի պյոռալ, իմ սըրտի խաւի վըրա:

Աշխարհը եկել է, կուզե քեզ
Մեյր անի, սեյր անի,
Ձար չանի, սարի նըմնիկ ես,
Ինչպես հըպարտ չկըրանիկ:

Գաւառի Շահեն

ԱՀԲ ԵՒ ԳԱՅԼ.

Աչք եմ պլել, յաղթ, քո ճամփին,
Գողտուն բոյդիք, ինչու պաս,
Ախորիկ պոռնա էգ քո պլին
Ու շուրթերին համբոյր ուռս:

Քո բոյդին է կարմիր պլնին,
Վերտպարթիք, կըխմա,
Մատաղ եմ ես էգ քո ջանին,
Անտրտ կուլիր՝ չընկնես:

Նար կրծիրից մեր հարսնդին,
Վերտպարթիք, կրսա,
Մատաղ եմ ես էգ քո ջանին,
Անտրտ կուլիր՝ չընկնես:

Գուռառի Սհոս

ԱՀԱՄԱՐ ԼԵՋԱՒԿԱՑ

Ա՛լ սիրտն էլաւ սրտի,
Ա՛խխեար ի տունէ լեռնէդ,
Դու նման ես կարմիր վարդի,
Վատցատիր ի տունէ լեռնէդ: }2

Ալ ար լեռնէդ խոց պընայ,
Լոյս խոտդիր, անբուն ճնայ,
Կոխի սիրդն ի մեղրով շինած
Կամ՝ շաքեր ի տունէ լեռնէդ: }2

Ալ չկեռս խոխ պինի,
Լեռնէդ արբեցող կելնի,
Քեզ հետ պրոյտ պաղ չի լինի,
Շուտ կըգալի տունէ լեռնէդ: }2

Հալատացի սէր մոռցող պահէ,
Բանիմ խոստով սիրտը շահէ,
Հիւանդին կեանք տուող խնամէ,
Քեզ ու ձոր ի տունէ լեռնէդ: }2

Գեղամ Հալեան

Ա Ն Ն Մ Ա Ն Ե Ղ Ա Ն Կ

Ջո վաս անտքալ է պարտաբլած լառէն,
Ջարդերտալ պատված, հղնիկ սարեքէ,
Մէրս կրտակով մատաբ իմ հոգէն,
Մեր գալ համոզելն անձամբ փեքէ։

Գնելն ես հոգիս, նայելն աղջկէդ,
Լառվա անդ սարերդ անձամբ հղնիկդ։

Ջավալ ապրյուրից ես չաբ եմ խմած,
Որ ասես արտիզ խորքից է բխած,
Ջո քնքուշ ձայնը հոգիս է լցրած,
Անուշ մսրատդ ես իմ չահել պատած։

Գնելն ես հոգիս, նայելն աղջկէդ,
Լառվա անդ սարերդ անձամբ հղնիկդ։

Գառան Սարգիսը իր երկրի ծոցած,
Իր սերն է դրել Լառվա սարերած,
Ջո վարդագույն արևն գարուն է բերած,
Բարեմաղթել համար մեր շեն աշխարհին։

Գնելն ես հոգիս, նայելն աղջկէդ,
Լառվա անդ սարերդ անձամբ հղնիկդ։

Գառան՝ Ս. Զահարյան.

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ՀԻՆ ԵՐԳԵՐ

ՏԱՂ ԱՒՐԲԱԽՕՒՏՕՒԹԱՆ

Երաւեր ի մէջբս,
Հարբ և եղբայրք
Եւ յայլ բարեկամբ:
Գոհանամբ կացանիլ,
Որ ունիմբ սեղան,
Եւ զաւբ շեն կինայբ:
Ինդրեմբ որ ոչոբ,
Բան զամենայն օր,
Շատ ուրախանայբ:

Թառերըն չինի,
կարմիր պինի
Չեզ անուշ լինի: } 2

Առն կարասիս,
Տակառապետին
Գնաւ իմաց տուբ.
կարասներըն բայց,
Է'կ խառար բեր մեզ
Եւ ուրախացուբ:
Ոչոբմէն տուր,
Շուշեքը լոյ բեր,
Թառ տուբ խմացուբ:

Թառերըն չինի
կարմիր պինի
Չեզ անուշ լինի: } 2

Դատապարտել է,
Փեղքերս է հատյալ
Այսօր խիստ ապեկ։
Մեղանքս լցյալ
Մխրճեր և ծափիկ,
Ջինն վեր քաղիք։
Առա՛ հով կերիք,
Սրտով խմիցիք,
Ուրախ ծլծատիք։

Թասերըն չինի,
Կարմիր պինի
Թող անուշ լինի։ } 2

Ասա՛ ով սրտի
Քեն ունի, հանի,
Հաշտութեամբ մնա.
Իսկ մարդը այն է,
Որպես եկեալ է,
Էլ այնպես գնա։
Շատ մաղեն համով,
Գինին է զովով,
Թող անուշ արիք։

Թասերըն չինի,
Կարմիր պինի
Թող անուշ լինի։ } 2

Մենակ մի ուսիք,
Իսկ բաժանիցիք,
Համատար շարիք։

Տաղերըն կանչիք,
Սապերըն ածիք,
Ծաղիկ ալիք, պարիք։
Է՞ր չիք խնդալիք,
Այսօր ուրախ մինք
Լալ պինդ տարին։

Թառերըն չինիք,
Կարմիր պինդ
Թող անուշ լինի։ } 2

Դալար խաղող,
Հավու քաղաղներ,
Աշխատած պտղին
Ես մինչխաուին
Տխուր և պառկ
Մարդ չըկնի խաղըն։
Թառերըն շարած
Ողջ ասկնջած
Արմատն է օրհնած։

Թառերըն չինիք,
Կարմիր պինիք
Թող անուշ լինի։ } 2

Գուսան-ազգերգու Նաղաս-Հովճաբաճ

ՔՐԱՑՑԱՒՈՑ ԹՈՒՋԱԼԻՆԵՑԵԼՈՑ

Ձոյառ ունդքեր կիսալուծ կամաց,
Աչքերըն վառ շամոյ պատաց,
Կասկեր են մոլորուած քոյրաց
Վրացուհոյ դարպէնեըդեն

Մինչեւ նոտեր առյոյ, պատոյ,
Լեղուն քաղցըր, խոսքըն հասոյ,
Գինի խմեն ոսկի ջամոյ
Վրացուհոյ դարպէնեըդեն

Ցորեկը երես՝ նոհոն վարդի,
Ինչպես ծոյիկ ծոյկատաքդի,
Ուշ ու խելք կու տանեն մարդի
Վրացուհոյ դարպէնեըդեն

Գալեմ պարիլ ուրախական,
Թիֆլիս քաղաքըն պատիւական,
Հուժ պեղոյիկ են սիրուհոյն
Վրացուհոյ դարպէնեըդեն

Ես Նաղաշն եմ, մեղայ ծոյլ եմ,
Նոցա սիրուիըն պիտոյ եմ,
Ծառայ չեմ թե ինչպես դոյիմ
Վրացուհոյ դարպէնեըդեն

Նաղաս-Հոյճապան

ԳԱՐԵՒ ՎԱՌԻՆ ՋԱՐԵՒԻՄ

Գարնէ վառ ջան իմ՝ յոյժ քի զաւրուն իմ,
առաս ինձ անուշ.
Ագռաւաւոնք անիմ, շատ հարուստ հանիմ,
յոյժ պարեզ առնիմ,
Ասէր. «Ջնցրուն իմ», ինձ քի սեղ անիմ,
յար, մրմնիկ անիմ.
Մուռ բաղչեն նստիմ, քեզ գալիս առնիմ,
յար խելիմատիմ։

Մանիշակ գառաս, սէրուշակ փրառաս,
հեցրուն վախտ է,
Եվ նարնջենին չուրն, վառ հառնինք գալն,
ջնցրուն վախտ է.
Բլբուլն վարդին վարդին ու վարդն բաղչեն,
սեցրուն վախտ է.
Մուռ բաղչեն նստիմ, քեզ գալիս առնիմ,
յար խելիմատիմ։

Շուտ գանք հանդամանք, երկնային նամանք
թառալն թացվիլ է.
Ամպ իջնչինք հանդիմ, լալեքեն առնիմ,
վարդն բացվիլ է.
Սառան սրնգուիմ, գարնէ բլբուլիմ
բաղչեն լցվիլ է.
Մուռ բաղչեն նստիմ, քեզ գալիս առնիմ,
յար խելիմատիմ։

Պատմական շինած, նրման նմանած
Լեզու պիտարին.
Յայր աշխարն պընաց՝ ժողովրդ մընաց
վրա մոռացարին.
Բարին պարծանած, բերանն բնած
մարթի աչքարին.
Մինա բարին նայով, բեկ պակիս տայով,
յայր խրիմատով:

Հարել իս տալա, Թուքս պար ու խաս՝
պարտատ բանին.
Ձեռդ աննի Թաս, ըզնիս ինձ տաս՝
պարդան իմ քանին.
Թաք պա. բարին պաս, անիս ժանիմա
քա. Սայաթ-Նովին.
Մինա բարին նայով, բեկ պակիս տայով,
յայր խրիմատով:

Սայար-Նովա

ԳԱՄԱԶԱ

Ամեն սարի մեջըն գոլած գուն թամամ գաներ խա,
քամանչա.
Նաքաղ մարթ քիզ չի կնա տեսնի, գուն նըբա
պատո խա, քամանչա.
Վատա արա՝ էլ լավ օրերուն՝ էդիլըն հասնի խա,
քամանչա.
Վիզ ընձնիլ ով կանա խըլի, աշուղի բանն խա,
քամանչա.

Անդամըդ էրծաթին պիտի, ըզուխըդ ջավահիր քարած,
Գաւթըդ շլըմայնին պիտի, փուրըդ ատպասով
նախշ արած,
Սիմըդ օսկին քաշած պիտի, էրկաթըդ մանջաղա արած,
Օչ ով պիտինըդ չի՛ պիդի՝ լավ ու ալմաստ խա,
քամանչա.

Ճխպաւորդ փորդնած պիտի, քանը ունենա
հազար տանգալ.
Ձարըդ առջի կուգին պիտի, փուբ գուն խոսի
քաղցը հանգալ.
Շատին գարթուն կու լուսցընի, շատին
կու քընացնի գանգալ՝
Անուշահամ պինով լիքըն գուն օսկի թաս խա,
քամանչա.

Աճապարեց երկու կինն էլ, առանց չարչի գործս գաղթս,
Դու մեծերիս ալիլնաւոյն, պարոյր վախճան
բարիս գաղթս.
Ձեր վեր գաղթս գնչկաւոյն, քաղցրեր գող ու
սուրս գաղթս.
Բալաքեղ գարունքը շատուց՝ մինչեւ հիմա էլ,
քամանչա։

Շատ սրեցաւ սիրտս երբ լսեցի ես, որ կըտրեր
հիվանդի գործը,
Ձեր քաղցրեր ձայնըդ վէր կանգնա, բայ կուլի
հիւրերդ խաղալը
Առանին էս լիքիմատն արա, ասին. — «Ախպէր քու
աճուրդն»,
Գանի տող է Սայաթ-Նովեն, շատ բան կու տեսնէս,
քամանչա։

Սայաթ-Նովա

ՈՒՍՑԻՆ ԳՈՒԳԱՍ ԳԱՐՆԱՆ ԸՆԴԱՌՈՒ

Ոտամի գաւքան գարնէ բըլռտուլ,
Գու մի՛ լաց ու, յես իմ լալու,
Գու վարդի պրտըն, յես պուլպուլըն,
Գու մի՛ լաց ու, յես իմ լալու

Արի՛, բըլռտուլ խոսի՛ տատըն,
Օխնըլի քու էկած ատըն,
Որ վարդին էրնց, ինձ իմ յարը,
Գու մի՛ լաց ու, յես իմ լալու

Մանն իմ գալի պիդարի հետ,
Վառնց գարնէ բըլռտուլ խոսի հետ,
Գու վարդի հետ, յես յարի հետ,
Գու մի՛ լաց ու, յես իմ լալու

Սալքուն նըմանը կանոնչ իմ,
Ես, խոսի, ձայնիդ ճանոնչիմ,
Գու վարդի կանչէ, յես յար կանչիմ,
Գու մի՛ լացի ու, յես իմ լալու

Դարիս բըլռտուլ՝ ձայնդի մալում,
Յես ու գուն էրկինք մի հալում.
Սայաթ-Նովեն ասաց՝ գալում,
Գու մի՛ լաց ու, յես իմ լալու

Սայաթ-Նովա

ՁՆՍ ԱՍՈՒՄ ԹԵ ԼԱՒՁ ՆՍ ԷԼԻ

Չ'կա տուժ, մի լայ կա էլի,
Բարով տեսա, իմ սիրելիան,
Վարդի նըման բայց կա էլի
Ծաղիկով,
Ծաղիկով.
Բարով տեսա իմ սիրելիան (2)

Արի՛ մի գարդըս իմացի,
Էշխանեմով համան իմ լացի,
Օրըս էտպես անց է կացի
Դարդիով,
Դարդիով.
Բարով տեսա իմ սիրելիան

Ձեռ կու հագնես ոսկի մատան,
Տեսնողին կու շինես ապուշ-մատ.
Գոշէ պիտի լայ ու ասի
Շատիով,
Շատիով.
Բարով տեսա իմ սիրելիան

Ձեռ քեզ պահի խոպի ձեռքը,
Շամանիներդ խաղի ձեռքը,
Մեն կա պահի բայի ձեռքը
Յարիով,
Յարիով.
Բարով տեսա իմ սիրելիան

Սայար-նովեն վուրդ պընչանա,
Սչխիրըդ օսկի պընչանա.
Գուշտանդ լիզուն ճընչանա
Չարիով,
Չարիով.
Բարով տեսա իմ սիրելիան

Սայար-նով

ՅԻՍ ԴՈՒՔ ԳԻՄԵԼՔՆ ՉԻՄ ԳԻՊԻ

Յիս քու գիմեթըն չիմ գիպի,
Չսվահիլ քարին նըմանե իս.
Տեսողին Մէջըտեմ կու չինիս,
Էհյլե պիտարի նըմանե իս (2)

Աշխարհումըս իմըս գանե իս,
Բեմաւըլոթ իս, մաւըլոթ չունիս,
Պաշնեըլոթ նարոթ ունիս,
Գանդ ու շաքարի նըմանե իս (2)

Դարդ պիտի՝ թարխիդ ասի,—
Ախանքըդ յարոթ ալմաս է,
Ոտնդըդ փռանդի ատլաս է,
Չար գալամքարի նըմանե իս

Մտիքըդ նըմանե ռահանի,
Գուն ուրիշ խիալ մի անի,
Ոտհմ տես, հոգիս մի հանի,
Մաւըլոթով յարի նըմանե իս

Վո՞նց գիմանամ էհչոի չարեն,
Աչկեմես կոթաւմ է սրեն.
Սոյոթ-Նովա, նարդու յարեն
Գընած նոքարի նըմանե իս

Սայար-Նովա

ՄԵՂՔԱՈՒՏ ՊԱՏՍ ԱՄՊԱՅԻ ՁԱՐՍ

Մեղքաւոի պէս կարօտ յոգւոյ,
Ինչէ՞ Ջան, ճառ իմ պոլի, յոնա, յոնա.
Երկնցաւ յուսն իմ Քրիստոսէն,
Ազնի պէս այնի՛ ե՛ լոլի, յոնա, յոնա, յոնա, յոնա:

Բլբուլի նման յոգի եմ,
Աչիկըս ամպով ծածկի եմ, յոնա, յոնա.
Երեսիս հեղանոգի եմ —
Զառկած իմ պըժար հալի, յոնա, յոնա, յոնա, յոնա:

Երեսիս պարի եմ յիդիդ,
Հալիճա, մաշկիճա քիմիդ, յոնա. յոնա,
Ծոհի պէս, մէ խոսի մնդիդ.
Քեռաբոլոմ, ձէն իմ ասի յոնա, յոնա, յոնա, յոնա:

Երեսաս իմ, կանչաս իմ՝ ամէն,
Ծաղկէ բոյ, ուռքիրքէ փամուն, յոնա, յոնա.
Աշխարհս մէկէն քեզ նըմուն
Չիմ տեսած՝ ճոն իմ պոլի յոնա, յոնա, յոնա, յոնա:

Ամառուընկ բոյց պրուծ հովին,
Կարմիր վարդ, ծաղիկ հաւասին, յոնա, յոնա.
Շատ մի լացցնի Սայաթ-Նովին՝
Աչիկըս, կրակըծալէ յոնա, յոնա, յոնա, յոնա:

Սայաթ-Նովա

ՄԵՔ ԽՈՍԱՆ ՈՒՆԵՒՄ

Մեր խոսակ ունիմ ելիմատով, անդամ արու,
ով աչկի լուս.
Ամբուսմբա ինիխտար ունիմ, քու տնարն բարով,
աչկի լուս,
Ազար քիզ ինչ դիր իմ արի՝ կինուսմ իս խրով,
աչկի լուս.
Աշխարքս աշխարով կըշուցայ, իս քիզանից ով,
աչկի լուս:

Մարդիմ օչ ով յար չէ սիրի, էս ի՞նչ արիր,
էս ի՞նչ բան ա.
Էշխանիդ ջանուն իմ էլի, ման իմ պալի
յանա-յանա.
Էս պարդին օչ ով չըքաշի, վոր մե պանդին
չի պիմանա,
Ախպարս լուրի պես խոսիցիր, էշխիդ կըբակով,
աչկի լուս:

Բանիքըս պաշման չինանիք, յարիրուն ի՞նչպես
պատ անիմ.
Անցկացած օրըս չիմ սիանում, քանի պուղի վոր
պատ անիմ.
Ասալած վրիս, խիստ պըժվար է, պըլուխըս ինչպես
պուս տանիմ.
Յես մե վուրքըր նալի նըմանի, քու էշխըն է՝ ծալ,
աչկի լուս:

Գնում եմ բերանը բաց անեմ, դուքդել տամ
Քաղեմեմ պես.
Տաս տալի է ման իմ գալես վատվշտի
շաղեմեմ պես.
Օխտըն տալի էլ ման գուբում տալըն ձեռես
Ղաղեմեմ պես,
Բուքթա Շահամոմամբս գուն խա, էլ չունիմ օշ ալ,
աչկի լաս:

Թեզուզ հագար գալի ունենամ, չես սըրտամբս
աճ չիմ տալ,
Իմ հաբքին հնդկեմըն գուն խա, չես էլ ուրիշ
Շահ չիմ տալ.
Սայաթ-Նովեն ասաց. գնում, չես էն մահին
մահ չիմ տալ.
Հենչաք ալի՝ գուն վերես լաս՝ մոլեպ, շող տալով,
աչկի լաս

Սայաթ-Նովա

ՋԵՆԸՊ ԳԱԳԱՅԸՐ ՈՒԵՒՍ

Ձևնըպ քաղցըր ասնիս, լամզով կու խառնիս,
Նա պահի չկոպ, ասմն որ ծառս կա, գոռալ,
Մեչկըպ Չեյրանի է, առնըպ շաքարկ,
Փառնըքառասնանն էկած խորթս կա, գոռալ։

Ղառաշ ասիմ՝ շուրեկին է, կու մաշվի,
Սարկ ասիմ՝ ախըպ մի օր կու տաշվի,
Չեյրան ասիմ՝ շատ մարդ քիզնից կու յաշվի,
Բան մը՞նց Թարխի անիմ՝ մարս կա, գոռալ։

Թև մանուշակ ասիմ՝ սարեմեն կաչին,
Թև ջամպեր ասիմ՝ քարեմեն կաչին,
Թև մազը լաչին ասիմ՝ սարեմեն կաչին,
Աչնպագի նըման վարս կա, գոռալ։

Գնալիս Թև համաշա պըրանըպ գամ ախա՝
Աչկերըպ կարմիր վարթ, նազ բայտրած ախա,
Լիզուդ՝ պըրինչ ունիս, ձևըպ պուլպուլ Թռախա.
Ծամեմեն գաս էկած՝ պարս կա, գոռալ։

Սկրա սիրմըպ սըրտիս մեչըն ցանեցիր.
Նազ ու գոմզոմ, յար, իմ հոգիս հանեցիր,
Էս քու Սայաթ-Նովեն գոռ սըպանեցիր,
Գըլխիդ էկած գործն ատա չկա, գոռալ։

Սայաթ-Նովա

ԹԱՌԱՄ ԱՇԽԱՐՀ ԱՐԱՒԱԾ ԳԼՈՒԽՑ ԻՆԻՆ.

Թառամած աշխարհ արտասուս էիս՝ չոլվարի հարսն,
նազանի.
Զառանց քու պիտի սիրտս՝ դուն պիտի գիտնայիր քաւշ,
նազանի.
Թե խամ հարթիս, թե պար հարթիս, ուս չինիս դուխաւշ,
նազանի.
Ինդա համա քու սեւոտին սուրմ է. վայշ, վայշ,
նազանի.

Դուն պատմական չտվտիր ես, է՛նիկ քու
սանտին էլ.
Ով կու գիմնի՝ ան չի քաշի, վիզ քու
կոբցընտին էլ.
Անուս, վար շուռալ մնիլ է, ետդին քու
ծընտին էլ.
Ասիլ էր, մնիկ էլ էր ընկի քիլի պես նազաշ,
նազանի

Դուն էն գըլխին չուհարըտար ես, վըրիդ պարնըշան է
քաշած.
Դառամատիդ թիլի մնչըն մը շալա մարջան է
քաշած.
Աչկիրըդ օսկի վիրայա, չաքխանին վընջան է
քաշած.
Թերթերուկըդ՝ նեղ ու նազատր, սուր պատմիրըդաշ,
նազանի

Էրնալէդ, փարահաւ ասիմ, նըմանն է շաւս ու
դամարին.
Բարակ մեչկիկ թիլման շալըն նըմանն է օսկե
քամարին.
Վալամըն ձեռին չէ կանդնում, մաթ շինեցիր
նազըշքարին,
Յիմ նըստում իս, թաւթի պուշ իս, յիմ կանդնում իմ՝
ուշ, նազանին.

Յիս էն Սայաթ-Նովային չիմ, վուր ամէն վըրա
հիմնանամ,
Ամար մըդիդ ինչ իս կամում, ըրտնէ մե խաբար
իմանամ:
Դուն կըտաւ, հագուծըդ՝ կըտաւ, վուր մե կըտաւին
դիմանամ,
Հընդու պալամքարու վըրին ծածկիլ իս մարմաշ,
նազանին:

Սայաթ-Նովա

ԴՈՒՆ ԷՆ ԳԼԽԱՆԸՆ

Դուն էն պըլխանն իմաստուն իս, խելքըդ հիմարին
տալ մի անի.
Էրեսպատմըն տեսած հիդ միտի մե հետաբ մի անի.
Յիս խոմ էն պըլխին էրած իմ, նուբ մնիանց քաքար
մի անի,
Թե մատը պիդիմ բերպարիլ իս, ուրիշին տարար
մի անի:

Ձկա քիզ պես հուքմի հետիմ՝ դուն Ծատամի Զալ
Թաղալուր,
Անկըդ տակերսումըն գալած, համ դուն իս գողալ
Թաղալուր,
Թե էսանց էլ ուշ ունենամ՝ դըլուխս արա տալ
Թաղալուր,
Մըտիկ արա քու տոխծոպին, նահախ ոխդ գաղալ
մի անի:

Յարալուն հետիմն էնգուր գուզի՝ գիդ տալս է,
գոմ տալս չէ.
Քանի գուդի արբաք էլի, գուլըն ապին գոմ
տալս չէ:
Դու քու սիրտըն խոտակ պահի, յարի խոսիըն
ասլտալս չէ.
Ամառուծու տերն կանչոդի պես պրծնիմեզ Ջուզալ
մի անի:

Ամեն մարդ չի կանա խրճի իմ ջուրըն՝ ասիշ
ջըրին է,
Ամեն մարդ չի կանա կարդա իմ գիրըն՝ ասիշ
գըրին է.
Քառնխաբա ավատ չիմանաս՝ քարտամբ է, քար
ա կըրին է.
Անցավի պես առանց ցամքիլ, գոն շուտով խարտար
մի անիր

Քանի գոն գալն տանե, ծուխիեն ավատ
չի պակսի,
Թղատ ըլիս, Թեղատ չըլիս՝ մեջխանեքուն տատ
չի պակսի.
Թե կա պակսիս քեզ կա պակսիս, աշխատըխա մե՝
մատ չի պակսի,
Սայաթ-Նովա գերեզմանըն Հինդ, Հարուց, Մրար
մի անիր:

Սայար-Նովա

ԲԼԻԹՈՒՆԻ ՀԻՊ.

Բլիթուն հոպ քաց խա էլե
Վարթի ցըմհան քաց խա էլե,
Վարթաձըրով թաց խա էլե,
Թաց խա էլե.
Ձկա քիզի նաման, չկա քիզի նաման.

Քիզ նաման, քիզ նաման,
Դուն խա աննըմանս:

Սիրուհուն թինդ էլաւ տըքաւ,
Մաղիք ունիս սիմ ու շարքաւ,
Քիզ տաղ գուքա գուշլու գարքաւ,
Ղուշլու գարքաւ.
Ձկա քիզի նաման, չկա քիզի նաման.

Քիզ նաման, քիզ նաման,
Դուն խա աննըմանս:

Էրևըդ է շամս ու գամաւ,
Ձանըս գուս գուքա քիզ ամաւ,
Մեչկիդ ունիս օսկե քամաւ,
Օսկե քամաւ.
Ձկա քիզի նաման, չկա քիզի նաման.

Քիզ նաման, քիզ նաման,
Դուն խա աննըմանս:

Հաքիդ զարըն ալ խա արի,
Բլբուլի հիդ լալ խա արի,
Բարկ էրեսիդ խալ խա արի,
Ծալ խա արի.
Ջիկա քիզի նման, չիկա քիզի նման,

Քիզ նման, քիզ նման,
Գնաս խա անդրման:

Գարդըս ասիմ՝ կուլան տարիր.
Էս ի՞նչ բան էր, վուր գնաց արիր,
Սայաթ-Նովային չունան արիր,
Չունան արիր.
Ջիկա քիզի նման, չիկա քիզի նման,

Քիզ նման, քիզ նման,
Գնաս խա անդրման:

Սայաթ-Նովա

ԵՐԲ ՀՈՎՄՈՎ ԴՈՒԼՑՈՒՂ Ա.ՐԱ.

Ակն համով դէպ ուրս, խոլիկ նոքաբ,
Սայաթ-Նովա.
Ամէն մարդ չի կանա ճանչի շահով շէքաբ,
Սայաթ-Նովա.
Ով քիմի լիկն պարքիմի, դուն ման շարքաբ,
Սայաթ-Նովա.
Դառան արեն շաղկա չէիտաքին, չէիրիքին քար,
Սայաթ-Նովա:

Թեզադաք պէտրատանդըն պահ ատա՝ ձեծով չի խըրատվի
խելքըն,
Խոչըտա անձնին չը դուս էհա անոախտի էն չար
պելքըն.
Ինչտաքըն՝ ատել չի դուռա, քարով չի սխտատվի
սելքըն.
Ջառաքը վերատըն չի պէրըտած ատնոտան, դուրըտար
Սայաթ-Նովա

Վաւեր սիրէ հատանիլ, վաւեր սիրէլն սուր, վաւեր սիրէ
սուրեան խոտ է ըլաւ.
Վաւեր սիրէ ժամ, վաւեր սիրէ պատարագ, վաւեր սիրէ
սիրեալ սուտ է ըլաւ.
Թէ վաւեր հոգուս կամքն իս սիրաս, մարմինդ
բնդամաղ է ըլաւ.
Վաւեր մի դարձիր կուռ դիմանաս, դուն Չըրատար
Սայեթ-Նովա:

ԱՌԱՆՑ ՔԵԶ ԻՆՉ ԿՈՂԻՄ

Առանց քեզ ինչ կոնիմ ապրանքըն ու ապրըն,
Ձևռնեամ վեր կոծիմ չանգլըըն մեամեկ.
Չաշնքն ալչկ ու. մխակըս իրար շարվեցիր,
Փանամա կու հլուացնիմ հանդըըն մեամեկ:

Մե գառաղնըն էրկու գալին ինչ անե,
Մե հաքսըըն էրկու ալին ինչ անե,
Մե բաղմանչին էրկու բալին ինչ անե,
Փեղմանդ գառդ Թաղա ալնդըըն մեամեկ:

Դառիկ ին ասի վեր առաքար գալըըն.
«Բաղ չինանցի, մարքին քաղից վարըըն».
Չասինն յես քաշեցի, ասինն յարըըն.
Բաղխինն էկավ մեզ էս բանդըըն մեամեկ:

Առանց քեզ ինչ կոնիմ ալխարկս մալըն.
Չեմ անե քաղաքըն, չեմ անե գալըն.
Ցու հաքնիմ մարդկին, կու հաքնիմ չալըն.
Կերթամ ու մանր գործիմ վանքըըն մեամեկ:

Բլբիմ մե մարդ առավ գա, վար ինձ խրատե.
Գոզալ, քու էշխանին սիրտըս ապառե.
Առանց քեզ ինչ կոնիմ ինձ ամուսնությունն շատ է՝
Էս քու, Սայաթ-Նովա, բանդըըն մեամեկ:

Սայար. Նովա

ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱԽ ՋՈՒՄ ԿԱՇԻ

Աշխատասեր ձեռք չեմ քաշի, քանի վառ ջան կա
ինձ տակա.
Անտարակույս չըլրտով լինքըն օսկի վընջան կա
ինձ տակա.
Ջրաղաց, վերես շրջած անիս՝ գարեդ վրըտան կա
ինձ տակա.
Աստղ իմացի, էնոնց տակն՝ առվեդան ու խոտն կա
ինձ տակա

Ինչքեղ ասելս չինամի պես, ասողդեղ վրըտանդի
տակա է,
Լիսեռդ շարքա, պռոշդեղ գանդ, ակռեքեղ մարդքեմ
պես է,
Օսկու վեչքն վընա տրած աշխիդեղ ակնակուտ
քեռա է,
Պատմականդ անգին չամաչիք, լավ բաղեշխան կա
ինձ տակա

Քեռ էս գործին վրեդ պիտանում՝ մոքում սեքս ա
ջանիմ գործ,
Ախտաստանքեդ սրին չինոցիք, խիղճդա գերևս ա
տարած.
Նստած կա ճամբի մեջքն, ընտրեդեղ վարքով
չամփարած։
Վերես շատ գամ բերիս պես՝ սիրով ուզում կա
ինձ տակա

Քաւ էշերն ինձի մատս արած, յիս պարիսուն իմ,
սիրատս է քընած.
Աշխատս աշխարհով կըշատացած, իմ սիրտըս քիզնից
ամի ճնայ.
Ցաւը, քիզ ինչիմ Թարխի անիմ՝ աշխարհումըս քանն
չըմնայ.
Կրակիե ծովերն դուս էկած՝ ուռշ Չեչրան իս
ինձ ասած:

Ինչ կծալ մեկ հրեղեն խոսք՝ Թե վաբ Սայաթ-Նովա
ցար իս.
Շաբիկըդ աշխարհս բռնել է՝ արեգակի դեմըն
փարիս.
Հաւատալ՝ հրեշ, մլխակ, պարչին, վագրի, մանուշակ,
աստանդարտ իս,
Կարմրատուքդ գաշակ ծաղիկ, հավատաց շուշան իս
ինձ ասած:

Սայաթ-Նովա

ԴՈՒՆ ԱՆՆԱՀԱՆ ԻՄ

Դառն անհաճո իմ, թախտս չնչքան իմ,
Իմ ապիկ չանն իմ,
Սուլթան ու խան իմ, կուզես հազմ անիմ,
Իմ հոգիս հանիմ.

Հոգիս քեզի մատաղ ա,
Չանս քեզի սադաղ ա,
Մեկ գընանք մեր բաղը,
Մի քինչ կուռի յար, յար:

Մարալ ու ջեյրան, նիկ գընանք սեյրան,
Ես քեզի հնչրան,
Քեզ համար զուռ եմ, չեյթա ըլլրուռ եմ,
Անուշիկ զուրրան.

Զուրրան ծոցիկ նըստանը,
Հարցիս ինձ մի մոտանա,
Ինձ պահե քո գըտանը.
Ոնց որ զուռի յար, յար:

Շամչի Մելքոնն իմ, լավ իմ քեռ մոն իմ,
Ինչ որ իմ՝ քոնն իմ,
Վերջ տուր քո նազին, ուլանչ գիր սազին,
Իմ մուխամբազին.

Մուխամբազիս քաղցր հանդ,
Դառն իմ հոգիս, դուն իմ կյանք,
Մեկ մատս քանի կանք,
Սաֆամելի յար, յար:

Շամչի Մելոն

ՋԱՐԹՈՒՐ ՆԱԶԵԼԻ

Ի ննջմանդ արքայական
Զարթիր, նազելի իմ, գարթիր,
Եհաս նշուլդն արեգական,
Զարթիր, նազելի իմ, գարթիր։

Գառիկք սիրուն, ոխ ընտրուկ,
Լացեր լուռեուդն քաղուկ.
Ոչ գոյնի քեզ օրինակ,
Զարթիր, նազելի իմ, գարթիր։

Այգ քո տեսիլ, գոր գու ունիս,
Արար Ծոցս քեզ ընդերիս.
Արեւակիզ գաւդի լինիս.
Զարթիր, նազելի իմ, գարթիր։

Տաղ և խրշոկ ժամանեցին,
Շնորհիդ դեղուդ սգեալ կամին,
Քանդել էանց գիշերն մթին.
Զարթիր, նազելի իմ, գարթիր։

ՈՅ, ԻՄ ՍԻՐԵԼԻ

Ա՛վ իմ սիրելի, մեկ մատս տալի,
Հարցամ քու դուռդն ցայս իմացիր.
Երկու աչքիցս արուն ու կամիս,
Գլխես վայ տալով, լայս իմացիր

Հերիք է, մատիմէ տրա,
Ցնոր, հերիք է. մատիմէ տրա,
Նահատ սերդան մի չարչարիր,
Մեկ առհակ տրա, յար քեզի պատրաստ

Արտես գարդերդն չեմ չես իմանըմ,
Ինձ նահատ սերդան չեմ ես տանըմ,
Աչքիդ տակիդն մանկ ես անըմ,
Անամատնիդ բարով տուր իմացիր

Հերիք է, մատիմէ տրա...

Էշխիդ կրանին արտուսիս վառ ա,
Հեր ու Ջիդցարս գանել ա յարս.
Հայիր սիրտս՝ մեկ առհակ տրա,
Ինձ Թադիհիդն եմ ես, հայս իմացիր

Հերիք է, մատիմէ տրա...

Բաւիցի

ՏՐՏՈՒՆՋ

Իմ սիրտը ապրել ու սրել,
Չկոչեցաւ դադ ես տրել.
Ինձանից հեռացել ես,
Ինձ բնազմամբ ես տրել։

Կանչում եմ՝ ձայս չես գալիս,
Աչքեր աչք եմ լալիս,
Աչքերդ լաւ է տալիս,
Նոր շամ-չկրակ ես տրել։

Կարոտդ քաշում եմ քու,
Չեմ կարում տանել ահու,
Կերպարանքդ տեսնելու
Ինձ էլ մուշթադ ես տրել։

Մինա բոյդդ տեսնեմ,
Ատրաքս սիրտս շահի,
Ինձ էլ տուր մատդ պահի,
Բաւ է դրատ ես տրել։

Մուրվաթ արի, սիրտահատ,
Մի չարչարիլ չարաչար.
Ինձ պղել ես քարեքար,
Գրատս ատրատ ես տրել։

Մայել եմ գոշիդ խալին,
Անուշ խնդք ու քյամալին,
Ալըճալի Գուրջիմալին
Կարկըտահար ես տրել։

Գյուրջի-Նավի.

ՌՈՒԲԱՍՑԻ

Ա՛խ, իմ վարդի բաղեղան,
Ախտա, անջատ մնացիր,
Գարնան ժերժյալ ժամանցյաց,
Արդյոք, դու ձեր մնացիր:

Դու ի մէջ ագռնոցաց
Ծառալի հյուր մնացիր,
Հառոտամբոյ, ոսոխի,
Էրեսատուր մնացիր:

Ի՞նչ շահեցիր նեղճեալ,
Ուրեմն՝ ապի, արքնացիր,
Ձեր այս գարնան համանոգ,
Զառնն՝ ի՛նչ գոյր մնացիր:

Անդրի հուշատ՝ համակիր,
Ինչ, ի՛նչ քեզ հառանի,
Ջերմեռն, գո անձիդ համար
Չի ձգէ դու տուր մնացիր:

Տիրի

ԱՆԱՊԱՏԱՎՈՐ ԾԱՂ ՍԻՐՈՒՀԻ

Ակնարկյամ, ով սիրուհի, ակնարկյամ տքկարիս,
օրնյամ սիրահարիս, (2)
Մերթ իմ ներքինյանս հատուկ լիր, մերթ պեզ ուճարիս՝
ուռւր անմխիթարիս. (2)

Անբախտությանդս ձևերից ապրիլի եմ շատ,
երեսին էլ հատահատ. (2)
Ախտա՛ս, հարատև ախտա՛ս, ապա վայ ինձ խնդապարիս,
պանդուխտ և օտարիս (2)

Մինչ քեզ ապաստակը չըտեսով՝ մընամ այսպես,
հայցիմ խընամ այսպես.
Թեև քո սրտիդ. իմովի, շատ չէ հիմարիս,
սիրով բարեկարիս.
Սիրուդ ապիկըն իմ վերա լարված կա հարաժամ,
սպանված եմ անգամ.
Աչյան ծարավի սերըդ է ահագին խանդարիս,
ներհակ կա ամարիս.

Ես իմ ժամանակիս գամարըն բաշխեցի սիրուդ,
պրավ եղի անուդ.
էլ այսուհետև ինչ է պակաս ճանիան հոժարիս,
բախտով ապիկարիս.
Այսքան բոզոքը իմ սիրելուդ կարդացի ես ողջ.
ականջ դրավ ամբողջ.
Ասավ՝ Շիրին, դու պիտք է սիրուդ մեջ չի դադարիս,
մինչ ինձ հավատարիս (2)

Եփ.ին

ԱՑԴԵՊԱՏ

Այգեպան ինչ ես անում՝ շամբը բուրաստան չի լինի,
Ծձի ծրքան պետքինին ընի՝ սերմական չի լինի,
Կաթելին ուսացընես, օրը հաղար նոպ ու նամաք,
Տերտանը և բարեխրտ, հայտ է, իրը շան չի լինի։

Ախտալին շուշի միջում պահես շաքար ու նարաքով,
Վատաբախտ բյուրջուլի պես վարդի սիրտան չի լինի.
Մանկտիան ուսումն ունի միլիոնի չափ արժողություն,
Ախտակով գլուխ տըրին առանց ատամնան չի լինի։

Դառանը առած է, թե՝ չանճախոտեմ շատ հոգի կա,
Ինչ Վըրտանեսին է, չանճաքին էլ էնքան չի լինի,
Դու՝ Շերին, օրը հարյուր քաղցր ու ախորժ բան
ասածես,
Ձու հավերին խաղերը Սայոլի նըման չի լինին։

Շիրին

ԷՇԽԻՑՔ ՉՈՒՆԱՒ ԴԱՌԾ

Էշխիցքդ Չունաւն դառած, դիշեր-ցերեկ հաղ եմ ասում,
Ո՛չ քե երեկ ու այսօր՝ կարելի է վաղ եմ ասում,

Ծոցինդդ չեմ ճանաչում՝ մանիշակի թաղ եմ ասում,
Երեսիդ երկու պահչին՝ ինձ արևն դնաղ եմ ասում.
Անուշ-անուշիդ իմ քնքա արևն չաղ եմ ասում։
Էշխիցքդ Չունաւն դառած...

Էդ քու սերդդ դառել ա իմ Չանաւմդա վուշի նման,
Ինդուր որ էլ չեմ ճարում քու լալագար թուշի նման,
Աստղը բյուլբյուլի պես՝ կերդդ Թովուս դուշի նման,
Ախի, սերտես մի շինել քարին դիպած շուշի նման.
Էշխիցքդ Չունաւն դառած...

Յան ես մի քամի պիտի՝ ծամդ վարիշան ի տրել,
Յան ես մի Սեյատ պիտի՝ Թառումս Թառան ի տրել,
Յան ես մի դաղ պիտի՝ Չանս քիզ դուրբան ի տրել։
Էշխիցքդ Չունաւն դառած...

Ո՛չ նա ռահմ է անում, ո՛չ ծախում են բաղարջումդ,
Ես ինչպես այսուհետև ուրախանամ աշխարհումդ,
Թվին հաղար ութ հարյուր երեսուն երեք տարումդ,
Գանջեցի Միսկին-Բուբջին, խասքըս Ղարաբաղ եմ
ասում։
Էշխիցքդ Չունաւն դառած...

Միսկին Բուբջի

ԿՈՑԸԴ ԶԱՐՔԸ

Բոյըդ բարձըր սալըն չինաը,
Աչքըդ նախշուն, ունքըդ կամաը,
Դաւն ասեղծվիլ ես ինձ համաը,
Անգին ծաղիկ իմ նոր բուսած:

Գաւդնըդ նման է մարմարի,
Հագիդ շարին է հարմարի,
Դաւն ես վարդը այս աշխարհի,
Անգին ծաղիկ իմ նոր բուսած:

Ինձ տանելը ինձ մեծ մահ է,
Հոգիս հանիւմ ասիմ քեզ՝ պահե,
Ինձնուս եղած ինձ ինչ շահ է,
Անգին ծաղիկ իմ նոր բուսած:

Գիշեր-ցերեկ նըստաս լալով,
Ալի արտասուք թափելով,
Ինձ թողել ես տանջվելով,
Անգին ծաղիկ իմ նոր բուսած:

Ես քեզ տեսա ծաղկանց միջին,
Սպասեցի ես իմ վերջին՝
Որ չըկըտրի հույսն իմ վերջին,
Անգին ծաղիկ իմ նոր բուսած:

Միակից-Բուրջի

ՈՒՐՈՒ ԵՍ ԳԼՈՒԽՍԴԻՐ ՈՒՐՈՒ ԵՄ

Ի՞նչ եմ, որդեկո՛ր, ձեր եմ, սիրուշ սիրտիկո՛ն,
Կտրատեալ քաղաքէ իմ ամէն մի էացիկո՛ն,
Բա սիրով գտնիլամ եմ, տուէք օդնութիկո՛ն.
Տուէք ապեզանի ցավէս պլուտնի,
Բանի մեկ բանի ճիւան անդրմոնի:

Ինչ անանկի է մեծն իմ ճիդ ու Ջանքըս,
Որ սիրտ խոտքերով ժշկիս կյանքըս,
Լուռ իմ խնդիրս ու ապաչնքըս,
Կանչէ քեզի մոս, խոսնէք համատա,
Ջիմամ կորած իմ օրըս մոնելու:

Իմ մասայ հասակում սիրտհարմած եմ.
Ուշքուզ մոքով, նաև խելքով տարմած եմ,
Ինականից ես քեզ մասայ սրբմած եմ,
Ջուրքուզ վոսիուզ մարմե ինձ ծածուկ,
Պայծառ հասակ պիկ գնդակ ես:

Պայծառ

Ա.ՍՈՒՄ ԵՍ ԴՆՄՑՅՈՐ

Սառե՛մ ես պիտացիր՝ ոնց պիտանամ—
Մլթե՛ս ես եմ քար՝ պարիս սրա մեկ ճար,
Կյանքըս մաշել ես բոլորովին.
Ամենը խաղաս՝ ես ցավըն գժվար,
Էսքան նեղությունը ինձի մի տար
Անողորմաբար, ոլ գա իմ սիրտառ

Շատ վախտ է քաշում եմ կարոտդ՝
Ջեռ գալի երես՝ մինչ ճըշ պիտանամ ես,
Իմ պըժբախտությունըս բալե ինձ.
Մի անել էգոիս՝ կյանքըս ապնցիր կես,
Ողորմություն սրա ազգատես,
Քանի մտել սար՝ տանջիլ մի չարաչար:

Վախտ սրտում եմ, վախտ սմսում եմ,
Վախտ մըթնում եմ շատ, անձրևում եմ կաթ-կաթ,
Վախտ հարավային հոգիս հրմանն
Հընչում եմ խոխո տատ՝ ես ըլնում եմ պղատ,
Վախտ բարկանում եմ, վախտ նեղանում,
Դամենում ինձ չար՝ տարատիում է աշխարհս:

Ջարակումների խոսքերը քեզ խրատ ես արել,
Խոխո շատ վատ ես արել.
Ոբրիշների հետ մանը գալը
Քեզ ապուշ ես արել ինձ յադ ես արել.
Ես իմ բախտին եմ դանդաղավոր և
Միշտ մուզարատ՝ ինձ չէ տալիս գոգատ:

Յավըդ ինձ ես տալիս,
Ոբրիշներին քաղցր խոսքերըդ՝ ինձ է՞ս ա քու խերըդ,
Ինձնից ավելի տան տեսնես
Էլ ինչ ա տեղըդ՝ ինձ նա տա քու տեղըդ
Դու քո գարդերդ յավը պիտես՝
Ախոճ Ադամ-Ապրատ՝ խաղալըն ինչ ա խաղատ:

Ագբար Ադամ

ՓԱՌԱՍ ԱՂՋԿԵՐԹ

Հայաստանեայց չկա քեզ պես գեղեցիկ,
Դաշտ ելլել ու զբոսնող ու լալէ,
Ամէնուն բարեխնամ մէջ Հայոց խառնէ.
Փխրուտ ոչխարդ գառոտով բազուծ:

Նոպատ մէջէդ կապուծ մինու քամպր,
Քու ու քոյ սիրելի գովեստն ըսպր,
Աշխատասէրդ չկա բոլոր հարսպր.
Փխրուտ ոչխարդ գառոտով բազուծ:

Կարմրիլ պես մանր ու գոլոր բոպուդր,
Նոր գառ էլած շամամ ու գոռ ծաղուդր.
Ջիլդ ըսպր էրել ու եփուն եղուդր.
Փխրուտ ոչխարդ գառոտով բազուծ:

Ելար, մանուշակ՝ հասով վընջած ծաղկյալ ու,
Ամէնուկդ քաղցր եղով բուրելյալ ու,
Դարգի-Օղլանին համեմատ չար կըլնաս.
Փխրուտ ոչխարդ գառոտով բազուծ:

Դարգի-Օղլու

ԳԱՐՈՒՆԻՑ ԵՐԳ.

Ձիւռ պիտէր ինչ պիտէր տանիս գալ ցանկի մտին,
Մե տարբ կուգիս կը, չես տար էրեսիդ խալին,
Դատաստանիդ համբաւդ գան իմ ականջին,
Դատաստ էդնէր գըլխի պէլատ ու մտին:

Աստըղատուն չեղնես, օր բանդիմ լսեմ,
Բէյց մե խոյ խոյ էրեսդ էրեսիս գըռեմ,
Օր էդնէ՝ օր բանդ լսես իս էլ լսեմ.
Հոչ չիմ կշտանար էդ քու էրեսիդ խալին:

Ի՞նչ կիդնէի օր, մեկ հետս էնես խոսքդ.
Հոչ չես ճանչնար գյուշմանդ, դառդ,
Ջուաշկամ մատաղ ելախտդ կառնէ օդուցդ,
Ջոխչէ Թախտան իմ, քուցդ իս լալին:

Գուսան Ջրչի Քարոս (Ղարսեցի)
Ձայնագրուած՝ Ա. Բրուտյանի

ՔՈ ՓԱՓԱԳՈՎ

Քո վտանգով վտանգամ եմ.
Այո, սիրական, ձեռքդ եա,
Երկնացյեն ամպերս մեջ
Երասող ծիածան, ձեռքդ եա:

Հանապարհդ հոգիով
Աչքերուես լաց չգլնաց,
Ո՛վ երեսդ տեսնամ,
Անեղ սիրական, ձեռքդ եա

Ի՞նչ պատահի, մեռնիմ,
Որ դու ճակատդ ինձանից,
Բաղդասեր մեռած լինես,
Անեղ սիրական, ձեռքդ եա

Քաղ մի խոյն ասեն՝ Զելմեն,
Սիրտիկոնդ կուգա,
Քաղ ասասեն քո սիրով
Մինչև հավիտյան, ձեռքդ եա

Չիվանցի

ՓԱԽԻՐ ԱՅԾՅԱՆ

Անծով ես, չես գիտեր ինչ կա քո մասին,
Պատմված են քո խորհ անձիդ վեպերին,
Դամբռնեցող, բարեկենդան մխիթին,
Փախիր, այծյամ, փախիր, որսկան է գալիս,
Զադումկենդ ոխերը լալիս են, լալիս։

Որսկանը ճըրատով քեզի մեր կուգա,
Ուզի յուր ձեռքը քո արյունով լվա,
Կդնալ քո սիրյակ ոսր ու ձոր կուգա,
Փախիր, այծյամ, փախիր, որսկան է գալիս,
Զադումկենդ ոխերը լալիս են, լալիս։

Որսկանը գութ չունի, կանե կրակը,
Կամ քեզի կբռնկան կամ քո զավակը,
Ձայն չի անցնիլ հրացանի պռոտակը,
Փախիր, այծյամ, փախիր, որսկան է գալիս,
Զադումկենդ ոխերը լալիս են, լալիս։

Դադաստը չես ման գար, թե մոռծես լալ.
Քեզ կբռնկանեն, կտանեն մեծ ցավ,
Ձայր մի ելնիլ խոտ անասնոց դու գնալ,
Փախիր, այծյամ, փախիր, որսկան է գալիս,
Զադումկենդ ոխերը լալիս են, լալիս։

Զգույշ մի մտնիլ՝ այնտեղ վտանգավոր է,
Որսկանը ման կուգա այնտեղ՝ սովոր է,
Ծորացքից խմելով քեզ կբռնկի,
Փախիր, այծյամ, փախիր, որսկան է գալիս,
Զադումկենդ ոխերը լալիս են, լալիս։

Չիվաճի

ՊԱՏՈՒ, ՊԱՏՈՒԿ, ԵՍ ՊԱՏՈՒԿ

Ես քեզ տեսա մեջը այգուն,
Ճամփատակ, ինչպես թռչուն,
Սըրտես տատիկ դուր եկար դուն.
Ա՛խ, իմ սիրելուն, անուշ սիրելուն,
Կյանքես հատորը դու ես, անմոռա՛ն
Վառա, վառա, ես վառա,
Սրտիկդ ճարտիկ դառա,
Հանդարտություն չունեցա՝
Մինչ իմ կարտոլը չառա։

Այն օրվանից չունիմ դադար,
Ինչ քեզ տեսա դեղատեղար,
Խնդացեր եղա սիրտիդ.
Ա՛խ, իմ սիրելուն, անուշ սիրելուն,
Կյանքես հատորը դու ես, անմոռա՛ն
Վառա, վառա, ես վառա...

Աչքերիդ մի կուժ թաղալ,
Թառալ, սրտես մեջը ընկալ,
Ինչ կանեմ, չի հանդչիր բնավ.
Ա՛խ, իմ սիրելուն, անուշ սիրելուն,
Կյանքես հատորը դու ես, անմոռա՛ն
Վառա, վառա, ես վառա...

Փառքան ես ոսկեվարսուր,
Աչքերիդ մեջը կըցոլա հուր,
Թագուհին ես Բաշնոց հարուր.
Ա՛խ, իմ սիրելուն, անուշ սիրելուն,
Կյանքես հատորը դու ես, անմոռա՛ն
Վառա, վառա, ես վառա...

Չիմացի

ՍԻՐԵՒ ԱՂՋԻԿ

Վարսիկներ խաղաց կյանքս, սիրական,
Անցաւարձանով ինձ հալածել մշտական,
Չէի տեսել մեկ հազիւան քեզ նման,
Սևիկ աչեր, դու իմ կյանքս մաշեցիր,
Կանդնած կեաս, տոկոս-տոկոս աշեցիր։

Ինչքան ցնում եա առանց քեզ, մխացնակ,
Դառն ձգել եա արտիս մեջը վառ կրակ,
Անտարբերով գարնան ամեն ծաղկանակ,
Սևիկ աչեր, դու իմ կյանքս մաշեցիր...

Անուշ, անուշ խոսալդ, սիրուն կուգաս,
Մաշված սրտիս հոգեց ամէն կյանք ու հույս,
Առանց քեզ հոգեկոչութիւնը խղճալուս,
Սևիկ աչեր, դու իմ կյանքս մաշեցիր...

Սիրուդ առ-առ նեռերովը խոցվեցա,
Երբև ծաղիկ պես չբացված պոկվեցա,
Երբ քեզ տեսա, կրակով լեցվեցա,
Սևիկ աչեր, դու իմ կյանքս մաշեցիր...

Սիրուդ երբ պատճառս ամէն կոխ,
Որ ու սրե չունեմ, գործս է ախ ու վայ,
Կրկին խոսե, դոնե լինեմ ես ապրած,
Սևիկ աչեր, դու իմ կյանքս մաշեցիր...

Չիվանի

ՊԱՊ ԱՂՔԱՏԻ ՄԱՍ ԿԱՆԳՆԱԾ Մ'ԱՂԿԻ

Պապ աղքատի մաս կանգնած մ'ադկի,
Ջեռին սաւրտ բռնած, չուքն էլ անուշկի
Ինչ ուներ պատմել քաշած պեպեցկի.
Մայրիկ, պարնվեցա՝ սիրտս եմ նորան,
Մի փոքրիկ ակնարկով սրտիկ ինձ նշան:

Պապ աղքատի մաս պարախտած նստած,
Ուշնիկը լալ գինի, գառան խորոված,
Ուրտած էին, պարտ՝ շրջան բոլորած.
Մայրիկ, պարնվեցա՝ սիրտս եմ նորան,
Մի փոքրիկ ակնարկով սրտիկ ինձ նշան:

Ման էր պատիս ընկերներով մխսին,
Խաղցու հրեշտակ էր, չէր նա հոգածին,
Մանկան սակեսուն, ճակատը լուսին.
Մայրիկ, պարնվեցա՝ սիրտս եմ նորան,
Մի փոքրիկ ակնարկով սրտիկ ինձ նշան:

Երանի այն ոչխար, հոգար երանի,
Տեսեիցան ես էրկին լինեմ արժանի,
Ուսանց նորան երբեք չեմ ճիտ կինդանի.
Մայրիկ, պարնվեցա՝ սիրտս եմ նորան,
Մի փոքրիկ ակնարկով սրտիկ ինձ նշան:

Չիվանի

ՈՒ. ՍԻՐՈՒՆ, ՍԻՐՈՒՆ

Աշխարհն ընդհանուր քո սիրույդ համար
Բաշում է միմիայն, ով սիրուն, սիրուն.
Չի լինի քեզ պես ամենայն երկիր
Փայլուն արեւայուկ, ով սիրուն, սիրուն:

Կրասանոս համբալ, քիչ էլ ոսպան,
Նազա ժամանակ, ով սիրուն, սիրուն.
Քառք ու պատիվդ քեզի կըհանձնեն
Բուլբիլ նըմանակ, ով սիրուն, սիրուն:

Եզեմյան ծաղիկ, հայրենի հոտով
Սքնելուծ մանուշակ, ով սիրուն, սիրուն,
Հոգիդ անարատ, անուքդ պերազանց,
Մեկ հատ օրինակ, ով սիրուն, սիրուն:

Յշխանուհիներ աշխարհիս շատ կան,
Բայց մեզ անօգուտ, խեղճիկ հասատատ,
Նոքա օտար են, չեն սիրեր արտուկ,
Կեղծ ու պատիր են, արտաքին և վատ:

Ուրիշն մատ ևկ, դու իմ սիրելի,
Իմ արեւակից, ուիկին հարազատ.
Քո սիրդդ տուր ինձ, ով սիրուն անմեղ,
Վարք ու բարքով, պերազ անարատ:

Մոլիտաս եմ պերազ՝ ճիտաս անխաբեն
Միշտ մեզ անուշով, անկախ ու ազատ,
Թըզիկդ երկիր Քիմանտ հատատ
Մատս հավատակ, ով սիրուն, սիրուն:

Չիխոցի

ՔԱՂՑՐՏԱՆՔ

Չխաղամ շամաճներդդ պրախա ծոցիդ մեջ,
կաքճեռապէցառը էն եկել ինձ համար, մայրիկ։
Տատրակի պես շատ եմ սրել եղեջ,
կրծքիդ վրա մարդ՝ սաբը տանար մայրիկ։
Սաբը տանար մայրիկ։

Ինձ համար հացակաթ կտրիճ ես մտել,
Հրճվել, ուրախացել, վրաս ես աշել։
Մինչև մեծանալը, ինչէր ես քաշել,
Պետքդ ես տեքան, տեղատար, մայրիկ,
Տեղատար, մայրիկ։

Չխլանեին եմ, ես քեզ ոչինչ չեմ սրել,
Սաբդ չեմ ցնացել, չեմ մխիթարել,
Ես քու պատվերներդդ ճիշտ չեմ կատարել,
Թողել եմ խղճիդդ տնկատար, մայրիկ,
Տնկատար, մայրիկ։

ՋՈՒՆԴ ՕՐԵՐ

Ջախտով օրերը ձմռան նման կուգան ու կերթան,
Վհատելու չէ, վերջ կունենան, կուգան ու կերթան,
Դառն ցավերը մարդու վերա չեն մընա հրկար,
Որպես հոնհոնալ՝ շարվել-շարան կուգան
ու կերթան: (2)

Փարձանք, հոլածանք և նեղութեան ատկերի պըլխից,
Ինչպես ճանապարհի կտրվելն՝ կուգան ու կերթան,
Աշխարքը քաղաքացան է հասուն, մարդիկը՝ ծոպին,
Որքան մանիշակ, վարդ, պտղատու կուգան
ու կերթան: (2)

Ոչ ուժերը քոց պարծենա, ոչ տկարը տխրի,
Փոխվելին անցքեր գանագան կուգան ու կերթան,
Արևը առանց վախենալու ցայտում է լուսը,
Ամպերը դեպի տղերքան կուգան ու կերթան: (2)

Երկիրը առյուծ գալիկին է փայփայում մոր պես,
Անկիրճ ցեղերը բախտաւոր՝ կուգան ու կերթան,
Աշխարհը հյուրանոց է, Ջիվան, մարդիկը՝ հյուր են,
Այսպես է կանոնը բնական՝ կուգան ու կերթան: (2)

Ջիվանցի

Ը Դ Ու Ճ Ր

Բարի, գեղեցիկ, առաքինի ընկերը մարդուն, (2)
Փայլեցնում է տգեղ պահի պատկերը մարդուն, (2)
Ինչ մարդ ունենա յուր մոտը հավատարիմ ընկեր
Յերեկին նման անցնում է մութ գիշերը մարդուն:

Կյանքդ նվիրեա ընկերի լույին, քիչ է գործել,
Անգաման է հոգիդան յուսառու լսարերը մարդուն,
Ընկեր եմ ասում՝ հասասատիկ, ճշմարիտ ընկեր,
Որ բարձրացրեն առյուծներ մինչ վերը մարդուն:

Բշնամիները իր վերա գալուծ ժամանակը,
Երբեք, հարատատ ընկերըդեն չ՝ առաջը մարդուն,
Ոչ որ ունենա մարտիրի ընկեր, Քրիստո աշըդ,
Քի սպասակիր ամենեին մեկ հերը մարդուն:

Քիվամի

Ա. Ե. ՉԻՄՉԻԱՆ

Ախ իմ, երբեմն գեղուհի՜ մուսա,
Ինչու քեզանից չի դառնում,
Հոգուս սիրուն հարճատուն տուր
Ինչպես քեզանից չի դառնում:

Բեղ չեմ տառանում հավիտյան,
Հարատևում մայր իմ Հայաստան,
Թեկուզ դրախտն էլ ինձ տուն,
Ինչպես քեզանից չի դառնում:

Բեզանով եմ ու երջանիկ,
Իմ սիրելի, իմ անուշիկ,
Ծոցիդ մինչև հանդչիմ, մայրիկ,
Ինչպես քեզանից չի դառնում:

Չիմանին եմ, ինչ բանիկում,
Քանի ողջ եմ, ամենայն ժամ,
Հարատևեցյան էլ, ուր դառնամ,
Ինչպես քեզանից չի դառնում:

Չիմանի

ԵԼԻ ՄԻՏՍ ԵՎՍԿԵ ՔԱՋՉՐՄՍ

(Բյոռ-Օզին)

Ելի միտս եվսկե քաջչրմս, քաջնրան տալթոզ, քաջնրան տալթոզ,
Բարա Քանհանն ոյոր մոռս է տարկուվոր,
Ալ ձևռքովը յոխը չորս սոբ պայա ծոռզ
Դալի Հաուանն ոյոր մոռս է տարկուվոր:

Թոզուվոր երկրորդի պես վռռավոր, բարա վռռավոր,
Ասբը կըտուկ, կռռուդա, որոբ ձիսվոր,
Ասայլ ոդյոծի պես պեմբն է խոժոռ,
Դամբչօզլին ոյոր մոռս է տարկուվոր:

Բյոռ-Օզլին կանչռում է Իմամ Զաֆար, Իմամ Զաֆարը,
Զուռ է, վախեչռմ ինչու չկա աշխարհը,
Ամեն կռվում հերոս գոնող կընար,
Յոռ Բալին ոյոր մոռս է տարկուվոր:

Ջամալի

Ա. ՆԱՀԱՊԵՏ ԱՂՋԻԿ

Անհաման ազջիկ, աչքըդ լուսյա,
Այսօր քեզ նըշան են արել,
Ուրախացիր, ձիլ սիրտըն կուսյա,
Բաղչադ պատիշան են արել:

Ուզած բանըդ կատարել են,
Ելիդ պնացիդ պատրաստել են,
Տանն ու տեղըդ զարդարել են,
Պատըդ զարնիշան են արել:

Մի վախիր, չի կոչիլ ջանըդդ,
Պիտի լավ անելիացնես կյանըդդ,
Տարածել են զավատանըդդ,
Մինչև Հնդստան են արել:

Զարդեր ունես՝ ոսկի խալխա,
Բարեկամըդդ ընծա են տալիս,
Աչնամիրդդ՝ գնում գալիս,
Ձեր տունը մելյան են արել:

Անուշդ տանեմ վարդուհի,
Իմ տեսքովդդ գնդեցիկուհի,
Շուտով կըգտնես քո պաշուհի,
Քեզի անհաման են արել:

Նշանըդ շնորհավոր լինի,
Ուզածդդ բախտավոր լինի,
Շիրվանը քեզ քավոր լինի,
Ինձի պարտական են արել:

Շիրվանցի

ԱՆԳՈՒՅԱ ԱՂՋԻԿ

Անգույա աղջիկ, անաստված,
Ինձ ուր թողիր դնացիր.
Սիրտըս հոգս ու ցավով լցված
Հարյուր, լյուր, թողիր դնացիր։
Տաղ արի, սիրելի,
Անուշիկ յար Ջան,
Անհույս թողիր դնացիր։

Ջիգյարըս արավ ծակծկեց,
Սըրտիս միջը կրակեց,
Բնթանս խորտ ելավ ցնկեց,
Նեղաս յար թողիր դնացիր։
Տաղ արի, սիրելի...

Մինչև ծակծկեց, ծկեց,
Սիրտ ու Ջիգյարս հալեց,
Ոբրանքս ելնել չկրցա,
Ինձ անուշ թողիր դնացիր։
Տաղ արի, սիրելի...

Աչքս միշտ քու ճանապարհին,
Կարս արտասուքդ ու արին,
Շիրմանդ պես խնդձ օտարին
Տվիր տար, թողիր դնացիր։
Տաղ արի, սիրելի...

Շիրազի

ՔԵՋԱՆԻՑ ՄԱՍ ՉՈՒՆԻՄ

Ինչպանից մաս չունիմ, կուրծքդ մի բանա,
Ինքս ինձ մի տանջիր, էլ չեմ պիտանա,
Անխրտա, անջիղյար, խեղճ եմ, ապիկար։

Սարսինդ է ձեզ, աչքերդ կանթեղ,
Սրտեր են հալվում հայացքդեդ ահեղ։
Ունքերդ կամար, երկա քեզ համար,
Հագել ես նախշուն, դառել սիրամարդ։

Ձախի ես հիմանդ եմ, քեղնեն ճար կուզեմ,
Տառերդիր մեկ անգամ, դարդս քեզ ասեմ,
Անխրտա, անջիղյար, խեղճ եմ, ապիկար։

Սարսինդ է ձեզ, աչքերդ կանթեղ,
Սրտեր են հալվում հայացքդեդ ահեղ,
Ունքերդ կամար, երկա քեզ համար,
Հագել ես նախշուն, դառել սիրամարդ։

Ծիրուկ

ՓՆՋԱՆ ՓՆՋԱՆ

Յարդս կիրճս ալտնի,
Բլբուլն հետս պիպնի,
Ոտ ար վառե՛մ ինչ անդամ,
Ինձ կացի՛ն ամեն հնդիս
Գընամ եմ ու գալիս արտամ,
Մընաց, ձիս, յարիս կարտամ,
Փընջլիկ-մընջլիկ մարդիսան
Մեռնեի արտուտար նայերան։

Վարդի ծառը վառ-վառ է,
Յարամ քընեն անուշ է,
Շեկլիկ ու շղիա յարս
Ճակտին սիրան դուշ է։
Գընամ եմ ու գալիս արտամ...

Դարի գաշին արտեր կան,
Սարի վրեշին վարդեր կան,
Յարս վընջեր է կարել,
Հետը սիրս գարդեր կան։
Գընամ եմ ու գալիս արտամ...

Էսօր տասըն է լուսնի,
Շատով կիրճս չես հասնի,
Ով հրնշատակ չէ տեսել,
Թող գա իմ յարիս տեսնի։
Գընամ եմ ու գալիս արտամ...

Շերամ

ՍԻՐՈՒ ԵՐԳ

Պարտիզում վարդեր բացված՝ կըսպասեր սիրակին,
Առանց սիրուկ թառամած՝ կարտաս են պահակին,
Արդյոք ճիվ է, դաւան է թիւրամ, ախ, սիրտս կպոպա,
Իմ սիրուհիս ձեր է դնում, ախ, սիրտս կպոպա:

Գետակի ալիքները գնում են խաչաձև,
Սիրտերի աչերը նայում են արտասվելով,
Արդյոք ճիվ է, դաւան է թիւրամ, ախ, սիրտս կպոպա,
Իմ սիրուհիս ձեր է դնում, ախ, սիրտս կպոպա:

Թիթեռը ճրագի մոտ շրջում է անդադար,
Մինչ իր վերջը սիրակարոտ չունի նա օր դադար,
Սիրուհին տանը նստած՝ սպասում է յարին,
Գնացը ձեռին առած՝ նվագում է լալագին:

Շեղում

ՍԻՐՈՒՀԻ ԵՍ ՀՈԳՅԱԿ

Սիրուհի՛ եմ, հոգյակ, սեր եմ ու սիրուն,
Մատաղ եմ կարծել քո լույս աչերուն,
Էրևած ու պերճած՝ չոքել կապառիմ,
Մեկ անգամ խոսիր էդ ինչպես լսեմ։

Բլբուլը երբ գնդի սուրճն է,
Իր վարդերին սիրուհի հասնի,
Թև որ լինի մինչ գնդի տաս,
Էլ չի քաշի վարդի կարոտ։

Սարեն ու ձորեն ծաղիկներ եմ չոկել,
Ինքս ու քեռուն շղթաներով պակել,
Վառվռուն սիրտը մեկ անգ վառվռ կտրել,
Մեկել եմ գտել, մեջդ եմ կտրել։

Բլբուլը երբ գնդի սուրճն է,
Իր վարդերին սիրուհի հասնի,
Թև որ լինի մինչ գնդի տաս,
Էլ չի քաշի վարդի կարոտ։

Ծաղիկը ծոն չունեմ գնդ տալու,
Ընկուզենը ձոնս, մի խոսքը լսու,
Դեհ, ասա ճամփով տալը, ախը կինամ գնամ,
Սիրտդին վառվռուն պահերդն ես ջոնամ։

Բլբուլը երբ գնդի սուրճն է,
Իր վարդերին սիրուհի հասնի,
Թև որ լինի մինչ գնդի տաս,
Էլ չի քաշի վարդի կարոտ։

Շարմ

ՍԱՐԵՐ ԿԱՊՈՒՋԵՍ

Սարեր, կապուչեմ, իջեք, ցածրացեք,
Գնում եմ յարխս, մի ճամփա բացեք,
Ինձի կըսիրեք ճամփես մի՛ք կապէ,
Շատ եմ պապակել սիրտըս կըշտացել։

Ձեր փեշին թաղնած տերևի նման,
Ընկած եմ վարուց անհուշ, անդյուռման,
Թուլ ալիք անցնեմ էրթամ յարխս մատս,
Բալքի մեկ տեսնեմ, չըմեռնեմ կարոտս։

Կարոտ, ախ, կարոտ, Ջիղյարըս յարոտ,
Հե՛յ, ճամփես չոքին, վըշտատ է, քարոտ,
Ջահել հասակիս սիրելի նըման,
Բայց նամարդ մարդին խլեցին տարան։

Խլեցին տարան, արևըս մեգամ,
Ձայնն աշխարքըս վերուստս դարձավ,
Ապրում եմ, համա ապրուճիտը չունիմ,
Էլ ուրիշ մեկին սեր տալու չունիմ։

Շերամ, սեղ յարխդ սիրտըն է տառել,
Էլ ինչ ես խլուր վտրլանես դառել,
Ջաքել կարպաչես տարին ու քարին,
Ուրիշն է տիրել քո սիրած յարին։

Շերամ

ՇՈՐՈՐԱԿ.

Բաղեն թըռած բըլբըլ եմ,
Պարտեզն պակած սըմբուլ եմ,
Ով որ սիրտըս հասկանա,
Ես նըրան պատըրան ու պատ եմ։
Շորոր,
Շորորա, թաւլան, շորորա,
Շահմաթ հյուսըդ էրեսատ

Շորոր չկըրան, շորորա,
Էրեսած սրտես հալ էրա.
Գիշերն անցավ՝ քուն չունեմ.
Շորոր, թաւլան, շորորա,
Սոխպաթյատ եմ, տուն չունեմ,
Դանատներըդ բաց հալ էրա։

Աղբյուր եմ տալե սըրտին,
Ջարա չկիա սրտես դարձին.
Ա՛րեն անցատ կըխըմեմ,
Բըլբուլն է ծարավ ալ վարձին։
Շորոր,
Շորորա, թաւլան, շորորա...

Ջհիյատ եմ, տալին կուգամ,
Էրեսած սրտատըն հալ կառամ.
Ալ վարձին, ալեան վարձին
Իմ շանկըրըս սիրով կառամ։
Շորոր,
Շորորա, թաւլան, շորորա...

Շերամ

ԵՍ ՄԻ ՓԱՓԱԳ ՈՒՆԻ

Եկան գարնան անուշ օրեր,
Ծաղկով լցվան գաշտեր, ձորեր.
Յարս գալիվ սիրտն կերթա՝
Հագած կապած ալվան շորեր:

Նա մի նազ ունի,
Նազ ունի, նազ ունի,
Ջեռքին տակ ունի,
Աչ ունի, տակ ունի,
Գալիվ սիրտն կերթա,
Դարձել է չէրան՝ կերթա:

Արտուտն եկավ մրտավ արտը,
Բլբուլն իջավ պըրկից վարդը,
Հավաթ սիրուն, հավաթ հնքիմ
Չեն իմանա արտխ պարքը:

Նա մի նազ ունի...

Հավքերն եկան երամ-երամ,
Անուն ունիմ՝ աշաղ Շերամ,
Էնքան պխտ յարխ կուշխեմ,
Տեյտեր վառվիմ արտես Բյուրամ:

Նա մի նազ ունի...

Շերամ

ՄԱՐԱԼԻՍ ՊՍՊ

Մարալի պես ման ես գալիս,
Որտեղից ժպտում ես ինձ.
Քեզ տեսնելուն համ ես տալիս
Անուշից էլ ծուխ ես ելնում:

Սրի, սրի, ինձ մոռնալիս,
Կրծքիս վերքին հանգստանալի,
Սրի, սրի քեզ կտանեմ,
Անհատն ազգիդ տանեմ,
Անուշտիս տեղ,
Երկնային արեւդ, արեւդ:

Աստ տեսնում, ձեռ ես մեկնում,
Աչքերդ կոնծիդ ես սրել,
Ո՞վ է տերդ, ձեռ ես սիրում,
Դեռևս խնձոր ես պահել:

Սրի, սրի, ինձ մոռնալիս...

Գուցեև տակ ես վարդերին,
Տիրոջդ հաղթ կրտնես,
Բայ ես քաշել հոգիներին
Եայուտ եմ սիրտս կքաշես:

Սրի, սրի, ինձ մոռնալիս...

Երամ

ՀԱՋԱՐ ԷՐՆԵՆ

Հաղար էրնեկ էն պիշերին,
Որ ինձ բախտս տըվեցիր,
Ոսկի թրաչնիկ իմ հետ սըտեն
Ջևաքըդ պահիլը խըլեցիր։

Էն օրվանեն բեխտըդ,
Եղա պաղատյան անձադ.
Ո՛չ մեկ անգամ մոտիկ կուգաս, (2)
Ո՛չ էլ խոպան կըհետաստաս։ (2)

Ոսկի թասը վերը պինով,
Անուշ պինով մոբատին,
Կրտսու ներքեն հաղար պատրով,
Ով որ քեզ կըբերի։

Էն օրվանեն բեխտըդ...

Ես խմիցի... էն օրվանեն,
Թե հարբած եմ քո էշխեն,
Թե բախտս էր... տըղա ճար չէ...
Ձեռ հասնի իմ մոբատին։

Էն օրվանեն բեխտըդ...

Ներսէս

ԽԱՂԸՆԿԵՐ ՂԱՉԱՐԱՑԻ

Հալվից սարերի ձյունը,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ,
Բլենն ծառի ծաչուներ,
Քայլիքուշ դաբրան, չան ադջիկ,
Աչքես խլեցիր քունը,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ:

Եղնիկի նման ման պալըդ,
Կաքավի նման պար պալըդ,
Շրխռնդդ լայ ու ամբչան է,
Նայվածքդդ հոգի կբհանե: (2)

Մեր ձորի ջուրն անուշ է,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ,
Աստ տարվի փուշն անուշ է.
Քայլիքուշ դաբրան, չան ադջիկ,
Դարծդդ նազը է, քնքուշ է,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ:

Եղնիկի նման ման պալըդ ...

Գանգ պարան է ևիվ,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ,
Բաց ու բաղչա է ծաղիկդ,
Քայլիքուշ դաբրան, չան ադջիկ,
Նախշուն վինջիկ ես պատիվ,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ:

Եղնիկի նման ման պալըդ ...

Մի փերի ես ծոխացիր,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ,
Անխաղն ծաղիկ ձորացիր,
Քայլիքուշ դաբրան, չան ադջիկ,
Թևիս թռչնիկ եոխացիր,
Ասլիքուշ դաբրան, նազ ադջիկ:

Եղնիկի նման ման պալըդ...

Շերամ

Թառան-թառան իմ յարը,
Դարպիերխս պիղ ու ճարը,
Ծլլած-ծաղկած հանդի մէջ
Քնած է իմ ապրպարը։

Պալա յարխս հատը, Ջանխս հատը,
Ջկա-չկա տող աշխարհի մէջ,
Ջկա վառ պայծառ աստղերի մէջ,
Յարխս հատը, Ջանխս հատը, Ջանխս հատը։
Դրախտի ծաղիկ է իմ յարը.
Իմ հոգատարին ես մատաղ,
Իմ պարդատարին ես մատաղ։

Էրթամ ձեն տամ՝ վեր հանեմ,
Վիրը ընկնիմ՝ ուշն տանեմ,
Փաթաթվիմ անդին կրծքին,
Սրտիս սերը լաց անեմ։

Պալա յարխս հատը, Ջանխս հատը...

Էն իմ սրտի սիրածին,
Էն իմ աչքի Ջսկածին,
Հալալ-պուլալ ես մատաղ,
Անհաման սրտրածին։

Պալա յարխս հատը, Ջանխս հատը...

Շերամ

ԹԱՌԱԾ ԴՈՇԻՍ

Թառը դուխս զօր ու վիշտը,
Սալէ քիզ համար խաղ եմ կանչում,
Բաղը շատ կան սերուն ղըշտը,
Համա լըրըս, քիզ եմ կանչում

Մեկ ասի, յար չան,
Յաղութ ու մարչան,
Շաղշադուն քարըս
Անգին պահարըս

Ընչի էգիս հետս ընկար,
Գընացիր, էլ ետ չես գալիս,
Ախ թե ընձեն լալը գըտար,
Իմ սերուն է քեզ համար լալիս

Մեկ ասի, յար չան...

Անուխտս հիչ չէ ինձ մեկ անգամ,
Ալի անուխտ եղնում յես յար
Մի սերս մընաց, էն էլ քեզ տամ,
Հառուն վարդս, գըրանիս յես յար

Մեկ ասի, յար չան...

Քանի գիս որ շունչ կա մինչև,
Քեզանեն բընամ չեմ կըշտանա,
Ինչքան էլ որ հալիս առնչիս,
Ոչ մի վայրկյան չեմ վըշտանա

Մեկ ասի, յար չան...

Շերամ

ԷՍՕՐ ԱՐՇԱՋՆ ԵՍ ԳՆԱՑԵԼ

Էսօր Արտն ես պընացել,
Լոգացել՝ փերի ես դարձել,
Ծաղարին շալակ ես պըցել
Անտառ հրեշտակի նըման։

Ինքըդ անուշ, խոսքըդ անուշ,
Շանչըդ անուշ,
Շրթունքներըդ համբուրելի՝
Չպատի ամենքից անուշ։

Հարել ես վարդատունդ ատլաս,
Փաթաթել վըզիդ ալ ոսկ խաս,
Պըճնվել ես, կըշտշտաս
Գարնան արեգակի նըման։

Ինքըդ անուշ, խոսքըդ անուշ...

Ջանիմ պըրիշ, լեղու ճարտար,
Գըրեմ, գովեմ անձիդ հարմար,
Դիտողիդ կանես շանթահար,
Ամառվա կայծակի նըման։

Ինքըդ անուշ, խոսքըդ անուշ...

Շիրամ

ԷԼԻ ՅԱՐԽՈՒ ԵՄ ԳՈՎԱՌՈՒ

Մխրճեցի, մխք նեզանա,
Որ մխքս իմ յարխս եմ գովում,
Դուք իմ պարտքս չեք իմանա,
Էնտի յարխս եմ գովում,
Էնտի վերխս եմ գովում։

Թևիտ ինիք ատամիցակ,
Թևիկնիդ լայն բաց արած՝
Ճախրելով վեր բարձրանաք,
Էլի յարխս եմ գովում,
Էլի վերխս եմ գովում։

Թևիտ ինիք սլրամարդ՝
Չեր նախշունիկ փետրելով,
Դամ անուշիկ երգող սոխակ,
Էլի յարխս եմ գովում,
Էլի վերխս եմ գովում։

Մաղերդ՝ ոսկի թելեր,
Ունքերդ՝ նորածին լուսին,
Աչքերդ՝ փայլուն աստղեր,
Էլի յարխս եմ գովում,
Էլի վերխս եմ գովում։

Ամենքդ մեկ-մեկ վերխ,
Աչքս առաջ մտն ել գալիր,
Բայց ինձ չեք կարող պերիր,
Էնտի յարխս եմ գովում,
Էնտի վերխս եմ գովում։

Շերամ

ՋՈՎ ԳՆԱՑԱՐ Է

Ջով պիշեր է, պուրա իկ, լուսնյակը նայել է,
Շուշ ապջիկ, որ սիրուց հանդիստս կորել է,
Ես չիւռա հասակիդ իմ խելքս տարել է,
Անուշ յար, շուտ արի, քնքուշ յար, շուտ արի:

Ես ու քուսիկ մտադ... } 2

Ախուռ էս պիշերին, որ մենակ մեն կուգամ,
Կարոտիցէ, պուրա չեն դա, ուսանդ քիզ ուր գնամ:
Թե հոգիս էլ ուզես, ապիկ Ջան, քեզ կուտամ,
Անուշ յար, շուտ արի, քնքուշ յար, շուտ արի:

Ես ու քուսիկ մտադ...

Վերջ

ԴՈՒՔ ԻՄ ՄՈՒՍԱՀՆ ԵՔ

Դու իմ մուսան ես,
Աստղս քնկի
Երգել չեմ կարող.
Սրտիս տավիղը
Բացի քնդնից
Էլ չուներ լարուղ։

Սիրուն ու աչերուդ,
Կարմիր վարդ այտերուդ,
Շուխ մազերուդ,
Շանթ ունքերուդ,
Էլ ինչ ասեմ ես հարվածդ
Էդ անհման վերուդ։

Քեզանից հետս
Դառն է ճիտել,
Ամբել միայնակ,
Դուրս ասանել,
Դուրս կյանք տուր,
Սիրուն ազավնյակ։

Սիրուն ու աչերուդ,
Կարմիր վարդ այտերուդ,
Շուխ մազերուդ,
Շանթ ունքերուդ,
Էլ ինչ ասեմ ես հարվածդ
Էդ անհման վերուդ։

Ջարդ ու ավերանք
Էլ ինչ պետք է,
Դու սիրուն դուշ ես,
Մարմինդ է դուրսված
Ալ խաղերով,
Դրախտի նուշ ես

Սիրուն ակ աչերուդ,
կարմիր վարդ այտերուդ,
Շուխ մազերուդ,
Շանթ ունքերուդ,
Էլ ինչ սուրմա է հարկավոր
Էդ աննման փերուդ:

Ախտս ջահել ես՝
Նար ես ծաղկիլ,
Փնջիկդ պարնան,
Ֆեզ չան եմ տալիս,
Չես հասկանում,
Անգութ հոգեհան:

Սիրուն ակ աչերուդ,
կարմիր վարդ այտերուդ,
Շուխ մազերուդ,
Շանթ ունքերուդ,
Էլ ինչ սուրմա է հարկավոր
Էդ աննման փերուդ:

Շերամ

Թարսեն սիրտն, տեսա յար,
Աչիս գարդիս արա հար,
Ես ինչ համար էրևում եմ,
Որ ասում ես բևեռար:

Աչքըդ խառնար,
Ունքըդ կռնար,
Ատաշիկ յար,
Սիրս տար:

Քանի սիրտս քեզ տվի,
Էլ օրս վռնդից անի,
Գարդեն հիչ խաբար չունեմ,
Քանի կարան տվի:

Աչքըդ խառնար...

Ելնեմ կառամ, ինչ կարեն,
Ինձ մի քարնե անեբեն,
Բանն չունեմ, գործար չունեմ,
Գոնե մեկ օր տքի տեմ:

Աչքըդ խառնար...

Վարդըս քոզի հետայս,
Հոն ու գարծս մտայս,
Մալ ու մարդս վատնեցի,
Վա էշեկ աշուղ գարձա:

Աչքըդ խառնար...

Շերամ

ԱՂՋԻԿՅԱՆ ՅԱՐ

Քանեան էիր՝ ձուն չի գար,
Ձմեռները կուշեի՝ առուն չի գար,
Աղբիւր պարզուժար կինես,
Անոյշ աչքեր քուն չի գար:

Անկիլլար, անկիլլար, անկիլլար,
Անկիլլար, անկիլլար, անկիլլար,
Աչքս, մնոյկ եմ,
Աչքս, մնոյկ եմ, յար, քեզ կըսպասեմ,
Քեզնէ քու գարդով մնոնեմ,
Քեզնէ քու գարդով մնոնեմ:

Գիշերն անուշ է, համ է,
Իմ սիրտը արբնծով է,
Աշխատն գիշեր է նախշուն,
Գարդատ մարգուն համով է:

Անկիլլար, անկիլլար, անկիլլար,
Անկիլլար, անկիլլար, անկիլլար,
Աչքս, մնոյկ եմ,
Աչքս, մնոյկ եմ, յար, քեզ կըսպասեմ,
Քեզնէ քու գարդով մնոնեմ,
Քեզնէ քու գարդով մնոնեմ:

Ճիրուք

ԱՂՊԱՏԱԿԱՒ ԴԱՒԱՇ ԵՍ

Ինչա՛ք ջեզ համ սիրել, հոգիս նվիրել,
հոգիս նվիրել.
Էդ անուշ լեզուդ խելքս է տարել,
Աչքի ինձ կյանք տուր, սի՛ր քեզնեն ախտուր,
սի՛ր քեզնեն ախտուր:
Ինչա՛ս ես խլել էշխեդ նեռը տուր:

Աղխ անուշ ես,
Աս բաղի նուշ ես,
Ալպանաթի դուշ ես,
Վարդեն քնքուշ ես:

Ես ես քո յարը, ճառնուդ գոհարը,
ճառնուդ գոհարը.
Զրե՛ջ, չքնաղս քնարիս լարը,
Տեր ինձ, դուլ էրա, դարը մեկ չարա,
դարը մեկ չարա.
Քեզ դերդ սիրտս սի՛ր քեզնեն յարու:

Աղխ անուշ ես...

Խռովանք կուտամ, որ ինձ ապանես,
որ ինձ ապանես,
Քանի ֆե բաց աչքով քեզնից բաժանես,
Սիրտս ուրիշ բարի, սի՛ր հնար ճարի,
սի՛ր հնար ճարի,
Դուրն մեկ անգամ ինձ ճառիկ արի:

Աղխ անուշ ես...

Ետևմ

ՍԱՐՍ ԱՍՏՂԻՆ

(Ջյարամի հեքիաթներից)

Մատին մատանի անելման,
Թևին ոսկի տպարանջան,
Յաղ, յաղ, յաղ, յաղ,
յաղ, յաղ, յաղ, յաղ.
Ոտքից ատաղ տուվատյան:
Սարի աստղիկ,
Ցախսեյտ աստղիկ,
Լուսո աստղիկ,
Ջոհալ աստղիկ,
Հերթո աստղիկ,
Ինչ անուն ես,
Քարվան-Ղլուան, դարձ,
Յաղ, յաղ, յաղ...
Դու սիրելուց չեմ կըշտացել,
Դարձ, դարձ:

Մի աստղիկ ծագից դիղնածայր,
Սերտահարք նրան նեռտահար,
Էլ ես նուշնպես անմխիթար:

Աչքերտես եմ, էլ ատելագես,
Աչս պիշեր ուշ եղիր անհետ,
Ժամտիքը եմ սիրուհուս հետ:

Ա՛լ դու ֆայլուն ատող երկնային,
Արդյոք տեսել ե՞ս իմ Ասլին,
Ատող լինեմ նորա կյանքին:

Քեզ կանխանին՝ պիշերատվար,
Բակ ինձ՝ խելոք Ջյարամ սիրահար.
Քոնս սիրտ լուսյա և անխաղար:

Մշակեաց՝ Մ. Մազմանյանցի

Ա.ԲՒ ՄԵՆ ՏԵՍՆԵՍ

Իմ մայր Հայաստանն է, մայր հոգիս ծնեալ,
Անձամբ պետքիդ, ապի մեկ տեսնեմ,
Հայքենդ ի քո հոգեպատ փայլիտ ծագեալ,
Ծաղիկներդ ծաղկի, ապի մեկ տեսնեմ.
Ապի մեկ տեսնեմ, կարոտս առնեմ.
Համբուրեմ, անուշ յար, համբուրելի խառնեմ:

Քու սրտաբուխ վիներդ շատ արիւր անցան,
Շատ մարդ սեաս, ոսկոյդ քեզ չմատաղ,
Եւ չերմ կարոտով քու գիրկը դարձա,
Աչքերես անուշիկ, ապի մեկ տեսնեմ.
Ապի մեկ տեսնեմ, կարոտս առնեմ,
Համբուրեմ, անուշ յար, համբուրելի խառնեմ:

Աշխուժ, հպարտ ազգն սրտանիներ պատ-պես,
Հանդես եկան վառ գիմքերով հրակիզ,
Հպարտ ատոդը կրկին դարձավ գիմի քեզ,
Լուսազգի հայ ազգիկ, ապի մեկ տեսնեմ.
Ապի մեկ տեսնեմ, կարոտս առնեմ,
Համբուրեմ, անուշ յար, համբուրելի խառնեմ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Էջ

Երկու խոսք 3

I. ՀԻՆՆԵՐ

Ինաերնացիոնալ (Համառոտ պատմական պարբերք հիմնը) . 7
Սպիտակյան Մի ելիան հիմնը 9
Հայկական ՍՍՌ Պետական հիմնը 10
Դեմոկրատական երիտասարդության համաշխարհային
ֆեդերացիայի հիմնը 11

II. ՋՈՆԵՐ ՍՈՎԱՋՆԱՐԴՆԵՐԻՆ

Անաստաս Միկոյան 22
Երգ Սաալինի մասին 16
Երգ Մոլոտովին 21
Երգ Անաստաս Միկոյանի մասին 23
Երգ Անաստաս Միկոյանին 24
Լենին 15
Հիմն Առաջնորդին 17
Մեծ Սաալին 18
Պատերազմ մարդ 20
Սաալին 19

III. ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

Ապրիլյան 57
Անուշ հայրենիք 43
Անուշ հայաստան 46
Արևն երաժ 73
Բ բի երթ 78
Բարձրացիր ժողովուրդ 68
Գարք Սովետական Բանակի 79
Գարք 45

էջ

Գովք Հայաստանի 44
Գովք հայրենիքի («Հայրենիք» կանտատայից) . . 32
Երգ հայրենիքի մասին 27
Երգ հայրենիքի 48
Երգ հնգամյակի («Հայրենիք» կանտատայից) . . 30
Երգ խնդության 47
Երգ Ղուկաս Ղուկասյանին 88
Երգ ցնծության («Հայրենիք» կանտատայից) . . 28
Երիտասարդական քայլերգ 77
Երևան 76
Երևան («Դարեւն Երևան...») 67
Զինվորի երգը 72
Իմ հայրենիք 41
Իմ Հայաստան 40
Իմ Լենինական 91
Ծաչատուր Աբովյան 92
Կարմիր հայրենիք 35
Կարմիր Մոսկվա 65
Կապիտաններն օդային ծովերի 85
Կենաց երգ 50
Կռվում ընկավ 87
Կոմերիտական քայլերգ 82
Կուկիասյան քաջերը 84
Կրեմլյան եղևնիները («Հայրենիք» կանտատայից) . 29
Հայրենիք (քայլերգ) 39
Հայրենիքն է կանչում 37
Հայրենիք և սեր 38
Հայրենիք («Հայրենիքիս նման չկա...») . . . 36
Հաղթանակի երգ 51
Հաղթանակի տոն 52
Հայոց աշխարհ 53
Հայաստան 54
Հայրենի ջրեր 55
Հերոսական (Գնդապետ Ա. Զաքյանի հիշատակին) . 89
Հերոսական («Ցնծա, երկիր...») 71
Հոմեր ինձնից բարև տարեք 81
Հոդն հայրենի 56

էջ
Մարտիկի երգը 90
Մեզ չկա պարտություն 70
Մոսկվա («Մեզմ շոյում է արշալույսը...») . . . 59
Մոսկվա («Ոգջույն քեզ...») 61
Մոսկվա («Սիրում եմ քեզ...») 62
Մոսկվա («Մոսկվա, Մոսկվա...») 63
Նոր երեան 66
Շողա արև 74
Սովետական հզոր բանակ 75
Տար շատ բարև 80
Ցնծության երգ 49
Օրոր («Հայրենիք» կանտատայից) 31

IV. ՍՓԻՆԱՏՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՆՈՐ ԿԵՑՎԱԾՔԻ ԵՎ ՍԻՐՈՒ ԵՐԳԵՐ

Ախչի ջան 112
Անխիղճ եմ դարձիր 124
Աշխատ ունեմ 123
Առատություն 122
Արտերը ծլել են 109
Բանակին մեռնեմ 106
Բանակ եմ գնում 107
Գարնանային երգ 108
Գարնան քայլերգ 110
Գարնան երգ 111
Գյուրջի ախչիկ 105
Եկար ուրախ խոպերով 104
Ես նուռ եմ 103
Ես քաղմոր եմ 153
Երգ խնդության 101
Իմ բերքը բարին ա 100
Թևավոր ախչիկ 154
Ինչքան խինդ կա իմ սրտում 99
Իմ կոմանդիր յարը 125
Լույսը բացվեց 98
Ծանկուչքի երգ 97
Ծարաված սիրտ 127

էջ

Պէհնաց երգ 96
Պոլխոզուհը արտ ուղնիմ 132
Պոլխոպնիկ յար 129
Պոլխոզի արտերը 133
Պոլխոզական արտեր 134
Պոլխոզական սիրերգ 135
Պոլխոզական պարերգ 137
Պոլխոզական 138
Պոլխոզի աղջիկ 131
Պո՞ւտոմոմոլ էն տպեն 102
Հայաստանի աղջիկները 139
Հայբեր ուր կերթաք 141
Հնձվորի սերը 142
Մարան ու Մարոն 120
Մարալո Օնիկ 143
Մեր աշխարհում 144
Մի երգ կուտեմ 145
Յար քելե նազով 146
Յար քնքուշ ես 147
Յարս կարիճ մի տղա 148
Սարի աղջիկ 118
Սիրան աղջիկ 119
Սոնա Ջան 117
Սուրբն Ջան 95
Սևանի ձկնորսների երգը 149
Վերադարձ 116
Քաղհանի երգ 150
Քեզ եմ կանչում 114
Քեզ նման 151
Քուրայի մոտ 113

V. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

Ալթանը քարտս ա 298
Ալագյազ 274
Ալագյազ սարն ամպել ա 172
Ալագյոզ աչերդ 247
Ալ այլուղ 209

Ալ մինթաներդ 297
Ախ մարալ ջան 201
Ախ օտար, օտար 315
Ախպեր ջան 211
Աղջիկ նապերով 311
Աղջի նապերով 203
Աղջի նապերով 336
Աղջիկ սերուն 304
Աղջիկ Եվա 237
Աղջի դու հուբ ես 243
Աղջի Թամար 280
Աղվեան էկաւ 303
Աղվես գնաց մաւալ ջաղաց 239
Աման էյ սև աչեր 310
Ամման աչերն արի 169
Այ աղջիկ ծամով աղջիկ 307
Այ իմ նազանի բոյրս 291
Այ հնա, հնա սիրաս 306
Այ, այ նազերով 279
Այ մարալ աղջիկ 356
Այ ծամ կարած 308
Այ սար ու սեղան 282
Այգիկու թ 240
Անձրևն եկաւ շաղալեն 277
Անոն ա յարս 168
Անառանի 244
Աշխենի երգը («Թալիշու ճամբեն դուզ ա...») 241
Աշխեն ջան 178
Առավոտուն բարի լուս 351
Առիւցը ջուր ա գնում 206
Առնեմ երթամ էն սարը 373
Արի յար ջան, արի տուն 246
Արի սիրուն, գնա սիրուն 300
Արի. յար ջան 245
Արտը հեշացել ա 204
Բաղչաս ու բարբս դու ես 215
Բաստա ջան բաստա 368
Բարչալուն հասել 368

Գարնանը բամբակ ցանեմ 230
Գարնան գութան 185
Գարուն ա ձուն ա ասել 163
Գարունքնները 284
Գայլը սեսակը 207
Ընտա սրի մանն սրի 285
Ընտաց ձըմեռն 235
Գնա, գնա 182
Գյուլա, գյուլա 287
Գութանը հաց եմ ըհըռամ 234
Դե ել խաղա 283
Դլխ յաման 176
Դուդուլ 314
Դուն ես իմ սրտի սերը 281
Եղան Ջան 353
Ես մի պպոխկ յար ունեմ 312
Ես սարեն կուգայի 170
Ես էլա գնացի 223
Երի, երի յանդըմ 295
Երկու սիրահար 289
Երկինքըն ամպել է 174
Ես սիրեցի 288
Ես սիրեցի ուրիշն առավ 272
Ես քեզ տեսա 233
Ես մի թաք տղա եմ 305
Երևանի յայլի 229
Ջընգը ջընգը 195
Ջինչ ու ջինչ 196
Իլլու յար, բելլու յար 286
Իս առուն 162
Իսօր շաբաթ էդնիը 231
Իսօր ուրբաթ է 198
Իս դիշեր լուսնակ դիշեր 205
Իս դիշեր լուսը տեսա 188
Իս ճամփեքը 320
Իրիսում եմ 202
Թագվորի մեր, դուս ասի 375

Թելլո (գնա, գնա, գալիս եմ...) 358
Թելլի յարին 232
Թոյ Ներգիզ 318
Իլիւից դի ւլ լի 317
Իմալ էնեմ 275
Իմ չինարի յարը 197
Ինչու քինգյուլը մտար 313
Ինքնասպան աղջիկ 316
Լորիկ 214
Լուսնակն անուշ 193
Լուսնակը ասրի տակին 216
Լուսնակը ցոլաց գընաց 218
Մալալ է ջան խալե 219
Ման բաջի 322
Մանուշ ելա ջան 217
Մանե, խանե 377
Մնձորի ծառ տակին 294
Մնկի ծառ 173
Մուշտաբ պատկե երես բաց 184
Ծամերդ, ծամերդ 269
Ծարթել 194
Ծառիս տակը կանաչ է 220
Ծիրանի ծառի տակին (Ծուլակի) 370
Ծիրանի ծառ 175
Ծուխուն հավը ըմ կեր 171
Կայնել եմ գալ չեմ կարող 222
Կայնել ես, կանչուսմ էլ չես 227
Կայնել ես վարդի հովին 226
Կայնի գամ 293
Կանչե կուռնկ 296
Կանչուսմ եմ, կանչուսմ եմ 225
Կանչուսմ եմ յար արի 224
Կատուս քուռակ հևծել եմ 238
Կարմիր վարդ 290
Կաքավ Քոսալ 263
Կողբա յայլի 264
Ցուժն առա 181

Հարբեցան 164
Հանգի յալա 265
Հավար Զուլո 228
Հարայոյ, հարայո 309
Հնձվորի երգը 273
Հոգալը Ջան 189
Հոյ յար, հոյ յար 267
Հոյ ամպերի տըկնն 278
Հոյ նանամ 376
Հոյ Նազան իմ 190
Հոյ նար 355
Հոռոմել հո 343
Հով այվանը մտել ես 262
Հով լինի 191
Հով արեք 167
Հուշիկ նուշիկ 332
Հո յաման ու յար Ջան 251
Ձիդ աու քաշի 152
Ղարիբ եմ Ղարս գնացի 319
Ղարիբ եմ նար եմ եկել 329
Ղարսա բերդը բըլեր ա 328
Ղախամա 330
Ճամփա տվեք 347
Մայիսն եկավ 324
Մայրիկ Ջան, ծոխով արի 323
Մանդրիկ թըփիկ ըռեհան 268
Մանանի երգը 254
Մալու օյ 270
Մարալ մարալ 326
Մարալի յայլի 255
Մեկն իմ յարին նման չի 242
Մը խոր պապկի գերեզման 271
Մակաց Հարությանը 337
Մակաց Միրզա 157
Ցար բու բարակ բոյին մեռնեմ 338
Ցարսալի յար Ջան 366
Ցար շորորա 360
Ցար Ջան 364

Ցաղ
Յարս, յարս 362
Յարդ, Սոնա յար 365
Յաքն օր յոք դիշեր 158
Նայ, նայ 372
Նանան յար 361
Նախշանոցքիր 359
Նար է թացվել 325
Շողեր Ջան 199
Շարթա Մարթի 221
Շարթա Անուշ 180
Ջանաք անհնք 352
Ջեմ կըրնամ խոպա 177
Ջեմ ու չեմ 248
Ջինար ես 166
Պարտիզ ածեմ պրախտ ու 331
Պարտքով կավը ծախեցի 292
Պիլիքի 249
Ռաղացս պաուկ պաուկ 349
Ջան ալ լուսին 350
Ջան յարս Ջան 250
Ջան խման 371
Սանդլ Երգ 346
Սարի պյալին 342
Սարերի հովին մևանիմ 252
Սարերի վրրավ պընաց 187
Սարին կուգա ձիովը 369
Սար, սար 230
Սիրել եմ վաշմանել եմ 347
Սիրուն աղջիկ եմ 345
Սիրուն նազինիս 321
Տաղամ Ջան 254
Տանա յար 183
Վայ գիդե թելասելս 260
Վայ ին, էն («Սիրուհը խալը ինչ կանի...») 344
Վարդն Թիֆլից 257
Վարդ հոշիկս 212
Վարդ սիրեցի 256

էջ

Վարդն է բացվե 258
Տարան, տարան գէմ յարն 259
Տղայի անըը 341
Տ..տիկ 340
Տուն արի ախպեր 299
Տուշ, տուշ 339
Ծոլտկի 334
Քա պէ եակիմ 333
Քնէն քնէն 161
Քաղհան կանեմ էն հոգին 266
Քարափէ գլխին 363
Քյասէրէ քյարվան Մարս չան 374
Քնէն Սաթօ 261
Քնէր ցոլեր 160
Օսաննա 301
Օրոր Ագինս 186
Ֆռակա, Ֆռակա 367

VII. ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ

Ալ Ջամաան 434
Ախ ինչ լավ ին 393
Աղբյուրի ժամ 418
Աղբյուր 394
Աղջի անուսումած 408
Աղջի բախտավոր 409
Այուղ են ուռին 414
Ամպի տակից 410
Անպես ընպիկ 395
Աշուղ Սեյադի երգը 417
Աշուղի երգը 415
Աշուն 393
Այ վարպ 396
Գրաղն եկավ 399
Բարձր սարեր 413
Գետակի վրա 400
Գիշեր ցերեկ 401
Գիշերն եկավ 421

Ձրագ 402
Ծրեկոյան ծաղկոտ սարեն 403
Իմ փեբրին 425
Լլմաս 435
Լեյ պու ջահել հպարտ հասակ 422
Ձանջեր մարջան 423
Հուանյակ գիշեր 404
Մէյ ծիլ 405
Մովի երգը 426
Կարոտ 428
Կասլուլյո երկնքում 427
Կարմիր պարնան 381
Կաքավի գովքը 406
Համեստ ազջիկ 424
Համբարձեալ յոյսս 412
Հեյ Արացած 407
Ջրմեռն անցալ գարուն է արդ 420
Ձախարակ 392
Մանկալ 389
Մոռուկն ու չուրը 390
Յայլք 416
Ոսփոգ կաւտաս 387
Ողջույն Արարատից 388
Պեպոյի երգը 419
Ջահել սրտերում 429
Սիրուն ազջիկ 411
Սև աչեր 385
Սիրուհիս 386
Վայրի ծաղիկ 384
Վարդը 383
Վայ հարսիկ 382
Տուշ տուշ 397
Քարափաձ 430
Փնջուշ հովիկ 431
Քյոթոզի 432
Քուն էգիը բալաս 433
Օրորոցի երգ 436
Օխտը տարով 391

Ա. *Գասան տասված* 437
Ա. *Գասում եղէք* 412
Գարուն 447
Եղբայր եմք մենք 448
Ծիծեռնակ 439
Կռունկ 411
Կռունկին 450
Հայկական քայլերգ (լո՛, լո՛, լո՛) 444
Հայոց աղջիկները 446
Մայր Արաքսի 443

VII. ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՇՐՋԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ

Անհաման նկնիկ 508
Անուշ լեզուդ 507
Աչք եմ պղել 506
Ախ տասը շորսում է 505
Առաջնորդին 453
Ալի յարանս 504
Բանակ պնա յար Չան 474
Բանակի հառիւնն 475
Բարև էրնէք 456
Գարուն 503
Գարուն եկաւ 502
Գյոզալս խառվ է 501
Գովք հայրենիքի 462
Եկար 500
Եկա պիրկդ 464
Ես էլ չգալեմ 498
Ես քեզ սիրահար («Անուշ լուսնակով...») . . . 497
Երգում էիր 495
Երևանը ծիծաղում է 471
Չարքիր Լենին 454
Չանգեզուրի ծնունդ 494
Չեխյաս 493
Թուխ մայրերուդ 492

Ինչ ասեմ 486
Ձենինի արձանը 455
Ինջուլի երգ 485
Ինցցե հզոր ՍՍՌՄ 460
Կոլխոզական 481
Կոլխոզի աղջիկ 484
Կոչնակիվը 483
Հայրենիք 465
Հայաստանը 466
Հայաստան («Դեղատեսիլ լեռների մեջ...») . . . 467
Հայաստանի աղջիկները 482
Հայրենիքս նոր է ծաղկել 468
Հայր Սաալին 457
Հայրիկ 480
Հերոս բանակ 476
Հերոս Նելսոն 478
Հուշարձան 473
Ղարաբաղ 472
Յոյլավոր յարս 487
Ոչ մի ծաղիկ քո բուրմունքը չունի 488
Ջուխ Չեյրան 489
Ջան Սաալին 458
Ջան Նելսան 470
Ջուր բերողին մասայ 461
Սասնա Ծռեր 490
Սովետական Հայաստանը 469
Սովետական բոլշ միջին 479
Սաալին Ջան քո քայլքը 459
Քաջ Բազրամյան 477
Քայլածդդ, նայվածքդ 491

VIII. ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ՀԻՆ ԵՐԳԵՐ

Ալպանաթ դուշ ես 582
Այգեպան 543
Ակնարկյա ավ սիրուհի 542
Անգութ աղջիկ 562

էջ
Անհամառ ապջիկ 561
Անջրպետ յար 581
Աշխարհումբա ախ չիմ քաշի 535
Աչքըդ խոսմար 580
Ասում ես պիմացքը 547
Ատ ապգա 559
Ատանց քիզ ինչ կոնիմ 534
Աբի մեկ տեսնեմ 584
Աբի համով զուլուզ ապա 532
Բլբուլի հիշ 530
Բոյըդ բարձր 545
Բուբասան 541
Դուն աննման իս 537
Դուն էն պլսեն 528
Դու իմ մուսան ես 578
Զարքիը նազվելի 538
Զոմ պիշեր է 577
Իլի միտս եկան քաջկըս 560
Իլի յարիս եմ զովում 576
Իշխիցդ ջուննուն գառած 544
Իսօր Սրապն ես գնացել 575
Ընկեր 558
Թամամ աշխար պըտուտ էկա 526
Թառը գոշիս 574
Թառյան Թառյան 573
Ինալերիդ զուլրան 572
Հազար էրնեկ 571
Ձախորդ օրեր 557
Ձեներդ քաղցըր ուենա 525
Ղարսեցոց երգ 549
Մայրիկ 556
Մե խոսկ ուենիմ 523
Մեջլումբ պես կորավ յարս 522
Մարալի պես 570
Յիս քու գիմեքըն չիմ գիդի 521
Նա մի նայ ուենի 569
Շորորա 568

	էջ
Ով իմ սիրելի	539
Ով սիրուն, սիրուն	555
Չիս ասում քի լաց իս էլի	520
Գաղ աղբյուրի մոտ	554
Սարի աստղիկ	583
Սարեր կազաչեմ	567
Սևիկ աչեր	553
Սիրուն ես հոգյակ	566
Սիրս երգ	565
վառա, վառա, ես վառա	552
Վրացտանես գոզալներըդն	514
Տաղ ուրախության	511
Տրտունջ	540
Ուսաի գուքաս գարիր բլլիսլ	519
Ուր ես արդյոք ուր ես	546
Փախիր այծյամ	551
Փիալա աչքերդ	548
Փնջլիկ մնջլիկ	564
Քամանչա	517
Քանի մութ ջան իմ	515
Քեզանից մաս չունիմ	563
Քո վիպասով	550

Պատ. խմբագիր՝ Հր. Քոչար
Կազմը՝ նկարիչ Հովհ. Շահարճի
Տեխ. խմբագիր՝ Պ. Սարոյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ՝ Մ. Երզնկյան

Լ.Ց 01873։ Պատվեր 1329։ Տիրաժ 20.000։ Տպագրական 37½ մ.։
Հանձնված է արտադրության 19/IX-1949 թ.
Ստորագրված է տպագրության 6/I-1950 թ.

Հայպոլիգրաֆկրատի վարչության № 1 տպարան, Երևան,
Լենինի փող. № 65, 1950 թ.

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
2200304Ø7

12n(: n 2Ø4 }

A II 3040 17